

A/3 / H. 82

~~97~~

~~82~~

~~4/3~~ ~~Α. 89~~

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΔΡΟΣΙΝΗ

— Έθνικόν Ἀριστεῖον τοῦ 1915 —

123

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΩΝ ΑΓΡΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ

ΕΙΚΟΝΕΣ Δ. ΜΠΙΣΚ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΕΚΔΟΤΗΣ Ι. Ν. ΣΙΔΕΡΗΣ — ΑΘΗΝΑΙ

Τὰ περιεχόμενα εἰς τὸν τόμον τοῦτον Διηγήματα ἐδημοσιεύθησαν κατ' ἀρχὰς εἰς τὸ περιοδικὸν *Ἑστίαν*, ἐξεδόθησαν δὲ κατόπιν εἰς πρώτην ἔκδοσιν.

Αἱ *Ἀντίζηλοι* ἔχουν μεταφρασθῆ ὑπὸ τοῦ A. Boltz εἰς τὴν γερμανικὴν, ἄλλα δὲ ἐκ τῶν συντομοτέρων εἰς ἄλλας ξένας γλώσσας.

Αἱ εἰκόνες καὶ τὸ ἐξώφυλλον ἐφιλοτεχνήθησαν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Ἑλληνοσζωγράφου Δ. Μπισκίνη.

ΑΝΤΙΖΗΛΟΙ

Α

ΗΤΟ ἐξαιρετικῶς ζεστὴ ἡ ἡμέρα ἐκείνη τοῦ Ἰουνίου 18 Ὁ ἥλιος πρὸ μικροῦ εἶχε δύση, ἀλλ' ἡ θερμότης του ἐγέμιζε τὴν βαρεϊαν καὶ ἀκίνητον ἀτμοσφαιραν, οὔτε ἤρχετο πνοὴ δροσερὰ ἀπὸ τὸ Αἶγαϊον πρὸς τὴν νῆσον, ν' ἀνακουφίσῃ τοὺς κατοίκους.

Καὶ αὐτὴ τοῦ Καπετὰν Κωνσταντῆ ἡ οἰκία, μολοντί ἐπὶ ὑψηλοῦ μέρους κτισμένη, ἦτο πυρωμένη ὡς ἀσβεστοκάμινον. Εἰς μάτην ἡ Ζωὴ εἶχεν ἀνοίξῃ τὰ παράθυρα καὶ εἰργάζετο ἐν μέσῳ τῆς εὐρείας αἰθούσης φέρουσα ἐλαφρότατον βαμβακερὸν φόρεμα. Ὁ ἰδρὼς ἔρρεεν ἀπὸ τὸ πρόσωπόν της, καὶ τὸ αὐτοσχέδιον χάρτινον ῥιπίδιον, τὸ ὁποῖον ἐκίνει κάποτε, παρῆχεν ἀνεπαρκῆ ἀναψυχὴν. Ἀπληρομένη ἐπὶ τέλους ἀπέρριψε τὸ μικρὸν ἐργόχειρον καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὸν ἐξώστην.

Ἐπὶ τοῦ κιγκλιδωτοῦ περιφράγματος, κατὰ τὰς δύο ἄκρας, σανίδες δαγωνίως τοποθετημέναι ὑπεστήριζαν δεκάδα μικρῶν γαστρῶν καὶ ἐντὸς αὐτῶν ἐπρασίνιζεν εὐώδης βασιλικὸς καὶ ἤνθιζαν

κατακόκκινα γαρύφαλα. Ἡ Ζωὴ ἐθώπευσε τὰ σγουρὰ φύλλα τοῦ βασιλικοῦ καὶ ἔκοψε τὰ μα-
ραμμένα γαρύφαλα· ἔπειτα ἐσκάλισε διὰ τοῦ δα-
κτύλου τὸ χῶμα καὶ ἀφοῦ ἐπέισθη ὅτι τὰ φυτὰ
ἐδίψασαν κατέβη εἰς τὸ μαγειρεῖον πρὸς ἀναζή-
τησιν νεροῦ.

Ἐκεῖ εὔρε τὴν μητέρα μὲ τὸ ψαριανὸν κάλυμμα
εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ τὴν λινὴν ποδιὰν εἰς τὴν μέ-
σην ἐπιτηροῦσαν τὴν νεαρὰν ὑπηρέτριαν εἰς τὴν
ἐκλέπεισιν πελωρίου λαβρακίου σχεδὸν ζωντανοῦ
ἀκόμη. Ἀκούσασα τὸ βῆμα τῆς κόρης ἐστράφη :

— Ὁ πατέρας σου μᾶς διώρθωσε πάλι ἀπόψε.
Ἐκεῖ ποὺ ἤμουν ξέννοιαστη κ' ἔλεγα νὰ περά-
σωμε ὅπως ὅπως μὲ λίγα αὐγά καὶ τομάτα, μοῦ
στέλνει τὸ λαβράκι μὲ τὸ παιδί τοῦ μαγαζιοῦ
καὶ παραγγέλνει πὼς ἔχομε καὶ μουσαφίρη. Ἔτσι
τᾶχουν οἱ ἄνδρες εὐκόλα· προσταγὴ ἀπ' ἔξω, κ'
ἄς βγάλη ἡ γυναῖκα τὰ μάτια της! . . .

— Νὰ βοηθήσω κ' ἐγώ, μητέρα! εἶπεν ἡ κόρη
μὲ προθυμίαν ἀνασύρουσα τὰς χειρῖδας.

— Ὅχι, ὄχι! Ἐγὼ μὲ τὴ Φλωροῦ φτάνομε γιὰ
τὸ μαγεριό. Δὲν ἔχω νὰ κάνω καὶ μεγάλα πράματα·
τέτοιαν ὥρα, τέτοια λόγια! Τὸ ψάρι μὲ τὴ σοῦπα
του καὶ λίγους κεφτέδες κ' ἓνα χαλβαδάκι . . .
Ἐσὺ καλὰ θὰ κάνης νὰ πᾶς νὰ ντυθῆς γιὰ νὰ
μὴν ἐρθοῦν κ' ὄλα κ' ἐγὼ δὲν ἔχω χάλι νὰ βγῶ.

— Καὶ ποιὸς εἶν' ὁ μουσαφίρης ; ἠρώτησεν ἡ Ζωὴ καὶ ἤρχισε νὰ ἐκδύεται.

— Οὐτ' ἐγὼ δὲν μπορῶ νὰ καταλάβω. Ἔγας νέος ξανθὸς μὲ γένεια, νεοφερμένος, φαίνεται, γιὰ τὸ παιδί τοῦ μαγαζιοῦ δὲν τὸν γνώριζε νὰ μοῦ πῆ.

— Τὸ οὐρανὶ μου θὰ βάλω

— Νὰ βάλῃς τὸ τριανταφυλλί σου, ποῦ σοῦ πάει καλύτερα ! διέταξε μὲ αὐστηρότητα ἡ μήτηρ καὶ συνεπέρανε μελιχιώτερον : ποῦ ξέρεις ; μπορεῖ νὰ εἶναι καὶ κανένας γαμπρός . . .

— Καὶ κάνει μιὰ ζέστη ἀπόψε ! μόνον γιὰ νὰ εἶναι κανεὶς ντυμένος.

Ἡ Ζωὴ ἀνέβη βραδέως τὴν κλίμακα καί, ἀφοῦ ἀφῆρσε τὴν περικέντητον λευκὴν *καμιζόλαν* ἤρχισε νὰ κτενίζῃ τὴν κόμην ἔμπροσθεν μικροκαθρέπτου. Μὲ τὴν ἀτημέλητον ἐκείνην περιβολὴν καὶ τὴν στάσιν τὴν ὁποίαν κατ' ἀνάγκην εἶχε ἦτο ὅσον ποτὲ ὠραία. Ἡ κεφαλὴ μικρὸν πρὸς τὰ ὀπίσω κεκλιμένη, καὶ οἱ γυμνοὶ βραχίονες πρὸς ταύτην ὑψωμένοι, εὐμήκεις, κατάλευκοι, εὐκαμπεῖς ὡς κύκνων τράχηλοι. Τὸ σῶμα εὐσταλές· οἱ ὄμοι μαρμαρίνοι· ὀλόγυρα ἀπὸ τὴν μέσσην ὀχιτῶν προέχων ἀφρώδης, πολύπτυχος. Σύνολον γνησίας Ἑλληνίδος, ἀξίας ἀδελφῆς τῶν μαρμαρίνων κορῶν τοῦ Ἐρεχθίδου.

Ἡ Ζωὴ δὲν ἔδαπάνησε χρόνον πολὺν εἰς τὸν καλλωπισμὸν· οὔτε εἶχεν ἀνάγκην. Ἡ ἀληθὴς καλλονή, ἡ πλαστικῶς τελεία, ἀλλοιοῦται μάλιστα καὶ παραβλάπτεται πολλάκις ἐκ τῆς ὑπὸ τῶν κοινωνικῶν νόμων ἐπιβεβλημένης περιβολῆς καὶ καλλωπίσεως. Ἡ ἰδεώδης κατάστασις αὐτῆς εἶναι ἡ γυμνότης, καὶ ὅσον περισσότερον μεταβάλλεται αὐτή, τόσον ταπεινοῦται καὶ ἐκφραυλίζεται ἡ ἰδανικότης τοῦ ἐντελοῦς κάλλους.

Ἡ περιβολὴ αὐτῆς ἦτο ἀπλουσιότης: φόρεμα ἐκ ῥοδοσιίκτου βαμβακεροῦ ὑφάσματος μόλις ἐγγίζον τὸ ἔδαφος, καὶ **καμιζόλα** ἐκ τοῦ αὐτοῦ ὑφάσματος, μόνον στίλισμα ἔχουσα περιτραχήλιον πλατὺ ἐκ λευκῆς δαντέλλας. Ἡ μέση ἦτο ζωσμένη διὰ ζώνης ἐπαργύρου, παλαιοῦ οἰκογενειακοῦ κειμηλίου. Ἡ κόμη εἰς ζευγος πλεξίδων πλεγμένη καὶ ἐρριμμένη ὀπίσω εἰς τὴν ράχιν.

Ἀφοῦ ἐτελείωσε τὸν καλλωπισμὸν τῆς ἡ νεᾶνις, δὲν ἐλησμόνησε τὰ διψῶντα φυτά. Κατέβη πάλιν εἰς τὸ μαγειρεῖον ἀνασύρουσα τὸ φόρεμα, καὶ λαβοῦσα λάγνηνον μὲ νερὸν ἀνέβη εἰς τὴν αἴθουσαν. Ἐδρόσιζε διὰ τῶν τελευταίων σταγόνων τὰ φύλλα τοῦ βασιλικοῦ, ὅταν στρέψασα τὸ βλέμμα πέραν πρὸς τὸ ἄκρον τῆς κατωφεροῦς ὁδοῦ, διέκρινε τὸν πατέρα μὲ ἕνα ἄγνωστον κύριον ἐρχομένους βραδέως. Διὰ νὰ μὴ φανῆ, ὅτι ἐκ περιο-

γείας άνέμενεν εἰς τὸν ἐξώστην, εἰσῆλθεν εἰς τὸν θάλαμον καὶ ἤρχισε δῆθεν νὰ κεντᾷ.

Μετ' ὀλίγον, βήματα ἠκούσθησαν ἐπὶ τῆς ξυλίνης κλίμακος καὶ ἡ βαρεῖα φωνὴ τοῦ οἰκοδεσπότης κρᾶζουσα :

— Ἀγγελικὴ, Ζωήτσα ! ποῦ εἶσθε ;

Ἡ Ζωή, δειλὴ, διστάζουσα, ἐπρόβαλεν ἐκ τοῦ δωματίου καὶ εὐρέθη ἀντικρὺ νέου ξανθοῦ, ἰσχυροῦ καὶ ὄχι πολὺ ὑψηλοῦ, ἔχοντος ζωηράν καὶ εὐγενῆ φυσιογνωμίαν, τὴν δὲ ἐνδυμασίαν τελείως εὐρωπαϊκὴν. Ὁ Καπετὰν Κωνσταντῆς μὲ τὸ χονδρόν του σῶμα, τὴν σφαιροειδῆ κεφαλὴν, τὴν ἡλιοκαῆ καὶ δασύτριχον μορφὴν καὶ τὸν ἐκχειλίζοντα νευρώδη τράχηλον ἴστατο πλησίον του :

— Κύρ Γιώργη, ἡ κόρη μου ἡ Ζωήτσα.

— Ἐχω εὐχαρίστησιν, ἔσπευσε νὰ εἶπῃ ὁ νέος τείνων τὴν χεῖρα πρὸς τὴν κόρην, ἡ ὁποία κοκκινίζουσα μόλις ἐψιθύρισεν :

— Ὅριστε στὴ σάλα ! . . .

Λαβοῦσα δὲ θάρρος ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀπέτεινε εἰς τὸν ξένον τὰς τυπικὰς ἐρωτήσεις : πότε ἦλθεν, ἂν τοῦ ἀρέσῃ ἡ νῆσος καὶ τὰ παρόμοια.

Ὁ νέος ἀπῆντησεν ὅτι μόλις χθὲς ἔφθασεν ἀπὸ τὴν Τεργέστην δι' ἐργασίας ἐμπορικὰς, ὅτι ἂν δὲν εἶναι ἐνθουσιασμένος ἀπὸ τὴν νῆσον, εἶναι ὁμως

καταϋποχρεωμένος διὰ τὴν θερμὴν ὑποδοχὴν, πρὸς εὐρῆκεν.

— Ἄλλὰ τὴν θερμότεραν ὑποδοχὴν μοῦ ἔκαμην ὁ καιρὸς, ἐπρόσθεσεν ἀστειευόμενος.

— Δὲ θυμοῦμαι τέτοια ζέστη ἄλλο χρόνον! εἶπε καὶ ὁ Καπετὰν Κωνσταντῆς σφογγίζων μὲ πολύχρωμον μαντίλιον τὸ κάθιδρον μέτωπον.

Ἡ συνομιλία βαθμηδὸν κατήντησεν εἰς ἐμπορικὰ ζητήματα καὶ ἔγινε ζωνηρὰ μεταξὺ τοῦ οἰκοδεσπότη καὶ τοῦ ξένου, ἡ δὲ κόρη, μὴ δυναμένη νὰ μετέχη ταύτης, περιειργάζετο τὴν μορφὴν τοῦ νεοφερμένου. Τὰ μάτια του ἦσαν γαλανὰ βαθέως χρώματος, γλυκύτατα καὶ ἀποπνέοντα ἄρρητον περιπάθειαν, τὰ χεῖλη μᾶλλον χονδρὰ ἐκάλυπτεν ἐν μέρει μετὰξινος μύσταξ ἐπιμελημένος καὶ γένειον κοντὸν καὶ μυτερόν. Τὸ χρῶμα τοῦ προσώπου ἦτο λευκότετον καὶ τὸ δέρμα ἀπαλὸν καὶ λεῖον. Ἡ μύτη ὀλίγον προέχουσα ἀλλ' εὐθεῖα καὶ τὰ περὺγιά της ἀεικίνητα. Ὁμίλει μὲ θερμότητα καὶ ἐχειρονόμει συζητῶν. Ἡ φωνὴ του ἦτο κάπως ὀξεῖα ἀλλ' ὄχι δυνατὴ. Ἐν γένει ἐφαίνετο ἀνδρῶπος ὄχι πολὺ ἰσχυρᾶς κράσεως, εὐφυῆς, ζωνηρός, ἔχων εἰς ὅλα κάτι τὸ ἰδικόν του, τὸ χωριστόν.

Ἡ οἰκοδέσποινα μόλις κατὰ τὴν ὥραν τοῦ δείπνου ἐνεφανίσθη καὶ ὁ Καπετὰν Κωνσταντῆς ἐπανέλαβε τὴν σύστασιν :

— Κύρ Γιώργη, ἡ γυναῖκά μου ἡ Ἀγγελική.

— Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ἤρθα νὰ σᾶς χαλάσω τὴν οἰκογενειακὴν ἡσυχία ἀπόψε, Κυρία μου, ἔτσι ἔξαφνα.

— Καλέ, τί λόγος! μᾶς κάνετε μάλιστα εὐχαρίστησι

Τὸ δεῖπνον παρετάθη ἐπὶ μακρόν· ὁ ξένος διηγείτο πολλὰ περιεργα περὶ τοῦ ἐν Εὐρώπῃ βίου καὶ τῶν ταξιδίων του μὲ χάριν, ἡ ὁποία ἐκράτει ἄγρυπνον τὴν προσοχὴν τῆς Ζωῆς.

Ἀνεχώρησε δὲ τὴν ἐνδεκάτην ὥραν ἀπὸ τὴν οἰκίαν τοῦ Καπετὰν Κωνσταντῆ εὐχαριστῶν ἐπανελημμένως διὰ τὴν ἐγκάρδιον φιλοξενίαν. Ἡ μικρὰ ὑπρέτρια κρατοῦσα φανὸν τὸν συνώδευσεν ἕως τὸ ἄκρον τῆς σχολιᾶς ἀτραποῦ, ἡ ὁποία ἐπιτοφορεῖτο ὁδὸς τῷ καιρῷ ἐκεῖνω.

Ἐκ τῆς γνωριμίας αὐτῆς ἕκαστος ἀπεκόμισε διαφόρους ἐντυπώσεις.

Ὁ ξένος ἠπόρει, πῶς ὁ χονδρὸς πρῶην πλοίαρχος καὶ νῦν ἐμπορομεσίτης ἦτο δυνατόν νὰ ἔχη τόσον ὥραϊαν κόρην—πῶς ἀπὸ τὴν δρῦν ἦνθησε ῥόδον.

Ἡ κόρη ὠμολόγει, ὅτι δὲν εἶχεν ἰδῆ νέον τόσον κομψόν, εὐφυῆ καὶ εὐγενῆ, ὅσον ὁ νεοφερμένος ἐκ Τεργέστης.

Ὁ Καπετὰν Κωνσταντῆς ἐσυλλογίζετο ὅτι ἡ

γνωριμία του θὰ ἦτο ὠφέλιμος εἰς τὰς ἐμπορικὰς ἐργασίας καὶ αἱ περιποιήσεις θὰ τὸν ἐκολάκευαν. Ἐνδιαφέρετο δὲ πολὺ διότι ὁ νέος ἦτο ἀνταποκριτὴς μεγάλου οἴκου.

Τέλος ἡ κυρία Ἀγγελικὴ ἀπλούστατα ἐσκέπτετο : Καλὸς γαμπρὸς γιὰ τὴν κόρη μου.

Ἄλλ' ὅταν ἐτόλμησε ν' ἀνακοινώσῃ τὴν ἰδέαν αὐτὴν εἰς τὸν σύζυγον, φοροῦντα ἤδη τὸν νυκτικὸν σκοῦφον καὶ τὸν ποδήρη χιτῶνα καὶ ἔτοιμον νὰ πλαγιάσῃ, ἐκεῖνος ξηρὰ, ξηρὰ ἀπεκρίθη :

— Τί λὲς γυναῖκα ! αὐτὸς ὁ παραλυμένος ! Δὲν βλέπεις ἢ ὄψι του πῶς ἔχει κερῶση ἀπὸ τὴν ἀτακτη ζωῇ ; Ἐφαγε σὲ δυὸ χρόνια τὴν περιουσίαν του καὶ τώρα τὸν ἔχει μὲ μισθὸ ἕνας θεῖος του.

Β'

Ὁ Γεώργιος ἐπανῆλθε μετ' ὀλίγας ἡμέρας εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Καπετὰν Κωνσταντῆ, ἐνῶ μάλιστα ὁ οἰκοδεσπότης ἦτο εἰς τὴν ἀγοράν, ὥστε τὸν ἐδέχθησαν ἡ μήτηρ καὶ ἡ κόρη. Ἐως νὰ ἐτοιμασθῇ δὲ ἡ κυρία Ἀγγελικὴ, ἡ ὁποία ἦτο πάντοτε ἀτημέλητος, ἠναγκάσθη νὰ μείνῃ μόνη, παρὰ τὴν αὐστηρὰν ἐθιμοταξίαν τοῦ καιροῦ ἐκείνου, ἡ Ζωή.

Ἡ νεᾶνις διετέλει εἰς διαρκῆ δειλίαν καὶ ταραχὴν πλησίον τοῦ ζωηροῦ νέου, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἰδῆ τόσον κόσμον· ὄχι μόνον διότι ἦτο φύσει συνε-

σταλμένη και ἄπειρος ἀκόμη τῆς κοινωνικῆς ζωῆς, ἀλλὰ και διότι συνησθάνετο πόσον θὰ ἐφαίνετο ταπεινή, πρόστυχος ἐπαρχιώτισσα εἰς τὰ μάτια αὐτοῦ τοῦ γνωρίσαντος τόσας εὐρωπαϊάς ἀριστοκρατίας. Καὶ ὅμως ἡ Ζωή, μολονότι στερουμένη τῆς ἐλευθερίας εἰς τὰς κινήσεις και τῆς λεπτότητος εἰς τοὺς τρόπους, τὰ ὅποια ἀποκτῶνται μόνον διὰ τῆς εἰς εὐρὺν και ἀνεπτυγμένον κοινωνικὸν κύκλον συναναστροφῆς, ἀλλ' ἀνεπλήρωσε τὰς ἐλλείψεις ταύτας μὲ τὴν φυσικὴν καλλονὴν και τὴν χαρίεσσαν παρθενικὴν ἀδεξιότητα.

Αὐτὴ ἦτο ἡ κρίσις τοῦ Γεωργίου ἐφ' ὅσον ἡ νεᾶνις ὠμίλει περὶ τῆς μονοτόνου ἐν Σύρω ζωῆς, περὶ τῶν οἰκιακῶν ἀσχολιῶν, περὶ βιβλίων τὰ ὅποια εἶχεν ἀναγνώσῃ ἀρεσκομένη ἰδίως εἰς τὴν ποίησιν. Καί, ἀπερχόμενος μὲ τὰς ἐντυπώσεις αὐτάς, δὲν εὗρισκε τόσον πληκτικὴν τὴν ἐν τῇ νήσῳ διαμονὴν, ἀφοῦ θὰ ἠδύνατο νὰ διέρχεται ὥρας τινὰς πλησίον τῆς ὠραίας κόρης τοῦ Καπετὰν Κωνσταντῆ.

Ἐκτοτε πολλάκις ἐπανελάβε τὰς ἐπισκέψεις και δις ἐδέειπνεσε προσκληθεὶς ὑπὸ τοῦ οἰκοδεσπότη, ὁ ὅποιος, ὡς ὠμολόγησεν ἐξ ἀρχῆς εἰς τὴν σύζυγον, εἶχεν συμφέρον νὰ περιποιηθῆ τὸν ἀνταποκριτὴν τοῦ ἰσχυροῦ ἐμπορικοῦ οἴκου Ζαφείρη και Σ^{ας}. Ὡς τοιοῦτον ἐξετίμα τὸν Γεώργιον, ἀλλὰ προσωπικῶς τὸν ἐθεώρει πάντοτε ὡς νεανίαν

ἀσυλλόγιστον καὶ ἄσωτον, εἶτε ἐκ προκαταλήψεως εἶτε ἐκ πληροφοριῶν, τὰς ὁποίας εἶχε λάβῃ.

*Αναμφιβόλως ὁ νέος αὐτὸς δὲν ἐπέρασε σωφρόνως τὰ πρῶτα νεανικὰ ἔτη. Γενόμενος κύριος τοῦ πατρικοῦ μεριδίου, ὡς ὄρφανός, ἐλεύθερος πάσης κηδεμονίας, ἔδαπάνησεν ἐντὸς διαιτίας εἰς ἀνοήτους καὶ εὐκόλους ἡδονὰς τὰ κεφάλαιά του καὶ ἠναγκάσθη κατόπιν νὰ ταχθῇ μισθωτὸς εἰς τὸν ἐμπορικὸν οἶκον τοῦ ἐκ μητρὸς θείου. Ὁ θεῖος δὲ αὐτὸς διὰ νὰ τὸν ἀποσπάσῃ ἐκ τῆς πολυταράχου εὐρωπαϊκῆς ζωῆς καὶ ν' ἀφαιρέσῃ ἐπὶ τινα χρόνον τοὺς πειρασμούς της, ἀπέστειλε τὸν ἀνεψιὸν εἰς τὴν μικρὰν νῆσον τοῦ Αἰγαίου.

*Ἀλλὰ κατὰ βάθος ὁ νέος Γεώργιος δὲν ἦτο διεφθαρμένος. Εἰς τὴν καρδίαν του ἀπέμειναν ἄσπιλα εὐγενῆ τινα αἰσθήματα, τὰ ὁποῖα ἐνέκλεισεν ἐκεῖ ἀπὸ τῆς παιδικῆς ἡλικίας ἢ ὑπὸ φιλοστόργου μητρὸς ἀνατροφῆς, ὑπὲρ πᾶν ἄλλο δὲ ἦτο τίμιος. Ἐν ὅσῳ εἶχεν ἰδικά του χρήματα τὰ ἐσκόρπιζεν εἰς τοὺς τέσσαρας ἀνέμους, ἀλλ' ὅταν ἐκινώθη τὸ βαλάντιον, οὐτ' ἐσκέφθη νὰ τὸ γεμίσῃ ἐκ νέου διὰ δανείων ἢ διὰ συγγενικῶν παροχῶν.

*Ἐξεποίησεν εἰς Ἑβραῖον μεταπράτην τὴν πλουσίαν ἱματιόθήκην, ἐχάρισεν εἰς τοὺς φίλους τὰ κομποτεχνήματα, ὅσα εἶχε συλλέξῃ εἰς τὰ ταξίδιά του, καὶ, ἀφήσας τὴν Βενετίαν, ὅπου διέτριβε τότε,

μετέβη δι' ἑλληνικοῦ ἰστιοφόρου εἰς Τεργέστην, καὶ ἀπὸ τὴν προκυμαίαν κατ' εὐθείαν εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ θείου του :

— Θεῖε μου, μὴ μοῦ δώσετε πλέον οὔτε συμβουλὰς οὔτε ἐπιπλήξεις· δὲν χρειάζονται. Ὅτι εἶχα ἐτελείωσεν, ἡ πρώτη περίοδος τῆς ζωῆς πάει χαμένη. Ἔρχομαι ν' ἀρχίσω τὴν δευτέραν. Μετὰ τὴν ἀργίαν ἢ ἐργασία. Δώσατέ μου ἐργασίαν. Μεγάλας γνώσεις δὲν ἔχω οὔτε πείραν καθόλου. Ἀλλὰ ἔχω ἀηδίαν πρὸς τὴν ἀμέριμον καὶ ἀργὴν ζωὴν· θέλω νὰ ἐργασθῶ !

Εἰς τὸν θεῖον ἤρρεσεν ἡ ἀφελὴς ἐξομολόγησις, ἀλλ' ἐφοβεῖτο ὁ πεπειραμένος Χῖος μήπως ἡ μετάνοια εἶναι προσωρινή.

— Καλά, Γεώργιε, ἀπεκρίθη σοβαρῶς, χαίρω ὅτι ἀργὰ τέλος βλέπεις τὸν ἴσιον δρόμον καὶ δέχομαι ὅ,τι ζητεῖς. Ἰσα ἴσα ἔχω ἀνάγκην ἀνταποκριτοῦ εἰς τὴν. . . . πηγαίνεις ἐσύ ;

Ὁ νέος ἐδίστασεν ὀλίγον· ἡ ἰδέα τῆς ἐκ τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ κόσμου ἀπομακρύνσεως δὲν ἦτο τόσον ευχάριστος. Ἀλλ' ὅταν συνήνητησε τοὺς μικροὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τραπεζίτου, οἱ ὅποιοι προσηλοῦντο ἐπάνω του εἰρωνικοὶ καὶ δύσπιστοι, ἔσπευσε ν' ἀποκριθῆ :

— Πηγαίνω . . . πότε ;

— Αὔριον πρωῖ φεύγει τὸ μπρῖκι τοῦ Καπετάν Κυπαρίσση.

— Εὐθύς κι' ὄλα ;

— Τὸ γοργὸν καὶ χάριν ἔχει ! Πρῶτα πρῶτα νὰ μάθῃς ὅτι ἡ δουλειὰ δὲν σηκώνει χασομερήματα καὶ ἀναβολάς.

Τὴν ἐπομένην πρωΐαν ὁ Γεώργιος ἐπεβιβάζετο ἐπὶ τοῦ πλοίου, φέρων δέσμην συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸς διαφόρους ἐμπόρους τῆς νήσου, καὶ σακκίδιον περιέχον ἑκατὸν γερμανικὰ τάλληρα διὰ τὰ ἔξοδα τῆς ἐγκαταστάσεως. Μεταξὺ τῶν ἐπιστολῶν ἦτο καὶ μία πρὸς τὸν Καπετάν Κωνσταντῆν, ἡ καλυτέρα ὄλων κατὰ τὴν μετέπειτα κρίσιν τοῦ νέου, ὅχι μόνον διότι ὁ Γέρον Ψαριανὸς καὶ περιποιητικώτατος καὶ χρησιμώτατος ἔδεικνύετο, ἀλλὰ καὶ διότι εἶχε τόσον ὠραίαν κόρην.

Τὸ περὶ τῆς Ζωῆς ἐνδιαφέρον τοῦ Γεωργίου ἐρριζώνετο βαθμηδὸν εἰς τὴν καρδίαν του, ἀλλ' ὁ νέος ἔμπορος δὲν ἐξέλαβε τὸ πρᾶγμα ὑπὸ σοβαρὰν ἔποψιν. Ἐτέρπετο εἰς τὴν μετὰ τῆς κόρης συνομιλίαν, ἠσθάνετο χαρὰν ὡσὰκις ἐπάτει τὸ πέτρινον κατώφλιον τῆς οἰκίας της, καὶ δυσάρεστον κενὸν εἰς τὴν καρδίαν, ὅταν ἤρχετο ἡ ὥρα ν' ἀναχωρήσῃ· ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἦτο ἔρωσ. "Ἄν ἔλεγε κανεὶς εἰς αὐτὸν ὅτι εἶναι ἐρωτευμένος μὲ τὴν κό-

ρην τοῦ Καπετὰν Κωνσταντῆ, θὰ ἐγέλα ἐξ ὄλης ψυχῆς διὰ τὸ ἀστεῖον τοῦ πράγματος.

Ἄλλοτε εἰς τὴν Ἰταλίαν εἶχε δοκιμάσῃ τρις ἢ τετράκις τί θὰ εἶπῃ ἔρωσ. Εἰς τὸ Μιλάνον εἶχεν ἀγαπήσῃ τὸ πρῶτον ὠραίαν ἀνθοπώλιδα, ἣ ὁποία τοῦ ἐστοίχισεν ἀρκετά. Κατόπιν ἦλθε μία χορευτρία τοῦ θεάτρου, ἣ ὁποία ἀπέρριψε τὰς ἐρωτικὰς ἐκδηλώσεις του χάριν τῶν μορφασμῶν ἑνὸς γελωτοποιοῦ. Καὶ ὁ νέος ἐρωτόληπτος τόσον προσεβλήθη ἐκ τῆς ἀποτυχίας, ὥστε ἐγκατέλειπεν ἀμέσως τὴν πόλιν. Ἡ Βενετία τὸν ἐπαρηγόρησε μὲ μίαν εὐάλωτον χήρα Τοσκανίδα, ὠραίαν ὡς αἱ Παναγίαι τοῦ Τιτιανοῦ. Ἐπαιξεν εἰς τὸ χαρτοπαίγνιον μαζί της τὰ τελευταῖα φλωρία του καί, ἀφοῦ τὰ ἔχασε, τὴν ἔχασε καὶ ἐκείνην. Τὰ βίαια αἰσθήματα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα κατὰ καιροὺς εἶχε κλονισθῆ ἡ καρδία του, τὰ συνέκρινε τώρα πρὸς τὸ ἥσυχον αὐτὸ αἶσθημα, τὸ ὁποῖον τοῦ ἐνέπνεεν ἡ κόρη τοῦ Καπετὰν Κωνσταντῆ, καὶ ἐπειδὴ δὲν εὔρισκε τίποτε τὸ κοινόν, οὔτε τὸ ἐκρινεν ἄξιον νὰ τὸ χαρακτηρίσῃ ὡς ἔρωτα.

Ἄλλως, κορσεθεις εἰς τὰ πρῶτα βήματα τοῦ βίου ἐξ ὑλικῶν ἀπολαύσεων, ἠσθάνετο οἶκτον πρὸς αἰσθήματα μὴ βάλλοντα ἀμέσως πρὸς τὸν σκοπόν, ἀλλὰ πλανώμενα εἰς τοὺς αἰθερίους κόσμους τῆς ἰδανικότητος. Αὐτὰ εἶναι ἄξια ἀνθρώ-

που ἀπείρου, ὁ ὁποῖος δὲν ἐγνώρισε τὸν κόσμον τὸν πραγματικὸν καὶ πλάττει ἰδικὸν του φαντασιώδη καὶ ἀνύπαρκτον. Πρὸς τί τάχα νὰ ἐρωτευθῆ τὴν κόρην τοῦ Καπετὰν Κωνσταντῆ; Ἐρωμένην δὲν ἠδύνατο νὰ τὴν κάμῃ, καὶ ἐκοκκίνιζεν ἀπὸ ἐντροπὴν μόνον μὲ τὴν ιδέαν. — Λοιπὸν; θὰ περιοριζέτο εἰς αἰσθηματολογίας ἐνὸς πρωτοπειρου μαιρακίου αὐτὸς ὁ ἄσωτος τῆς Βενετίας; Ἡ μήπως θὰ τὴν ἐνουμφεύετο; Αὐτὸ ἔλειπε δά!

Καὶ ἐν τῷ μεταξύ, ἐνῶ ἀφ' ἐνὸς ὠχυρώνετο διὰ τῶν συλλογισμῶν αὐτῶν, ἐξ ἄλλου τὸ πρὸς τὴν Ζωὴν αἴσθημα ἠϋξανε κρυμμένον, καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο ἴσως μὲ τὸν καιρὸν θὰ ἠδύνατο νὰ καταστῆ ἐπικίνδυνον, ὅπως ὄλα τὰ νοσήματα, τῶν ὁποίων δὲν γίνεται ἐγκαίρως διάγνωσις.

Γ'

Δὲν εἶναι ἄξιον ἀπορίας ὅτι ἡ Ζωή, ἐξ ἀρχῆς εὐμενῶς διατεθεῖσα πρὸς τὸν νέον ἔμπορον, προσεικνύετο ὀλονὲν περισσότερον διὰ τῆς συχνῆς συναντήσεως καὶ τῆς βαθμιαίας ἐξοικειώσεως. Ὁ Γεώργιος εἶχεν ὄλα τὰ χαρίσματα νέου ἀρεστοῦ εἰς γυναῖκας, ἐξήσκει δὲ ἰδίως, διὰ τῆς φωνῆς τῆς ὀλίγον συριστικῆς καὶ ὀξείας, ἀκαταμάχτην θέλητρον ἐπὶ τῶν θυγατέρων τῆς Εὐας. Δὲν ἦτο αὐστηρῶς κανονικὴ ἢ μορφὴ του, ἀλλ'

εἶχεν ἔκφρασιν εἰς τὰς δυνατὰς γραμμὰς τῆς κατατομῆς καὶ τὰς συνεχῶς ἀλλασσομένας πτυχὰς τῶν παρείων καὶ τοῦ μετώπου, ἔκφρασιν ζωηρότητος, ἀλλὰ καὶ ἀπογοητεύσεως, ἀμεριμνησίας, ἀλλὰ καὶ πικρίας συγχρόνως. Αἱ ἰσχυραὶ συγκινήσεις καὶ αἱ ἀγρυπνίαι εἶχαν ἀποτυπώσῃ ὑπὸ τὰς κόγχας τῶν ὀφθαλμῶν ἀνεξαλείπτους μελανὰς σκιάς, αἱ ὁποῖαι προσέθεταν περιπάθειαν καὶ αἰσθηματικότητα εἰς τὴν φυσιογνωμίαν του.

Ἡ Ζωὴ ἦτο φύσει ἐπιρρεπὴς πρὸς ῥεμβασμοὺς καὶ ὄνειροπολήσεις, ἐκ δὲ τῶν φιλτάτων τῆς ἀναγνωσμάτων ἦτο ὁ Ὀδοιπόρος τοῦ Παναγιώτου Σούτσου. Τὰς ἐρωτικὰς ἐλεγείας τῆς Ραλλοῦς τόσον πολὺ εἶχεν ἀναγνώσῃ, ὥστε ὀλοκλήρους περικοπὰς ἀπεμνημόνευσε, τὸ δὲ ὄλον φαντασιῶδες δρᾶμα ἐξήσκησε μεγίστην ἐπὶ τῆς κόρης ἐπίδρασιν. Ἐπλασε καὶ αὐτὴ διὰ τῆς φαντασίας ἰδανικόν τινα τύπον ἀνδρός, Ὀδοιπόρον τοῦ βίου, πολυπαθῆ, δυστυχῆ, τὸν ὁποῖον θὰ ἠδύνανο νὰ κάμῃ εὐτυχῆ διὰ τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἀφοσιώσεώς της καὶ νὰ τὸν ἐξαγνίσῃ ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν. Ἐν παραβολῇ δὲ πρὸς τὸ πρότυπον αὐτὸ ὄλοι οἱ νέοι τῆς νήσου ἐφαίνοντο φυσικῶ τῷ λόγῳ εἰς τὴν ῥεμβόδῃ νεάνιδα ἄψυχα ἀνδρείκελα. Διὰ τοῦτο εἰς τὰ φιλοφρονήματα ἢ τὰς εὐγλώττους ἐρωτικὰς ἐξομολογήσεις ἀντέτασσε τὴν μαρμαρίνην ἀπά-

θειαν ἐκείνην καὶ τὴν ἀγέρωχον ὑψηλοφροσύνην, ὅθεν ἀπέκτησε τὸν τίλον «φαντασμένης». Μόνος ὁ Γεώργιος δὲν ἀπεμακρύνετο πολὺ τοῦ προσφιλοῦς τύπου. Ἐκτὸς τῶν ἄλλων φυσικῶν του πλεονεκτημάτων, ἡ ἐν ἀρχῇ τῆς νεότητος ἄτακτος ζωὴ καὶ ἡ μετὰ τοῦτο ἐπελθούσα μεταμέλεια καὶ τροπὴ πρὸς τὴν ἐργασίαν ἐπρόσθεται εἰς αὐτὸν δραματικὴν τινα ἀπόχρωσιν. Οἱ λόγοι του, ζωηροὶ καὶ εὐφρευεῖς, δὲν εἶχαν τίποτε ὑπέροχον καὶ ὑψηλὸν εἰς τὰς ἰδέας καὶ εἰς τὴν ἔκφρασιν· περιστρέφοντο εἰς κοινὰ καὶ πραγματικά. Ἄλλὰ ποῖος ἠξεύρει ὁποῖοι λόγοι θὰ ἐξήρχοντο τοῦ στόματός του ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν ἰσχυροῦ αἰσθήματος! Ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε βέβαια δὲν ἠδύνατο νὰ ἐμπνευσθῇ καὶ νὰ ἀπαγγείλῃ μονολόγους κατὰ τὸ ὕφος τοῦ Ὀδοιπόρου.

Καὶ κατὰ μακρὸν ὁ ἐκλεκτὸς τῆς φαντασίας καὶ ὁ ὑπὸ τῆς πραγματικότητος πλασθεὶς ἐταντίζοντο εἰς τὸν λογισμὸν τῆς νεάνιδος καὶ ἡ μορφὴ τοῦ Γεωργίου κατωπτρίζετο εἰς τοὺς ῥεμβασμοὺς της. Ὁ ἔρωσ δὲ αὐτῆς, καὶ ὡς πρῶτος ἔρωσ παρθενικῆς καρδίας καὶ ὡς γεννηθεὶς διὰ τῆς μετουσίωσης ὀνείρων καὶ ῥεμβασμῶν, ἦτο ἐν ἀρχῇ αἰσθημα πλῆρες αὐταπαρνήσεως χωρὶς σκοπὸν καὶ χωρὶς ἀξιώσεις.

Ἡγάπα! τοῦτο καὶ μόνον ἤρκει. Ἡξιούτο λοι-

πόν νὰ αἰσθανθῆ καὶ αὐτὴ τῆς ἀγάπης τὰς συγ-
κινήσεις. Μήπως δὲν εὑρισκε γλυκύτερον τῶν ἀν-
θέων τὸ ἄρωμα, ὅσάκις ἀνέπνεεν αὐτὸ εἰς τὸν
ἐξώστην φέρουσα τὸν λογισμὸν εἰς ἐκεῖνον ! Μή-
πως τὰ ἄστρα δὲν ἔλαμπαν φωτεινότερα κατὰ
τὰς νύκτας, ὅταν ἠγρύπνει εἰς τὸ ἀνοικτὸν πα-
ράθυρον, μὲ τὴν ιδέαν ὅτι καὶ ἐκεῖνος ἀγρυπνεῖ !
Μήπως τοῦ Αἰγαίου ἢ αὔρα δὲν ἔπνεε δροσερω-
τέρα εἰς τὰ κλειστά της βλέφαρα, πρὸ τῶν ὁποίων
ὠραματίζετο ἐν ἐκστάσει, ἀφήνουσα εἰς τὰ γόνατα
τὸ ἐργόχειρον, τὴν μορφὴν ἐκείνου ! Μήπως δὲν
ἠσθάνετο κατὰ τὴν προσέγγισιν ἐκείνου ἡδονικῶς
συνάμα καὶ ἀλγεινῶς συνεσφιγμένην τὴν καρδίαν !
Μήπως τὰς νύκτας πολλάκις ἄνευ λόγου δὲν
ἐξωγοῦτο τὸ στήθος της ἐκ στεναγμῶν, δὲν ἐπό-
νει χωρὶς αἰτίαν, δὲν κατέβρεχε τὸ προσκέφαλον
διὰ θερμῶν, γλυκυτάτων δακρῶν !

Τί περισσότερο ἠδύνατο νὰ ἐπιθυμήσῃ ; Ἐντα-
πόδοσιν εἰς τὸν ἔρωτά της ; Οὔτε ἐτόλμα κἄν
νὰ συλλάβῃ τοιαύτην παράτολμον ιδέαν. Ποῖος ;
ὁ Γεώργιος, ὁ ἐντροφήσας εἰς πλοῦτη, ὁ ἐν μέσῳ
τῶν ὠραίων Ἰταλίδων ζήσας, θὰ κατεδέχετό ποτε
νὰ ῥίψῃ ἐν βλέμμα πρὸς αὐτὴν τὴν ταπεινὴν νησιω-
τοπούλαν ; Τόσον ὑψηλὰ ἐτοποθέτει αὐτόν, ὥστε
σχεδὸν θὰ τὸν ἐνόμιζεν ἐκπίπτοντα τῆς ἐκτιμή-
σεως τῆς ὁποίας τὸν ἠξίωνε, ἂν ἐτόλμα νὰ ἐλπίσῃ

ὅτι ἠδύνατο νὰ προσελκύσῃ τὴν ἀγάπην του.

Καὶ τί ἔπραττε χάριν αὐτοῦ διὰ νὰ καταστῇ ἀξία τοιαύτης ἀποδόσεως, ἔστω καὶ ἐξ ὀφειλῆς ; *Ὅτι τὸν ἠγάπα ; Καὶ ποῖα γυνὴ δὲν θὰ τὸν ἠγάπα ; *Ἄλλως τὸν ἠγάπα διὰ τὸν ἑαυτὸν της καὶ δὲν ἐκέρδιζεν ἐκεῖνος τίποτε ἐκ τῆς ἀγάπης της. *Ἴσως μάλιστα, ἂν ἐγνώριζε τὴν ὑπαρξίν της, θὰ ὠργίζετο μὴ καταδεχόμενος ν' ἀνταποκριθῇ πρὸς τὸ θρασὺ αὐτὸ αἶσθημα.

*Ἡ κόρη μὲ τὴν ἔμφυτον κλίσιν νὰ βλέπῃ τὰ πράγματα ἀπὸ τὴν δραματικὴν των ὄψιν, πολλάκις εἰς τὰς ἀγρυπνίας της ἔπλαττε φαντασιώδεις περιστάσεις, κατὰ τὰς ὁποίας ἐφάνερον μὲ ὄλην τὴν δύναμιν τὴν πρὸς τὸν Γεώργιον ἀγάπην της ; ἀλλὰ καὶ πάλιν ὄχι μὲ τὴν ἀξίωσιν νὰ τύχῃ ἀποδόσεως, ἀλλὰ μόνον νὰ ἀναγνωρισθῇ ἐκ μέρους ἐκείνου, ὅτι τὸν ἀγαπᾷ ὅσον ἄλλη θνητὴ δὲν τὸν ἠγάπησεν, ὅτι, ἂν ἦτο κατωτέρα ὡς πρὸς πᾶν ἄλλο, διὰ τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἀφοσιώσεως ἐδικαιοῦτο νὰ ἀνέλθῃ μέχρις αὐτοῦ. Καὶ τὸν ἐφαντάσθη πάσχοντα ἐκ μολυσματικῆς νόσου, ἐγκαταλειμμένον ἀπὸ ὄλους μὲ μόνην φύλακα αὐτὴν εἰς τὸ πλευρόν του. *Τί θὰ ἔλεγεν ὅταν ἀνοίγων τὰ βλέφαρα θὰ τὴν ἔβλεπεν ἐκεῖ ; Μὲ πόσῃ συμπάθειαν θὰ ἔσφιγγε τὰς χεῖρας της εἰς τὰ δάκτυλά του, πῶς θὰ τῆς προσεμεδίᾳ μὲ τὰ γλωμὰ χεῖλη του ! . . . *Ἄλλοτε πάλ-

λιν ἔπλαττε διὰ φυλιτικὴν εἰκόνα : Ἐκεῖνος ἤπει-
ἀπὸ δολοφόνου μαχαίραν, καὶ αὐτὴ παρενέβαλ-
λεν αἴφνης τὸ σῶμα της καὶ ἐδέχετο τὴν πλη-
γὴν ἀντὶ ἐκείνου. Τί θὰ ἔλεγε τότε αὐτὸς βλέπων
τὴν θυσίαν ; . . .

Ἐννοεῖται, ὅτι ἡ Ζωὴ ἀπέκρυπτεν ἐπιμελῶς τὰ
αἰσθητά καὶ τοὺς συλλογισμοὺς της καὶ ἀπὸ
τοὺς γονεῖς της ἀκόμη. Εἰς τὸν πατέρα οὔτε θὰ
ἐτόλμα ποτὲ ν' ἀποκαλύψῃ τί τῆς ἐνέπνεεν ὁ νέος
ἔμπορος, περὶ τοῦ ὁποίου τὸν ἤκουσεν ἀποφαινό-
μενον δυσμενέστατα εἰς ἐπανειλημμένας περιστά-
σεις, πρὸς δὲ τὴν μητέρα ἐφοβεῖτο, ἐδίσταζε, δὲν
ἠσθάνετο ἀκόμη τὴν ἀνάγκην. Αἱ ἔρωτευμένα
κόραι ρίπτονται συνήθως εἰς τὸν μητρικὸν κόλ-
πον, ἔξομολογούμεναι τὰ μυστικά των, μόνον ὅταν
ἔλθῃ ἡ ὥρα, κατὰ τὴν ὁποίαν ἔχουν χροεῖαν παρα-
μυθίας καὶ ἐνθαρρύνσεως. Ἡ νεᾶνις εὐρίσκετο
ἀκόμη εἰς τὴν πρώτην τοῦ ἔρωτος περίοδον,
ὅταν αὐτάρκης αὐτὸς δὲν ἔχει τὴν ἀνάγκην κανε-
νὸς — οὔτε αὐτῆς τῆς ἐλπίδος.

Ἄλλὰ πῶς κατώρθωνε νὰ ὑποκρίνεται πλήρη
ἀδιαφορίαν καὶ εἰς τὰ βλέμματα αὐτοῦ τοῦ ἀγα-
πωμένου ; Μυστικὴ, ἀκατάληπτος δύναμις τὴν
ἐθωράκιζεν ἐφ' ὅσον ἔμενε πλησίον ἐκείνου.
Ἐλησμονεῖτο ἐντελῶς, δὲν εἶχε συναίσθησιν τοῦ
ἔρωτός της, ἀπέξενώνετο διὰ τῆς προσεγγίσεως.

Ἐκ τῶν προτέρων ἔτρεμεν ἀπὸ τὸν φόβον ἐκάστοτε μήπως προδοθῆ· ἀλλ' αἴφνης ἑσπερεώνετο μαρμαρωμένη εἰς τὴν ἀπάθειαν, ἐγίνετο τόσον φυσικὰ ψυχρὰ καὶ ἀδιάφορος, ὥστε δὲν εἶχε κἂν ἀνάγκη νὰ ὑποκρίνεται καὶ νὰ προσέχη τὸν ἑαυτὸν της.

Ποία εἶναι ἡ δύναμις αὐτῆ τῆς ψυχῆς καὶ πόθεν πηγάζει; Ἄδηλον· ἀλλ' ὑπάρχει εἰς πᾶσαν ψυχὴν ἀγαπῶσαν ὅπως ἡ Ζωὴ ἠγάπα, καὶ διὰ ταύτης φρουρούμενα τηροῦνται ἐπὶ μακρὸν κρυπτὰ ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ τῆς καρδίας τὰ αἰσθήματα, καὶ ἀπὸ τοὺς βεβήλους, καὶ ἀπὸ ἐκεῖνον ἀκόμη, ὁ ὁποῖος τὰ ἐμπνέει.

Δ'

Ἡ οἰκογένεια τοῦ κυρίου Μαθθία διετελεῖ εἰς φιλικωτάτας σχέσεις πρὸς τὴν οἰκογένειαν τοῦ Καπετὰν Κωνσταντῆ. Οἱ δύο οἰκογενειάρχαι ἦσαν παλαιοὶ φίλοι, γνῶριμοὶ πρὸ τῆς Ἐπαναστάσεως καὶ γείτονες κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ἐν τῇ νήσῳ ἐγκαταστάσεως. Ὁ κύριος Μαθθίας εἶχε μέγα κατάστημα πανικῶν· ἐφημίζοντο δὲ τὰ ἐμπορεύματά του ὡς ἀγγλικὰ καὶ ἐπρομήθευε τοιαῦτα, ὄχι μόνον εἰς τὸς νήσους τοῦ Αἰγαίου, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ μακρυνώτερα μέρη τῆς Ἑλλάδος. Ἐθεωρεῖτο ἐκ τῶν πλουσίων τῆς νήσου καὶ αἱ θυγατέρες του ἔμετροῦντο μεταξὺ τῶν πολυφέρων νυμφῶν,

ἐνῶ ὁ υἱὸς του, ὁ κομψευόμενος Ἀχιλλεύς, ἦτο ὁ περιζήτητος γαμβρὸς τοῦ τόπου.

Ἐκ τῶν θυγατέρων του ἡ Ἑλένη ἦτο εἴκοσι ἐτῶν, ξηρά, εἰς ἄκρον ὠχρὰ καὶ ὀνομαστή διὰ τὴν μεγάλην μύτην. Τὸ χαρακτηριστικὸν αὐτὸ συνδυάζοντες πρὸς τὴν μετρητὴν προῖκα οἱ νέοι ὠνόμαζαν τὴν κόρην τοῦ κ. Μαθθία μεταξὺ των *χρυσὴν μπεκάτσαν*. Ἡ νεώτερα Καλλιόπη, κατὰ δύο ἔτη μικροτέρα, ξανθὴ καὶ ροδοκόκκινη, ἦτο ἡ ἀντίθεσις τῆς ἀδελφῆς. Ἄλλ' ἂν ἐκείνη ἦτο διάσημος διὰ τὴν μεγάλην μύτην, αὐτὴ ἦτο γνωστὴ διὰ τὴν μεγάλην ζωηρότητα. Προώρως ἀναπτυχθεῖσα καὶ προκαλοῦσα, ἐνῶ ἦτο δωδεκαέτης μόλις, τὴν προσοχὴν τῶν νέων μὲ τὰς ἀπὸ τὸ κοντὸν φόρεμα προβαλλούσας τορνευτὰς κνήμας, ἀπέκτησε τάσεις εὐθύς πρὸς φιλαρέσκειαν καὶ ἐρωτοτροπίαν, καὶ τὰ πρῶτα ἐρωτικὰ γράμματα ἔγραψεν ἐπὶ τῶν σχολικῶν θρανίων. Ἄλλ' ἡ ἐλαφρότης τῆς κεφαλῆς δὲν ἠλάττωνε τὴν ἀγαθότητα τῆς καρδίας. Καὶ ἡ Καλλιόπη εἶχε καρδίαν πολὺ καλυτέραν τῆς ἀδελφῆς της.

Ἡ Ζωὴ ἦτο φίλη τῶν θυγατέρων τοῦ κ. Μαθθία, δηλαδὴ φίλη μὲ τὴν σύγχρονον σημασίαν τῆς λέξεως. Ἐβλέποντο συχνὰ καὶ ὁσάκις συνηντῶντο δὲν παρέλειπαν τὰ ἀπαραίτητα ἠχηρὰ φιλήματα, ἐφλυάρουν ἐπὶ ὥρας, ἐκρυφομίλουν καὶ ἐγέλων

καὶ ὕστερον ἢ μὲν Ζωὴ εὗρισκεν ὅτι ἡ Ἑλένη εἶναι ἔχιδνα φαρμακερὰ καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς καλὴ ἀλλὰ θεότρελλη, αἱ δὲ ἀδελφαὶ ἔλεγαν μεταξύ των, ὅτι ἡ κόρη τοῦ Καπετὰν Κωνσταντῆ εἶναι μία ξιπασμένη διὰ τὴν εὐμορφίαν τῆς καὶ ὅτι κάμνει τάχα τὴν ὄσιαν Μαρίαν. Ἐπρόσθετε δὲ πάντοτε ἡ Ἑλένη, ὅτι δὲν τὴν χωνεῦει καθόλου. Ἡ Καλλιόπη ὁμως μὲ ὄλας τὰς ἐπικρίσεις τῆς δὲν διέκειτο ἐχθρικῶς πρὸς τὴν Ζωήν.

Ὁ ἀδελφός των Ἀχιλλεὺς ἦτο κενὴ κεφαλὴ, διηρημένη ἔξωθεν εἰς δύο ἴσα μέρη ἀπὸ εὐθυτάτην χωρίστραν, καὶ φυσιογνώμια βωβή. Ἡγάπα τὴν πρωτοτυπίαν εἰς τὴν ἐνδυμασίαν καὶ συνήθως ἐφόρει χρώματα παρδαλὰ ἢ σαυροειδῆ. Οἱ φιλοσκάμμονες τὸν ὠνόμαζαν διὰ τοῦτο **γουστερίτσαν**. Περιώνυμος διὰ τοὺς χαιρετισμοὺς καὶ τὰς βαθείας ὑποκλίσεις, ἐκάλυπτεν ὄλας τὰς φυσικὰς καὶ προσθέτους χάριτας διὰ τοῦ πατρικοῦ πλούτου. Ἐλέγετο δὲ ὅτι ἔκαμνε τὰ γλυκὰ μάτια εἰς τὴν Ζωήν, ἡ ὁποία ὁμως τὸν ἀπέκρουε. Καὶ αἱ ζηλόφθονοι μητέρες ἐψιθύριζαν :

— Τῆς ξυνοφαίνεται τάχα! ποιδὼν θὰ πάρῃ ;
Κριῖμα πού δὲν ἔχει ὁ Ὄθωνας κανένα γιυὸ βασιλόπουλο νὰ τῆς στείλῃ προξενιά. . .

Ἡ Κυρία Μαριγώ, ἡ σύζυγος τοῦ κ. Μαθθία

ἦτο ἐκ Τήνου, τύπος εὐθύτητος, εὐλαβῆς καὶ ἀγαθωτάτη γυνή.

Εἰς τὸν ἐνωριακὸν ναὸν τὸ στασιδίον τῆς ἦτο πλησίον τοῦ στασιδίου τῆς Κυρίας Ἀγγελικῆς, καὶ αἱ δύο παλαιαὶ γειτόνισσαι πολλάκις ἀντήλλασαν μεταξὺ δύο σταυροκοπημάτων λόγους τινάς, ἀναγαμένους συνήθως εἰς τὸν κύκλον τῆς οἰκιακῆς οἰκονομίας :

— Πῶς πῆγε τὸ γλυκὸ σου προχθές, κυρὰ συμπεθέρα ;

— Ἔτσι κ' ἔτι· σὰν νὰ ζαχάρωσε λίγο.

Ἡ :

— Κάναμε δὰ χθὲς τὴν πῆττα πὺ μ' ἀρμήνεψες, μὰ ποῦ ἢ δική σας ! εἶχε ἄλλο γοῦστο ! . . .

— Δὲν θὰ πέτυχε ἡ κρούστα ἢ ὁ φοῦρνος δὲν θᾶχε πυράδα ὄση χρειάζεται.

Ἄλλὰ τὴν Κυριακὴν ἐκείνην τοῦ ἀυγούστου μετὰ τὸ Εὐαγγέλιον ἡ κυρὰ Μαριγῶ σύρασα ἐλαφρῶς τὴν χειρίδα τῆς κυρίας Ἀγγελικῆς ἤρχισεν νέου εἴδους ὀμίλλαν :

— Σοῦ εἶπε τίποτε ὁ Καπετὰν Κωνσταντῆς ;

— Ὅχι, σὰν τί νὰ μοῦ πῆ ;

— Χθὲς βράδου τὰ συμφώνησαν μὲ τὸν δικό μου νὰ πᾶμε ἔξω μεθαύριο ποῦναι γιορτῆ, νὰ πάρουν καὶ τὰ κορίτσια λίγο ἀέρα. . .

Ὁ διάκονος κωδωνίζων τὸ θυμιατήριον διέ-

κοψε τὴν συνδιάλεξιν, ἡ ὁποία ἐπανελήφθη μετὰ τὸ τέλος τῆς λειτουργίας.

— Τί μοῦλεγες λοιπόν ; ἠρώτησεν ἡ κυρὰ Ἀγγελικὴ, ἐλεοῦσα τὸν παρὰ τὴν θύραν ἐπαιτοῦντα χωλόν.

— Νά ! πὼς εἶμαστε γιὰ ἔξω μεθαύριο καὶ ἤθελα νὰ ἤξερα τί θὰ πάρετε ἐσεῖς καὶ τί ἐμεῖς.

— Μὰ πρῶτα πρῶτα πὼς θὰ πᾶμε, μὰ βάρκα ἢ μὲ γαῖδουράκια ;

— Ὁ Καπετὰν Κωσταντῆς μὲ τὰ κορίτσια, τὸν Ἀχιλλέα καὶ τὸν κύριον Γεώργη θὰ πᾶν πρῶτ' πρῶτ' μὲ βάρκα γιὰ νὰ ψαρέψουν κι' ὅλα. Ἐμεῖς πᾶμε ἀργότερα, κατὰ τὰς ἔξῃ, μὲ τὰ γαῖδουράκια· παίρνομε μαζί καὶ τὰ πράματα, παίρνεις καὶ τὴ δική σου τὴ Φλωροῦ.

— Ἐέρεις τί εἶναι τὸ καλύτερο ; τ'ἀπόγεμα νὰ πάρῃς τὰ κορίτσια καὶ ν'ἄρῃτε σπῖτι νὰ τὰ συμφωνήσωμε μὲ ἡσυχία. Νὰ μιλήσω πρῶτα τὸ μεσημέρι καὶ μὲ τὸν Κωνσταντῆ. . .

Μετὰ μικρὰν συζήτησιν ἀπεφασίσθη κατὰ τὴν μετὰ μεσημβρίαν συνεδρίασιν τῶν οἰκοδεσποινῶν ἢ μὲν κυρὰ Μαριγὼ νὰ κάμῃ κοτόπηταν, τὸ ἀριστούργημα τῆς μαγειρικῆς τῆς τέχνης, καὶ ὀρνίθια ψητά, ἢ δὲ κυρὰ Ἀγγελικὴ συναγορίδα ἢ ἄλλα ψάρια τηγανητὰ καὶ τοὺς περιφήμους ἐκείνους κουραμπιέδες τῆς. Ἡ δεσποινὶς Ἐλένη ὑπενθύμισε καὶ

τὴν ἀνάγκην ἀρμυρῶν καὶ ξυνῶν, διότι δὲν ἠδύνατο χωρὶς αὐτὰ νὰ φάγη μὲ ὄρεξιν.

Αἱ τρεῖς νεάνιδες ἔμειναν μέχρι τῆς ἐσπέρας εἰς τὸν ἐξώστην σχεδιάζουσαι τὰ τῆς μεθαιρινῆς διασκεδάσεως : Τί θὰ φορέσουν, ποῖαν ὥραν θὰ ἐξυπνήσουν, ποῦ θὰ συναντηθοῦν, καὶ χιλίας περιττὰς λεπτομερείας, εἰς τὰς ὁποίας εὐχαρίστως ἐνδιατρίβει κανεὶς ὅταν προσδοκᾷ ἔκτακτον διασκέδασιν. Ἡ Καλλιόπη ἐδήλωσεν ὅτι μὲ μόνην τὴν περὶ τῆς ἐκδρομῆς ὀμιλίαν ἤρχισε νὰ πεινᾷ καὶ ἔφαγε μὲ ὄρεξιν ραζακιὰ σταφύλια μὲ ἄρτον νοπὸν καὶ μυζήθραν τῆς Νάξου.

— Νὰ πάρωμε καὶ στὴ βάρκα ἓνα καλαθάκι παξιμάδια καὶ τίποτε ἄλλο· θὰ πεινάσωμε τόσον πού μπορούμε νὰ φᾶμε καὶ τὰ δολῶματα καὶ τὰ ψάρια ὡμά ! παρετήρησε μὲ χαριτωμένην προνοητικότητα.

— Καὶ γιὰ τὴ βάρκα, γιὰ τὶς συρτὲς καὶ τὶς καθητὲς, ποιὸς θὰ κυτιάξῃ ; ἠρώτησεν ἡ αἰωνίως μεμψίμοιρος Ἑλένη.

— Καλέ, γιὰ ὅλα αὐτὰ εἶναι ὁ πατέρας, ἀπεκρίθη κάπως πειραγμένη ἡ Ζωή, ποιὸς ἄλλος τὸν φτάνει στὰ θαλασσινά ; Ἐκεῖνος θὰ εὔρη τὸν μάρμαρα Σταυρῆ καὶ θὰ τὰ βολέψῃ ὅλα· ἐννοια σας !

— Νὰ ρίξωμε καὶ τὸ παραγάδι, ἐφώναξεν ἡ Καλλιόπη.

— Βέβαια! Θὰ ρίξη τὸ παραγάδι ἀπὸ βραδῆς ὁ μάρπα Σταυρῆς κ' ἔμεις θὰ πᾶμε νὰ τὸ σηκώσωμε αὐγὴ, αὐγὴ.

Ἡ Καλλιόπη δὲν ἐκράτειτο πλέον μὲ τὴν νέαν αὐτὴν προσδοκίαν. Ἐτρεξε παιδικώτατα νὰ εὑρη εἰς τὴν τραπεζαρίαν τὴν μητέρα συνομιλοῦσαν μετὰ τῆς κυρίας Ἀγγελικῆς περὶ τῆς πλύσεως τῶν μαλλίνων ὑφασμάτων :

— Μητέρα, καλὲ μητέρα, θὰ ρίξωμε καὶ τὸ παραγάδι· θὰ εἶναι τρέλλα! . . . μπορεῖ νὰ πιᾶσωμε κανένα ψάρι μεγάλο! . . .

Ἡ ἀδελφή, σοβαρὰ κατὰ τὸ σῆνηθες, ἐπέπληττε τὴν Καλλιόπην διὰ τὴν ὑπερβολικὴν ζωηρότητα :

— Σὰν παιδὶ κάνεις, καϊμένη· σὰν νὰ εἶναι πρῶτη φορὰ ποὺ θὰ πᾶς! . . .

— Ὅχι δά, θὰ κάθωμαι μὲ κατεβασμένα μοῦτρα σὰν ἐσένα . . .

— Νὰ γελῶ χωρὶς λόγον . . .

— Μὰ τί θέλεις λοιπόν, νὰ σὲ γαργαλίσουν γιὰ νὰ γελᾶσης ;

Ἡ Ἑλένη τὴν ἐκύτταξε βλοσυρῶς μὲ τὰ μικρὰ στακτερά της μάτια. Ἡ Ζωὴ ἐνόμισε πρόσον νὰ ἐπέμβῃ εἰς τὴν ὄχι ἀσυνήθη αὐτὴν ἀδελφικὴν διαμάχην :

—Καλέ, τί κάνετε τώρα; καθέννας ἔχει τὸ δικό του φυσικό, ἄλλος εἶναι εὐθυμος, ἄλλος σοβαρός!

—Θὰ εἶναι καὶ ὁ κύριος Γεώργιος μαζί! εἶπε μετ' ὀλίγον ἡ Καλλιόπη. Καλὸ αὐτό· θὰ λέγη καὶ τίποτε νὰ περνᾷ ἡ ὥρα. Μόνον μὲ τὸν Ἀχιλλέα ἠμπορεῖ κανεὶς νὰ κοιμηθῇ ὀρθός. Αὐτὸς θὰ κυττάζῃ πῶς νὰ μὴ βρέξῃ ἡ θάλασσα τὰ ῥοῦχα του.

—Δὲν ξεύρω τί βρίσκεις καὶ σ' αὐτὸν τὸν ξιπασμένο τὸν ξένο καὶ σ' ἀρέσει, παρετήρησε πάλιν ἡ Ἐλένη πλαγίως ἀμυνομένη ὑπὲρ τοῦ ἀδελφοῦ.

—Εἶναι ἐξυπνος, διασκεδαστικός, νόστιμος... ψέματα, Ζωήτσα;

—Κ' ἐγὼ ἔτσι τὸν βρίσκω, ἀπεκρίθη ἐκείνη μὲ προσποιημένην ἀδιαφορίαν.

—Ἐγὼ δὲν τὸν νοστιμεύομαι καθόλου· ἐπέμεινε ἡ Ἐλένη ὄλο γιὰ τὸν ἑαυτὸν του λείει· ἐγὼ ἤμουν ἐκεῖ, ἐγὼ ἔκαμα αὐτό...

—Σὰν δὲν θέλῃς, μὴ μιλήῃς ἐσὺ μαζί του· ἐγὼ θὰ καθίσω κοντά του, ἐσὺ κάνε κουβέντα μὲ τὸν ἀδερφοῦλη μας.

Ἡ Ἐλένη τὴν ἐκεραύνωσε διὰ τοῦ βλέμματός· ἡ Ζωὴ προφανῶς ἐστενοχωρεῖτο ἐκ τῆς παραινυομένης συζητήσεως.

Εὐτυχῶς αἱ μητέρες ἐξῆλθαν εἰς τὸν ἐξώστην καὶ ἠλλαξε τὸ θέμα τῆς ὁμιλίας. Μετ' ὀλίγον δὲ ἡ κυρία Μαριγὼ ἐνθυμήθη, ὅτι δὲν ἄφησε βού-

τυρον διὰ τὸ φαγητὸν εἰς τὴν ὑψηρότεραιαν καὶ πρόπει νὰ ἐπιστρέψουν ἐγκαίρως εἰς τὴν οἰκίαν.

Ἐχαιρετίσθησαν, ἐφιλήθησαν, καὶ ἡ Ζωή, ἀφοῦ τὰς συνώδευσε μέχρι τῆς ἔξω θύρας καὶ ἔκλεισε τὸν βαρὺν μογλόν, ἀναπνεύσασα βαθέως ἐψιθύρισε :

— Δόξα σοι ὁ Θεός !

Ἡ δὲ Ἑλένη καθ' ὁδόν, παρούσης τῆς μητρὸς, ἀπέτεινε πικρὰς παρατηρήσεις πρὸς τὴν ἀδελφὴν

— Ἐμπρὸς εἰς τὴν φαντασμένην αὐτὴν εἶναι περιττὸν νὰ λέγῃς ἀστεῖα γιὰ τὸν Ἀχιλλέα, ἢ τὴν βλέπεις ποῦ κάνει τάχα τὴν ἀθῶα καὶ ἀνήξερη ; ὅλα τὰ κομποδένει κ' ἔννοια σου. Ἄμ' ἀκονίσθη τὴ γλωσσίτσα της . . .

Ε'

Ὁ Καπετὰν Κωνσταντῆς εἶχε συνήθειαν νὰ ἐξυπνᾷ ἀπὸ ὄρθρου βαθέως. Ἐφόρει τὰς ἐμβάδας του, παλαιὰν ναυτικὴν πατατοῦκαν καὶ ψηλαφητὴ μεταβαίνων εἰς τὸ ἐστιατόριον ἦναπτε τὸν λύχνον. Καθισμένος ἔπειτα σταυροποδητὴ ἐπὶ τοῦ μεγάλου σοφᾶ ἦναπτε τὸ πρῶτον σιγάρον καὶ ἔφθανε πολλὰκις εἰς τὸ τέταρτον καὶ πέμπτον πρὶν ἢ ὑπ' αὐτοῦ ἀφυπνιζομένη ὑπηρέτρια παρασκευάσῃ καὶ φέρῃ τὸν καφὲν εἰς μεγάλον φλυτζάνιον τοῦ τεῖου, ἐν ποτήριον νεροῦ καὶ τρεῖς βόλους ζάχαρης.

Ὁ Καπετὰν Κωνσταντῆς ἔτρωγε τὴν ζάχαρην, ἐκέ-
νωνε τὸ ποτήριον τοῦ νεροῦ μονορροφητί, καὶ
ἀνάπτων νέον σιγάρον ἐξ αὐτοῦ τοῦ μὴ σβυσθέν-
τος ἐρρόφα ἐν μακαρία ἀπολαύσει τὸν καφέν.
Μολονότι δὲ κατέβαλλε πᾶσαν προσπάθειαν νὰ
μὴν ἐξυπνήσῃ τὴν σύζυγον καὶ τὴν κόρην του,
τὰ πρωῖνὰ πιαρνίσματα καὶ ὁ ἐκ τῆς ὑπερβολικῆς
χρήσεως τοῦ καπνοῦ χρόνιος βῆξ πολλάκις ἐτά-
ρατταν τὸν γλυκὺν πρωῖνὸν ὕπνον τῶν κοιμωμέ-
νων γυναικῶν.

Ἄλλὰ τὴν πρωῖαν ἐκείνην τῆς ἐκδρομῆς, μόλις
ἐξυπνήσας, ἔσπευσε ν' ἀνάψῃ τὸν λύχνον ἀπὸ τὸ
κανδήλιον τοῦ κοιτῶνος καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὸν διά-
δρομον νὰ κτυπήσῃ διὰ τοῦ γρόνθου τὴν θύραν
τοῦ δωματίου τῆς Ζωῆς.

— Καλά, πατέρα! ἀπεκρίθη ἡ κόρη.

Καὶ ἡ σύζυγος εἶχεν ἤδη ἐγερεθῆ καὶ ἐνεδύετο·
ἀφυπνισθεῖσα δὲ διὰ βιαίας καὶ ἐπανελημμένης
κινήσεως ὑπὸ τοῦ αὐθέντου καὶ ἡ δεκαπενταετὶς
Φλωροῦ, περιήρχετο ἀκτένιστος καὶ ἄνιπτος τὸ
μαγειρεῖον μὴ εὐρίσκουσα τὸ δαδίον διὰ ν' ἀνάψῃ
φωτιά, καὶ προκαλοῦσα τὰς ἐπιπλήξεις τοῦ Καπε-
τὰν Κωνσταντῆ λουομένου εἰς τὸν νεροχύτην.

Τέλος ἐξῆλθεν εἰς τὴν κατωφερῆ ὁδὸν ἡ Ζωὴ
μετὰ τοῦ πατρός, ἐνῶ τὰ λαλήματα τοῦ πετεινοῦ
ἀπὸ τὸν ὄρνιθῶνα καὶ ἡ ὠχρίῳσα ἐπὶ τοῦ λευκά-

ζοντος οὐρανοῦ σελήνη ἀνήγγελλαν τὴν προσέγγισιν τῆς αὐγῆς. Κατὰ τὰ συμφωνηθέντα θὰ διήρχοντο τῆς οἰκίας τοῦ κ. Ματθία, διὰ νὰ παραλάβουν καὶ τοὺς ἄλλους, τὸν δὲ Γεώργιον, κατοικοῦντα πλησίον τῆς παραλίας, ἀνέλαβε νὰ ἐξυπνήσῃ καὶ νὰ ὀδηγήσῃ ὁ λεμβοῦχος μάρμαρα Σταυρῆς, ὁ παλαιὸς, ναύτης τοῦ Καπετὰν Κωνσταντῆ.

Τὰ παράθυρα τῆς οἰκίας ἦσαν φωτισμένα, σημειὸν ὅτι ἐγκαίρως εἶχαν ἐξυπνήσῃ οἱ κατοικοῦντες, ἀλλ' ὅτι ἐκτύπησε τὴν θύραν ἡ Ζωή, ἐπρόβαλεν ἡ Ἑλένη ἀνέτοιμος :

—Καλημέρα, καλημέρα! δὲν ἀνεβαίνετε μιὰ στιγμὴ ἐπάνω ;

—Μὰ τί νὰ κάνωμε ἐπάνω ; ἀπεκρίθη ξηρὰ ὁ Καπετὰν Κωνσταντῆς, ὁ σκοπὸς εἶναι νὰ μὴ χασομεροῦμε. Κάνετε γρήγορα !

Καὶ ἐπειδὴ ἡ καθυστέρησις παρετέλετο, ἤρχισε νὰ κτυπᾷ ἀνυπομόνως μὲ τὴν βακτηρίαν τὰς πέτρας τῆς ὁδοῦ, καὶ τέλος, μὴ μαλασσόμενος ἐκ τῶν λόγων τῆς θυγατρὸς, ἐφώναξε μὲ θυμόν :

—Θᾶρθετε λοιπὸν ἢ νὰ φύγωμε ;

Ἦκούσθησαν τέλος βήματα ἐπὶ τῆς κλίμακος καὶ ἀνεφάνη πρώτη ἡ Καλλιόπη καὶ μετ' αὐτὴν ὁ Ἀχιλλεύς· τελευταία ἡ Ἑλένη.

Αἱ ἀδελφαὶ ἐφόρουν ψάθινα πλατύγυρα κα-

πέλλα διὰ τὸν ἥλιον, πρωτοφανῆ εἰς τὴν νῆσον, τὰ ὅποια εἶχε λάβῃ ὡς δείγματα ὁ πατήρ. Ὁ δὲ ἀδελφὸς ἐφόρει τὰ προσφιλῆ του ἀγγλικά ἐνδύματα, ἰδιόρρυθμον ναυτικὸν κοῦκκον, χειρόκτια κίτρινα καὶ ἐκράτει λευκὴν ὀμβρέλαν. Ταῦτα ἐπροκάλεσαν εὐθὺς τὰ σκώμματα τοῦ ναυτικοῦ:

—Κάτι, κύρ Ἀχιλλέα, μὲ τὰ χειρόκτια στὴ θάλασσα; Μὴ θαρρῆς πὼς εἶναι μπάλος τὸ ψάρεμα! . . .

—Ξέρετε, τὰ ἐφόρεσα ἴσα ἴσα γιὰ τ' ἀγκίστρια. .

—Ἔτσι, παιδί μου; πολλὰ ψάρια θὰ πιάσης! .

Ἡ βάρκα ἀνέμενε προσωρισμένη παρὰ τὴν ἔξοδον τοῦ λιμένος, ἦτο δὲ ἐντὸς αὐτῆς ὁ Γεώργιος κρατῶν μικρὰν *βιρτζίνιαν* εἰς τὸ στόμα. Ὁ μπάρομπα Σταυρῆς, ἅμα εἶδεν ἐρχομένους καὶ τοὺς λοιπούς, ἀνέσυρε τὴν μεγάλην δικτυωτὴν ἀπόχην περιέχουσαν γαρίδας διὰ δολῶματα καὶ τὴν ἐκένωσεν ἐντὸς μικροῦ καλαθίου. Εἰς ἄλλο ἀβαθὲς καλάθιον ἦσαν αἱ καθηταὶ καὶ αἱ συρταὶ τυλιγμένα εἰς κομμάτια φελλοῦ.

Ὁ Γεώργιος ἦτο γνωστὸς εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ κ. Ματθία, καὶ τὴν εἶχεν ἐπισκεφθῆ μίαν φορὰν τὸν Ἀχιλλέα ἄλλως ἔβλεπε πολὺ συχνὰ εἰς τὸ καφενεῖον καὶ κάποτε ἔπαιζε μαζί του χωρὶς ὄρεξιν δόμινον.

Πρώτη ἔσπευσε νὰ πηδήσῃ ἐντὸς τῆς βάρκας ἡ

ζωηρά Καλλιόπη, καὶ ἂν ὁ Γεώργιος δὲν τὴν ἐκρά-
τει ἀπὸ τὸν βραχίονα, θὰ ἔπιπτεν εἰς τὴν θά-
λασσαν.

— Ἐτρεξα γὰρ νὰ πιάσω θέσιν κοντὰ σας, εἶπε
πρὸς τὸν νέον κυττάζουσα αὐτὸν κατὰ πρόσωπον.

— Εὐχαριστῶ γὰρ τὴν προτίμησιν, ἀλλ' ἐκον-
τέψατε νὰ πιάσετε θέσιν κοντὰ στὰ ψάρια !

Ἐπλησίασαν καὶ οἱ λοιποὶ, καὶ ὁ Γεώργιος
ἐχαίρειζεν ἐπανειλημμένως ἀποκαλύπτων τὴν κε-
φαλὴν. Ὁ Καπετὰν Κωνσταντῆς ἐκάθισεν εἰς τὸ
πηδάλιον καὶ πρὸς τ' ἀριστερά του ὁ Γεώργιος κα-
ὶ ἡ Καλλιόπη, δεξιὰ δὲ οἱ λοιποὶ· πρώτη ἡ Ἑλένη,
μετ' αὐτὴν ἡ Ζωὴ καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς τελευταῖος.

— Τί λές, Σταυρῆ, δὲν μᾶς παίρνει τ' ἀπόγειο
ν' ἀνοίξωμε τὸ πανί ; ἠρώτησεν ὁ πρῶην πλοίαρ-
χος τὸν λεμβοῦχον.

— Τοῦ κάκου, καπετάνιε, μὲ τὴν αὐγὴ ξεθυ-
μαίνει κα' αὐτό· καὶ ὁ μπάρμπα Σταυρῆς ἀνέλαβε
διὰ τῶν νευρωδῶν χειρῶν τὰς κώπας.

Ἡ πρῶτα ἐκείνη τοῦ αὐγούστου ἦτο ἐξόχως
ὠραία. Τὸ Αἰγαῖον ἠπλώνετο γαλακτιῶδες, μόλις
ῥυτιδούμενον εἰς ἀπόστασιν τινα ἀπὸ τῆς ξηρᾶς
ὑπὸ τῆς λιποψυχούσης ἀπογείου αὔρας. Πέραν
ἐφαίνοντο αἱ ἄλλαι νῆσοι ἐντὸς σκιερᾶς τινος ἀπο-
χρώσεως ἀποτυπούμεναι εἰς τοῦ ὀρίζοντος τὰ
βάθη. Ῥοδόχρους ἀπεκαλύπτετο ἡ ἀνατολὴ καὶ

Καὶ μὲ τὰς χεῖρας ἐσταυρωμένως (σελ. 74)

άνωφελής ἐκυλίετο πρὸς τὴν δύσιν ὁ ἀκρωτηριασμένος δίσκος τῆς Σελήνης. Ὅπισω ἐφαίνοντο αἱ τελευταῖαι οἰκίαι τῆς πόλεως ἀνοίγουσαι πού καὶ πού ὡς νυσταλέα βλέφαρα τὰ κλειστὰ παράθυρά των. Ἐπὶ τοῦ καταστρώματος προσωρμισμένου αὐστριακοῦ ἀτμοπλοίου οἱ ναῦται ἀνυπόδητοι ἔπλυναν τὸ δάπεδον. Μία γολέττα ἔξω τοῦ λιμένος ἔμενεν ὡς ἀπόπληκτος, στερουμένη ἀνέμου διὰ νὰ προχωρήσῃ.

Ὁ Καπετὰν Κωνσταντῆς ἐγίνετο ἐντελῶς διάφορος ἄνθρωπος εἰς τὴν θάλασσαν· μετὰ τῶν καταστίχων καὶ λογαριασμῶν ἄφηνεν εἰς τὴν ξηρὰν τὸ αὐστηρὸν καὶ περίφροντι ὕφος καὶ ἀνελάμβανε τὴν ἰλαρότητα γνησίου θαλασσινοῦ. Ἡ θάλασσα, ἡ ὁποία τὸν ἀνέθρεψε διὰ τοῦ ἀλμυροῦ της φίλτρου, ἡ θάλασσα αὐτή, ὅπου ἠγωνίσθη κατὰ τῶν ἀνέμων καὶ κατὰ τῶν Τούρκων ἐπὶ τόσους χρόνους, παρεῖχεν εἰς τὸν γηραιὸν ναυτικὸν γλυκυτάτας συγκινήσεις καὶ τώρα ἀκόμη, ὡσάκις ἐθαλασσοδρόμει πηδαλιουχῶν τὴν λέμβον τοῦ μάρμα Σταυρῆ. Τὸ ρυθμικὸν πλατάγημα τῆς κώπης ἐπὶ τοῦ νεροῦ, οἱ τριγμοὶ τῶν σκαλμῶν, ὁ κελαρυσμὸς τῆς τρόπιδος, τὸν ἐναννούριζαν ὡς περιπαθεστάτη μουσική.

Καὶ τὴν πρωΐαν ἐκείνην ἡ ὄψις τοῦ Καπετὰν Κωνσταντῆ ἐφαιδρύνθη εὐθύς ὡς ἡ βάρκα ἀπε-

μακρύνθη τῆς βραχόδους ἀκτῆς· ὠμίλει πολύ, ἵσκειεύετο, διηγείτο παλαιὰ θαλασσινὰ ἐπεισόδια. Ἄλλ' ἢ Ζωή, ἡ ὁποία εἰς τὴν θάλασσαν συνεμερίζετο τοῦ πατρὸς τὰ αἰσθήματα, ἦτο τώρα κατ' ἐξαίρεσιν κατηφῆς καὶ σιωπηλή. Ὁ Γεώργιος τὸ παρατήρησε καὶ ἠρώτησε :

— Τί ἔχετε καὶ εἴσθε σήμερον χωρὶς ὄρεξιν ;

— Τίποτε, ἀλλὰ μὲ τὴν ιδέαν τῆς ἐκδρομῆς δὲν ἐκοιμήθηκα σχεδὸν τὴν νύκτα. Ὁ θαλασσινὸς ἀέρας θὰ μοῦ δώσῃ ὄρεξιν.

Ἡ αἰτιολογία δὲν ἦτο βέβαια ἀληθινή. Πῶς νὰ εἶναι εὐθυμος ἐν ὄσῳ τὸν μὲν Γεώργιον ἐβλεπεν εὐχαρίστως ἀκούοντα τὰς τολμηρὰς ἀνοησίας τῆς τρελλῆς Καλλιόπης, αὐτὴ δὲ ὑφίστατο τὰς πλαγίας διὰ μωρῶν λόγων καὶ ἀφεγγῶν βλεμμάτων αἰσθηματολογίας τοῦ παρακαθημένου υἱοῦ τοῦ κ. Μαθθία ; Ἡσθάνετο πιεζομένην ἀπὸ ἀφόρητον βάρους τὴν καρδίαν καὶ ἐπεθύμει νὰ ἦτο κάπου μόνη, καὶ νὰ ἠδύνατο ἐλευθέρως νὰ κλαύσῃ.

ΣΤ'

— Εἶναι ἀπὸ δῶ τὸ παραγάδι, Σταυρῆ ;

— Ὅχι, καπετάνιε, ἔδαπ' αἰσῶ ἀπ' τὸν κάβο, κατὰ τὸ λιμανάκι.

Μετ' ὀλίγον ἐφάνη ὡς φαλακρὰ κεφαλὴ ἐπιπλέουσα ἢ μεγάλη νεροκολοκύνθη, εἰς τὴν ὁποίαν

ἦτο δεμένον τὸ παραγάδι, καὶ ὁ ναυτικός διηύθυνε πρὸς αὐτὴν τὸ πηδάλιον. Εὐθύς δὲ ὡς ἐπλησίασεν ἡ βάρκα, ἐλαφρὸς ὡς νεανίας ἐπροχώρησον εἰς τὴν προῶραν καὶ ἀνελεύσας τὴν κολοκύνθην ἤρχισε ν' ἀνασύρη τὸ καννάβινον νῆμα, παρακολουθοῦντος βραδέως τοῦ κωπηλάτου τοὺς ἐλιγμούς τοῦ παραγαδιοῦ. Οἱ ἄλλοι ἐσηκώθησαν μὲ συγκίνησιν ἀναμένοντες τὰ ἀλλεπάλληλα ἀγκίστρια, ἀλλὰ ταῦτα ἀνέβαιναν κενά.

— Τέλος πάντων νὰ κ' ἕνα χταποδάκι ! ἀνέκραξεν ὁ Ἄχιλλεὺς περιχαρῆς πρῶτος ἰδὼν ὅτι ἓν ἀγκίστριον δὲν ἦτο κενόν.

Ὁ Καπετὰν Κωνσταντῆς ἔρρηξε θορυβώδη καγχασμόν :

— Γεῖά σου, κὺρ Ἄχιλλέα, δὲν ξέρεις μὴδὲ τί βάζουν δόλωμα στὸ παραγάδι! ψαρὰς μὲ γάντια!..

Καὶ οἱ λοιποὶ συνεμερίσθησαν τοὺς σκωπτικοὺς γέλωτας τοῦ παλαιοῦ ναυτικοῦ, μὴδὲ τῆς Ζωῆς ἐξαιρουμένης. Ὁ δὲ Ἄχιλλεὺς διὰ νὰ μὴ δεῖξῃ ὅτι ἐπειράχθη ἐγέλα καὶ αὐτός.

— Δόξα σοι ὁ Θεός ! κάτι καλὸ μᾶς ἔρχεται!.. Καὶ ἡ μορφή τοῦ Καπετὰν Κωνσταντῆ ἐπορφυρώθη ἐκ χαρμοσύνου προσδοκίας.

Ἐφαίνετο δὲ πράγματι τανυόμενον καὶ τρέμον τὸ νῆμα. Ὅλοι ἔσπευσαν πρὸς τὸ δεξιὸν μέρος τῆς βάρκας, μὲ κίνδυνον ν' ἀνατραποῦν, καὶ μόλις

κατώρθωεν ὁ λεμβοῦχος νὰ τοὺς πείσῃ νὰ καθίσουν, τοῦ ναυτικοῦ προσθέσαντος ὅτι ἄλλως δὲν θ' ἀνασύρῃ τὸ παραγάδι.

— Συναγρίδα ! εἶπε τέλος καὶ ἤρπασεν ἀπὸ τὰ νερὰ μέγαν ἀργυρόχρουν ἰχθύν.

Ἐφῆρσε μὲ τριγμὸν τὸ ἀγκίστριον ἀπὸ τὰ χεῖλη του καὶ τὸν ἔρριψεν θριαμβευτικῶς εἰς τὴν βάρκαν.

Ἄλλ' ἦτο αὐτὸ τὸ ὄλον· τὰ λοιπὰ ἀγκίστρια ἀνεσύρθησαν κενὰ καὶ μετ' ὀλίγον ἀνειλκύσθη καὶ εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον τοῦ νήματος δεμένη κολοκύνθη.

— Ἄτυχος σήμερα, Σταυρῆ, εἶπεν ὁ γέρον ναυτικός, ἕνα καὶ μονάκριβο ! . . .

— Δὲ λὲς πῶς κι' αὐτὸ ἀπὸ στραβὴ τύχη βρέθηκε, καπετάνιε ! . . . Ποῦ νὰ πετύχῃ τὸ παραγάδι, πού χθὲς βράδυ, βράδυ, ὅτι τὸ νετάριζα πέρα στὸ μῶλο, νά σου μπροστὰ ὁ παπᾶ Γιάννης κι' ὁ σπανὸς ὁ ψάλτης ὁ Λουκᾶς. Καὶ δὲ φτάνει πού διαβήκανε, παρὰ μὲ καλησπερίσανε κι' ὅλα.

Ἦχηροὶ γέλωτες ὑπεδέχθησαν τοὺς λόγους τοῦ προληπτικοῦ λεμβούχου.

Ἡ ὥρα παρῆλθε χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσουν χάρις εἰς τὸ παραγάδι καὶ ὁ ἥλιος πρὸ πολλοῦ ἐχρύσωνε τὰ σπαθιζόμενα ἀπὸ τὰς κόπας νερᾶ.

— Καλὰ εἶν' ἐδῶ γιὰ τὶς καθητές . . .

— Ὅχι, καπετάνιε, κάλλιο λίγο παραπερίτσα,

ἀπάνω στην τραγάνα, γιατί ἔχει ὄλο φύκια ἐδῶ καὶ θὰ πίνωνται τ' ἀγκίστρια.

Ὁ λεμβοῦχος ἔρριψε μετ' ὀλίγον τὴν σταυρωτὴν ἄγκυραν διὰ νὰ κρατῆται ἐν ἀκινήσει ἢ βάρκα. Ὅλοι ἤρχισαν νὰ ἐτοιμάζουν τὰ ἀγκίστρια τῶν. Καὶ νέοι γέλωτες πάλιν, διότι αἱ γαρίδες ἐτινάσσοντο ἀπὸ τὰ δάκτυλα τῆς Καλλιόπης εἰς τὰ γόνατα τῆς Ἑλένης, ἢ ὁποία τὰς ἐφοβεῖτο. Ὁ Ἀχιλλεὺς διὰ νὰ προλάβῃ νέα σκώμματα ἀφῆρεσε τέλος τὰ χειρόκτια, ἀλλὰ τόσον ἀδεξιῶς προσήλωνε τὰ δολώματα, ὥστε ἔφευγαν ἀπὸ τὰ ἀγκίστρια μόλις τὰ ἔρριπτεν εἰς τὸ νερόν· ἐκ φιλοτιμίας ὁμως δὲν ἐζήτει τὴν βοήθειαν τοῦ μπάρομπα Σταυροῦ, καθὼς ἔκαμνεν ἢ ἀβρὰ Ἑλένη φοβουμένη νὰ ἐγγίσῃ τὰ ζωντανὰ ἐκεῖνα ζιζάνια τῆς θαλάσσης.

Ἐπερεῖχεν ὡς πρὸς τὴν ἐπιτηδειότητα ἢ Ζωή. Τὰ μικρὰ τῆς δάκτυλα μετὰ θαυμασίας ταχύτητος καὶ ἰδιαζούσης χάριτος ἐχειρίζοντο τὰ ἀγκίστρια. Τὴν ἐβοήθει δὲ καὶ ἡ τύχη· ἀνέσυρε τὴν τρίτην πέρκαν, ἐνῶ ὁ πατήρ τῆς μόλις εἶχε συλλάβῃ ἓνα χάνον, ὁ Γεώργιος ἓνα σπάρων καὶ οἱ ἄλλοι τίποτε.

Ἡ Καλλιόπη, κάθιδρος καὶ πορφυρὰ ἐκ τοῦ πείσματος, ματαίως ἐταλάντευε καὶ ἀνέσυρε συ-

νεχῶς τὴν καθητήν. Ἡ τὰ δολώματα ἦσαν ἄδικτα, ἢ τὰ ἀγκίστρια κενά.

— Ἡ δὲν μοῦ τσιμποῦν, ἢ μοῦ παίρνουν τὰ δολώματα καὶ φεύγουν τὰ σιχαμένα ! ἔκραζεν ὀργίως.

— Μὰ ἔτσι ποὺ φωνάζετε σᾶς ἀκοῦνε καὶ φεύγουν ὅλα, παρετήρησε γελῶν ὁ Γεώργιος.

— Ἀκοῦν τὰ ψάρια ; ἠρώτησεν αὐτὴ μὲ κωμικοπάτην σοβαρότητα τὸν Καπετὰν Κωνσταντῆν.

— Πῶς δὲν ἀκοῦνε ; μόνον φωνὴ δὲν ἔχουν. Γι' αὐτὸ λέμε ἄφωνος σὰν ψάρι.

— Καλὰ ποὺ δὲν εἴσθε ψάρι, κυρία Καλλιόπη, εἶπε πονηρῶς μειδιῶν ὁ Γεώργιος.

— Γιατί, γιὰ νὰ μὴν πιασθῶ στ' ἀγκίστρι σας ;

— Ὅχι δά· ἀλλὰ θὰ ἐσκάζετε, ποὺ δὲν θὰ ἠμπορούσατε νὰ βγάλετε φωνή.

— Κακία σας καὶ προσβολή μου· θὰ πῆ πὸς σᾶς πειράζει ἢ φωνὴ μου. Καὶ τὸν ἐκύτταξε μὲ τὸ σύνηθες τολμηρὸν βλέμμα.

— Ὅχι δά, μὴ μὲ παρεξηγήτε· εἶπα ἴσα ἴσα καλὰ ποὺ δὲν εἴσθε ψάρι.

— Ἐγὼ ὅμως λέγω κρῖμα ποῦ δεν εἴσθε ψάρι.

— Γιατί τάχα ;

— Γιὰ νὰ μοῦ τσιμπήσετε τοῦλάχιστον ἐσεῖς.

— Αὐτὸ γίνεται, ἂν θέλετε, καὶ χωρὶς νὰ εἶμαι ψάρι, ἀπεκρίθη ὁ νέος μὲ χαμηλὴν φωνήν.

Ἄλλ' ἡ Ζωή, ἡ ὁποία ἦτο πλησίον, τὸν ἤκουσε καὶ ἡ ὄψις τῆς ὠχρίασε. Τὴν αὐτὴν στιγμήν ἡ Ἑλένη ἐφώνησε θριαμβευτικῶς :

— Φέρνω ψάρι μεγάλο, βαρὺ, ἀσήκωτο· βοήθησε, μπάρομπα Σταυρῆ, γιατί θὰ κοποῦν τὰ δάκτυλά μου.

— Βαρὺ εἶναι μὰ δὲν εἶναι ψάρι, εἶπεν ὁ ἔμπειρος λεμβοῦχος.

Καὶ πράγματι ἀνεσύρθη κρεμασμένον ἀπὸ τὸ ἀγκίστριον ἐν χονδρὸν μισοσαπισμένον ὑπόδημα πρὸς γενικὴν εὐθυμίαν.

Ἄλλ' ἡ βάρκα ἔνεκα ἐλαφροῦ κυματισμοῦ τῆς θαλάσσης περιστρεφομένη μετεκίνει τὰς καθητὰς καὶ ἐπανεπιλημμένως ἀνεσύρετο ἀπὸ τὰ ἀγκίστριά τοῦ ἐνὸς ἡ καθητὴ τοῦ ἄλλου. Δύο φορές ὁ Γεώργιος ἀνέσυρε τῆς Ζωῆς τὴν καθητὴν.

— Κυρία Ζωή, μπερδεμένα τὰ πράγματα μεταξὺ μας· θὰ μαλώσωμε, φαίνεται.

— Γιατί νὰ μαλώσωμε ; τί ἔχομε νὰ μοιράσωμε ; ἀπεκρίθη μελαγχολικῶς ἡ νεῆνις.

Τὰ δολώματα ἐτελείωσαν σχεδὸν καὶ ὁ ἥλιος ἔκαιεν ὑπερβολικὰ μεθ' ὅλην τὴν θαλασσίαν αὐρανὴν καὶ τὴν τένταν τῆς βάρκας.

Ὁ Καπετὰν Κωνσταντῆς ἐγνωμάτευσε νὰ παύσῃ τὸ ψάρευμα μὲ καθητὰς καὶ νὰ δοκιμάσουν ὀλίγον καὶ τὴν σύρτην. Ἐβροήθει δὲ εἰς τοῦτο καὶ ὁ ὄλο-

νὲν δυναμούμενος ἄνεμος, ἀρκετὸς ὥστε νὰ γεμίση τὸ πανίον τῆς βάρκας. Ἄλλ' ἀφοῦ καὶ ἡ πτεροφόρος συρτῆ μετὰ μίαν ὥραν δὲν συνέλαβε παρὰ τρεῖς σαυρίδια, ὅλοι ἦσαν σύμφωνοι νὰ πλεύσουν πρὸς τὴν ξηράν, καθ' ὅσον μάλιστα καὶ ἡ ὥρα ἦτον ἔνδεκα, καὶ τὰ τροφίμα εἶχαν καταναλωθῆ, καὶ νερὸν δὲν ὑπῆρχε πλέον διὰ νὰ σβύση τὴν ἴψαν τῆς φλογεῶς Καλλιόπης. Δὲν ἀπείχαν δὲ πολὺ τῆς ἐξοχῆς τοῦ κ. Ματθία, τῆς ὁποίας διεκρίνοντο τὰ δένδρα καὶ τὸ λευκὸν σπιτάκι, καὶ ὁ ἄνεμος οὖριος πνέων τοὺς ἔφερεν ἐντὸς ἡμισείας ὥρας εἰς τὴν παραλίαν. Ἐκεῖ ἦτον ὁ κῆπος τοῦ ἐμπόρου, ἐν μέσῳ καὶ ἄλλων κήπων ὅχι εἰς μακρὰν ἀπόστασιν, ἀλλ' ὑψηλότερα.

Ἀπὸ τὸ σπιτάκι διέκριναν τὴν βάρκαν πλησιάζουσαν καὶ ὁ κ. Ματθίας ἐχαιρέτιζε σείων τὸ γαλανόστικτον μαντίλιόν του.

Ἀπεβιβάσθησαν ἐπὶ προέχοντος βράχου ὅλοι κουρασμένοι, ἐκτὸς τοῦ παλαιοῦ ναυτικοῦ. Καὶ αὐτῇ ἡ Καλλιόπη εἶχε χάση τὴν διαρκῆ εὐθυμίαν, καταβληθεῖσα τόσον ἀπὸ τὴν δίψαν, ὥστε ἐδήλωσεν, ὅτι δὲν ἔχει δύναμιν νὰ ἀναβῆ τὸν ἀνήφορον, ἂν δὲν πῆ προῶτον νερόν. Ἀνέβησαν λοιπὸν οἱ ἄλλοι ἐκτὸς τῆς Καλλιόπης καὶ τοῦ Ἀχιλλέως, μεμψιμοιροῦντος διότι ἔμεινε νὰ συντροφεύση τὴν ἀδελφήν του μὲ τὸν ἥλιον, τοῦ ὁποίου τὴν θεο-

μότητα δὲν ἤρκει ν' ἀποκρούση ἡ λευκὴ ὀμβρέλα του.

Ὁ Γεώργιος ἐδίστασε πρὸς στιγμὴν, ἂν ἔπρεπε νὰ μείνῃ ἢ ὄχι, ἀλλ' ἐν βλέμμα τῆς Ζωῆς, εἰς τὸ ὁποῖον ἐμάντευσε κρυμμένην γλυκειὰν πρόσκλησιν, τὸν παρέσυρε. Συνώδευσε τὴν κόρην σιωπηλός, βαδίζων ἀριστερά τῆς καὶ δις ἢ τρις εἰς δύσβατα μέρη τὴν ἐβοήθησε ν' ἀναβῆ ἑλκύσας ἀπὸ τὸν βραχίονα. Συγκρίνων δὲ κατὰ τὴν ἀνοδὸν τὸ λυγηρὸν καὶ εὐμελὲς ἀνάστημα τῆς Ζωῆς πρὸς τὸ χαμηλὸν καὶ εὐταρκὸν τῆς Καλλιόπης σῶμα, τὴν περικαλλῆ καὶ ἀγαματώδη μορφὴν πρὸς τὴν χαρίεσσαν καὶ ζωηρὰν τῆς κόρης τοῦ κ. Μαθθία, ὁ νέος ὠμολόγει ἐνδομύχως ὅτι, ἂν ἐκείνη ἠδύνατο νὰ τέρψῃ προσκαίρω, ἀλλὰ μόνη ἡ Ζωὴ θὰ κατώρθωνε νὰ ἐμπνεύσῃ ἀληθῆ καὶ διαρκῆ ἔρωτα. Καὶ ἐκ τῆς συγκρίσεως αὐτῶν, τὴν ὁποίαν δῆθεν ὡς ἀδιάφορος παρατηρητῆς ἔκαμνεν, ἐγέμισε τὴν καρδίαν του ἀρρήτως γλυκὺ συναίσθημα, ὅτι δὲν ἔμεινε μετὰ τῆς Καλλιόπης, ἀλλ' ἀνέβη μετὰ τῆς Ζωῆς. Κα δὲν ἠδύνατο οὔτε αὐτὸς νὰ ἐννοήσῃ, διατὶ πρῶξις ἀπλῆ καὶ ἀσήμαντος καθ' ἑαυτὴν τὸν ἠύχαριστενί τόνον πολὺ.

Z'

Ἡ τράπεζα εἶχε στρωθῆ ἐπὶ τοῦ εὐρυχώρου καὶ στεγασμένου ἐξώστου τοῦ ἐξοχικοῦ οἰκίσκου.

Τὰ πλείστα τῶν φαγητῶν ἦσαν ἤδη παρατεθειμένα καὶ ὁ κ. Μαθθίας κρατῶν χειρόμακτρον ἀνὰ χειρας ἀπεδίωκε τὰς μυίας. Ἡ κυρία Ἀγγελικὴ παρεσκευάζε τὴν σαλάταν εἰς τὸ μαγειρεῖον, ἡ δὲ κυρία Μαριγὼ γονυπετῆς μετεβίβαζε τοὺς κουραμπιέδες ἀπὸ μικρὸν κοφίνιον εἰς πινάκιον. Ἡ Φλωροῦ ἦντλει νερὸν διὰ νὰ υπάγη κάτω εἰς τὴν ἀναμένουσαν Καλλιόπην, ὁ δὲ κηπουρὸς μετὰ τοῦ ὀνηλάτου, παλαιοὶ γνώριμοι, ἔπαιζαν σκαμπίλι ὑπὸ τὴν σκιὰν συκαμινέας, ἀφανεῖς ὀπισθεν τοῦ οἴκου.

— Καλὸ στοὺς θαλασσινοὺς καὶ τοὺς ψαράδες, προσεφώνησεν ὁ κ. Μαθθίας τοὺς ἐρχομένους· αἶ, πῶς πῆγε τὸ ψάρεμα;

— Φτώχεια καὶ μιζέρια, ἀπεκρίθη αἰσθημαίνων ἐκ τοῦ ἀνηφόρου ὁ παλαιὸς πλοίαρχος.

— Τὸ μόνον καλὸν θαλασσινὸν ποὺ ἐψαρεύσαμεν, ἐπρόσθεσεν ὁ Γεώργιος μετ' ἀπλήστων βλεμμάτων ἀτενίζων τὴν τράπεζαν, εἶναι μιὰ πεῖνα ποὺ δὲ σᾶς βλέπομε! . . .

— Γι' αὐτὸ κ' ἐμεῖς ἐπροβλέψαμεν καὶ τὰ ἐτοιμάσαμεν, ὥστε ἅμα ἔλθετε νὰ μὴ χάνωμεν καιρόν.

Αἱ δύο νεάνιδες κατέβησαν εἰς τὸν κῆπον διὰ νὰ κόψουν ὀλίγα ἄνθη πρὸς στολισμὸν τῆς τραπεζῆς, καὶ ὁ κύριος Ἀχιλλεὺς μόλις ἀνελθὼν ἔσπευσε πρὸ τοῦ κατόπτρου τῆς αἰθούσης νὰ δι-

ευθειτήση τὴν χωρίστραν καὶ τὸν ἀραιὸν μύστακά του. Ὁ Καπετὰν Κωνσταντῆς καὶ ὁ Γεώργιος, πρακτικώτεροι, κατέλαβαν τὰς ὑπὸ τοῦ οἰκοδεσπότη ὑποδειχθείσας θέσεις εἰς τὴν τράπεζαν, δὲν ἤρρησαν δὲ νὰ προσέλθουν καὶ οἱ λοιποὶ κατ' ἐπανάληψιν κληθέντες ὑπὸ τοῦ κ. Ματθία. Μόνη ἢ Καλλιόπη ἔλειπεν, ἀλλ' ὁ πατὴρ ἀδημονῶν διὰ τὴν ἀργοπορίαν ἐκήρυξεν ὅτι, ἂν δὲν πεινᾷ αὐτή, οἱ ἄλλοι δὲν εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ τὴν περιμένουν.

Τέλος ἐφάνη καὶ ἐκείνη κατηφῆς καὶ θυμωμένη. Εἶχε συγχυσθῆ ἕξ αἰτίας τοῦ ἀδελφοῦ της, ἀνυπομονοῦντος ν' ἀνέλθῃ ἐκ τῆς παραλίας. Ἐπὶ τέλους τὸν ἀπέπεμψεν εἰποῦσα, ὅτι δὲν ἔχει καὶ τὴν ἀνάγκην του καὶ νὰ τὴν ξεφορτόνεται. Ἐκεῖνος δὲ ἀφελέστατα ἔστρεψε πρὸς αὐτὴν τὰ νῶτα καὶ τὴν ἄφησε μόνην— ἦτο νὰ μὴ σκάσῃ λοιπόν! . . . Κυρίως ὅμως ἡ κατήφειά της καὶ ἡ φίλερις διάθεσις προήρχοντο ἐκ τῆς διαγωγῆς τοῦ Γεωργίου. Ὅταν εἶπεν ὅτι θὰ μένῃ εἰς τὴν παραλίαν, ἦτο βεβαία ὅτι καὶ αὐτὸς θὰ ἔμενεν ἐκεῖ. Ἄλλ' ὁ κύριος ἔφυγε μετὰ τῶν ἄλλων ἀγενέστατα, χωρὶς καὶ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἀπρεπῆ πρᾶξιν!

Ἄφοῦ εἶδε καθισμένους ὄλους εἰς τὴν τράπεζαν καὶ καμμίαν θέσιν κενὴν πλησίον τοῦ Γεωργίου, ἐπέταξε μὲ πείσμα τὸ καπέλλον της καὶ ἐκάθισεν

εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον μεταξὺ τοῦ Ἀχιλλέως καὶ τοῦ Καπετὰν Κωνσταντῆ.

Τὸ γεῦμα ἤρχισεν ἐν σιωπῇ, διότι ὅλοι ἦσαν πεινασμένοι· εὐθυμία μόλις ἀνεπτύχθη κατὰ τὰ ἐπιδόρπια, ἀλλὰ καὶ ταύτην διεδέχθη γενικὴ κόπωση, ἀναπόφευκτος μετὰ τόσον πρωϊνὴν ἔγερσιν καὶ τόσον πλούσιον γεῦμα. Ὅλοι εἶχαν ἀνάγκην ἀναπαύσεως καὶ ἡ οἰκοδέσποινα προνοήσασα εἶχεν ἐτοιμάσῃ ἐκ τῶν προτέρων κλίνην ἀπαλὴν καὶ με περικέντητα σινδόνια στρωμένην χάριν τοῦ ξε-νιζομένου κυρίου Γεωργίου εἰς χωριστὸν μικρὸν θάλαμον, ἀλλὰ δὲ πρόχειρα ἐπὶ τοῦ δαπέδου στρώματα διὰ τοὺς λοιπούς· τὰ δύο μεγάλα ἀνάκλι-τρα τῆς αἰθούσης προωρίσθησαν διὰ τὸν Καπετὰν Κωνσταντῆν καὶ τὸν κ. Ματθίαν.

Ὁ Γεώργιος ἐκάθητο εἰς τὴν τράπεζαν μεταξὺ τοῦ οἰκοδεσπότου καὶ τῆς οἰκοδεσποίνης, τῶν ὁποίων αἱ φιλόφρονες μέριμναι μέχρι φορτικό-τητος πλέον εἶχαν φθάσῃ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ γεύματος. Τὸ πινάκιόν του ἐγεμίζετο ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ ἀριστερῶν μὲ σωρείας τεμαχίων ἐκλεκτῶν φαγητῶν τόσον, ὥστε δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ ἐργασθῇ ἢ περόνη. Εἰς μάτην διεμαρτύρετο, εἰς μάτην εὐχαριστῶν ἔλεγεν ὅτι εἶναι ἀρκετά· ὁ κύριος καὶ ἡ κυρία Ματθία ἦσαν ἀμελικτοι.

Καὶ ἔρις συζυγικὴ ἐγένεν ἀκόμη ἐντὸς τοῦ πινα-

κίου τοῦ ταλαιπώρου νέου, διὰ τὴν καλὴν ἐκλογὴν τῶν προσφερομένων τεμαχίων. Ὁ Γεώργιος λοιπὸν ἐσηκώθη ἀπὸ τὴν πρᾶπεζαν χορτασμένος, ἐνοχλούμενος πλέον καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς θέας καὶ τῆς ὀσμῆς τῶν φαγητῶν. Μετὰ τῆς Ζωῆς μόλις δύο τρεῖς λόγους ἀντήλλαξεν ὅταν ἔπιεν εἰς ὑγείαν τῆς, ἣ δὲ Καλλιόπη διὰ ξηροῦ εὐχαριστῶ καὶ βλοσυροῦ βλέμματος ἀπήντησεν εἰς τὴν ὑπὲρ αὐτῆς πρόποσίν του. Ἡ δεσποινὶς Ἑλένη ἔφαγεν ὀλίγον, διότι ἐπρέσβευεν ἀνέκαθεν, ὅτι αἱ εὐγενεῖς ὑπάρξεις τρέφονται μὲ ὀλίγην τροφήν. Κυρίως ἔφαγεν ἀλμυρὰ προσφάγια καὶ ἥμισυ λεμόνιον, διὰ νὰ ἔχη ἡ μορφὴ τῆς τὸ χρῶμα τῆς εὐαισθησίας—καθὼς ἔλεγαν τὸν καιρὸν ἐκεῖνον. Τὸν λόγον, εἶχε καθ' ὅλον τὸ διάστημα ὁ κ. Μαθθίας διαρκῶς ὁμιλῶν πρὸς τὸν Γεώργιον περὶ τοῦ κτήματος, περὶ τῶν δαπανῶν πρὸς ἀγορὰν καὶ συντήρησίν του, περὶ τῶν εἰδῶν τῆς καλλιμεργείας, περὶ τῶν μελετωμένων βελτιώσεων. Ἦναγκάζετο δὲ ὁ νέος νὰ ἐπιδεικνύη ἐνδιαφέρον, τὸ ὁποῖον δὲν εἶχε, διὰ νὰ μὴ προσβληθῇ ἡ περιφιλαυτία τοῦ περιποιητικοῦ οἰκοδεσπότη.

Μόλις ἀπηλλάγη ὅλων τούτων κλείσας τὴν θύραν τοῦ δωματίου, ὅπου τὸν ᾠδήγησεν ὁ οἰκοδεσπότης, ἀναπτύσσων καὶ ἐκεῖ ἀκόμη ἀρχιτεκτονικὸν ζήτημα περὶ μεταθέσεως τοῦ μαγειρείου καὶ

προσθήκης ἐνὸς ἀχυρῶνος, ὁ Γεώργιος ἀφήρεσε μέρος τῶν ἐνδυμάτων καὶ ἐρρίφθη ἐπὶ τῆς κλίνης, Ἄλλὰ καὶ ἐκεῖ δὲν εὔρεν ἀμέσως ἡσυχίαν, διότι τὸ κεντητὸν προσκέφαλον ἐξέδερε τὸ πρόσωπόν του. Στρέψας τέλος αὐτὸ ἀπὸ τὴν ἀκέντητον ὄψιν ἔκλεισε τὰ βλέφαρα καὶ ἀπεκοιμήθη ὄνειρευόμενος τὸ Δουκικὸν Παλάτιον τῆς Βενετίας καὶ τὸν Καπετὰν Κωνσταντῆν μὲ στολὴν Δόγη.

Ἐξύπνησε μετὰ μίαν ὥραν ἔχων τὴν κεφαλὴν βαρεῖαν καὶ κἀθιδρος. Εἰς τὸ δωμάτιον ἦτο σκότος καὶ ὁ ἀὴρ χλιαρὸς καὶ πνιγηρὸς. Διὰ τῶν σχισμῶν τῶν κλειστῶν παραθυροφύλλων ἀκτῖνες ἡλίου εἰσχωροῦσαι διέγραφαν ἑναερίους θολὰς λωρίδας καὶ ἀτετύπωναν χρυσαῖς σφραγίδας ἐπὶ τοῦ πατώματος. Ὁ Γεώργιος ἐσηκώθη καὶ ἐπροχώρησε πρὸς τὸ παράθυρον· ἤλπιζεν ὅτι ἡ αὔρα θὰ ἔπνεεν ἀπὸ τὴν θάλασσαν καὶ ὄθησεν ἐλαφρῶς τὰ παραθυρόφυλλα. Ἄλλ' ἡ θάλασσα δὲν ἐφαίνετο, δένδρα πυκνὰ καὶ θάμνοι ἔφρατταν τὴν θέαν τοῦ ὄχι ὑψηλοῦ παραθύρου. Οἱ ἐκ τοῦ αἰφνιδίου ἡλιακοῦ φωτὸς θαμβωμένοι ὀφθαλμοὶ τοῦ νέου δὲν ἠδυνήθησαν ἀμέσως νὰ διακρίνουν παρὰ τὴν ρίζαν γηραιᾶς ἐλαίας ἐξαπλωμένας τὴν Ζωὴν καὶ τὴν Καλλιόπην.

Αἱ δύο νεάνιδες δὲν ἠθέλησαν νὰ κλεισθοῦν εἰς τὴν οἰκίαν· ἐπροτίμησαν τὴν σκιὰν τῶν δένδρων,

καὶ ἀφοῦ ἐφλυάρησαν ὀλίγον, τῆς Καλλιόπης ἐξομολογουμένης τοὺς ὑπὲρ τοῦ Γεωργίου ἐνθουσιασμούς, τοὺς ὁποίους ἢ πρὸ ὀλίγου εἰς τὴν παραλλαν ἐγκατάλειψις δὲν ἤρκεσε νὰ ἐλαττώσῃ, ἀπεκοιμήθησαν κλίναςαι τὰς κεφαλὰς, ἢ μὲν Ζωὴ ἐπὶ δέματος ξηροῦ χόρτου, ἢ δὲ Καλλιόπη ἐπὶ τῶν γονάτων τῆς Ζωῆς.

Ὁ Γεώργιος, μόλις τὰς εἶδεν, ἔκλεισεν ἡσυχὰ τὸ παράθυρον ἀφήσας μόνον ὀλίγον ἀνοιγμένα τὰ φύλλα, ἐκεῖθεν δὲ περιειργάζετο ἀνέτως τὴν ζωντανὴν εἰκόνα, ἢ ὅποια ἐξωγραφίζετο ἐν μέσῳ τοῦ ἐκ φυλλωμάτων χλοεροῦ πλαισίου.

Ἡ Ζωὴ ἦτον ἀσκεπὴς καὶ αἱ κατάμαυραι τῆς κόμης πλεξίδες ὠλισθιαιναν διὰ τοῦ δεξιοῦ ὄμου καὶ τοῦ στήθους πρὸς τὴν γῆν—διότι ἦτο πρὸς τὸ δεξιὸν πλευρὸν κεκλιμένη καὶ ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ἀγκῶνος στηριγμένη. Ἐν ῥόδον, εἰς τὴν κόμην ἐμπηγμένον, εἶχεν ἀποφυλλισθῆ ἀπὸ τὴν προστριβὴν ἐπὶ τοῦ αὐτοσχεδίου προσκεφάλου, καὶ τὰ κόκκινα ῥοδόφυλλα ἐκυλίσθησαν πρὸς τὸν λευκὸν τράχηλον καὶ τὸ οὐρανόχρουν φόρεμα τῆς κοιμωμένης κόρης. Τὰ χεῖλη ἦσαν συνεσφιγμένα καὶ λακκίσκοι ἐσχηματίζοντο ἀκριβῶς εἰς τὰ δύο ἄκρα των. Τὰ κλειστὰ βλέφαρα ἐσκίαζαν τὰς σιτόχρους παρειὰς διὰ τῶν μακρῶν βλεφαρίδων.

Διὰ τοῦ ἀριστεροῦ βραχίονος ἢ Ζωὴ ἐκύκλωνε

τὴν κεφαλὴν τῆς Καλλιόπης ἐπὶ τῶν γονάτων αὐτῆς στηριζομένην. Εἶχε δὲ ἐκεῖνη τὸ πλατύγυρον καπέλλον ἐπικλινὲς πρὸς τὸ πρόσωπον, καὶ τὸ μέτωπον καὶ τὰ μάτια ἐκαλύπτοντο, ἐφαίνοντο δὲ ὑπὸ τὴν σκιὰν αἱ συνήθως ῥόδιναί παρειαί, κατακόκκινοι καὶ στίλβουσαι ἐκ τῆς θερμότητος, καὶ τὰ πτερύγια τῆς μύτης ἀεικίνητα, καὶ ὑπὸ τὰ χεῖλη τὰ χαρακτὰ οἱ μαργαριτώδεις ὀδόντες. Πρὶν καταληφθῆ ἀπὸ τὸν ὕπνον, κατέτρωγε τὰ φύλλα ῥόδου, τὸ ὁποῖον ἐκράτει ἀκόμη, καὶ ἐκ τῶν φύλλων τούτων ἐν ἀπέμενε κολλημένον μετ' ἀρρήτου χάριτος ἐπὶ τοῦ κάτω χείλους. Τὸ μικρὸν ἀπαλὸν σῶμα τῆς συνεσπειροῦτο καὶ ὑπὸ τὸ ἀνασυρόμενον ποικιλόχρωμον φόρεμα ἐπρόβαλλε περικνημῖς λευκὴ καὶ ἀβαθὲς σανδάλιον.

Καὶ διὰ τὰ γίνῃ τέλειον τὸ εἰδυλλιακὸν αὐτὸ σύμπλεγμα, δύο Πιερίδες, δύο πεταλοῦδες λευκαὶ ἐφιλοῦντο πτερυγίζουσαι ἐπάνω ἀπὸ τὰς κεφαλὰς των.

Ὁ Γεώργιος ἔμεινεν ἐπ' ὀλίγον παρατηρῶν καὶ συγκρίνων τὰς δύο νεάνιδας, τῶν ὁποίων καὶ ἡ μία καὶ ἡ ἄλλη εἶχον ἐντελῶς χωριστὰ θέλγητρα. Ἡ μία ἦτον ἡ Ἀγνότης, καὶ ἡ ἄλλη ἡ Ἡδυπάθεια· ἡ μία ἦτο ἡ Σεμνότης καὶ ἡ ἄλλη ἡ Χάρις. Καὶ ὁ νέος ἔφθασεν εἰς τὸ συμπέρασμα:

— Ἡ μία εἶναι γιὰ γλυκοφίλημα· ἡ ἄλλη γιὰ
μεγάλον καῦμό.

Η'

Ὁ Γεώργιος ἐνίφθη, ἐνεδύθη καὶ ἐξῆλθεν εἰς
τὸν ἐξώστην, εὔρε δ' ἐκεῖ τοὺς δύο οἰκογενειάρχας
καπνίζοντας καὶ συζητοῦντας περὶ πολιτικῶν.
Ὁ Καπετὰν Κωνσταντῆς ἐκράτει ἀνὰ χειρας φύλ-
λον ἐφημερίδος καὶ συνεμερίζετο πληρέστατα τὰς
ἐναντίον τῆς Κυβερνήσεως κατηγορίας τοῦ ἀρ-
θρογράφου· ὁ κ. Ματθίας ἔλεγεν ὅτι ὅλα αὐτὰ
εἶναι λόγια χωρὶς ἀξίαν καὶ βαρύτητα, διότι ἐμ-
πνέονται ἀπὸ συμφέρον. Καὶ ἡ συζήτησις ἐξή-
πτετο ἐπικινδύνως, κατεπραῦνθη δὲ μόνον διὰ
τῆς ἐμφανίσεως τοῦ ξενιζομένου, πρὸς μεγάλην εὐ-
χαρίστησιν τῶν γυναικῶν, αἱ ὁποῖαι ἀνησυχοῦν
περὶ τῆς ἐκβάσεως τῆς πολιτικῆς αὐτῆς διαμά-
χης, γνωρίζουσαι ὅτι δις ἢ τρις οἱ σύζυγοί των εἶ-
χαν σφοδρῶς φιλονικήσῃ καὶ διαπληκτισθῇ ἐπὶ
ὁμοίων θεμάτων, καὶ ἐπὶ μῆνας εἶχαν διακόψῃ
τὰς σχέσεις.

— Ξυπνητοῦρία σας! Πῶς ἐκοιμηθήκατε ; Σὰς
ἄφησεν ἡ ζέστη ; ἠρώτησεν ὁ κ. Ματθίας.

— Περιφῆμα ! ἔσπευσε ν' ἀποκριθῆ ὁ Γεώρ-
γιος, οὔτε ζέστη ἔνοιωσα, οὔτε τίποτε.

— Τώρα ἕνας καφὲς εἶναι ἀπαραίτητος. . .

— Ἐννοια σας κ' ἐφρόντισα, εἶπεν ἡ κυρία Μαριγώ.

Καὶ εἰς ἐπικύρωσιν τῶν λόγων της ἐφάνη μετ' ὀλίγον ἡ Φλωροῦ φέρουσα ὑπερμεγέθη δίσκον μὲ γλυκὸ καὶ καφέν.

— Ποῦ εἶναι τὰ κορίτσια ; ἠρώτησεν ὁ Καπετὰν Κωνσταντῆς ροφῶν θορυβωδῶς τὸν καίοντα καφέν.

— Κάτω στὸ περιβόλι εἶναι ἀπὸ τὸ μεσημέρι· κάπου θ' ἀποκοιμήθηκαν, φαίνεται. Τώρα πῆγεν ἡ Ἐλένη νὰ τὶς εὔρη.

Ὁ Γεώργιος ἐνόμισε πρέπον νὰ ὑποκριθῆ πλήρη ἄγνοϊαν.

— Καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς τί γίνεται ;

— Ξύπνησε καὶ ξανακοιμήθηκε πάλι· ἔχει πο- νοκέφαλο. Θὰ ἤπιε λίγο παραπάνω σαντορινιὸ κρασί τὸ μεσημέρι καὶ δὲ χωρατεύει αὐτό· Τοῦρκος μονάχος εἶναι.

Ὁ κ. Ματθίας ἐν τῷ μεταξὺ ἔκραζε τὸν κη- πουρὸν μεγαλοφώνως, καὶ ἐπειδὴ οὔτε φωνὴ οὔτε ἀκρόασις ἐδίδετο εἰς τὰς κραυγὰς του, ὀργισθεὶς ἔστειλε τὴν Φλωροῦν νὰ τὸν εὔρη. Ἐνεφανίσθη δὲ τέλος ὁ κηπουρὸς Παναγιώτης, τὸν ὁποῖον ἡ ὑπηρέτρια ἐξύπνησε κοιμώμενον μετὰ τοῦ ἀγωγιά- του καὶ τοῦ λεμβούχου. Ἄλλ' ἤρχετο βραδέως καὶ κλονούμενος ἐντὸς ἑορτασίμου πρασίνης βρά-

κας, καὶ τὸ κόκκινον φέσι του ἔκλινεν ὑπὲρ τὸ δέον πρὸς τὸ δεξιὸν αὐτί. Ἦτο προφανῶς μεθυσμένος καθὼς ἐμαρτύρουν τὰ θολὰ μάτια του καὶ ἡ φλογισμένη μύτη.

—Τί ἀγαπᾶτε, ἀφέντη; ἐτραύλισε σταθεὶς κάτω ἀπὸ τὸν ἐξώστην ὄχι πολὺ στερεά.

—Ἦθελα νὰ μᾶς εὖρης μερικά ροδάκινα, ἀλλὰ κατὰ τὸ χάλι πὺν ἔχεις δὲν εἶσαι ἄξιος οὔτε τομάτες νὰ βρῆς τώρα.

Καὶ ὁ κηπουρὸς μὴ ἀντιληφθεὶς καλῶς ἠρώτησε :

— Γιὰ σαλάτα τομάτες ἢ γιὰ φαί;

Τότε ἐξεμάνη ὁ κ. Ματθίας κατ' αὐτοῦ καὶ τοῦ εἶπεν ὅτι εἶναι γάϊδαρος καὶ νὰ πᾶ νὰ φύγη, νὰ πᾶ νὰ κοιμηθῆ. Ὁ Παναγιώτης τὴν τελευταίαν προσταγὴν εὐγνωμόνως δεχθεὶς ἔστρεψε τὴν ράχιν καὶ ἀπῆλθε μόλις στηριζόμενος εἰς τὰς κνήμας του. Καὶ οἱ μὲν ἄλλοι μόλις κατέστειλαν τὴν ὄρεξιν νὰ γελάσουν, διὰ νὰ μὴ παροργίσουν τὸν κ. Ματθίαν, ἀλλ' ἡ Καλλιόπη, ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἐλθοῦσα δὲν ἐκρατήθη, καὶ μετ' ὀλίγον ἐνθαρρυνθέντες ἐκ τοῦ μειδιάματος τοῦ οἰκοδεσπότη καὶ οἱ λοιποὶ τὴν ἐμιμήθησαν.

— Τοὺς ἐδιώρθωσες, Μαριγώ, εἶπε στραφεὶς πρὸς τὴν σύζυγον. Κατὰ τὴν συνήθειάν σου θὰ τοὺς ἔδωκες ὅλο τὸ κρασί πὺν ἔμεινεν ἀπὸ μᾶ; καὶ

θὰ ἔγιναν καὶ οἱ τρεῖς τάπες. Καλὰ θὰ μᾶς πᾶνε πίσω κ' ὁ ἀγωγιάτης κ' ὁ βαρκάρης.

— Μποροῦμε δὰ νὰ πᾶμε καὶ χωρὶς αὐτούς, εἶπε προσβληθεὶς κάπως ὁ Καπετὰν Κωνσταντῆς.

Ἐὐφρόνιος συνωμῶν ἀπὸ τὸν ἐξώστην μὲ τὰς νεάνιδας, αἱ ὁποῖαι ἐκάθηντο κάτω, ἐπὶ τῆς πρώτης βαθμίδος τῆς κλίμακος, καὶ ἔπαιζαν πεντόβολα :

— Ἐρχεσθε νὰ κάμωμε ἓνα γῦρον εἰς τὸν κῆπον ; δὲν ἐβαρεθήκατε νὰ κἀθεσθε ;

— Εὐχαριστῶς, κυρία Καλλιόπη, ἐπιθυμῶ μάλιστα νὰ ἰδῶ καὶ τὸν ὠραῖον κῆπόν σας.

Οἱ ἄλλοι ἐβαρύνοντο νὰ ἔλθουν καὶ ἡ Ἐλένη ἔμεινε μετὰ τῶν πρεσβυτέρων. Ὁ δὲ κύριος Ἀχιλλεὺς ἐκοιμᾶτο ἀκόμη.

Ἐὐφρόνιος ἐβάδιζε μεταξὺ τῶν δύο νεανίδων καὶ τὰς ἠκολούθει ὅπου οἱ δρομίσκοι ἦσαν πολὺ στενοί. Καὶ ἡ μὲν Ζωὴ κρατοῦσα τὰ πεντόβολα ἀνέριπτε ταῦτα παίζουσα καθ' ὁδόν, ἡ δὲ Καλλιόπη συνεχῶς ἀναπηδῶσα ἤρπαζε τὰ φύλλα τῶν δένδρων. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἐπροσπάθει νὰ πείσῃ τὸν ἑαυτὸν της καὶ τοὺς ἄλλους, ὅτι δὲν εἶναι πολὺ χαμηλοῦ ἀναστήματος.

— Κύριε Γεώργιε, πῆτε μου, ἀληθινὰ εἶμαι πλὴν κοντή ; ἠρώτησε μετ' ὀλίγον ζητοῦσα ἐπαρκεστέραν μαρτυρίαν.

— Δηλαδή δὲν εἶσθε καὶ ὑψηλή, ἀλλ' αὐτὸ δὲν βλάπτει. Κάποιος ποιητὴς εἶπε :

Κι' ἂν εἶσαι μικροκάμωτη μὴν τᾶχεις μὲ τὴν Τύχη,
μόνον τὸ πρόστυχο πανὶ πουλιέται μὲ τὴν πύχη!

— *Ελᾶτε τώρα, ἀφήστε τὰ παρηγορητικά...
Τί νὰ κάνω γιὰ νὰ ψηλώσω ;

* Ἀλλά, πρὶν λάβῃ τὴν ζητουμένην συμβουλήν, εἶδε περυνγίζουσαν μεγάλην χελιδονόουρον πεταλοῦδαν, κ' ἔσπευσε νὰ τὴν συλλάβῃ καταπατοῦσα τὰ λαχανικά. Καὶ ἐπειδὴ ἡ πεταλοῦδα διέφευγε τῆς χειρὸς αὐτῆς ἀπὸ φυτοῦ εἰς φυτόν, ἀφήρσε τὸ καπέλλον καὶ διὰ τοῦ αὐτοσχεδίου αὐτοῦ δικτύου ἐξηκολούθει τὴν καταδίωξιν ἀπομακρυνθεῖσα πολὺ τῶν ἄλλων.

* Ἡ Ζωὴ μείνασα μόνη ὑπὸ τὰ δένδρα μὲ τὸν Γεώργιον ἠσθάνθη δειλίαν καὶ ταραχήν. Δὲν ἐτόλμα οὐδὲ τὸ βλέμμα νὰ στρέψῃ πρὸς αὐτόν, οὐδὲ τὸν λόγον ν' ἀποτείνῃ. Εὐτυχῶς ὁ νέος δὲν παρετήρησε τὴν αἰφνιδίαν ἀλλοίωσιν τῆς φυσιογνωμίας της. Ἄν τὴν παρετήρῃ, ἂν τὴν ἠρώτα τί ἔχει, ἡ κόρη βεβαίως ἴθ' ἀπεροδίδητο. Εὐρίσκατο τότε εἰς κατάστασιν ὑπεριότης λιποψυχίας, καθ' ἣν πᾶσα δύναμις συνιρίβεται, ἐκλύεται πᾶσα θέλησις.

Διὰ ν' ἀποφύγῃ ἐνδεχομένην ἐξήγησιν, διὰ ν' ἀποκρύψῃ τὰ ἐκχειλίζοντα αἰσθήματα, ἔστρεψε

κύκλω τὸ βλέμμα ζητοῦσα βοήθειαν ἀπὸ τὰ ἄψυχα φυτά. Ἰδοῦσα δὲ ἀπὸ τὸν κλῶνον κρεμάμενον ῥοδάκινον, ἤπλωσε τὴν χεῖρα καὶ ἐκβαλοῦσα ἀπὸ τὸ θυλάκιον μικροσκοπικὸν μαχαιρίδιον ἤρχισε ν' ἀφαιρῆ τὸν φλοιόν. Ἄλλ' ὁ καρπὸς ἦτο τραχὺς καὶ ἡ χεὶρ ὄχι ἀσφαλής· ἡ μικρὰ λεπίς, ὀλισθίσασα, ἤγγισε τῆς ἀριστερᾶς τὸν μικρὸν δάκτυλον. Ἀφῆκε μικρὰν φωνὴν καὶ ὁ καρπὸς ἔπεσε κάτω. Ὁ Γεώργιος σπεύσας ἤρπασε τὸ πληγωθὲν δάκτυλον τῆς κόρης. Μικρὰ ἐρυθρὰ γραμμὴ ἐχαράσθητο.

— Δὲν εἶναι τίποτε, εἶπε, μὴ φοβῆσθε...
Μοῦ ἐπιτρέπετε νὰ θεραπεύσω εὐθὺς τὴν πληγὴν;

Καὶ χωρὶς νὰ προσμένῃ ἀπάντησιν, κολλήσας τὰ χεῖλη ἀπεμύζησε τὴν σταγόνα τοῦ αἵματος. Ἄλλ' ἡ κόρη ἔξαφνισμένη διὰ τὴν τολμηρὰν ταύτην θεραπευτικὴν μέθοδον, ἡ ὁποία ὁμοίαζεν ὀλίγον πρὸς φίλημα, ἐκοκλίνισε καὶ ἀπέσυρε βιαίως τὴν χεῖρα.

Ἡ Καλλιόπη, ἡ ὁποία ἐπρόβαλε τὴν κεφαλὴν μέσῳ τῶν φυλλωμάτων μετὰ μίαν μόλις στιγμὴν, ἔμαθε μόνον ὅτι ἡ Ζωὴ ἐκόπη ὀλίγον. Ἐπανήρχετο ἄπρακτος, διότι ἡ πεταλοῦδα ἔφυγε μακρὰν εἰς ἄλλους κήπους. Ἐπρότεινε νὰ καθίσουν κατὰ γῆς, καὶ ἐκάθισε πρώτη ἀερίζουσα τὸ ἰδρωμένον πρόσωπον μὲ τὸ καπέλλον της. Ἡ Ζωὴ ἐκάθισε

πλησίον της· ἐκράτει τυλιγμένον μὲ τὸ μαντίλιον τὸ πληγωμένον δάκτυλον καί, διὰ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ταραχὴν της, ἐπροσποιεῖτο ὅτι ἐπόνει. Ὁ Γεώργιος ἦτο ὄρθιος ἀπέναντι στηρίζων τὴν ῥάχιν ἐπὶ κορμοῦ ἀμυγδαλιᾶς. Ἦτο σκεπτικώτερος τοῦ συνήθους, ἴσως μετανοῶν διὰ τὴν πρᾶξιν του, καὶ περιειργάζετο κρυφίως τὴν μορφὴν τῆς Ζωῆς διὰ νὰ διακρίνῃ ἂν πράγματι ἦτο ὠργισμένη ἑναντίον του.

— Κύριε Γεώργιε, κόψατέ μου ἐκεῖνα τὰ ἄνθη ἐκεῖ, εἶπεν ἡ Καλλιόπη δεικνύουσα ὀψίμους μαργαρίτας.

Ὁ Γεώργιος ὑπήκουσε καὶ ἡ τρελλὴ κόρη ἤρχισε νὰ τ' ἀποφυλλίξῃ.

— Μ' ἀγαπᾶ, δὲ μ' ἀγαπᾶ. . . μ' ἀγαπᾶ, δὲ μ' ἀγαπᾶ. . . ὁ ἀνόητος δὲ μ' ἀγαπᾶ, ἐφώναξε κ' ἐπέταξε καὶ τὸ τελευταῖον φύλλον. Νὰ ἰδοῦμε ἄλλος λοιπόν.

— Ὡστε ἔχομεν πολλούς, εἶπε μειδιῶν ὁ νέος.

— Δὲν τὸ ξέρω, μπορεῖ νὰ εἶναι πολλοί, μπορεῖ νὰ μὴν εἶναι καὶ κανένας. Αὐτὸ ρωτῶ νὰ μάθω ἴσα ἴσα.

— Καὶ σεῖς, κυρία Ζωή, δὲν ἔχετε περιέργειαν νὰ μάθετε ;

— Καθόλου· ὅσα μαθήσω θὰ εἰποῦν ὄχι.

— Ποῦ τὸ ξέρετε ! . . . εἶπε μετὰ τινος ζωηρό-

τητος ὁ Γεώργιος καὶ τὸ βλέμμα του ἐξήτησε ἀλλὰ δὲν εὔρε τὸ βλέμμα τῆς κόρης.

— Καλὰ ἐστρωθήκατε σεῖς αὐτοῦ, μὰ δὲν λογαριάζετε πὼς ἐβράδυνασε καὶ πρέπει νὰ φύγωμε ; ἐφώναξε μακρόθεν ὁ Καπετὰν Κωνσταντῆς, ἐτοιμος πρὸς ἀναχώρησιν.

Εἶχε δύση ὁ ἥλιος πρὸ πολλοῦ, ὅταν ἀπεβιβάσθησαν πάλιν ἐκεῖ ὅθεν εἶχαν ἀποπλεύσει τὴν πρωΐαν. Ἐλαφρὸς ἀλλ' οὔριος ἄνεμος ὥθησε τὴν βάρκαν χωρὶς κωπηλασίαν πρὸς μεγάλην χαρὰν τοῦ μάρμπα Σταυρῆ. Ζωηρότης δὲν ἐπεκράτει, ὅπως τὴν πρωΐαν, καὶ μόνον ἡ Καλλιόπη, καθισμένη πάλιν πλησίον τοῦ Γεωργίου, δὲν ἔπαυσε ὀμιλοῦσα καὶ γελῶσα. Ὁ Ἀχιλλεὺς ἐνύσταζεν ἀκόμη καὶ ἡ Ἐλένη ἐκρύωνε. Σιγηλὴ καὶ ρεμβώδης ἡ Ζωὴ παρηκολούθει τὴν γραμμὴν, τὴν ὅποιαν ἄφηνεν ἡ βάρκα ὀπίσω χαραγμένην εἰς τὰ νερά.

Ὁ Γεώργιος συνώδευσε τοὺς λοιποὺς μέχρι τῆς οἰκίας τοῦ κ. Μαθθία καὶ ἔπειτα κατῆλθε πρὸς τὴν ἰδικήν του κατοικίαν. Ὅταν ἡ Ζωὴ μετὰ τοῦ πατρὸς τῆς ἠκολούθησε τὴν ἀνωφερῆ ὁδόν, πρὸς τὴν οἰκίαν, ἐκεῖνος εἶπεν αἴφνης :

— Ξέρεις, Ζωήτσα, πὼς ἡ φιληνάδα σου ἡ Καλλιόπη δὲν ἔχει δράμι μυαλό ;

— Γιατί, πατέρα;

— Ἦταν πράματα αὐτὰ σήμερα μὲ ἄνθρωπο
ποῦ δεύτερη φορὰ τὸν εἶδε ; Μὰ κ' ἐκεῖνος δά. . .

Ἡ κόρη ἔκυψε τὴν κεφαλὴν καὶ δὲν ὠμίλησε·
ἦτο σκότος καὶ ὁ πατὴρ δὲν ἠδυνήθη νὰ δια-
κρίνη τὸ κοκκίνισμα τοῦ προσώπου της.

Ἡ κυρία Ἀγγελική, ἐπανελθοῦσα ὀλίγον πρὸ
τῶν ἄλλων, παρεσκεύασε τὸ δεῖπνον, ἀλλὰ κανεὶς
δὲν εἶχεν ὄρεξιν, ἰδίως δὲ ἡ Ζωὴ μόλις ἔφερεν εἰς
τὰ χεῖλη ψιχία τινα ἄρτου. Ἐγερωθεῖσα τῆς τραπέζης
μὲ τὴν πρόφασιν ὅτι εἶναι κουρασμένη καὶ ἔχει
ἀνάγκην ὕπνου, ἐκλείσθη ἔνωρὶς εἰς τὸ δωμά-
τιόν της.

Ἦτο τέλος μόνῃ ἠδύνατο ν' ἀφαιρέσῃ τὸ προ-
σωπεῖον καὶ ν' ἀφήσῃ ἐλεύθερα τὰ ἐντὸς τῆς καρ-
δίας της πεπιεσμένα αἰσθήματα. Ἐρρίφθη βα-
ρεῖα ἐπὶ τοῦ χαμηλοῦ ἀνακλίντρου καὶ ἀνέπνευσε
βαθέως, ὡς νὰ ἀπηλλάγη ἐπαχθοῦς φορτίου.
Συνέπλεξε τὰς χεῖρας ὀπισθεν τῆς κεφαλῆς ἀνα-
τείνασα τὸ στήθος καὶ προσήλωσε τὸ βλέμμα εἰς
τὴν ὄροφὴν. Ὁ διὰ τοῦ ἡμικλείστου παραθύρου
εἰσερχόμενος ἀῆρ καθίστα τρομώδη καὶ ἀβεβαίαν
τὴν λάμπιν τοῦ λύχνου.

Ἡ Ζωὴ ἀνεκάλει εἰς τὴν μνήμην ἕν πρὸς ἕν τὰ

συμβάντα τῆς ἡμέρας ἐκείνης, τόσον κρισίμου δι' αὐτήν. Πράγματι ἀπὸ τῆς πρωίας μέχρι τῆς ἑσπέρας ἠσθάνετο τὴν ὑπαρξίν της παραλλαγμένη ὅσον χρόνος μακρὸς δὲν ἤρκεσε νὰ τὴν παραλλάξῃ, καὶ εἶχε ζήση εἰς μίαν ἡμέραν ζωὴν ὀλοκλήρου ἔτους.

Ποῦ ἑστέκετο τὴν πρωίαν καὶ ποῦ ἐκυλίσθη τώρα ; Παρέβαλλε τὸν ἑαυτὸν της πρὸς τὰ δένδρα τὰ θάλλοντα ἐπὶ κορυφῆς βουνοῦ, τὰ ὅποια αἰφνιδία θύελλα παρασύρει πρὸς τὴν ἄβυσσον. Εἰς φαντασιώδη περιωπὴν εἶχεν ὑψώσῃ τὸν ἔρωτά της, ἔρωτα ὑπέριπτον πάσης γηϊνῆς ἀδυναμίας, ἔρωτα προσεγγίζοντα πρὸς τὰ οὐράνια. Καὶ ἰδοὺ αἴφνης ἡ ζηλοτυπία, ἡ ἀκατάσχετος αὐτῆ τοῦ αἰσθήματος λαϊλαψ, καὶ τὸν ἔρωτα καὶ αὐτὴν μαζὶ του σύρει πρὸς τὴν κρημνώδη πραγματικότητα.

ὦ ναί ! Οὔτε ἠλπίζεν, οὔτε ἀπῆτει πρὶν ἀπόδοσιν εἰς τὴν ἀγάπην της· ἀλλὰ τώρα, ὅτε ἄλλαι ἀξιώσεις βεβήλως προβάλλονται καὶ ἀπειλοῦν τὸν ὄλεθρον, πῶς νὰ μὴν ἀμυνθοῦν τὰ ἰδικά της αἰσθήματα ; Εἰς τὸ ἱερὸν τῆς ἀγάπης, ὅπου γονυκλινῆς αὐτῆ προσήχετο, εἰσήλauen ἀντίζηλος ἄλλη, θρασείας ἐγείρουσα ἀπαιτήσεις περὶ τῆς κτήσεως τοῦ τόπου. Καὶ δὲν ἔπρεπε λοιπὸν ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς προσευχῆς νὰ κατέλθῃ εἰς ὑποστήριξιν τοῦ προσβαλλομένου δικαιώματος ;

Καὶ συνέκρινε τότε ἡ κόρη τὸ αἶσθημά της πρὸς τὸ αἶσθημα τῆς ἀντιζήλου. Τί λοιπόν ; ἡ ἀνοικτὴ ἐκείνη καρδία, ὅπου εἰσήρχετο ὁ τυχὼν διαβάτης, ἦρχετο νὰ μετρηθῇ μὲ τὴν ἰδικὴν της καρδίαν, ἀγνὴν καὶ ἀπάτητον ὅσον ὁ παρθενικὸς κοιτῶν της ; Καὶ ἐρρίπτοντο τὰ ἀπομεινάρια, τὰ ἀποφάγια ἄλλων, μαγειρευμένα μὲ περιτέχνους ἐρωτοτροπίας, εἰς ἐκεῖνον, εἰς τὸν ὅποιον προθύμως θὰ ἔδιδεν αὐτὴ τὸ αἷμά της ὅλον, ὅπως ἔδωκε τὴν ἀπὸ τοῦ δακτύλου ἀναβλύσασαν σταγόνα ;

Ἡ σύγκρισις αὐτὴ τὴν ηὐχαρίστει, τὴν ἱκανοποιεῖ καὶ αἶγλη ὑπερηφανείας περιέβαλλε πρὸς στιγμὴν τὴν ὥραίαν της μορφῆν. Ἀλλ' αἴφνης συνωφρυνώθη πάλιν, τὰ χεῖλη της ὡς ἐξ ἀκαριαίου πόνου συνεσπάσθησαν. — Μεθ' ὅλα ταῦτα ὁ Γεώργιος ἐπροτίμα τὴν Καλλιόπην ! Ἡ ἰδέα αὐτὴ εἰσηλθὲν ὀξεῖα ὡς καρφίς εἰς τὸν λογισμὸν της καὶ χίλια ἐπικυρωτικὰ ἀποδείξεις τὴν ἐβύθιζαν ὀλον ἐβαθύτερα.

Μήπως δὲν ἐκάθητο πλησίον της εἰς τὴν βάρκαν ; Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἐκείνη ἔλαβε θέσιν εἰς τὸ πλευρόν του, ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο αὐτὸς νὰ μετακινήθῃ μὲ οἰανδήποτε πρόφασιν, ἂν ἤθελε ; Δὲν τὸ ἔκαμεν, ἄρα εὐχαριστεῖτο ὁμίλων καὶ φλυαρῶν μαζί της. Ἐπειτα, δὲν ἤκουσα τὰ τολμηρὰ λογσπαίγνια, ὅσα τῆς ἀπέτεινε κατὰ τὸ ψάρευμα ; Καὶ ἐκεῖ, εἰς τὸν

περίπατον τοῦ κήπου διαρκῶς δὲν ὠμίλει μαζὶ τῆς ; Καὶ ὅταν ἐπανήρχοντο μὲ τὴν βάρκαν πάλιν δὲν ἐκάθισαν κοντὰ κοντὰ οἱ δύο ; Καὶ δὲν τὰς συνώδευσεν ὁ Γεώργιος μέχρι τῆς οἰκίας τῆς Καλλιόπης καί, ὅταν ἐκείνη ἔφυγεν, ἔφυγε καὶ αὐτός ; Καὶ ὁ πατὴρ τῆς ἀκόμη, παρατηρήσας ὅλα αὐτά, δὲν τῆς ὠμίλησε καθ' ὁδόν, ὅταν ἔμειναν μόνοι ; Πρὸς τί λοιπὸν ἐναβρύνεται τάχα διὰ τὴν ὑπεροχὴν τοῦ ἔρωτός τῆς, ἀφοῦ ἐκεῖνος δὲν δύναται νὰ τὴν ἀναγνωρίσῃ ;

Ἄλλ' ἀφοῦ ἀγνοεῖ τὴν ὑπαρξίν τοῦ κρυμμένου αὐτοῦ αἰσθήματος, τὸ ὁποῖον ἐμπνέει ὁ νέος, πῶς εἶναι δυνατόν καὶ νὰ τὸ φέρῃ εἰς ἀντιπαραβολὴν πρὸ τῆς ἐπιπολαίου Καλλιόπης τὰς ἐρωτοτροπίας ; Δὲν εἶναι ὅμως λόγος αὐτός Ἄρκουμνος καὶ εὐαρεστούμενος εἰς τὸ ταπεινὸν τοῦτο εἶδος τοῦ αἰσθήματος, ἔπεται ὅτι ἐνδομύχως δὲν ἔχει ὑψηλοτέραν τινά, ἰδανικωτέραν ἰδέαν περὶ ἀγάπης ἐν γένει, ὅτι τὴν ἀντιλαμβάνεται ὡς ἀπλῆν δισκένδασιν καὶ ὄχι ὡς αἰσθημα δεσμεῦον τὴν ὑπαρξίν ὅλην.

Ἦτο ἄνθρωπος τοῦ κόσμου, νέος ζήσας ἐν ἀσωτία καὶ πλήρης ἐλαφρότητος — φυσικώτατα ὁ χαρακτήρ του ἠρμόζετο πρὸς τὸν χαρακτήρα τῆς Καλλιόπης. Ἔως τώρα δὲν τὸν εἶχεν ἐννοήσῃ καλὰ τὸν ἐπλαττε, τὸν ἐφαντάζετο διάφορον, καὶ

ὡς τοιοῦτον τὸν εἶχεν ἀγαπήση. Ἐφοῦ αἵρονται τὰ προσόντα αὐτά, διατὶ νὰ μὴ ἀρθῆ καὶ ἡ ἐκ τούτων προκληθεῖσα ἀγάπη; Διατί; Πόσα τοιαῦτα ἄλλα διατὶ ἔχει ἡ ἀνθρωπίνη καρδιά.

Ἡ Ζωὴ ὁμολόγει ὅτι ἡ ὑπερηφάνειά της ἐταπεινώνετο διὰ τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν ἀνάξιον αὐτόν, καὶ ὁμως τὸν ἠγάπα; Ἐνεγνώριζεν, ὅτι ἐμόλυνε τὴν ἀγνότητά της ἀνταγωνιζομένη πρὸς ἀναξίαν ἀντίπαλον, καὶ ὁμως τὸν ἠγάπα. Ὑπὲρ τὰ πολυτάραχα κύματα, τὰ ὁποῖα συνεκλόνουν τὴν καρδίαν της, ἐπέπλεεν ὡς ἐπάργυρος ἀφρὸς ἡ ἀγάπη.

Τὰ ἐπιχειρήματα, ὅσα ἐπροσπάθει ν' ἀντλήσῃ διὰ νὰ πεισθῆ ἡ ἰδία, ὅτι δὲν πρέπει νὰ τὸν ἀγαπᾷ, τὰ ἐπιχειρήματα αὐτὰ ἀκριβῶς ἐπηύξαν τὴν ἀγάπην της. Καὶ ἐν παραφορᾷ ἐφίλει τὴν ἄκραν τοῦ δακτύλου της, ὅπου εἶχαν ἐγγίση τοῦ φιλήτου τὰ χεῖλη, καὶ τὸ στόμα της ἐφλογίζετο ἐκ τῆς ἐπαφῆς καὶ ἐφρικία ὅλον τὸ σῶμα. Ἦτο λοιπὸν φιλοφρόνημα θρασὺ μόνον ὅ,τι εἶχε πράξῃ ὁ νέος τὴν ἡμέραν ἐκείνην εἰς τὸν κῆπον; Ἦν ἦτο δι' ἐκεῖνον, ἀλλ' αὐτὴ ἄλλως τὸ ἐξελάμβανεν. Ἦν ἐκεῖνος δὲν ἠσθάνθη τίποτε ἀπὸ τὸ αἷμα της τὸ ὁποῖον ἀπεμύζησεν, ἀλλ' αὐτὴ ἠσθάνετο τὸ φίλημά του διαρκές, τὴν θωπείαν τῶν χειλέων του ἀκόμη ἐκεῖ εἰς τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου ἀπομυζῶσαν καὶ τὸ αἷμα της μαζὶ καὶ τὴν ζωὴν της.

Αίσθανομένη άόριστον πόθον, τὸν ὁποῖον δὲν ἠδύνατο νὰ ἐκπληρώσῃ, ἀνυπόφορον στενοχωρίαν τῆς ὁποίας ἀδύνατον ἦτο ν' ἀπαλλαγῇ, πνιγομένη ἐκ τῶν δακρῦων, ὅσα ἐσωρεύοντο εἰς τὰ βλέφαρά της χωρὶς νὰ κυλλῶνται, ἤνοιξεν ἐντελῶς τὸ παράθυρον καὶ ἔκλινε πρὸς τὰ ἔξω τὸ σῶμα βαθέως ἀναπνεύσασα. Ἡ εἰσορμήσασα αὔρα ἔσβυσε τὸν λύχνον. Ἡ νύξ ἦτο ἀσέληνος ἀκόμη· τὰ ἄστρα ἐσελάγιζαν τρομώδη· ποὺ καὶ ποὺ ἐφαίνοντο φωτισμένα τινὰ παράθυρα. Οἱ γρυλοὶ ἠγρύπνουں φλυαροῦντες μονοτόνως καὶ ἀπὸ τὸ βραχῶδες ὕψωμα ἔφερον ὁ ἄνεμος ὀλολυγμὸν γλαυκός.

Ἡ κόρη ἠτένισε πρὸς τὸν οὐρανὸν ζητοῦσα ἐκεῖθεν παραμυθίαν καὶ ἐνθάρρουνσιν· ἀλλὰ τὰ ἄστρα ἔμειναν ἄφωνα. Ἐρριψε τὸ βλέμμα πέραν πρὸς τὸ πέλαγος· ἀλλ' ὡς ἀπάντησις ἦλθεν ἐκεῖθεν ψυχρὰ πνοή. Καὶ τὸ σκότος καὶ ἡ πένθιμος σιωπὴ καὶ τῶν γρύλων τὸ τερέτισμα καὶ τῆς γλαυκὸς οἰγῶι ἐκορύφωσαν τὴν ἀπόγνωσίν της. Ἐπεθύμησε ν' ἀποθάνῃ τὴν ὥραν ἐκείνην. Προσέβλεψεν ἀπὸ τοῦ παραθύρου τὸ ἔδαφος, ἀλλὰ δὲν ἦτο ἀρκετὰ ὑψηλά. Περιῆλθε δις καὶ τρις τὸ δωμάτιον ἀναζητοῦσα κάτι, καὶ τέλος, εἰς αἰφνιδίαν ἔμπνευσιν ἐνδῶσασα, ἤρχισε μετὰ γοργότητος νὰ ἐκδύεται. Καὶ ἀφοῦ ἀπέμεινε μὲ μόνον τὸν χιτῶνα, ἀπορρίψασα τὰ λοιπὰ ἀναμίξ ἐπὶ τοῦ δαπέδου, εὔρε ψιλαφητὰ

τὸν νιπτῆρα καὶ βυθίσασα εἰς τὸ νερὸν τὸ προσόψιον ἐτύλιξε τοὺς γυμνοὺς ὤμους.

Ὁ ἄνεμος τῆς νυκτὸς ἔκαμνε παγερὰν τὴν ἐπαφὴν τοῦ ὑγροῦ πανίου καὶ ἐρρίγει ἢ κόρη καὶ ἐκρότουν οἱ ὀδόντες τῆς ἐκ τοῦ ψύχους. Ἐν τούτοις ἔμεινε στηριγμένη εἰς τὸ ἀνοικτὸν παράθυρον ἐπὶ πολὺ, ἕως οὗ αἱ δυνάμεις τῆς ἐλύθησαν τελείως, καὶ τότε ἐρρίφθη ἐπὶ τῆς κλίνης. Ὁ ὕπνος τῆς ἦτο διακεκομμένος καὶ ἀνήσυχος. Μόλις ἐκλείοντο τὰ βλέφαρά τῆς, ἐν καὶ τὸ αὐτὸ ὄνειρον ἐξωγραφίζετο εἰς τὰ σκοτεινά: ὁ Γεώργιος ἠγάπα τὴν Καλλιόπην. . .

Ἐνῶ ἡ ταλαίπωρος κόρη τοιαῦτα ὑπέφερε τὴν νύκτα ἐκείνην, ὁ νέος ἔμπορος, παραμείνας μέχρι τῆς δεκάτης ὥρας εἰς τὸ καφενεῖον, ἐπανῆλθεν εἰς τὸν οἶκον του καὶ ἐκοιμήθη γλυκύτατα συλλογίζόμενος ὅτι μετὰ τὴν γνωριμίαν καὶ τῆς ἄλλης νεάνιδος, τῆς ζωηρᾶς κόρης τοῦ κ. Μαθθία, ἢ ὅποια συνεπλήρωσε, κατὰ τὴν καλαισθητικὴν του ἀντίληψιν, ὅ,τι ἔλειπεν ἀπὸ τὴν Ζωὴν, ἐξησφάλιζεν εὐχαρίστους ἡμέρας εἰς τὴν ξηρόνησον τοῦ Αἰγαίου, ὅπου τὸν ἐξώρισε πρὸς ἀπολύτρωσιν ἀπὸ τῶν κοσμικῶν πειρασμῶν ἢ αὐστηρὰ τοῦ θεοῦ Ζαφείρη φιλοστοργία. Καὶ εἰς τὰ ὄνειρά του αἱ δύο ἐκεῖναι νεανικαὶ μορφαὶ παραδόξως συνε-

χέοντο, ταυτιζόμεναι εἰς μίαν καὶ μόνην τελείαν καὶ ἀπαράμιλλον.

Ι'

Ἡ Ζωὴ ἐσηκώθη ἀπὸ τὴν κλίνην τὴν συνήθη προωϊνὴν ὄραν. Ἡ ἐπάνοδος τῆς ἡμέρας καθησύχασε τοὺς νυκτερινούς παροξυσμούς, ἀλλὰ τὰ ἴχνη των ἀπέμειναν τυπωμένα ἐπὶ τῆς ὠχρᾶς μορφῆς τῆς κόρης. Πρῶτα τῆς μητρὸς τὰ βλέμματα τὸ παρετήρησαν μετ' ἀνησυχίας :

— Καλὰ εἶσαι, Ζωήτσα, σήμερα ;

— Γιατί, μητέρα ;

— Εἶσαι γλωμή, ἀφανισμένη.

— Θὰ κουράσθηκα ἐχθές, ὄλη τὴν ἡμέρα στὸ πόδι...

— Δὲν εἶναι λοιπὸν καμμιά ἀνάγκη νὰ κουρασθῆς καὶ σήμερα.

Καὶ δὲν τὴν ἄφησε ν' ἀσχοληθῆ ὡς συνήθως εἰς τὸ καθημερινὸν συγύρισμα. Ἀλλ' οὔτε ἦτο δυνατὸν τοῦτο εἰς τὴν νεάνιδα. Εἰς ὄλον τῆς τὸ σῶμα ἠσθάνετο βαθμηδὸν ἐπειτεινομένην κόπωσιν· τὰ μέλη τῆς ἐγίνοντο βαρέα ὡς μολύβδινα, αἱ κλειδώσεις ἐπόνουν εἰς πᾶσαν κίνησιν, τὰς πλευρὰς συνέσφιγγαν ἀόρατα δεσμά, τὸ στήθος τῆς ἐκέντα ὀξεῖα ἄκανθα. Ἐπροσπάθησε νὰ ράψῃ ἀλλ' αἱ χεῖρες τῆς ἐπιπταν ὡς παράλυτοι ἐπὶ τῶν γονάτων. Ἐκλινε πλαγίως ἐπὶ τοῦ καναπέ

Ἀνοίγει τὴν κασσέλα μὲ τὰ προικιά της (σελ. 137)

τὴν κεφαλὴν καὶ ἔκλεισε τὰ βλέφαρα χωρὶς ν' ἀποκοιμηθῆ. Τὴν μεσημβριαν ἠθέλησε διὰ τῆς βίας νὰ φάγη, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ προχωρήσῃ πέραν τοῦ ζωμοῦ. Τῶν γονέων ἡ ἀνησυχία ἐπετείνετο.

— Μὰ αἰσθάνεσαι τίποτε ; Πονεῖς πουθενά ; Μὴν ἐκρῦσσες χθές ; ἠρώτα κατ' ἐπανάληψιν ὁ Καπετὰν Κωνσταντῆς, τοῦ ὁποίου ἡ ὑπολανθάνουσα πρὸς τὴν κόρην στοργὴ ἐξεδηλώνετο ὁσάκις τὴν ἔβλεπεν ἄθυμον.

— Ὅχι πατέρα, μὴν ἀνησυχῆς· δὲν ἔχω τίποτε, ἐκουράσθηκα λίγο—θὰ περάσῃ.

Καὶ ὁ πατὴρ ἀπῆλθε τὸ ἀπόγευμα εἰς τὴν ἐργασίαν του, ἀλλ' ὄχι ἀπηλλαγμένος πάσης ἀνησυχίας.

Ἡ Ζωὴ ἐκοιμήθη ἐνδυμένη ἐπὶ τῆς κλίνης καὶ ἐξύπνησε μετ' ὀλίγον βιαίως ἐξ ἠχηροῦ φιλήματος ἐπὶ τῆς δεξιᾶς παρειᾶς. Τρομάξασα ἀνετινάχθη καὶ εἶδεν ἐμπρὸς τῆς τὴν εὐθυμον καὶ γελαστὴν μορφὴν τῆς Καλλιόπης.

— Σ' ἐξύπνησα, καϋμένη, ἀλλὰ δὲν μποροῦσα νὰ ἡσυχάσω στὸ σπῆτι· ἠθελα νᾶλθω νὰ σ' τὰ πῶ, γιὰτὶ πνίγομαι, πνίγομαι ἀπὸ τὴ χαρὰ μου.

Καὶ ἐνηγαλίσθη πάλιν καὶ ἐφίλει ἐπανειλημένως τὴν Ζωὴν. Ὑπὸ τὰς περιπτώξεις τῆς ἀντιζήλου καὶ τὰς θωπείας τῆς ἡ κόρη ἐφρικίασεν· εἶχεν ἀρχίσῃ ἤδη ἀπὸ τῆς χθεσινῆς ἐσπέρας νὰ αἰ-

σθάνεται πρὸς τὴν αἰτιον τῶν πόνων της, μολον-
 ὅτι ἔνοχον ἐν ἀγνοίᾳ, αἴσθημα τὸ ὁποῖον ἦτο τὸ
 πρῶτον σπέρμα τοῦ μίσους. Ἡ εὐθυμία τῆς ἀντι-
 ζήλου, ἀντιτιθεμένη τόσον ἀποτόμως πρὸς τὴν
 ἰδικὴν της διάθεσιν, ἢ ἐκχειλίζουσα χαρὰ, τὴν
 ὁποῖαν ἤρχετο νὰ μεταγγίση δηλητηριώδη εἰς τὴν
 πονοῦσαν καρδίαν της, ἐπέτειναν τόσον τὸ αἴσθημα
 αὐτό, ὥστε ἡ Ζωὴ ὀλίγον ἔλειπεν ἀπωθοῦσα τὰς
 προδοτικὰς ἐκείνας θωπείας ν' ἀποκαλυφθῆ καὶ νὰ
 μετρηθῆ κατὰ πρόσωπον πρὸς τὴν ἀντίπαλον.
 Ἄλλ' ἢ ὑπερηφάνεια τῆς ἀγάπης της συνεκράτησε
 τὴν στιγμιαίαν παραφοράν. Τί λοιπὸν ; Θ' ἀπεκά-
 λυπτε τὸ ἱερὸν μυστικὸν διὰ νὰ προκαλέσῃ τὸν οἴ-
 κτον τῆς εὐτυχοῦς ἐκείνης ἀντιζήλου ; Ὁχι, ποτέ·
 ἔπρεπε νὰ ὑπομείνῃ μέχρι τέλους ὡς ἀληθῆς μάρ-
 τυς τῆς ἀγάπης.

— Λέγε λοιπόν, εἶπε πρὸς τὴν Καλλιόπην· τί
 μ' ἔπνιξες μὲ φιλιὰ χωρὶς νὰ μοῦ λὲς τίποτε ;

Καὶ τὴν ἔσυρε καὶ τὴν ἐκάθισεν ἐπὶ τῆς κλίνης
 πλησίον της. Καὶ ἡ τρελλὴ κόρη θέλουσα νὰ τὰ
 εἶπῃ ὅλα καὶ νὰ τὰ εἶπῃ ταχέως, ἤρχισε πνιγο-
 μένη ἐκ τῆς γοργότητος καὶ χειρονομοῦσα :

— Ὅλη νύχτα δὲν κοιμήθηκα ἀπὸ τὴ χαρὰ
 μου. . . μὰ δὲν εἶχα καὶ δίκαιον καυμένην ; πὲς καὶ
 σύ . . . Ὁ Γεώργιος εἶδες χθὲς πῶς μοῦ ἐφέρ-
 θηκε. . . μὲ τὰ λόγια, μὲ τὰ καμώματά του, μὲ

κάθε τι ἔδειξε πὸς μὲ συμπαθεῖ τέλος πάντων . . .
 Ἐγὼ, τὸ λέω, εἶμαι ξετρελλαμένη μαζί του... Νά,
 ἀπόψε νὰ μούλεγε νὰ φύγωμε, νὰ πᾶμε στὴν Ἀμε-
 ρική, στὴν ἄκρη τοῦ κόσμου, ἐπήγαινα. — Τί
 ἔλεγα. . . Ἄ, ναί! . . λοιπόν καὶ ὁ πατέρας καὶ ἡ
 μητέρα τὸ παρατήρησαν αὐτό. . . Πρέπει νὰ ξέ-
 ρης πὸς ὁ πατέρας δὰ εἶναι ξετρελλαμένος κ' ἐ-
 κείνος μὲ τὸν Γεώργιον, πὸ πολὺ κ' ἀπὸ μένα. . .
 καὶ οἱ ἄλλοι στὸ σπίτι. . . μόνον ἡ Ἐλένη δὲν τὸν
 χωνεύει, γιὰ τὴ ζηλεύει — ποιὸς τὴ λογαριάζει. —
 Λοιπόν, πὸ λὲς ἐχθὲς τὴν νύχτα ὅ,τι ἐπλάγιασα
 — ἡ Ἐλένη εἶχε κοιμηθῆ κ' ἐρροχάλιζεν· ἐγὼ δὲν
 εἶχα ὕπνο — ἀκούω στὴν πλαγιὴν κάμαρα τὸν πα-
 τέρα καὶ μιλοῦσε μὲ τὴ μητέρα. Δὲν καταλάβαινα
 τί ἔλεγαν, μόνον ἔξαφνα ἀκούω τὸ ὄνομά μου.
 Ἔρεις τί περίεργη εἶμαι . . . ἐσὺ νὰ ἦσουν τί θᾶ-
 κανες; — Ἐγὼ σηκώθηκα καὶ ζύγωσα στὴν κλει-
 στὴ μεσόπορτα. . . Τί στραβώνεις τὸ στόμα σου;
 Κακὰ ἔκανα, θὰ πῆ;. Τὸ ξέρω, μὰ δὲ βαστοῦσα . .
 Τί ἀκούω λοιπόν; ἂν τὸ βρῆς;

Καὶ ἐστάθη διὰ ν' ἀναπνεύσῃ. Ἐπειδὴ δὲ ἡ
 Ζωὴ ἀντὶ ἀπαντήσεως ἐκίνησεν ἀπορηματικῶς
 τοὺς ὄμους, ἡ Καλλιόπη εὐθὺς ἐξηκολούθησε:

— Κ' ἐγὼ τὸ συλλογίσθηκα γιὰ μιὰ στιγμὴ
 σήμερα αὐτό — ἔλεγεν ἡ μητέρα. . . βλέπεις ἡ ὀμι-
 λία ἤτον στὴ μέση — μὰ εἶναι πρῶτα ἡ Ἐλένη

ἐμπόδιο. — Δὲν τὰ ξέρω ἐγὼ αὐτά, ἀποκρίθηκεν ὁ πατέρας, κάθε δέντρο ἔχει τὸν ἴσκιό του. . . ἢ μιὰ δὲν πρέπει νὰ κόβῃ τῆς ἄλλης τὴν τύχη. Φῶς φανερὸ ἢ Καλλιόπη τοῦ νοστιμεύεται, τὰ εἶδες σήμερα ξάστερα ! Ἐγὼ λέω νὰ κάνουμε τὸ σταυρό μας, κάθε μέρα δὲν βρίσκονται τέτοιοι γαμπροί. — Μὰ εἶσαι σίγουρος πὼς ἔστρωσε τώρα στὴ δουλειά ; πρὶν ἦτον ἄσωτος, παραλυμένος, ἔφαγε παρᾶ καὶ παρᾶ . . . λέει ἢ μητέρα. Ἄκους ἐκεῖ λόγια ; γιὰ νὰ πάρῃ τὸ μέρος τῆς Ἑλένης τάχα νὰ μὴ χάσῃ τὰ πρωτεῖά της. . . Μὰ ὁ πατέρας καλὰ τὴν ἀποστόμωσε : — Νὰ σοῦ πῶ γυναῖκα, μιὰ φορὰ ὁ ἄνθρωπος θὰ κάνῃ τρέλλες στὴ ζωὴ του ὅποιος τὶς κάνει νέος στρώνει στὴ δουλειὰ καὶ φρονιμεύει, ὅποιος εἶναι νερόβραστος στὰ νιάτα, ξετρελλαίνεται στὰ γεράματα. Ὁ Γεώργιος εἶδε τὸν κόσμον, τὸν γλέντησε, τὸν βαρέθηκε καὶ θὰ γίνῃ νοικοκύρης πὺν δὲ θᾶχῃ ταῖρι, ἄκουέ μ' ἐμένα... Πάλι ἢ μητέρα βγῆκε νὰ πῆ πὼς καλὰ αὐτὰ πὺν λὲς ἐσύ, μὰ ὁ Καπετὰν Κωνσταντῆς λέει ἄλλα γι' αὐτόν : Καλὴ καρδιά, λέει, μὰ κεφάλι χαλασμένο... Νὰ ἰδῆς τότε τί τῆς ἀποκρίνεται ὁ πατέρας !.. Σ' τὸ λέω γιὰ νὰ γελάσῃς μὲ τὴν παράξενη ἰδέα πὺν τοῦχεν ἔρθῃ. — Καὶ δὲν καταλαβαίνεις, λέει, γυναῖκα, πὼς ὁ Καπετὰν Κωνσταντῆς τὸν ἔχει μα-

τιάση για τὴν κόρη του καὶ τὰ λέει αὐτὰ γιὰ ν' ἀποκοιμίζῃ τοὺς ἄλλους ; . . .

Μὲ τὰ τελευταῖα λόγια ἡ Ζωὴ ἐδάγκωσε τὰ χεῖλη καὶ συνεταράχθη τὸ σῶμά της ὅλον, ἐν τούτοις ἐμειδίασε βεβιασμένως. Ἡ Καλλιόπη τότε μόλις παρατήρησε τὴν ἀλλοιωμένην ὄψιν της :

— Μὰ τί ἔχεις ; ἐσύ εἶσαι σὰν τὸ κερί κίτρινη. Εἶσαι ἄρρωστη ;

— Κακοδιάθετη λίγο, κουράσθηκα πολὺ ἐχθές.

— Καὶ ἐγὼ κουράσθηκα, ἀλλὰ μ' αὐτὰ μοῦ πέρασεν ἡ κούρασις . . . μὰ δὲν ἔχω δίκιο ; πὲς λοιπόν !

Καὶ ἤρπασε τὰς χεῖρας τῆς Ζωῆς.

— Βέβαια ἔχεις δίκιο, ἐπιθύρισε ἡ τυλαίπωρος κόρη.

— Μὰ τὰ χέρια σου καῖνε, ἔχεις πυρετό. Πονεῖς πουθενά ;

— Δὲ βαρύνεσαι, πυρετό ! εἶναι ζέστη ἐδὼ μέσα, πᾶμε ἔξω λίγο στ' ἀνοικτά.

Ἐβάδισε μετὰ κόπου πρὸς τὸν ἐξώστην, τὰ γόνατά της ἐλύοντο. Ἐκάθισαν ἐκεῖ ἀπέναντι ἀλλήλων καὶ ἡ Καλλιόπη ἤρχισε νὰ φλυαρῇ περὶ τοῦ μέλλοντος ἀρραβῶνός της, τὸν ὁποῖον ἐθεώρει πλέον τετελεσμένον. Ἐσυλλογίζετο τί φόρεμα θὰ παραγγεῖλῃ, ἂν πρέπη νὰ εἶναι λευκόν ἢ κυανοῦν

ἢ ροδόχρουν καὶ πῶς θὰ καταρίσῃ τὴν προικὰ της. Καὶ ἐλεπτολόγει ἀκόμη περὶ τοῦ μέλλοντος σπιτικοῦ της, περὶ ἐπίπλων, περὶ ὑπηρετιῶν. Ἔλεγε πόσον θ' ἀγαπᾷ τὸν σύζυγόν της, πῶς θὰ ἐπρόσεχε, νὰ μὴ τὸν λυπήσῃ ποτέ, πῶς δὲν θὰ ἐγύριζε νὰ ἰδῇ πλέον κανένα ἄλλον : ὅλα τὰ φανταστικὰ ἐκεῖνα σχέδια ὅσα ἀνακυκλοῦν εἰς τὸν νοῦν αἱ ἐν ὄρα γάμου νεάνιδες, τὰ διαλυόμενα ἀπὸ τὴν ἀμειλικτον πραγματικότητα, καθὼς ἡ πρωϊνὴ ὀμίχλη ἀπὸ τὸν ἥλιον.

Καὶ ἡ Ζωὴ ἤκουεν ὅλα αὐτὰ καὶ παρηκολούθει ὡς ἐν προπλάσματι ἀνεγειρόμενον τὸ περικαλλῆς ἐκεῖνο τῆς εὐτυχίας ἀνάκτορον, τὸ ὁποῖον ἐθεμελιώνετο ἐπὶ τῶν ἑρειπίων τῆς ἰδικῆς της ἀγάπης.

ΙΑ'

Ἄπὸ τὸ ἄκρον τῆς ὁδοῦ εἶδεν αἴρνης προβάλλοντα ἢ πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο γυρισμένη Καλλιόπη τὸν καπετὰν Κωνσταντῆν :

— Ζωήτσα, ὁ πατέρας σου ἔρχεται.

— Μπα, τόσφ νωρὶς πῶς γίνεται ; εἶπε μετ' ἀνησυχίας κ' ἐστράφη νὰ ἰδῇ.

— Καλησπέρα, Καλλιότη, ἐφώνησεν ἐκεῖνος πλησιάσας καὶ σταθεὶς κάτω ἀπὸ τὸν ἐξώστην. Τί κάνεις, Ζωήτσα; Καλὰ θὰ εἶσαι ἀφοῦ κάθεις ἐξω.

— Δὲν ἔχω τίποτε. Καὶ πῶς ἔτσι γλήγορα ἀπόψε, πατέρα;

— Εἶχα τὴν ἔννοια σου καὶ ἤρθα νὰ ἰδῶ πῶς εἶσαι. Ἡ μητέρα σου εἶναι σπῖτι;

— Ὁχι, πῆγε ἐδὼ παρακάτω στὴν κυρὰ Ἀντωνάνα, πού ἔπεσε χθὲς καὶ κτύπησε τὸ γόνατό της ἢ κακομοῖρα! . . .

— Μπᾶ τὴ δύστυχη! . . . Πάω κ' ἐγὼ ὡς ἐκεῖ μιὰ ματιὰ κ' ἐρχόμαστε μαζί.— Ἀλήθεια, ξέχασα τὸ σπουδαιότερο, ἐπρόσθεσε στραφεὶς πάλιν, ὁ Γεώργιος ἔλαβε γράμματα, πὼς ὁ θεῖος του στὸ Τριέστι εἶναι ἄρρωστος βαρεῖά, καὶ φεύγει βιαστικός· τόσο βιαστικός, πού οὔτε πρόφθαινε νὰ σᾶς ἀποχαιρετίση στὸ σπῖτι.

Αἱ δύο νεάνιδες ἀνεσκίρτησαν.

— Καὶ πότε φεύγει; ἠρώτησε πελιδνὴ ἡ Καλλιόπη.

— Τώρα τὸν ἐμπαρκάρισα· σὲ λίγη ὥρα θὰ ἰδῆτε τὸ αὐστριακὸ πού θὰ περάσῃ· μ' αὐτὸ φεύγει. Καὶ ὁ Καπετὰν Κωνσταντῆς ἐξηκολούθησεν ἤσυχος τὸν δρόμον του.

Ἡ Καλλιόπη, ἡ ὁποία εἶχεν ἤδη σηκωθῆ, εἰσῆλθε δρομαία εἰς τὴν αἴθουσαν καὶ καλύψασα μὲ τὸ μαντίλιον τὸ πρόσωπον ἐρρίφθη θρηνοῦσα ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου.

Ἄφρονος, ἀκίνητος, μαρμαρωμένη, ἀπέμεινε

ἐπὶ τῆς θεσεώς της ἡ Ζωή. Τὴν προτέραν ὠχρο-
τητα διεδέχθη αἰφνιδία συσώρευσις αἵματος πρὸς
τὴν κεφαλὴν καὶ ἡ ὄψις της ἔγινε πορφυρεᾶ, σχε-
δὸν μελανή· τὰ μάτια της διεστάλησαν, ὡς νὰ
ἔμελλαν νὰ χυθοῦν ἔξω ἀπὸ τὰς κόγχας. Ἐπροσπά-
θει νὰ σηκωθῆ διὰ νὰ εἰσέλθῃ καὶ ἐκείνη, ἀλλὰ
μετὰ τὸ πρῶτον βῆμα κατέπεσε βαρεῖα ἐπὶ τοῦ δα-
πέδου παρὰ τὴν θύραν τοῦ ἐξώστου.

Ἡ Καλλιόπη ἀνεπήδησεν ἔντρομος καὶ ἔτρεξε
πρὸς αὐτήν :

— Τί ἔχεις ; τί ἔπαθες ; καὶ ἤθελε νὰ τὴν ἀνα-
σηκώσῃ.

— Τίποτε. . . ζάλη μοῦ ἦλθε. Καὶ ἔσφιξε μὲ
τὴν παλάμην τὸ μέτωπον καὶ τοὺς κροτάφους.

Βοηθουμένη ἀπὸ τὴν Καλλιόπην ἐκάθισε.

— Θέλεις τίποτε ; Νὰ φωνάξω τῆς Φλωροῦς νὰ
πάῃ γιὰ τὴ μητέρα σου ;

— Ὅχι, ὄχι ! μὴν τὴν ἀνησυχήσῃς ἄδικα· δὲν
ἔχω τίποτε, δός μου λίγο νερό.

Ἡ Καλλιόπη μὲ τὰ μάτια πλήρη δακρῶων, λη-
σμονήσασα πρὸς στιγμὴν τὴν ἰδικὴν της λύπην,
ἔσπευσε νὰ φέρῃ νερὸν ἀπὸ τὴν ἐπὶ τοῦ ἐξώστου
λάγηνον. Ἡ Ζωὴ ἔπιεν ὀλίγον κατὰ σταγόνας καὶ
ἔβρεξε τοὺς κροτάφους. Ἡ μορφὴ της ἀνέλαβε
πάλιν τὴν προτέραν ἀγαλματώδη ὠχρότητα. Καὶ
ἡ Καλλιόπη τότε ἐκάθισε κάτω ἔμπρός της καὶ

ἔκρουσε κλαίουσα τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῶν γονάτων
της.

— Εἶμαι δυστυχισμένη. . . . Ὅλη μου ἡ χαρά,
ὄλη μου ἡ εὐτυχία σὲ μιὰ στιγμή ἐσκόρπισαν. . .
Τί τὴ θέλω τὴ ζωὴ τώρα! . . .

Ἡ Ζωὴ ἀνεσῆκωσε διὰ τῶν χειρῶν τὴν κεφα-
λὴν τῆς θρηνούσης καὶ προσήλωσε τὰ μαῦρα μά-
τια της εἰς τὰ γαλανὰ μάτια ἐκείνης :

— Δὲν εἶναι ἡ δυστυχία σου τόσον μεγάλη,
γι' αὐτὸ ξεθυμαίνει μὲ λόγια καὶ δάκρυα. Θὰ
παρηγορηθῆς πολὺ γρήγορα ἐσύ. . .

Καὶ ἐτόνισε τόσον παραδόξως τὴν τελευταίαν
λέξιν, ὥστε αἰφνιδία, ἀκαριαία ἰδέα ἀνεπήδησεν
ἀπὸ τὸν λογισμὸν τῆς Καλλιόπης καὶ ἐκ τῶν χει-
λέων της αὐθορμήτως, ἀκουσίως σχεδὸν ἐξέφυγεν
ἡ ἐρώτησις :

— Κ' ἐσύ; . . .

Ἡ Ζωὴ ἐσηκώθη βιαίως καὶ ἡ Καλλιόπη, κατά-
πληκτος διὰ τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ μεγάλου μυστι-
κοῦ, περὶ τοῦ ὁποίου οὔτε ἀμφέβαλλε πλέον, ἀπέ-
μεινε γονυπετῆς πρὸ τῆς κενῆς θέσεως :

— Κ' ἐσὺ τὸν ἀγαπᾷς; . . .

— Κ' ἐγὼ τὸν ἀγαπῶ; εἶπεν ἡ Ζωὴ μὲ εἰρωνι-
κὸν τόνον ἐπαναλαμβάνουσα τὴν ἐρώτησιν. Μή-
πως νομίζεις ὅτι ὁμοιάζει, ὅτι συγκρίνεται τὸ ἰδι-
κόν μου αἶσθημα μὲ τὸ ἰδικόν σου; Ἐγὼ τὸν

ἀγαπῶ! Ναι λοιπόν Τὴν καρδιά μου κλειστήν ἕως τώρα πρώτην φοράν τὴν ἄνοιξα εἰς αὐτόν. Οὔτε ἤλιζα, οὔτε ἐπρόσμενα τίποτε, οὔτε τοῦ ἔδειξα μὲ τετριμμένα γλυκὰ λόγια ὅτι τὸν ἀγαπῶ. Φεύγει καὶ οὔτε ξέρει, οὔτε φαντάζεται τί πληγὴν ἀφίνει σ'αὐτὴν τὴν καρδιά ἐδώ. *Ἐγὼ τὸν ἀγαπῶ, καὶ τὸν ἀγάπησα, ὅχι ἐπειδὴ ἔτυχε νὰ εἶναι καὶ αὐτὸς ἓνας ἀπὸ ὅσους ἐγνώρισα, ὅχι γιὰτὶ ἦλθεν ἢ σειρά του, ὅχι γιὰ νὰ φανῶ πὼς εἶμαι ἐρωτευμένη—τὸν ἀγάπησα, γιὰτὶ ἔτσι μοῦ ἦτον πεπωμένον.

Καὶ μὲ τὰς χεῖρας ἐσταυρωμένας, μὲ τὴν κεφαλὴν ἀνωρθωμένην, ἐπρόφερε τοὺς λόγους αὐτοὺς εἰς τόνον ὑπερηφανείας συγχρόνως καὶ τραγικῆς τινος ἀποφάσεως. Ἡ δὲ ἀντίζηλος, γονυπετὴς πάντοτε, ἐδέχετο τὰς πλαγίας ἐκείνας μομφὰς χωρὶς ὀργὴν, ταπεινωμένη ἀπὸ τὸ μεγαλεῖον τοῦ ἀτυχοῦς ἔρωτος. Ὁ ὁποῖος ὠρθώνετο γίγας ἔξαφνα πρὸ τοῦ ἰδικοῦ της παιγνιῶδους, μερικιῶδους αἰσθήματος. Συρθεῖσα τέλος πρὸς τὴν Ζωὴν ἐνηγκαλισθὴ τὰ γόνατά της :

— Συγχώρησέ με! . . . Χωρὶς νὰ τὸ ξέρω ἢ ἀνόητη σ' ἐλίκρανα τόσες φορὰς χθὲς καὶ σήμερον μάλιστα . . . Συγχώρησέ με!

Ἡ Ζωὴ ἀντὶ ἀπαντήσεως τὴν ἀνεσήκωσε καὶ τὴν κατεφίλησεν :

— Ὅχι, δὲν ἔχω τίποτε μαζί σου, Καλλιόπη μου, τίποτε δὲν μοῦ ανες, ἔτσι ἦτον τῆς μοίρας...

Καὶ ἔλεγε ταῦτα μὲ ἀπίστευτον ἀταραξίαν, ἐνῶ ἡ Καλλιόπη ἐπιθύριζεν ὀλολύζουσα:

— Ἐσὺ ξέρεις ν' ἀγαπᾷς, ἐσένα σοῦ ἀξιζεν ἐκεῖνος . . . Τί εἶμαι ἐγὼ μπροστά σου ; . . . Μιὰ ἀνόητη, μιὰ ἀσυλλόγιστη, μιὰ χαμένη . . .

— Σώπαινε, ἄφησέ τα αὐτὰ τὰ λόγια. Ὅ,τι ἔγινε ἔγινε, ὅλα ἐτελείωσαν ἕως ἐδῶ. Μόνον ἓνα θέλω ἀπὸ σένα : σ' αὐτὸ τὸ σταυρὸ τὸ βαπτιστικό σου, ποὺ κρέμεται στὸ λαιμό σου, θὰ μοῦ ὀρκισθῆς, πὼς ποτέ, ποτέ ὅσο ζῆς δὲν θὰ μαρτυρήσῃς σὲ κανένα τίποτε.

— Ἀφοῦ τὸ θέλεις . . . τὸ ὀρκίζομαι !

Τὴν αὐτὴν στιγμὴν, εἰς τὸ στόμιον τοῦ λιμένος ἐφάνη καὶ τὸ τρίστιον αὐστριακὸν ἀτμόπλοιον μὲ τὴν κοκκινίζουσαν σημαίαν ἐπὶ τῆς πρύμνης. Ἡ Ζωὴ τότε ἔσυρε τὴν Καλλιόπην ἀπὸ τὸν βραχίονα πρὸς τὸν ἐξώστην. Ἡ ἀπόστασις ἦτο μακρά· αἱ μορφαὶ τῶν ἐπιβατῶν δὲν διεκρίνοντο. Ἐν τούτοις ἀπὸ τὸν ἄκρον τῆς πρύμνης ἐφαίνετο λευκὸν μαντίλιον ἀνακινούμενον πρὸς ἀποχαιρετισμόν. Ἦτο τάχα ὁ Γεώργιος, ὁ ὁποῖος τὰς ἀπεχαιρέτα ; Ἴσως ναί, ἴσως ὄχι. Αἱ δύο νεάνιδες ἀπέδωκαν τὸν ἀόριστον ἀποχαιρετισμόν ἀπὸ

κοινοῦ, χωρὶς ἀντιζηλίαν πλέον, ἀνακινῶσαι τὰ ἰδικά των μαντίλια.

Καὶ τὸ σκάφος ἐκρύφθη πάλιν ὄπισθεν βραχώδους ἄκρας, καὶ ὁ καπνός, ἀνελισσόμενος ὑπὸ τοῦ ἀνέμου, διελύετο καὶ ἐξηφανίζετο εἰς τὴν αἰθρίαν τοῦ οὐρανοῦ—ὅπως ἔμελλεν ὑπὸ τοῦ χρόνου νὰ διαλυθῇ καὶ νὰ ἐξαφανισθῇ πᾶσα πρὸς τὸν φεύγοντα ἀγάπη εἰς τὰς νεανικὰς καρδίας τῶν δύο ἀντιζήλων.

Ο ΛΗΣΤΗΣ ΑΓΓΕΛΟΓΙΑΝΝΟΣ

Α'

Μία ληστρική πράξις εἶχε συμβῆ κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας εἰς τὴν ἀντικρὺ τῆς Εὐβοίας Θεσσαλικὴν παραλίαν. Μοναχὸς φύλαξ παρεκκλησίου τῆς Παναγίας, συλληφθεὶς καὶ βασανισθεὶς διὰ ζεματιστοῦ ἐλαίου ὑπὸ τριῶν ρυπαρῶν φουστανελλοφόρων, ἠναγκάσθη νὰ παραδώσῃ τὸ πениχρὸν ταμεῖον καὶ τὰ ἱερὰ σκεύη τοῦ ναοῦ.

Οἱ κακοῦργοι, φεύγοντες ἐνδεχομένην καταδίωξιν τῶν τουρκικῶν ἀρχῶν, δὲν ἦτο ἀπίθανον ὅτι ἠδύναντο νὰ διαπεραιωθοῦν διὰ πλοιαρίου εἰς τὴν εὐβοϊκὴν ἀκτὴν. Ταῦτα μαθοῦσα ἡ Κυβέρνησις παρὰ τοῦ ἐν Βόλῳ Ἑλληνοῦ προξένου, ἐτηλεγράφησε πρὸς τὸν ἑπαρχον καὶ τὸν ὑπομείραρχον Ξηροχωρίου νὰ λάβουν κατάλληλα μέτρα. Ἐξεπέμφθησαν λοιπὸν πρὸς τὰ ἐπικίνδυνα μέρη σχεδὸν πάντες οἱ διαθέσιμοι χωροφύλακες, καὶ οἱ πάρεδροι τῶν παραλίων χωρίων διετάχθησαν νὰ διοργανώσουν νυκτερινὰς περιπολίας ἐνόπλων χωρικῶν. Ἄλλ' οἱ λησταὶ δὲν ἐγκατέλειψαν τὸ θεσσαλικὸν ἔδαφος, καὶ καλῶς ἔπραξαν, διότι

οὔτε κατεδιώχθησαν ἐκεῖ, οὔτε συνελήφθησαν ποτέ.

Μίαν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων—ἦτο Σεπτέμβριος τοῦ 187. . —ὁ ἐνωμοτάρχης Καρακίτσος ἐπὶ κεφαλῆς πέντε χωροφυλάκων ἦλθε καὶ κατέλυσεν εἰς τὸ χωρίον. Οἱ χωροφύλακες διενεμήθησαν ὑπὸ τοῦ παρέδρου εἰς κονάκια καὶ τὸν ἐνωμοτάρχην ἐφιλοξενήσαμεν εἰς τὸν πύργον. Ἦτο Καρπνησιώτης, ὑψηλός, εὐρύτερονος· ὑψηροῦν εἰς τὸν στρατὸν ἀπὸ εἰκοσαετίας εἶχεν ἀποκτήσῃ τὸ στρατιωτικὸν παράστημα, τὸ ὁποῖον χαρακτηρίζει τοὺς παλαιοὺς ὑπαξιωματικούς. Ἡ κεφαλὴ του σφαιροειδῆς, ἡ κόμη σύρριζα κομμένη, ἐν ἀντιθέσει δὲ ἡ γενεὴς δασυτάτη καὶ μακρά, ὀλίγον ξυρισμένη εἰς τὰς παρεΐας· ὁ μύσταξ ἀρειμανίως ἀνωρθωμένος, αἱ ὀφρῦς σμικταὶ καὶ ὀρθότριχες· ὀφθαλμοὶ γυπός, φωνὴ βαρεῖα ὡς δοῦπος τυμπανου. Μειδίαμα σπανίως διέσειε τὰ πλατύτατα χεῖλη του· ἀλλ' ὁσάκις ἐμειδία, ὅλη ἡ προτέρα ἀγριότης ἐξηλείφεται ἀπὸ τὴν μορφήν, ἔκφρασις ἀγαθότητος περιέλουε τὰ χαρακτηριστικά, καὶ ὁ ἀπηνῆς φύλαξ τῆς δημοσίας τάξεως μετεμορφώνετο αἴφνης εἰς σεβασμῖον ἀρχιμανδρίτην.

Ἡ μεταμόρφωσις αὐτή, ἡ ἄλλοτε στιγμιαία καὶ ὄχι συχνή, ἦτο διαρκῆς κατὰ τὴν ὥραν τοῦ

δείπνου. Ὁ Καρακίτσος ἀφήσας εἰς γωνίαν τὸ ὄπλον, ἀναρτήσας ἀπ' αὐτοῦ τὴν ξιφολόγχην καὶ ἀφαιρέσας τὸ πηλίκιον, διὰ νὰ καταλάβῃ θέσιν ἐνώπιον ψητοῦ χοιριδίου καὶ φιάλης ξανθοῦ μοσχάτου, παρήτησε μετὰ τῶν ἐμβλημάτων τῆς ὑπηρεσίας καὶ ὄλην τὴν συναφῆ αὐστηρότητα. Ἦτο συνδαιτυμῶν εὐθυμος, ὁμιλητικώτατος—καὶ μόνον κακὸς σύντροφος εἰς τὴν διανομὴν τῶν φαγητῶν καὶ τῶν ποτῶν· ἀληθὴς λέων τοῦ μύθου.

Εὐνόητον εἶναι, ὅτι κύριον θέμα τῆς ὁμιλίας κατὰ τὸ δείπνον ἐτέθη τὸ περὶ ληστῶν. Καὶ ὁ ἐνωμοτάρχης μεταξὺ δύο ποτηρίων οἴνου ἀνέφερε σχετικὰ ἐπεισόδια τοῦ μακροῦ σταδίου του καὶ καταδιώξεις καὶ συμπλοκὰς μετὰ ληστρικῶν συμμοριῶν.

—Βλέπετε ἐδὼ πάνω τὴ χαρακιά ; εἶπεν ἀφηγούμενος μίαν συμπλοκὴν εἰς τὴν Φθιώτιδα καὶ δεικνύων τὴν κορυφὴν τῆς κεφαλῆς—εἶναι ἀπ' τὸ γαταγάκι τοῦ Καραγκούνη. Ἄν δὲν πρόφταινε ἕνας φαντάρος νὰ τοῦ ἀρπάξῃ τὸ χεῖρ ἐκεῖ πὺρ τὸ κατέβαζε στὸ κεφάλι μου πίσω ἀπ' τὸ ταμποῦρι, ζωὴ σὲ λόγου σας. Μὰ ἦταν βλέπεις αὐτὸς γραμμένος στὴν ἀναφορὰ τοῦ Χάρου κι' ὄχι ἐγώ. Μισοζαλισμένος, μὲ ματωμένα μάτια, τοῦδωσα μιὰ κουμπουριά κατὰστηθα καὶ σωριάστηκε σὰ βουβάλι χάμου.

Καὶ ἔλεγε ταῦτα χωρὶς νὰ κομπάζῃ, μὲ ἀπλό-
τητα καὶ ἡρεμίαν, ὡς νὰ ἐπρόκειτο περὶ κοινοῦ τι-
νος καὶ ἀσημάντου πράγματος. Μετ' ὀλίγον ἐπρόσ-
θεσεν :

— Ἄπ' ὅλα αὐτὰ τὰ τέρατα, τοὺς φονιάδες,
ἕναν συμπόνεσε ἡ ψυχὴ μου, σὰν εἶδα νὰ τὸν
ξαπλώνῃ ὁ μπόγιας στὴν καρμανιόλα. Εἶπα μέσα
μου : τί κρῖμα νὰ κοπῆ ἔτσι τόσο ὁμορφο κεφάλι !

— Ἦτον τόσο ὠραῖος ἄντρας ; ἠρώτησα.

— Ἄγγελος ! Καὶ τὸ ὄνομά του τὸ εἶχε πάρῃ
ἀπ' τὴν ὁμορφιά του, τὸν ἔλεγαν Ἄγγελόγιαννο.
Ἄγγελος τὴν ὄψι καὶ δαίμονας τὴν καρδιά !
Κοντὰ σ' ὅλα τὰ κακὰ πῶκανε ἡ μαύρη ψυχὴ
του, πῆρε στὸ λαιμό του μὲ τὴν ὁμορφιά του
κ' ἕνα δύστυχο κορίτσι ἀπ' τὴ Σπολαίτα
Τώρα νὰ στρήψω ἕνα τσιγάρο, καὶ θὰ σᾶς τὸ
πῶ αὐτὸ πῶς γίνηκε, νὰ ἰδῆτε ἂν δὲν μοιάζει
σὰν ποὺ τὰ γράφουν οἱ Φράγκοι στὰ ρομάντζα
καὶ τὰ παρασταίνουν στὰ θεάτρα τῆς Ἀθήνας.

Ἄνυπομονοῦντες ἀφήσαμεν τὰ χειρόμακτρα
ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ προσηλώσαμεν τὰ βλέμματα
εἰς τὸ στόμα τοῦ Καρακίτσου. Ἄλλ' ἐκεῖνος μὲ
ὄλην του τὴν ἡσυχίαν ἔστρηβε τὸ σιγάρον καὶ ἀνα-
σύρας ἐκ τοῦ κόλπου μικρὰν πλῆαν ἀπὸ κόκ-
καλον ὀρνέου τὸ ἐτοποθέτησεν ἐπιμελῶς εἰς τὸ
ἄκρον τῆς.

Ἐπειτα τὸ ἀναψεν ἀπὸ τὸν καπνισμένον λύχνον καὶ κατ' ἐπανάληψιν ροφήσας καὶ καταπιὼν ἐξέβαλεν ἀπὸ τοὺς μυκτῆρας νέφη πυκνὰ καπνοῦ. Ἐτριψε δις καὶ τρις διὰ τῆς παλάμης τὸ ἐκ τοῦ πηλικίου σημειωμένον μέτωπον καὶ τέλος, συναντήσας τὰ περιέργα βλέμματά μας, ἐμειδίασε καὶ ἤρχισε τὴν διήγησιν μὲ ζωηρὰς χειρονομίας.

B'

«Δεκατρία χρόνια σφαλοῦνε σ' τὴν ἔξῃ Νοεμβρίου φέτος ἀπὸ τῆ βραδυὰ ἐκείνη. Ἦμουν χωροφύλακας στὴ μοιραρχία Τριγωνίας καὶ ἀποσπασμένος μὲ τὸν εἰσπράχτορα γύριζα ἔξω στὰ χωριά. Ἡ ληστεία τότε εἶχε σηκώση κεφάλι καὶ ὁ κόσμος ἦταν ἄνω κάτω· λίγες μέρες πρὶν εἶχαν πιάση στὸ Ζαπάντι ἓναν καπνέμπορο. Τὰ μεταβατικὰ τοὺς βάρεσαν καὶ σκότωσαν ἓνα, τὸν Κατοίκη· ἔλεγαν πὼς λαβῶθηκε κα' ὁ Ἀγγελόγιαννος, μὰ δὲν μπόρεσαν νὰ τὸν πιάσουν ζωντανόν. Τὸν πῆραν οἱ ἄλλοι λησταὶ στὸν ὤμο ἢ τρύπωσε στὸ δάσος κατὰ τὸ Πλατανόρρεμα; Κανεὶς δὲν ἤξερε. Οἱ στρατιῶται ἔφαγαν τὸν τόπο ἀκολουθῶντας τὰ αἵματα—γιατὶ ἦτον προκηρυγμένο τὸ κεφάλι του δύο χιλιάδες—μὰ τοῦ κάκου, τοῦ κάκου. . .

Ἐκεῖνο τὸ βράδυ—ἔξῃ Νοεμβρίου τοῦ ἐξῆντα πέντε—ἤρθαμε μὲ τὸν εἰσπράχτορα τὸν κύρ Με-

λέτη στή Σπολαΐτα. Ἦτον κρύο διαβρολεμένο· ὁ οὐρανὸς συννεφιασμένος κ' ἔρριχνε ψιλὸ ψιλὸ νερόχιονο. Κονέψαμε στὸ σπίτι τοῦ Λάμπρου Γκίκα, πρῶτου νοικοκύρη στὸ χωριό, καὶ στεγνώναμε τὰ βρεμένα ροῦχα μας κοντὰ σὲ μιὰ γερὴ φωτιά καρτερῶντας τὸ δειπνο. Ἐκεῖ, μπαίνει μέσα ἓνας ἄλλος νοικοκύρης τοῦ χωριοῦ μεσόκοπος ἄνθρωπος, —ὁ Μίλτος Κεραμίδης— εἶχε γυναῖκα ἀπ' τὸ Καραπενίσι καὶ τὸν γνώριζα λιγάκι. «—Καλησπέρα»— Καλησπέρα... «—Κὺρ εἰσπράχτορα, λέει, καλὰ εἶσαι τοῦ λόγου σου ἐδώ, νὰ πάρω τὸν Καρακίτσο στὸ σπίτι ἐγώ· εἶναι καὶ τῆς γυναίκας μου πατριώτης, νὰ τὰ ποῦμε ἀπόψε, σὰν ἔλαχε νὰ περάση ἀπὸ δῶθε...» Ὁ εἰσπράχτορας λέει : «— Ὁ Καρακίτσος ὑπηρεσία δὲν ἔχει ὡς αὔριο τὸ πρωτὶ, ἐλεύθερος εἶναι νὰ κάνη ὅ,τι θέλη».

Σὰν ἐφτάσαμε στὸ σπίτι τοῦ Μίλτου, σφάλησε καλὰ τὴν πόρτα καὶ μοῦ λέει στ' αὐτί :

— Καλὴ τύχη σ' ἔφερ' ἀπόψε στὴ Σπολαΐτα.

— Τί θὲς νὰ πῆς ;

— Σούτ! . . . ξέρω τὸ γιατάκι τοῦ Ἀγγελόγιαννου. Εἶναι λαβωμένος στὸ δεξι μερὶ κ' οἱ συντρόφοι του τὸν ἄφησαν ὀλομόναχο. Ἄμα γίνη νύχτα βαθειά, οἱ δυὸ μας θὰ πᾶμε νὰ τὸν βαρέσωμε σὰ λαγὸ στὸ γιατάκι του. Σούτ! . . . χίλιες δραχμὲς στὸ κεμέρι ὁ καθένας . . .

Μοῦ φάνηκε σὰν ν' ἀνοιξαν τὰ οὐράνια μπροστά μου καὶ πῆγα νὰ φιλήσω τὸ Μίλτο! . . . χίλιες δραχμὲς γιὰ τὸ πουγγὶ ἐνὸς χωροφύλακα ἦτον κάτω· χῶρια ἢ τιμὴ καὶ τὸ γαλόνι!

Ὁ Μίλτος δὲν εἶχε ἀρσενικὰ παιδιὰ, μόνον μιὰ κόρη, τὴν Κατερίνα, δεκαφτὰ χρονῶν λυγερή, ὁμορφη σὰν τὸ κρύο νερό. Ἡ κυρὰ Μίλταινα ἦτον σὲ μιὰ συμπεθέρα της ποῦ κοιλοπόναγε· τὸ κορίτσι ἐτοίμασε τὸ φαί. Μά, νὰ πῶ τὴν ἀλήθεια, οὔτε φαί, οὔτε κρασί ἐννοίωσα ἐκεῖνο τὸ βράδυ, ὁ νοῦς μου ἦταν στὶς χίλιες δραχμὲς καὶ στὸ γαλόνι τοῦ ὑπενωματάρχου.

Τρώγοντας μιλούσαμε γιὰ τὴ δουλειὰ μὲ μιὰ λόγια, νὰ μὴν πάρη εἶδησι τὸ κορίτσι καὶ τρομάξη γιὰ τὸν πατέρα της. Μὰ ἐκεῖνη, σὰν νὰ μπῆκε στὸ νόημα, μᾶς κύτταζε μέσ' στὸ στόμα μὲ παράξενα μάτια καὶ τόσο ἦτον συγχυσμένη, ποῦ τὰ χέρια της ἔτρεμαν κ' ἔρριξε κάτω ἓνα τσανάκι. Ὁ Μίλτος δὲν τὸ παρατήρησε, ἐγὼ τὸ παρατήρησα— ἡ δουλειὰ ἐνὸς χωροφύλακα εἶναι νὰ τὰ κυττάξῃ ὅλα! Λέω τοῦ Μίλτου:

— Δὲν τὸ στέλνε·ς τὸ κορίτσι νὰ πλαγιάσῃ; Τί μᾶς χρειάζεται;

— Ἀλήθεια, λέει, Κατερίνα, σύρε μέσα καὶ πέσε!

Ἡ Κατερίνα ἔσκυψε τὸ κεφάλι, εἶπε καληνύχτα κ' ἐμπῆκε στὴν πλαγινὴ κάμερη, σφάλησε καὶ τὴν

πόρτα πίσω της. Μὰ ποῦ νὰ περάσῃ ἡ ὥρα; χρόνος φαινότανε· ἀπὸ τσιγάρο σὲ τσιγάρο πήγαινα καὶ γύριζα ἀπάνω κάτω. Ὁ Μίλτος, πὸ ἡσυχος, λαγοκοιμῶταν μὲ τῶνα μάτι στρωμένος χάμου. Μὲ τὰ πολλὰ τὸ ρολοὶ μου ἔδειχνε δέκα καὶ μισή.

— ὦρα εἶναι πιά, λέω τοῦ Μίλτου.

— ὦρα, λέει κι' αὐτός.

Ξεκρέμασε ἀπ' τὸ καρφὶ τὸ καρυοφύλλι καὶ κύτταξε κοντὰ στὸ λυχνάρι τῆ φωτιά. Ἐβαλε κ' ἕνα κουμποῦρι στὸ σελάχι. Ἐγὼ πῆρα τὴν καραμπίνα μου μονάχα, ἄφησα τὴν σπαθολόγχη γιὰ νὰ μὴ βροντᾶ καὶ πιάνεται στὰ κλαριά. Πίσω στὸ ζουνάρι εἶχα πάντα ἕνα μικρὸ δίκαννο πιστόλι ποῦ μοῦ εἶχε χαρίσῃ ἕνας Ἑγγλέζος λόρδος — τεφαρίκι προᾶμα! . . .

Κουκουλωμένοι μὲ τὶς κάπες ἀπ' τὸ κεφάλι βγήκαμε ἀπ' ἀγάλι ἀγάλι στὰ σκοτεινά. Ἐβρεχε ὀλοένα· ἄλλο δὲν ἀκούοιαν παρὰ ἡ βροχὴ πῶπεφτε πιτσιλιστὰ στὰ κεραμίδια καὶ στὶς πέτρες. Ὁ Μίλτος πήγαινε μπροστά, ἐγὼ ἀπὸ κοντά. Πήραμε ἕνα κατηφορικὸ μονοπάτι, ὕστερα λοξέψαμε μέσ' στὰ ρουμάνια. Ὁ Μίλτος κοντοστάθηκε· ζύγωσα κοντά του.

— Φτάσαμε, μοῦ λέει σιγαλὸ στ' αὐτί· ἐδὼ πίσω ἀπ' τὰ μεγάλα λιθάρια, στὴ Σπηλιὰ τοῦ Λύκου εἶναι χωμένος. Θὰ ζυγώσουμε σκυφτοὶ ὁ ἕνας

πλάι στὸν ἄλλον μὲ σηκωμένα τὰ τουφέκια. "Ἄν πάρη χαμπάρι καὶ ρίξῃ προῶτος αὐτός, θὰ τραβήξωμε καὶ οἱ δυὸ ἀπάνω στὴ φωτιά." Ἄν δὲν πάρη χαμπάρι, ρίξε ἅμα ρίξω.

Καθὼς τὸ εἶπε γίνηκε ἀνασήκωσα τὸ λύκο τοῦ τουφεκιοῦ πατώντας τὸ σκαντάλι γιὰ νὰ μὴν κάνη κρότο καὶ μὲ τὸ τουφέκι ἐπὶ σκοπῶ ἀκολουθοῦσα τὸν Μίλτο. Αὐτὸς πήγαινε στὰ δεξιά μου μὲ μικρὰ καὶ κομμένα βήματα. Ξάφνου πάτησ' ἕνα ξερὸ κλαρὶ καὶ τσακίστηκε. Πρὶν προφτάσω νὰ πῶ τοῦ Μίλτου πὼς κάτι σὰν νὰ σαλεύτηκε ἀπ' τὸν κρότο μεσ' στὸ σκοτάδι, μπάμ! ἀκούω δίπλα μου, μπάμ! τραβῶ κ' ἐγὼ ἴσα ἐμπρός.

Ὁ Μίλτος εὐθύς σὰν ἄδειασε τὸ τουφέκι ρίχτηκε μὲ τὸ χαντζάρι. Εἶχε ὑποψία μήπως ὁ ληστής δὲν ἔμεινε στὸν τόπο καὶ μᾶς βαρέσῃ. Μὲ μιᾶς βρέθηκα κ' ἐγὼ κοντά του. Μὲ τὸ πόδι μου πάτησα ἕνα κορμὶ σωριασμένο κάτω καὶ τυλιγμένο στὴν κάπα. Ὁ Μίλτος τὸ χτυποῦσε στὰ τυφλά. Τὸ κλώτσησα καὶ κύλησε σὰν ἄσκι.

— Μὴ σκουριάξῃς ἄδικα τὸ μαχαίρι, τοῦ λέω, εἶναι κουφάρι πιά . . .

"Ἐβρεχε ὀλοένα. Ὁ Μίλτος εἶχε πάρη στὸ σελίχι του δαδὶ πισσωμένο. Στὸν κόρφο τῆς κάπας του τσακμάκησε καὶ τ' ἄναψε. Ἐγὼ καρτέραγα μὲ τὸ πόδι ἀπάνω στὸν σκοτωμένο καὶ τὸ δίκαννο

πιστόλι στὸ χέρι γυρισμένο κατὰ πάνω του. Ἔμα-
σάλευε θὰ τοῦ φύτευα δυὸ βόλια — μὰ οἱ πεθα-
μένοι δὲ σαλεύουν πιὰ παρὰ σὰ βρουκολακιάσουν.

Ὁ Μίλτος σκυφτὸς ζύγωσε τὸ ἀναμμένο δαδί
καὶ ἀνασήκωσε τὴν κάπα. . . Παναγία Προυσιώ-
τισσα! Τὸ κουφάρι ποῦ εἶχαμε προστά μας δὲν
ἦτον τοῦ Ἀγγελόγιαννου — ἦτον . . . ἦτον τῆς
Κατερίνας, τῆς κόρης του. Ὁ δύστηνος πατέρας
μ' ἕνα μουγκρητό, σὰ λαβωμένο βῶδι, ἔπεσε ἀπάνω
στ' ἄψυχο καὶ ματωμένο κορμί· τὸ δαδί σβύ-
στηκε στὴ βρεμένη γῆ.

Κ' ἐγὼ δὲν ἤξερα ποῦ βρισκόμουν· ὁ νοῦς μου
πῆγε νὰ σαλέψη. Μαρμάρωσα ἐκεῖ ἀκούοντας τὸ
βογγητὸ τοῦ Μίλτου. Κι' ἄξαφνα ἀντὶ νὰ τοῦ μι-
λήσω, ἀντὶ νὰ κάνω κάθε ἄλλο γνωστικώτερο ποῦ
μποροῦσε νὰ μοῦρθη στὸ νοῦ, ἔφυγα σὰν τρελ-
λός. Γιὰ κάμποσο γύριζα μέσα στὰ ρουμάνια χω-
ρὶς νὰ ξέρω ποῦ πηγαίνω. Ἔστερα ἄρχισα νᾶρ-
χωμαι στὰ λογικά μου· συλλογίστηκα νὰ πάω στὸ
χωριὸ νὰ δώσω εἶδησι. Μὰ ὡς ποῦ ναῦρω τὸ δρό-
μο ἔκανα γύρους κ' ἀλλόγυρους στὰ σκοτεινά.
Μὲ τὰ πολλὰ εἶδα τὰ σπῖτια ν' ἀσπρίζουν στὰ πλά-
για τοῦ βουνοῦ καὶ κάτω τὸν Ἀσπροπόταμο ποῦ
γυάλιζε. Τότε παίρνω πιὰ διπλὸ δρόμο. Φτάνω
λαχανιασμένος. Κοντοστέκω νὰ πάρω ἀνασασμὸ
ἄμα μπῆκα στὸ χωριὸ κ' ἔστερα ἀδειάζω δυὸ

πιστολιές στὸν ἀέρα κι' ἀρχίζω νὰ φωνάζω :

— Χωριανοί, βοήθεια, βοήθεια !

Ὁ κόσμος ὅλος σηκώθηκε στὸ ποδάρι· οἱ σκύλοι γαύγιζαν. Ἔδωσα νὰ καταλάβουν τί εἶχε γίνῃ· εἴκοσι, τριᾶντα νομᾶτοι ἄρπαξαν τ' ἄρματά τους κ' ἔτρεξαν στὴ Σπηλιὰ τοῦ Λύκου. Ἐγὼ δὲν εἶχα δύναμι νὰ πάω μαζί τους. Ἡ Μίλταινα ἄκουσε τὸ σκοτωμὸ τῆς κόρης της κ' ἔπεσε ξερὴ.

Ὁ εἰσπράχτορας, οἱ ἄλλοι χωριανοί, μαζεμένοι γύρω μου, μιλοῦσαν, φώναζαν. Κανένας δὲν μπορούσε νὰ καταλάβῃ πῶς σ' τὸν τόπο τοῦ Ἀγγελόγιαννου βρέθηκε ἡ κόρη τοῦ Μίλτου.

Γ'

Κοντὰ χάραζε ὅταν ἔφθασε πρῶτο ἓνα ἀπὸ τὰ παιδιὰ πὺ πῆγε στὴ σπηλιὰ κ' ἔφερε τρία χαμπάρια: πῶς ἡ Κατερίνα εἶναι σκοτωμένη ἀπ' τὸ βόλι πὺ τὴν πέρασε κατάκαρδα κ' ἔχει καὶ πέντε μαχαιριές, πῶς ὁ Μίλτος ἔχασε τὸ λογικὰ του, καὶ πῶς ἔπιασαν ζωντανὸ τὸν Ἀγγελόγιαννο λίγο παρακεῖ ἀπ' τὸν τόπο πὺ σκοτώθηκε ἡ κόρη τοῦ Μίλτου.

Σὲ λίγο ἦρθαν κ' οἱ ἄλλοι. Ἐφεραν τὴ δυστυχισμένη Κατερίνα σηκωτὴ καὶ τὴν ἄφησαν χάμου στὴ μέση τοῦ σπιτιοῦ της. Ὁ ληστής, δεμένος, γλωμὸς ἀπ' τὴν πληγὴ, ἔσκυψε τὸ κεφάλι κάτω κ' ἔ-

κύτταζε τ' ἄψυχο κορμί. Αὐτὸς ὁ φονιάς, τὸ θη-
ρίο, εἶχε δάκρυα στὰ μάτια. Ὅταν τὸν ἤυραν, δὲν
ἔφερε καμμιάν ἀντίστασι· πέταξε μόνος του τ' ἄρ-
ματα ἀπ' τὸ σελάχι, σταύρωσε τὰ χέρια καὶ εἶπε :

— Τώρα σκοτῶστε με, ἀδέρφια !

Ἄλλη ἀρχὴ δὲν ἦτον στὸ χωριό· τὸν παρά-
δοσαν στὸν πάρεδρο καὶ σ' ἐμένα. Τὸν ρωτῶ :

— Μωρέ, πῶς βρέθηκε τὸ κορίτσι στὸν τό-
πο σου ;

Μοῦ ἀποκρίνεται ξάστερα :

— Σὰν μ' ἄφησαν οἱ σύντροφοί μου λαβωμέ-
νον, ἔλεγα πὼς θὰ πεθάνω σὰ σκυλὶ μέσ' στὴ
σπηλιά. Πέρασα μιὰ μέρα καὶ μιὰ νύχτα χωρὶς φαί
καὶ νερό· καρτέραγα τὸ Χάρο νὰ μὲ λυτρώσῃ καὶ
δυὸ τρεῖς φορὲς ἔβαλα τὸ κουμποῦρι στὸ στόμα,
μὰ πάλι δειλίασα — κάλλια νὰ μὴ δειλίαζα! Ξάφνου
ἀκούω περπάτημα τῆ δεύτερη ἀύγῃ ἔξω ἀπ' τὴ
σπηλιά. Θὰ φωνάξω, λέω, κ' ὅ,τι γίνῃ ἄς γίνῃ.
Στὴ φωνή μου τὴν ξεψυχισμένη ἀποκρίνεται τρο-
μαγμένη φωνὴ κοριτσιοῦ. Ἐκεῖ ποὺ πρόσμενα νὰ
ιδῶ τὸ Χάρο νὰ μοῦ πάρῃ τὴ ζωὴ, βλέπω τὴν Κα-
τερίνα ποὺ ἤρχουνταν νὰ μοῦ δώσῃ ζωὴ. Στὴν
ἀρχὴ φοβήθηκε, μὰ σὲ λίγο ἀναθάρρεψε· μοῦφερε
φαί, νερό, πανὶ γιὰ τὴ λαβωματιά μου καὶ κάτι
ἄλοιφες ἀπ' τὸ χωριό. Ἦρχουνταν κάθε μέρα καὶ
μ' ἔβλεπε σὰν πῆγαινε στὴ στάνη Μὲ συμπόνεσε

στ' ἀλήθεια ἢ δύστυχη! Τὴ νύχτα σήμερα, ὅ,τι σφάλῃσα τὰ μάτια, ἀκούω τὸ σημάδι τῆς Κατερίνας, δυὸ λιθάρια νὰ χτυποῦν τῶνα τ' ἄλλο τρεῖς φορὲς καὶ πάλι τρεῖς. Κατάλαβα πὼς κάτι κακὸ μῆνυμα φέρνει τέτοιαν ὥρα μὲ τέτοιον καιρὸ.— Γιὰ τὸ Θεό, μοῦ λέει, φεύγα καὶ χάθηκες. Ὁ πατέρας μου σὲ ξέρει πὼς εἶς' ἐδὼ καὶ θᾶρθη ἀπόψε μ' ἕναν χωροφύλακα νὰ σοῦ πάρουν τὸ κεφάλι.— Νὰ φύγω; πῶς νὰ φύγω, ποὺ δὲν μποροῦσα νὰ σείσω τὸ ποδάρι. Αὐτὴ μ' ἀνασήκωσε στὰ χέρια καὶ μ' ἔσυρε ὅσο μποροῦσε μακρυνὰ ἀπ' τὸν τόπο ποὺ ἦμουν. Γύρισε στὴ σπηλιὰ νὰ πάρῃ ὅ,τι ἔμειν' ἐκεῖ δικό μου γιὰ νὰ μὴν τωῦρουν σημάδι . . .

Ἐνῶ μοῦλεγε αὐτὰ μὲ τρεμάμενη φωνὴ ὁ λαβωμένος ληστής, ἀνοίγει μὲ μιᾶς ἢ πόρτα καὶ μπαίνει ὁ Μίλτος. Ποτὲ δὲ θὰ ξεχάσω τὴν ὄψιν του. Τὰ μάτια ἄγρια, τὰ μαλλιά σηκωμένα, τὰ γένηαια του, τὰ χέρια του, τὰ ροῦχὰ του ματωμένα ἀπ' τὸ αἷμα τῆς κόρης του. Ἦτον τρελλὸς τέσσερις μῆνες. Ὑστερα γίνηκε καλά, μὰ τοῦμεινε πάντα μιὰ ὑποχοντρία, ὡς ποὺ πέθανε ὕστερα ἀπὸ δυὸ χρόνια μὲ τῶνομα τῆς Κατερίνας στὸ στόμα. Ἐμένα μὲ λύτρωσε ὁ Θεὸς ἀπὸ τὸ βάρος ποὺ θὰ εἶχα στὴ συνείδησί μου. Τὸ δικό μου βόλι εἶχε πάρῃ μόνον τὸ μανίκι τῆς κάπας.— Ἡ Κατερίνα σκοτώθηκε ἀπ' τὸ χέρι τοῦ πατέρα της.»

Α Δ Ε Λ Φ Α Ι

Ο γέρον ιατρός παρεμβάς εις τὴν συνομιλίαν εἶπε :

— Καὶ ὁμως ὅλα αὐτὰ εἶναι τίποτε. Μίαν πικρίαν ἐγὼ νομίζω μεγαλυτέραν ἀπ' ὅλας· νὰ θυσιάσης ὅλην σου τὴν χαρὰν, ὅλην σου τὴν εὐτυχίαν χάριν τῆς εὐτυχίας προσώπου, τὸ ὁποῖον ἀγαπᾶς, καὶ νὰ ἰδῆς ἕξαφνα, ὅτι μὲ αὐτὴν σου τὴν θυσίαν ἴσα ἴσα ἔκαμες τὸ πρόσωπον αὐτὸ δυστυχισμένον.

— Καὶ πῶς ἠμπορεῖ νὰ συμβῆ αὐτό; ἤρωτησεν εἷς καθηγητὴς τῶν μαθηματικῶν.

— Δὲν λέγω ὅτι συμβαίνει κάθημερινῶς, ἀλλ' ἔχω μίαν περίστασιν διὰ νὰ βεβαιώσω τοὺς λόγους μου.

— Εἰπῆτε τὴν λοιπόν.

— Εὐχαρίστως, ἀλλὰ μὲ μίαν συμφωνίαν· νὰ λείψουν αἱ ἀδιάκριτοι ἐρωτήσεις περὶ ὀνομάτων καὶ χρονολογιῶν. Ν' ἀρκεσθῆτε εἰς τὰ πράγματα ὅπως θὰ σᾶς τὰ εἰπῶ, καὶ νὰ ἔχετε ὀλίγην ὑπομονήν, διότι δὲν εἶναι σύντομος ἡ ἱστορία μου.

— Δὲν χρειάζεται ὑπομονὴ γιὰ νὰ σᾶς ἀκούη κανεὶς ὅταν ὁμιλῆτε! εἶπε φιλοφρονητικῶς ἡ οἰκο-

δέσποινα. Ἐλάτε λοιπὸν καθίστε εἰς τὴν μέσσην.
 Ὅποιος θέλει ν' ἀκούσῃ, ἄς ἔλθῃ κοντά.

Ὁ ἰατρὸς ἐκάθισε καὶ οἱ ἀποτελοῦντες τὴν μικρὰν συναναστροφὴν τὸν ἐπεριστοίχισαν. Χωρὶς δὲ νὰ προσμείνῃ παρακλήσεις ἤρχισεν εὐθύς :

— Τὸν Δεκέμβριον, πρὸ δέκα ἐτῶν ἕνα πρωτῆ, ἦλθαν νὰ μὲ καλέσουν κατεπειγόντως ἀπὸ μίαν οἰκογένειαν, τῆς ὁποίας ἤμουν τακτικὸς ἰατρός. Ἡ οἰκογένεια αὐτὴ ἦτον ἀρκετὰ εὐπορὸς καὶ ἀπετελεῖτο ἀπὸ τὴν μητέρα καὶ τὰς δύο κόρας. Ἡ μητέρα ἦτον ἕως σαρανταπέντε ἐτῶν, αἱ δύο κόραι δεκαοκτὼ καὶ δεκαπέντε ἐτῶν, εὐμορφόταται μελαχροινά. Ὁ πατέρας ἦτον ἔμπορος εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν καὶ εἶχεν ἀποθάνῃ πρὸ πολλῶν ἐτῶν, καὶ ἡ χήρα του ἦλθε μὲ τὰς κόρας τῆς εἰς τὰς Ἀθήνας ἕνα ἔτος μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρός τῆς. Ἐκτοτε ἐγνώρισα τὴν οἰκογένειαν αὐτὴν καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον οἰκειώθην ἀρκετά, ὥστε δὲν ἤμουν πλέον ἀπλῶς ἰατρός, ἀλλὰ καὶ φίλος οἰκογενειακός. Ἡ κυρία, ἡ ὁποία ἦτο γυναῖκα πολὺ φρόνιμη καὶ πολὺ καθῶς πρέπει, πολλάκις μὲ συνεβουλεύθη καὶ διὰ τὰ οἰκονομικά τῆς καὶ διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν κοριτσιῶν τῆς. Ἡ δυστυχισμένη δὲν εἶχεν ὑγείαν, ἔπασχεν ἀπὸ καρδιακὸν νόσημα καὶ πάντοτε ἐφοβεῖτο, ὅτι θ' ἀποθάνῃ ἕξαφνα καὶ θ' ἀφήσῃ

τὴν Μαρίαν καὶ τὴν Ἄνναν χωρὶς καμμίαν προ-
στασίαν εἰς τὸν κόσμον.

Ὅ,τι ἐφοβεῖτο ἐγίνε· τὸ πρῶτ' ἐκεῖνο τοῦ Δεκεμ-
βρίου ἢ προσβολὴ ἦτον πολὺ δυνατὴ, τίποτε δὲν
ἠμπόρесе νὰ τὴν σώσῃ καὶ ἀπέθανεν. Ἦμουν ἐκεῖ
εἰς τὰς τελευταίας τῆς ὥρας. Τὴν εἶδα ἐνῶ ἔφευγε
πλέον ἢ ψυχὴ τῆς νὰ σφίγγῃ τὸ χέρι τῆς Ἄννας
μέσα εἰς τὸ χέρι τῆς Μαρίας, ὡσὰν νὰ ἤθελε μὲ τὸν
ἄφωνον αὐτὸν τρόπον νὰ συστήσῃ εἰς τὰς δύο
ἀδελφὰς ἀγάπην παντοτινὴν.

Εἶναι ἀνάγκη νὰ σᾶς εἰπῶ πόσον ἔκλαυσαν τὴν
καλὴν των μητέρα αἱ δύο ἀδελφαί; Δὲν ἔχει σχέσιν
μὲ τὴν διήγησίν μου καὶ ἀδίκως θὰ ἐξαντλήσω τὴν
ὑπομονὴν σας. Ἄφοῦ ἀπέθανεν ἡ μητέρα των, διὰ
νὰ μὴ μένουν μόναι, ἐπροσκάλεσαν ἀπὸ τὴν Σῦ-
ρον ἓνα γέροντα θεῖον με τὴν σύζυγόν του, ἀδελ-
φόν τοῦ πατρὸς των, ἄκληρον καὶ ὄχι εὐπορον, ὁ
ὁποῖος ἦτον φυσικὸς κηδεμῶν των, διὰ νὰ κατοι-
κῆσῃ μαζί των. Δύο ἔτη ἔζησαν κλεισμένοι με τὸ
πένθος. Ἐγὼ τὰς ἐπεσκεπτόμην συχνά, ὡς φίλος
τῆς οἰκογενείας, ὄχι ὡς ἰατρός, διότι ποτὲ δὲν εἶχαν
ἀνάγκην τῆς ἱατρικῆς μου βοήθειας. Τὰς ἐσυμ-
βούλευα πάντοτε νὰ παύσουν αὐτὸ τὸ κλείσιμον,
νὰ περιπατοῦν ὀλίγον, ἀλλὰ δέν με ἄκουαν. Μό-
λις μετὰ δύο ἔτη ἄρχισαν νὰ φαίνωνται ὀλίγον με

τὴν θείαν των· κατ' ἀρχὰς τὸ βράδῳ βράδῳ, ἔπειτα συχνότερα.

Σᾶς εἶπα ὅτι ἦσαν καὶ αἱ δύο εὐμορφόταται. Κατὰ τὴν γνώμην μου εὐμορφοτέρα ἦτον ἡ μικρὰ ἢ Ἄννα μὲ τὰ ἥσυχά μάτια της, τὸ στρογγυλὸν πρόσωπόν της, τὸ γλυκὺ στόμα της. Ἄλλοι ἔδιδαν τὰ πρωτεῖα εἰς τὴν μεγαλυτέραν, τὴν Μαρίαν, ἡ ὁποία, ἐνῶ ὠμοίαζε τῆς ἀδελφῆς της πολὺ, εἶχεν ὁμῶς διαφορετικὴν ἔκφρασιν. Τὰ μάτια της ἦσαν τόσον μαῦρα, ὥστε δὲν ἐφαίνετο καθόλου τὸ ἀσπράδι καὶ εἰς τὸ στόμα εἶχε κάτι, πὺρ τὴν ἔκαμνεν ὀλιγώτερον συμπαθητικὴν, ἀλλὰ περισσότερον ἐπιβλητικὴν ἀπὸ τὴν ἀδελφὴν της. Εἶχε δὲ βέβαια ὀξύτερον πνεῦμα καὶ ἰσχυρωτέραν θέλησιν ἀπὸ τὴν Ἄνναν.

Ἦσαν λοιπὸν ὠραῖαι, ἦσαν πλούσιαι—ἡ ἀποκατάστασις των δὲν ἦτο δύσκολος. Καὶ πράγματι τρία ἔτη μετὰ τὸν θάνατον τῆς μητρὸς των ἄρχισαν νὰ βλέπω κάποτε εἰς τὸ σπίτι των ἓνα νέον, ὁ ὁποῖος εἶχε τὸ ἐξωτερικὸν ὑποψηφίου γαμβροῦ. Ὁ νέος αὐτὸς δὲν ἐπήγαινε μόνος του, ἐπήγαινε μὲ τὴν μητέρα του. Κατοικοῦσαν εἰς τὸν ἴδιον δρόμον καὶ εἶχαν ἔλθῃ καὶ αὐτοὶ ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρειαν πρὸ ὀλίγου. Ἦσαν ἀπὸ ἐκεῖ γνώριμοι αἱ δύο οἰκογένειαι καὶ ὁ Ἄνδρέας, κατὰ δύο ἔτη με-

γαλύτερος τῆς Μαρίας, ἦτον ἄλλοτε ὁ πρῶτος σύντροφος τῶν παιδικῶν της παιγνιδιῶν.

Τὸ βλέμμα ἑνὸς ἰατροῦ ἔχει συνηθίση ν' ἀντιλαμβάνεται πολλὰ κρυφὰ πράγματα καὶ τὸ ἰδικόν μου βλέμμα δὲν ἄργησε ν' ἀντιληφθῆ, ὅτι ἡ ἐνθύμησις τῶν παιδικῶν χρόνων δὲν εἶχεν ἐξαιλειφθῆ οὔτε ἀπὸ τὴν μνήμην τοῦ Ἄνδρέα οὔτε ἀπὸ τὴν μνήμην τῆς Μαρίας. Ἡμέραν μὲ τὴν ἡμέραν μάλιστα ἡ συμπάθεια μοῦ ἐφαίνετο ὅτι ηὔξανε. Δὲν εἶπα τίποτε εἰς τὴν κόρην, μόνον τὴν ἡμέραν ποὺ τὰς ἐπεσκέφθην διὰ νὰ τὰς ἀποχαιρετίσω—μετέβαινα εἰς τὴν Εὐρώπην ἐκεῖνο τὸ καλοκαίρι—τῆς εἶπα σιγαλά :

— Κύτταξε, ὅταν γυρίσω, νὰ ἔχῃς καμμίαν καλὴν εἶδησιν νὰ μὲ ὑποδεχθῆς ἢ, ἂν τὴν ἔχῃς ἀπὸ πρὶν, μὴν παραλείψῃς νὰ μοῦ τὴν γράψῃς.

Ἐκεῖνη δὲν ἀπεκρίθη, ἀλλὰ μὲ ἐνόησε καὶ ἐλατακοκάνισε.

Ἐλειψα τρεῖς μῆνας τότε. Εἰς τὸν γυρισμόν μου ἐπέρασα διὰ Τεργέστης. Φαντασθῆτε τὴν ἐκπληξίν μου, ὅταν ἐκεῖ, ἐνῶ ἐδιάβαζα μίαν ἀθηναϊκὴν ἐφημερίδα εἰς τὸ καφενεῖον, τί βλέπω ; Ὅτι ὁ Ἄνδρέας ἠρραβωνίσθη μὲ τὴν Ἄνναν !

Τὸ ἐπῆρα τὸ πρῶγμα κατάκαρδα· εἶχε προσβληθῆ ἡ φιλοτιμία μου ! Πῶς λοιπόν ; Ἐνῶ ἐνόμιζα ὅτι εἶχα πολὺ καλὰ διακρίνη τὸ μεταξὺ αὐτοῦ

καὶ τῆς Μαρίας αἴσθημα, ἔξαφνα νυμφεύεται τὴν μικροτέραν, τὴν Ἄνναν! Τὸ συνοικέσιον αὐτὸ εἶναι φανερὰ ἐξ ἔρωτος, ἀφοῦ ὑπανδρεύεται πρώτη ἢ μικροτέρα καὶ μένει ἢ μεγάλη. Τὸ πολῦπειρον βλέμμα μου λοιπὸν εἶχε ἀπατηθῆ . . . Ἐπροσπάθησα νὰ πεισθῶ καὶ δὲν τὸ κατώρθωσα. Ἐνθυμούμην μίαν μίαν, τόσας περιστάσεις, — ἔπειτα τὸν τρόπον, μὲ τὸν ὁποῖον ἐδέχθη ἡ Μαρία τὸν ὑπαινιγμὸν μου, ὅταν τὴν ἀπεχαιρέτησα.

Ἐφθασα εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ τὴν ἰδίαν ἡμέραν ἐπῆγα καὶ τὰς ἐπεσκέφθην διὰ νὰ τὰς συγχαρῶ. Ἦτον καὶ ὁ γαμβρὸς ἐκεῖ. Νέος καλακαμωμένος, ἐνδυμένος εἰς τὴν ἐντέλειαν, πλούσιος ἀλλὰ πολὺ περιορισμένου πνεύματος καὶ ἐπιπόλαιος. Καθὼς βλέπετε, εἶχεν ὅλα, ὅλα τὰ προσόντα τοῦ καλοῦ γαμβροῦ! Καὶ εἶχεν ἀκόμη κάτι ἐπὶ πλέον, ὅτι δὲν ἔκαμνε καμμίαν ἐργασίαν διότι ἡ πατρικὴ περιουσία τοῦ ἐξησφάλιζεν ἄνετον βίον.

Μ' ἐδέχθησαν μὲ πολλὴν χαρὰν ὅλοι καὶ εἰς τὸ πρόσωπον τῆς Μαρίας τίποτε ἄλλο ἀπὸ εὐχαρίστησιν δὲν ἠμπόρεσα νὰ διακρίνω. Ὅριστικῶς λοιπὸν εἶχα ἀπατηθῆ — ἄνθρωπος εἶμαι κ' ἐγώ!

Ὁ γάμος ἔγινε μετὰ δύο μῆνας εἰς σιενὸν κύκλον καὶ οἱ νεόνυμφοι ἀνεχώρησαν εὐθὺς εἰς Εὐρώπην, κατὰ τὴν γελοίαν καὶ βλαβερὰν αὐτὴν συ-

νήθειαν, ἡ ὁποία ἀπὸ τότε εἶχεν ἀρχίσῃ τὰ ἐπι-
κρατῇ ἐδώ.

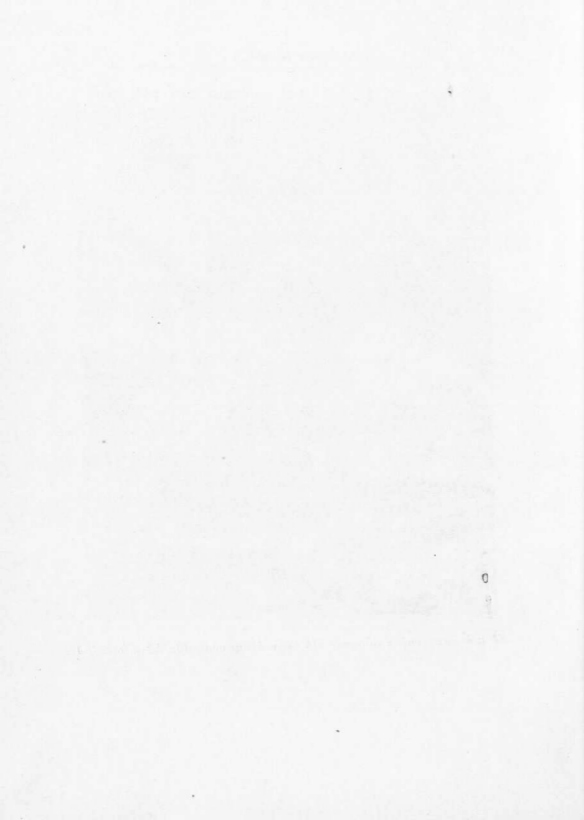
Ἐφοῦ ἔφυγεν ἡ ἀδελφή της, ἡ Μαρία ἔπαυσε
πάλιν νὰ φαίνεται εἰς τὸν κόσμον. Ἐμενε διαρκῶς
κλεισμένη, καὶ εἰς τὰς ἐπιμόνους προατηρήσεις μου
ἀπεκρίνετο ὅτι βαρύνεται νὰ πηγαίνῃ ἔξω τώρα
χωρὶς τὴν ἀδελφὴν της.

Ἐπέρασαν πέντε ἕξ μῆνες. Ἐνα μεσημέρι, ἐνῶ
ἔτρωγα, λαμβάνω μικρὸν γραμματάκι ἀπὸ τὴν
Μαρίαν. Μὲ παρακαλοῦσε νὰ περάσω νὰ τὴν ἰδῶ
τὸ ἀπόγευμα. Ἐπέθεσα ὅτι εἶναι ἀδιάθετη· ἔκαμα
τὸν γῦρον τῶν ἐπισκέψεών μου καὶ ἔπειτα ἐπῆγα
ἐκεῖ. Ἡ ὑπηρετρία μου εἶπεν ὅτι εἶναι ἐπάνω εἰς τὸ
δωμάτιόν της μόνη. Ὁ θεῖος καὶ ἡ θεία ἐκάθηντο
κάτω εἰς τὴν τραπέζαριαν καὶ ἔπαιζαν κοντσίναν.
Τοὺς ἐχαιρέτησα καὶ ἀνέβηκα. Ἐκτύπησα τὴν θύ-
ραν τῆς Μαρίας. Ἦλθε καὶ ἀνοιξε. Ἦτο εἰς κα-
κὴν κατάστασιν, ἀγνώριστη: Τὰ μάτια της κόκκινα
ἀπὸ τὰ δάκρυα, ὠχροτάτη, ἀκτένιστη. Μόλις μου
ἔδωκε τὸ χέρι καὶ, χωρὶς νὰ μου ὁμιλήσῃ, ἔπεσεν
εἰς ἓνα κάθισμα καὶ ἔφερε τὸ μαντίλι εἰς τὰ μάτια.

Δὲν ἤξευρα τί νὰ ὑποθέσω. Ἐστεκόμην σιωπη-
λὸς καὶ τὴν ἐκύτταζα μὲ ἀπορίαν. Τόσον ἔξαφνι-
κὸν ἦτο τὸ πρῶγμα, ὥστε εἶχα χάσῃ ὅλην τὴν ἱατρι-
κὴν μου ἐτοιμότητα. Ἐκείνη, μέσα εἰς τὴν λύπην
της, ὡς νὰ ἐνόησε τὴν δύσκολον θέσιν μου, ἔσυρεν

Σὲ μὰ ἀστραψιά τ' οὐρανοῦ εἶδ' ἔναν δλόμανρο καβαλλάρη (σελ. 154)

ἀπὸ τὸ στήθος της ἓνα γράμμα καὶ μοῦ τὸ ἔδωκε.

Ἦτον ἀνοικτόν· ἐπλησίασα εἰς τὸ παράθυρον διὰ νὰ τὸ διαβάσω. Ἦτον γράμμα τῆς ἀδελφῆς της. Ἀλλὰ δὲν ἦτον γράμμα ἀπὸ τὰ συνηθισμένα ἐκεῖνα μὲ περιγραφὰς τῶν ἐξαισιῶν τῆς Εὐρώπης καὶ ἐπιφωνήσεις θαυμασμοῦ. Ἦτον γράμμα γραμμένον μὲ πόνον, μὲ θλίψιν, μὲ δάκρυα. Ἡ Ἄννα ἐφανέρωνεν εἰς τὴν ἀδελφὴν της ὄλην τὴν δυστυχίαν της, τὴν ὅποίαν ἕως τώρα τῆς εἶχε κρύψει εἰς τὰς προηγουμένας ἐπιστολάς. — Ὁ Ἄνδρέας, ὁ σύζυγός της, ἦτον ὄλη ἡ ἀφορμὴ τῆς δυστυχίας της! Τὴν εἶχε ἐγκαταλείψει πλέον. Εἶχε δύο ἡμέρας νὰ τὸν ἰδῆ καὶ ἂν δὲν εὕρισκετο κατὰ καλὴν τύχην μία ἑλληνικὴ οἰκογένεια εἰς τὴν Βιέννην, μὲ τὴν ὅποίαν εἶχε γνωρισθῆ, θὰ ἔμενε μόνη καὶ ἔρημη εἰς τοὺς πέντε δρόμους. Καὶ διηγεῖτο πλέον ὅλα ὅσα ἕως τώρα εἶχεν ἀποκρύψει διὰ νὰ μὴν τὴν λυπήσῃ: Ὅτι ὁ Ἄνδρέας δὲν τὴν ἀγαπᾷ, ὅτι τὴν ἐκακομεταχειρίσθηκε, ὅταν ἐτόλμησε νὰ τοῦ παραπονεθῆ, διότι τὴν ἄφηνεν ὄλην τὴν νύκτα μόνην εἰς τὸ Παρίσι καὶ αὐτὸς ἔτρεχεν εἰς διασκεδάσεις, ὅτι εἶναι μανιώδης χαρτοπαίκτης, ὅτι πίνει. — Ἐπὶ τέλους ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ ζήσῃ μαζί του καὶ ἔρχεται ὀπίσω μὲ τὴν οἰκογένειαν, τὴν ὅποίαν εὗρηκεν εἰς τὴν Βιέννην, διότι θὰ ἦτον καὶ παράλο-

γον νὰ μείνη μόνη εἰς τὰ ξένα, ἐνῶ ἐδὼ θὰ ἔχη τοῦλάχιστον τὴν ἀδελφήν της.

Ἐνῶ ἔφθανα εἰς τὸ τέλος τῆς ἐπιστολῆς, ἡ Μαρία εἶχε σκουπίση τὰ δάκρυά της καὶ μ' ἐκύτταξε κατὰ πρόσωπον, ὡς νὰ ἤθελε νὰ ἰδῆ ποῖαν ἐντύπωσιν μοῦ ἔκαμνε τὸ περιεχόμενον. Καὶ ὅταν τὸ ἐδίπλωσα καὶ τῆς τὸ ἔδωκα πάλιν :

— Λοιπὸν ; τὸ ἐπροσμένετε αὐτό ; μοῦ εἶπε μὲ φωνὴν τρέμουσαν.

— Ἐχω μάθη ὅλα νὰ τὰ προσμένω, ἀπεκρίθην προσποιούμενος ἀταραξίαν.

— Ἐγὼ λοιπὸν δὲν τὸ ἐπρόσμενα ποτέ ! Ἄν ἦτον δυνατὸν νὰ τὸ προβλέψω . .

Καὶ ἄρχισε νὰ κλαίῃ.

Ἐκάθισα καντὰ της.

— Νά σου εἰπῶ, Μαρία, τῆς εἶπα μὲ ἡσυχον τρόπον, ἀπὸ τὰ δάκρυα δὲν κερδίζει τίποτε ἡ ἀδελφή σου. Πρέπει νὰ σκεφθῆς τί ἡμπορεῖ νὰ γίνῃ, ἀπὸ τί ἔχει ἀνάγκην. Ὑποθέτω ὅτι δι' αὐτὸ μ' ἐπροσκάλεσες ἐδῶ. Καὶ ἔκαμες πολὺ καλά, διότι εἶμαι πρόθυμος νὰ σὲ βοηθήσω εἰς ὅ,τι θέλεις. Νομίζεις ὅτι πρέπει νὰ γράψωμεν εἰς τὸν Ἄνδρέαν ; . . .

Ἄμα ἄκουσε τὸ ὄνομα αὐτό, ἐτινάχθη ἐπάνω ἢ ὡρὰ μορφὴ της ἔγινε κατακόκκινη :

— Ὅχι εἰς αὐτόν, ποτέ ! εἶπε.

Καὶ ὁ τόνος τῆς φωνῆς της ἦτον παράξενος. Δὲν ἦτον ἀπλῆ ὀργή, ἦτον κάτι ἄλλο. Ἐκάθισε πάλιν κοντά μου ἡσυχωτέρα καὶ εἶπεν:

— Ἄλλον ἀπὸ σᾶς δὲν ἔχω νὰ ἐμπιστευθῶ καὶ νὰ συμβουλευθῶ. Θὰ ἔχετε τὴν καλωσύνην νὰ μὲ ἀκούσετε καὶ νὰ μοῦ εἰπῆτε μὲ εἰλικρίνειαν τὴν γνώμην σας;

— Καὶ ἀμφιβάλλεις, κόρη μου;

— Σᾶς εὐχαριστῶ. Δοιπόν, τὸ μυστικὸν ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον κανεὶς δὲν ἐμάντευσε, πολὺ καλὰ ἐμαντεύσατε σεῖς πρὶν φύγετε διὰ τὴν Εὐρώπην—ἀγαποῦσα τὸν Ἄνδρέαν καὶ ἐκεῖνος ἐφαίνετο ὅτι ἀνταποκρίνεται εἰς τὸ αἶσθημά μου.

Ἡσθάνθη ἀνακούφισιν, ὅταν ἄκουσα τὰ λόγια αὐτὰ—ἡ φιλοτιμία μου ἰκανοποιεῖτο.

— Πῶς ἀντὶ νὰ τον πάρω ἐγώ, τὸν ἐπῆρε πρὸς δυστυχίαν της ἡ ἀδελφή μου; Αὐτὸ θὰ σας εἰπῶ, αὐτὸ εἶναι, τὸ ὁποῖον βαρύνει τὴν συνείδησίν μου, αὐτὸ θὰ μὲ κάμῃ δυστυχημένην εἰς ὅλην μου τὴν ζωὴν. Ὅταν ἀπέθανεν ἡ μητέρα μου, εἶδατε πῶς ἔβαλε τὸ χέρι τῆς ἀδελφῆς μου μέσα εἰς τὸ ἰδικόν μου χέρι, ὡσὰν νὰ τὴν παρέδιδεν εἰς τὴν προστασίαν μου. Καὶ πρὶν ἀποθάνῃ, κατ' ἐπανάληψιν μοῦ εἶχεν εἰπῆ: Ἐγὼ πολλὴν ζωὴν δὲν ἔχω, ἐστὶ θὰ εἶσαι μητέρα διὰ τὴν Ἄνναν. Γονατισμένη εἰς τὸ λείψανον τῆς μητέρας μου ὠρχίσθηκα, ὅλην

μου τὴν εὐτυχίαν ὅλην μου τὴν ζωὴν νὰ τὴν θυσιάσω χάριν τῆς ἀδελφῆς μου. Καὶ ἦλθε περίστασις νὰ κρατήσω τὸν ὄρκον μου. Ὁλίγας ἡμέρας, ἀφοῦ ἐφύγατε ἐσεῖς, ἐνῶ ἡμεῖθα μόναι αἱ δύο μετὴν Ἄνναν εἰς τὸ δωμάτιόν μας, ρίπτεται ἔξαφνα μετὰ τὰ δάκρυα εἰς τὸν λαιμόν μου καὶ μοῦ ἔξομολογεῖται ὅτι ἀγαπᾷ τὸν Ἀνδρέαν καὶ ὅτι αὐτὸς τῆς φέρεται ὡς νὰ εἶναι παιδί, δὲν τὴν λογαριάζει, δὲν τὴν ἀγαπᾷ. Φαντασθῆτε τὴν θέσιν μου! Ἐπαρηγόρησα ὅπως ἠμπόρεσα τὴν Ἄνναν καὶ τῆς ὑποσχέθηκα νὰ κάμω ὅ,τι ἠμπορῶ διὰ τὴν εὐτυχίαν της. Τὸ ἔκαμα—δυστυχῶς! Ἄλλαξα εὐθύς τρόπον πρὸς τὸν Ἀνδρέαν, ὥστε ἐπέισθη ὅτι τίποτε δὲν αἰσθάνομαι δι' αὐτόν, καὶ ἄρχισεν, —ἀπὸ πείσμα ἴσως, ἀλλ' ἐγὼ ἐνόμισα τότε ἀπὸ δικαίαν προτίμησιν—ἄρχισεν ὀλίγον κατ' ὀλίγον νὰ προσεγγίξῃ τὴν Ἄνναν. Δὲν εἶχα παύσῃ νὰ τὸν ἀγαπῶ, καὶ ὅμως ἔπρεπε νὰ πνίξω τὸ αἰσθημά μου αὐτὸ μέσα εἰς τὰ στήθη μου—καὶ τὸ κατώρθωσα. Ὅχι χωρὶς δάκρυα, ὄχι χωρὶς πόνον—ἀλλὰ τὸ κατώρθωσα. Εἶδα τὴν ἀδελφήν μου εὐτυχισμένην καὶ εἶπα: Ἐκράτησα τὸν ὄρκον μου, ἐθυσίασα τὴν εὐτυχίαν μου δι' αὐτήν. Ἀλλὰ τώρα, τώρα ποῦ βλέπω ἔξαφνα κατεστραμμένην τὴν εὐτυχίαν τῆς ζωῆς της, ἐννοεῖτε ποίαν εὐθύνην αἰσθάνομαι, ποῖαι τύψεις ἀρχίζουν νὰ τυραννοῦν τὴν συνείδη-

σίν μου ; "Αν δὲν ἔκρυπτα τὴν ἀλήθειαν ἀπὸ τὴν "Ανναν, ἂν τῆς ἔλεγα εὐθύς ἐξ ἀρχῆς ὅτι ἀγαπῶ τὸν Ἀνδρέαν, ὅτι καὶ αὐτὸς μ' ἀγαπᾷ, ἴσως θὰ ἐπικραίνεται, ἀλλὰ θὰ ἦτο παροδικὴ ἢ πικρία αὐτή. Θὰ τὸν ὑπανδρευόμην ἐγὼ τότε, καὶ ἴσως, ἐπειδὴ μ' ἀγαποῦσε, θὰ ἦτον καλύτερος παρ' ὅ,τι εἶναι μὲ τὴν "Ανναν, τὴν ὁποίαν, εἶμαι βεβαία τώρα, ὅτι ἐνυμφεύθη περισσότερον ἀπὸ πείσμα ἢ ἀπὸ πρόσκαιρον ἰδιοτροπίαν, παρὰ ἀπὸ ἀληθινὴν ἀγάπην. "Αλλὰ καὶ ἂν ἦτο μαζί μου ὁ ἴδιος, ὅπως εἶναι μαζί της, τοῦλάχιστον ἢ συμφορὰ θὰ ἦτον ἰδική μου καὶ ἢ ἀδελφή μου θὰ εὔρισκεν ἴσως τὴν εὐτυχίαν ἀλλοῦ. Τώρα, ἀλλοίμονον ! δυστυχία εἰς ἐκείνην, καὶ διπλῆ δυστυχία εἰς ἐμένα ! . . .

Καὶ οἱ τελευταῖοί της λόγοι ἐπνίγησαν ἀπὸ λυγμούς.

Οἱ λόγοι αὐτοὶ μὲ εἶχαν εἰς ἄκρον συγκινήση. Πάντοτε τὴν ἐνόμιζα κόρην πολὺ διαφορετικὴν ἀπὸ τὰς καλοενδεδυμένας κούκλας τοῦ σημερινοῦ καιροῦ, ἀλλὰ ποτὲ δὲν ἐφантаζόμην ὅτι ἦτον δυνατὸν νὰ ἐξαρθῇ εἰς τόσον ὕψος ἢ εὐγένεια τῆς ψυχῆς της.

— "Ακουσε, κόρη μου, τῆς εἶπα, ἐννοῶ ὅλην τὴν λεπτότητα τῶν αἰσθημάτων σου καὶ θαυμάζω τὴν μεγαλοφροσύνην σου. "Αλλὰ, πίστευσέ με, σοῦ ὁμιλῶ μὲ ὅλην τὴν εἰλικρίνειαν, εἰς αὐτὴν

τὴν περίστασιν ἔκαμες τὸ καθήκον σου, καμμία εὐθύνη δὲν σὲ βαρύνει, καμμία τύψις.

Ἄνεσῆκωσε τὴν κεφαλὴν της καὶ ἀπεκρίθη:

— Ἐνῶ νομίζω ὅτι κάμνω εὐτυχισμένην τὴν ἀδελφήν μου μὲ θυσίαν τῆς ἰδικῆς μου εὐτυχίας, ἴσα ἴσα μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον νὰ τὴν κάμω δυστυχῆ!
— Καὶ λέγετε ὅτι δὲν ἔχω εὐθύνην, δὲν πρέπει νὰ ἔχω τύψιν συνειδήσεως; Εὐκόλα πράγματα εἶναι αὐτὰ εἰς τὴν θεωρίαν . . . Ἐγὼ ὅμως ἐννοῶ ὅτι ἀπὸ σήμερον ἐφαρμακώθηκε ὅλη μου ἡ ζωὴ . . .

Δὲν ἐδοκίμασα νὰ τὴν παρηγορήσω μὲ ματαίους λόγους. Ἐκρίνα ἄλλως ὅτι εἶχε πληρέστατα δίκαιον εἰς ὃ, τι ἔλεγεν.

Εἰς τὸν θεῖον καὶ εἰς τὴν θείαν της δὲν εἶχεν εἰπῆ τίποτε περὶ τῆς ἐπιστολῆς. Ἄλλὰ δὲν ἦτον πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον ἠμποροῦσε νὰ κρατηθῆ κρυφόν, ἀφοῦ ἡ Ἄννα θὰ ἤρχετο μετ' ὀλίγας ἡμέρας μόνη. Ἀπεφασίσαμεν λοιπὸν νὰ τὸ εἰπῶ ἐγώ. Τὴν ἐσυμβούλευσα ἀκόμη νὰ φροντίσῃ νὰ σταίλῃ χρήματα τῆς ἀδελφῆς της, ἡ ὁποία πιθανώτατα θὰ εἶχεν ἀνάγκην. Καὶ ὅταν ἔφευγα, ἐνῶ μοῦ ἔσφιγγε τὸ χέρι μὲ τὰ δύο χέρια της ἡ δυστυχισμένη κόρη, μοῦ εἶπεν:

— Ἡ Ἄννα δὲν πρέπει ποτὲ νὰ μάθῃ τὸ μυστικόν μας.

— Δὲν θὰ τὸ μάθῃ, ἀπεκρίθην.

Καὶ δὲν τὸ ἔμαθεν.

Ἐπέστρεψεν ἀπὸ τὸ ταξίδι τῆς εἰς ἀθλίαν κατάστασιν. Ἄλλὰ μικρὸν κατὰ μικρὸν ἢ στοργῇ τῆς ἀδελφῆς ἀπέδωκεν ἐν μέρει ὃ, τι ἀφήρεσεν ἢ ἀστοργία τοῦ συζύγου. Μετὰ ὀλίγους μῆνας ἀπέκτησε κόρην. Ἐκ μέρους τοῦ Ἀνδρέα οὔτε φωνὴ πλέον οὔτε ἀκρόασις· εἶναι τώρα εἰς τὴν Ἀμερικὴν, καθὼς ἔμαθα. Ἐφαγεν ὅλα τὰ χρήματά του μετὰ τὸν θάνατον τῆς μητρὸς του καὶ ἐπῆγε νὰ εὔρη τύχην.

Αἱ δύο ἀδελφαὶ ζοῦν μαζὶ ἀποχωρισμέναι ἀπὸ τὸν κόσμον εἰς ἓνα ἐξοχικὸ σπιτάκι. Κοινὴν φροντίδα ἔχουν καὶ αἱ δύο τὴν ἀνατροφὴν τῆς μικρᾶς κόρης, εἰς τὴν ὁποίαν ἔδωκαν τὸ ὄνομα τῆς μητρὸς των . . .

Ἄλλ' ἢ Μαρία ἔχει τὴν φροντίδα ἐπὶ πλέον, πῶς νὰ καθιστᾷ εὐτυχεστέραν τὴν ζωὴν ἐκείνης, τὴν ὁποίαν χωρὶς νὰ θέλῃ ἔκαμε δυστυχή. Ἀφιερῶθη εἰς αὐτό, μὲ τὴν ἰδέαν ὅτι τὴν κρατεῖ ἐφ' ὄρου ζωῆς δεμένῃν ὁ ὄρκος, τὸν ὁποῖον ὠρκίσθη εἰς τὸ λείψανον τῆς μητρὸς τῆς. Ἄλλ' ἢ πεποιθήσις ὅτι, ἀφοῦ κατέστρεψεν ἅπαξ τὴν εὐτυχίαν τῆς, εἶναι ἀδύνατον νὰ τὴν ἐπανορθώσῃ πλέον ἐντελῶς, τὴν κατατρώγει. Ἡ καλλονὴ τῆς ἐφθάρη προῶρως, ἐμαράνθη πρὶν ἀνθήσῃ. Καὶ μόνον τὰ μάτια τῆς, τὰ ὠραῖα ὀλόμαυρα μάτια τῆς, φαίνονται τώρα

περισσότερον μαῦρα, ὡσὰν νὰ κατοπτρίζουν εἰς τὰ βάθη των τὸ ἀπαρηγόρητον πένθος τῆς ψυχῆς της . . .

— Ἰατρέ, εἶπεν ἕξαφνα μία μεσόκοπος κυρία, μ' ὄλην τὴν ἀλλαγὴν τῶν ὀνομάτων καὶ τῶν χρονολογιῶν, θαρρῶ πὼς ἀνεγνώρισα τὰ ἀληθινὰ πρόσωπα τῆς ἱστορίας σας.

Ὁ ἰατρὸς ἔστρεψε πρὸς αὐτὴν αὐστηρῶς τὸ βλέμμα :

— Κυρία μου, ἐδήλωσα ἐξ ἀρχῆς, ὅτι δὲν θὰ δώσω ἀπάντησιν εἰς ἀδιακρίτους ἐρωτήσεις.

Ο ΑΝΑΔΟΧΟΣ

Α'

Η βάπτισις τοῦ παιδίου ἔγινε βράδῃ, διότι ὁ παπᾶς, εἰς ἄλλο χωρίον κατοικῶν καὶ ἀσχολούμενος τώρα εἰς τὴν συγκομιδὴν τοῦ ἀραβοσίτου, δὲν εἶχεν ἄλλην ὥραν διαθέσιμον. Ἐπὶ τὴν μικρὰν ἐκκλησίαν κατέβημεν εἰς τὸ σπιτάκι τῶν γονέων, ὅπου μᾶς ἀνέμενε δεῖπνον ἐξ ὀσπρίων καὶ λαγάνων. Ἡμεῖθα ὅλοι ὀκτώ : ὁ παπᾶς, ὁ ἀνάδοχος, οἱ γονεῖς τοῦ παιδίου, μερικοὶ συγγενεῖς καὶ ἐγώ, αὐτόκλητος, διὰ τὸ νὰ ἰδῶ πρῶτην φορὰν βάπτισιν εἰς τὸ χωρίον.

Ὁ ἀνάδοχος ἦτο χονδρὸς χωρικός ἐκ τοῦ γειτονικοῦ χωρίου Γερακιοῦ, πολὺ προχωρημένης ἡλικίας, ἀλλ' ἀκμαῖος ἀκόμη, ῥοδοκόκκινος καὶ ὀμιλητικώτατος. Ἐθεωρεῖτο ἐκ τῶν ἐντιμοτέρων οἰκοκυραίων τῶν γειτονικῶν χωρίων καὶ οἱ συγχωρικοί του εἰς ἔνδειξιν τιμῆς τὸν ἐξέλεγαν ἐπὶ πολλὰς τετραετίας πάρεδρον. Ἐκάθητο πλησίον μου εἰς τὴν κυκλικὴν *τάβλαν*, τὴν τράπεζαν τῶν χωρικῶν, καὶ μ' ἔτερεπεν ἢ ζωηρὰ ὀμιλία του καὶ ἢ ἐπὶ παντὸς ζητήματος ἀφελῆς κρίσις του.

— Ἐχεις βαφτίση πολλὰ ἢ εὐγενεῖα σου ; με ἠρώτησεν ἕξαφνα σφογγίζων με τὸν καρπὸν τῆς χειρὸς τὸν ἐκ τοῦ οἴνου ὑγρὸν μύστακα.

— Ὅχι· ὡς τὴν ὥρα οὔτε ἓνα δὲν ἔχω βαφτίση.

— Μιὰν εὐχὴ σοῦ δίνω τὸ λοιπὸν· νὰ σ' ἀξιῶση ὁ Θεὸς νὰ βαφτίσης ἀμέτρητα κι' ὄλα νὰ σοῦ ζήσουνε καὶ νὰ προκόψουνε, μὰ νὰ εἶναι γιὰ ὄλα ἀρσενικά, γιὰ ὄλα θηλυκά.

— Καὶ γιατί ; ἠρώτησα παραξενευθεὶς διὰ τὸν περιορισμὸν αὐτόν.

— Γιατί ; γιὰ νὰ μὴν κάνης ἀνθρώπους δυστυχισμένους στὸν κόσμον δίχως νὰ τὸ θέλῃς.

— Μὰ δὲν καταλαβαίνω τί ἔχει νὰ κάνῃ τὸ ἓνα με τὸ ἄλλο ;

— Αἶ, ρώτα μένα νὰ σοῦ πῶ !

— Ρωτῶ λοιπὸν νὰ μάθω, εἶπα, μὴ δυνάμενος νὰ ἐννοήσω τίποτε ἐκ τῶν λόγων τοῦ ἀγρότου.

— Δὲν εἶναι ὥρα τώρα γιὰ τέτοια· ἐδὼ ἤρθαμε νὰ ποῦμε τίποτε χαρούμενα λόγια.

Καὶ πραγματοποιῶν τοῦτο ἤρχισε με τὴν βραχνὴν γεροντικὴν φωνὴν του τὸ τραγοῦδι τῆς **Περδικούλας**, τὸ ὁποῖον συνῳδεύεν ὁ οἰκοδεσπότης διὰ τῶν γρῦλισμῶν τῆς αὐτοσχεδίου λύρας του :

Μιὰ περδικούλα ξέβγαιεν ἀπ' τὸ λουτρό λουσμένη,
Καὶ τῆς μιλῶ δὲ μοῦ μιλῶ, τῆς κρένω δὲ μοῦ κρένει...

Ἦτο νύξ βαθεῖα, ὅταν ἀναχωρήσαμεν ἀπὸ τὸ

ἀγροτικὸν σπιτάκι μὲ τὸ ἀνάδοχον· ὁ παπᾶς εἶχε φύγη ἐνωρίτερα.

— Τώρα, μάρπα Νάσο, δὲ θὰ μοῦ πῆς γιατί τάχα νὰ βαφτίζη κανεὶς γιὰ ὄλο ἀρσενικά γιὰ ὄλο θηλυκά, κι' ὄχι κι' ἀπ' τὰ δυό ;

— Μετὰ χαρᾶς σου, γιατί πρέπει νὰ τὸ μάθης καὶ τοῦ λόγου σου. Ὅποτες κάνω κουβέντα πάνω σ' αὐτό, σεκλητίζομαι· μὰ δὲν ἔχει νὰ κάνῃ—τὸ δικό μου τὸ φταξιμο θὰ λυτρώσῃ ἀλλουνοῦς. Πᾶμε κεῖθε πέρα στ' ἀλώνια νὰ κάτσουμε κάτ' ἀπ' τὴν κουκουναριά. Ἡ συννεφιά ἔκοψε τ' ἀπόγειο, δὲ μαργώνουμε.

Τὰ ἀλώνια ἦσαν σκοτεινὰ καὶ ἔρημα. Ποὺ καὶ ποὺ ἐλεύκαζαν μόνον οἱ σωροὶ τῶν κόνων τοῦ ἀραβοσίτου καὶ ἐθορύβει ὁ κωδωνισμὸς ξυομένου κτήνους. Ἐκαθίσαμεν κατὰ γῆς κοντὰ εἰς τὸν χονδρὸν κορμὸν τοῦ δένδρου. Ὁ γέρον ἀφήρησε τὸν μαῦρον καλογηρικὸν του στοῦφον καὶ ξύων τὴν λευκὴν, ἀλλὰ πυκνὴν κόμην, ἤρχισε μὲ βραδεῖαν καὶ χαμηλὴν φωνὴν τὴν διήγησιν.

Β'

« Πίσω δὴ στὸ χωριὸ ποὺ συνορεύει μὲ τὸ δικό μας, στὴ Γαλατσόνα, ὁ κουμπάρος ὁ Στάθης ὁ Κουτσονικολὸς εἶναι ὁ πρῶτος νοικοκύρης· τὸ λένε καὶ τὸ μολογᾶνε. Ἔχει δυὸ ζευγάρια τόπο δικό

του στα Καμάρια, ἔχει διακόσια κεφάλια γίδια, κοντολογίης, ἔχει καλὰ τὸ τρόπο του ὁ ἄνθρωπος. Ὁ θεὸς τὸ βλόγησε τὸ σπιτικό του καὶ τῶκανε προκομμένο σὰν τὰ χωράφια του· ἡ γυναῖκα του ἡ Μυγδαλιὰ τοῦκαν' ἑπτὰ παιδιά, πέντε ἀρσενικά καὶ δυὸ θηλυκά. Ἐνα κορίτσι τὸ βάρφτισα ἐγώ, τῆς χάρισα τ' ὄνομα Τασώ — τῆς συχωρεμένης ἀδερφῆς μου τ' ὄνομα. Στὰ ἐξήντα γεννήθηκε, στὰ ἑβδομηντα ἑπτὰ ἦτανε δειντρί ἀπάνω στὸν ἀνθὸ του. Οἱ μοῖρες ποῦρθανε στὰ τρίμερα τὴ στολίσανε μὲ οὐλές τις χάρες· ψηλή, λιγνή, μὲ μάτια μαῦρα σὰν τις σαλωνίτικες ἐλιές, φρύδια σπαθωτά, μάγουλα σὰ σκασμένα ροῖδα. Τὴ βλέπανε τὰ παλικάρια καὶ λιγωνόντανε, τὴ βλέπανε τ' ἄλλα τὰ κορίτσια καὶ χολοσκάγανε ἀπ' τὴ ζούλια, τὴν ἔβλεπα κ' ἐγὼ πρώτη στὰ πανηγύρια, κ' ἄμα πῶπιανε ἔτσι ἀσίκινα νὰ σύρη τὸ χορὸ, ἔβγανα ἓνα ἀσημένιο ἀπ' τὴ σακκοῦλα καὶ τῆς τὸ πέρανα ἀπ' τὸ κεφάλι καμαρώνοντας : Γειά σου, ἀρὴ Τασώ, καὶ νὰ σὲ χαρῆ ὁ νοννός σου !

Ἦτανε τότες χινόπωρο. Ἐλεῖπα κᾶνα δυὸ μῆνους ἀπ' τὸ χωριό. Πρῶτα στὸ Ξηροχώρι μὲ κάτι συμβόλαια, ὕστερα στὴ Χαλκίδα μάρτυρας σὲ μιὰ δίκη . . . Καὶ σὰν ἦμτανε ὡς ἐκεῖ, λέγαν ὅλοι : ἄμ δὲν πᾶς, μάρπα Νάσο, ὡς τὴν Ἀθήνα νὰ ἰδῆς καὶ τὸ μεγάλο κόσμο στὰ γεράματα ; Πῆγα τὸ

λοιπὸν καὶ στὴν Ἀθήνα. . . Μωρὲ σπίτια, καὶ δρόμοι! Γύρναγα σὰ σκυλὶ πῶχει χάση τὸν ἀφέντη του. Μαθημένος ἀπ' τὰ βουνὰ καὶ τὰ μονοπάτια ξεγλιστραγα στοὺς ἴσιους μαρμαρένιους δρόμους· τὰ σπίτια ἐκεῖνα, πὶὸ ψηλὰ ἀπ' τὸν Καράμπαμπα τῆς Χαλκίδας, θάρρευα ποὺ θὰ μοῦ πέσουν ἀπάνω στὴ σκούφια. Ἐννοιωθα τὸ μυαλό μου πῶφερνε γυροβολιὰ μέσ' στὴν κόκα. Μωρέ, τί θέλει ἡ ἀλεποῦ στὸ παζάρι, λέω, καὶ τὸ μαζώνω πάλι τὴ δεύτερη μέρα γιὰ τὴ Χαλκίδα. Ξαπόστασα καμμιὰ βδομάδα ἐκεῖ μὲ κάτι ἄλλους πατριῶτες, κι' ἀπὲ δρόμο γιὰ τοῦ Γερακιοῦ. . . Τὸ βράδυ ἦρθα, ταχινὸ νὰ ὁ κουμπάρος ὁ Στάθης ἀπ' τὴ Γαλατσόνα. — Καλῶς ὤρισες, καλῶς σᾶς βρῆκα. Ἀρχίνησε νὰ μὲ ρωτᾷ πῶς καλοπέρασα στὸ ταξίδι. Ἀπὸ κουβέντα σὲ κουβέντα μοῦ λέει: — Καὶ τώρα δὲ πῶλειπες, κουμπάρε Νάσο, μεγάλα πράματα γίνηκαν στὸ σπιτικό μου. Ἡ ὄψι του ἐγέλαγε. Κατάλαβα πὼς κάτι καλὸ μετὰτι ἔφερε: — Καὶ τί καλὸ γένηκε, κουμπάρε; — Ἀρραβώνιασα τὴ βαφτιστικιά σου τὴν Τασώ! — Καὶ μὲ ποιόν, κουμπάρε; — Μ' ἓνα λεβεντόπαιδο ἀπ' τὸ τούρκικο πέρα. — Καλορρίζικα καὶ καλὰ στέφανα. Καὶ ποῦ τὸν πέτυχες τὸ γαμπρό; νᾶχουμε καὶ καλὸ ρώτημα, χωριανός μας εἶναι; — Τ' ἀφεντικό, λέει, τὸν ἔφερε ἀγροφύλακα γιὰ τὶς ἐλιές ἀπὸ πέρα. Ἀπ' τὴν

πρώτη μέρα ἡ Τασὼ τὸν ἐμάτιαξε, μὰ κι' αὐτοῦ νοῦ τοῦ χτύπησε στὰ μάτια τὸ κορίτσι. Ρώτησα τὴ γνώμη τ' ἀφεντικοῦ· μοῦ λέει : νοικοκυρόπουλο ἦταν στὸ τόπο του· μὲ κάποιον πιάστηκε, τοῦδωσε μιὰ κουμπουριά καὶ τὸν λάβωσε, κ' ἔτσι παράτησε τὸ τούρκικο κ' ἦρθε στὸ ῥωμαϊκό. Νὰ μὴ σ' τὰ πολυλογάω, μὲ λίγες μέρες τ' ἀφεντικό τέλειωσε τὴ δουλειά. Ὡς τὰ Χριστούγεννα θὰ κάνουμε καὶ τὰ στεφανώματα καὶ στὴν εὐχὴ τοῦ Θεοῦ πιά. Ταιρισμένο κι' ἀγαπημένο ἀντρόγυνο θὰ κάνουνε, κουμπάρε. Τὸ δειλινὸ θὰ σοῦ στείλω τὸ παιδὶ νὰ τὸ δῆς κ' ἐσύ . . .

Γ'

Στὰ ἡλιοβασιλέματα ἀνοίγει ἡ πόρτα τοῦ σπιτιοῦ καὶ νὰ σου ἕνας λεβέντης μαυρομούστακος, ὡς εἰκοσιπέντε χρονῶν παλικάρι. Βάνει μετάνοια, μοῦ φιλάει τὸ χέρι, κάθισε διπλα μου κι' ἀρχίσαμε νὰ τὰ λέμε. — Μωρὲ παιδί μου, ἀπὸ ποιο χωριὸ εἶσαι ; — Ἄπ' τὸ Προμύρι . . . — Μωρὲ ἤμτανε κ' ἐγὼ παγεμένος μιὰ βολὰ ἐκεῖ, ἐδὼ καὶ εἰκοσιπέντε χρόνια κι' ἀγόρασα μιὰ φοράδα. Ζῆ ἀκόμα ὁ Μανώλης ὁ μυλωνᾶς ; — Μπάρπας μου ἦτανε, λέει, πέθανε ἐδὼ κι' ἕξη χρόνια. — Ἄμ' ἡ ἀδερφή του ἡ Χρήσταινα ; — Ἡ συχωρεμένη ἡ μάννα μου ! — Τῆς Χρήσταινας γιὸς εἶσαι καὶ δὲν τὸ λές ;

τῆς κουμπάρας μου γιός; — Κουμπαριά ἔχουμε, λέει χαρούμενος, διπλὴ κουμπαριά θὰ κάνουμε τώρα. — Γιὰ πές μου, μωρὲ παιδί, τ' ὄνομά σου. — Γιαννιὸς Ζήσης! — Μωρέ, ἐσ' εἶσαι ὁ βαφτιστικός μου; Ἐσύ; Ἐφτὰ μερῶν ἦσουνα καὶ σὲ εἶχανε γιὰ θάνατο· ἔλαχα στὸ σπίτι τότες καὶ σὲ βάφτισα· οὔτε λογάριαζα πὼς θὰ ζήσης καὶ θὰ γίνῃς τέτοιος λεβέντης. Τὸ παιδί ἀναγάλλιασε· ἔσκυψε πάλι καὶ μοῦ φίλησε τὸ χέρι: — Τυχερὸ ἦταν, λέει, τὸν ἴδιο νοννὸ νᾶχουμε μὲ τὴν Τασώ· τώρα θὰ μᾶς στεφανώσης κι' ὅλα. Τῷχα ξεχάση γιὰ μιὰ στιγμή αὐτό· ἄξαφνα μοῦ σκέπασε τὸ νοῦ σὰ μαῦρο σύννεφο: — Τί λές, Γιαννιό, νὰ σᾶς στεφανώσω; Καὶ δὲν ξέρεις πὼς δὲν μπορείς νὰ κάνῃς τὴν Τασὼ γυναῖκα, ἀφοῦ εἴσαστε κ' οἱ δυὸ βαφτιστικοὶ μου, ποὺ θὰ πῆ ἀδέρφια;

Ἄστροπελέκι νᾶπεφτε μπροστά του δὲ θὰ γινόντανε ἔτσι ἢ ὄψι του· ἐκέρωσε, τοῦφυγε τὸ αἷμα ἀπ' τὶς φλέβες. — Νὰ μὴν πάρω τὴν Τασώ, εἶπε· τί λές, νοννέ; Τώρα πὰ μοῦ τὸ λές αὐτό; Θὰ εἶμαι ἄτιμος ἄνθρωπος, ἂν τ' ἀφήσω ἔτσι τὸ κορίτσι. — Καὶ θὰ εἶσαι κολασμένος αἰώνια, ἂν πάρῃς τὴν ἀδερφή σου. Ἀρχίνησε τότε νὰ κλαίῃ σὰν μωρὸ παιδί, ἕνας ἄντρας ἐκεῖ θεριό. Τὸν ἐλυπήθηκε ἡ ψυχὴ μου, μὰ τί μπορούσα νὰ τοῦ κάνω; Ἔτσι ἦταν τῆς τύχης τὸ γρηφό.

Σηκώθηκε σὲ λίγο ὀλόρθος καὶ σκούπισε τὰ μάτια του· ἡ ὄψι του ἦτον ἀλλοιωτική, σὰν ἀγριεμένου ἀνθρώπου. — Ὅ,τι κι' ἂν κάνω, νοννέ, μὴ μου δώσης τὴν κατάρα σου, εἶπε κ' ἔφυγε δρομῆς.

Ὅλη τὴ νύχτα δὲ σφάλησα μάτι. Συλλογιώμουνα τὴν ὄψι τοῦ Γιαννιοῦ, τὰ στερνὰ λόγια του. . . κάτι κακὸ προμηνοῦσε ἡ καρδιά μου. Δὲν εἶχε φέξη ἀκόμα κι' ἀκούω τὸ σκυλί κ' ἐγαύγιζεν ὄξω ἀπὸ τὴν πόρτα. Ἄνθρωπος ἐρχότανε χτυπᾶ ἡ πόρτα. — Ποιὸς εἶναι ; φωνάζω καὶ πετιέμαι ἀπ' τὸ τσεργί. — Ἐγὼ ὁ Γιαννιός, λέει μὰ βραχνὴ φωνή. — Τί θές τέτοιαν ὥρα, παιδί μου ; — Ἄνοιξε, νοννέ, ἄνοιξε ! Τ' ἀνοίγω καὶ μπαίνει. Ἡ ἀναλαμπὴ τῆς φωτιᾶς ἔπεφτε ἀπάνω του. Τί ὄψι ἦταν ἐκείνη ! ποτὲ δὲ θὰ τὴν ξεχάσω. Τί μάτια πεταγμένα σὰν τοῦ σφαγμένου ἀρνιοῦ ! — Οὔτ' ἐγὼ, οὔτε ἄλλος κανένας τὸ λοιπόν, οὔτε ἄτιμη στὸ χωριὸ νὰ μένη, λέει σὰν νὰ παραμίλαγε — Τί λές, μωρὸ παιδί ; Για ποιὰν μιλᾶς ἔτσι ; κ' ἔννοιωθα ἀνατριχίλα σ' ὄλο τὸ κορμί. — Τὴν Τασώ . . . — Τὴν Τασώ ; — Τὴ σκότωση ! καὶ μοῦδειξε τὴν καρμπίνα πού κράταγε στὸ χέρι. Ἀπόμεινα σὰ μαρμαρωμένος· ἡ φωνὴ μου κόπηκε· οὔτε ἔβλεπα οὔτε ἄκουα· σωριάστηκα καθιστὸς σὲ μιὰ κασέλλα. Σὰ μέσ' στὸν ὕπνο μου ἄκουσα τὰ στερνὰ λόγια τοῦ Γιαννιοῦ : — Ἐχε γειά, νοννέ, γιὰ πάντα. Μὴν

ξαναρωτήσης για μένα, από βόλι θά πάω κ' ἐγώ...
Ἄλήθεια τὸ εἶπε· δὲν ξανακούστηκε τίποτε γι' αὐτόν.
Ἔστερα ἀπὸ ἕνα χρόνο σκοτώθηκε στὴ Μακρυνίτσα».

Δ'

Ὁ γέρον χωρικός ἐσηκώθη καὶ ἐκάλυψε τὴν κεφαλήν μὲ τὸν μαῦρον καλογηρικὸν σκοῦφον του:
— Ὅ,τι ἤθελες τῶμαθες, καλή σου νύχτα!

Δὲν ἐσάλευσα ἀπὸ τὴν θέσιν μου, οὔτε ἀπέδωκα τὸ καληνύκτισμα. Ἐνῶ διὰ τοῦ βλέμματος παρηκολούθουν τὴν λευκὴν σκιαγραφίαν τοῦ ἀγρότου ἐξαφανιζομένην βαθμηδὸν εἰς τὸ νυκτερινὸν σκότος, ἐπροσπάθουν νὰ ἀναπαραστήσω μὲ ὄλας τὰς τραγικὰς σκηνάς, ἐπὶ τοῦ πρὸ ἐμοῦ ἀναπεπταμένου ἀπεράντου θεάτρου τῆς φύσεως, τὸ ἀγροτικὸν δράμα, τὸ ὁποῖον τόσον συνοπτικῶς μοῦ διηγῆθη ὁ γέρον πάρεδρος τοῦ Γερακιοῦ.

ΔΕΝ ΕΝΟΙΚΙΑΖΕΤΑΙ

Ο κύριος Ἀνδρέας Ἀμπελίδης, ἀφοῦ ἀνέγνωσεν ἐπιτροχάδην τὰς εἰδήσεις καὶ τὰ τηλεγραφήματα τῶν πρῶινῶν ἑφημερίδων, ἔρριψεν ἔπειτα ἐν βλέμμα καὶ εἰς τὰς ποικίλας γνωστοποιήσεις τῆς τετάρτης σελίδος. Εἶδεν ἐκεῖ δρομολόγιον ἀτμοπλοικῆς ἐταιρείας, φάρμακον κατὰ τῆς ἐπιληψίας, ἀγγελίαν φοιτητοῦ ζητοῦντος παραδόσεις, νέον εἶδος βαφῆς διὰ τὰ ὑποδήματα καὶ πλείστα ἄλλα οὐδόλω; ἐνδιαφέροντα αὐτόν. Ἄλλ' ἐσταμάτησε προσεκτικὸς εἰς σειρὰν τριστίχων καὶ τετραστίχων καταχωρίσεων, τῶν ὁποίων προηγεῖτο μὲ μεγάλα γράμματα ἢ λέξεις: *Ἐνοικιάζεται. Ἐνοικιάζεται ἐν μαγαζεῖον... Ἐνοικιάζεται ἐν ὑπόγειον... Ἐνοικιάζεται ἀπὸ τῆς 1ης προσεχοῦς 7βρίου οἰκία μοναχικὴ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀκαδημίας...*

— Εἶναι καθὼς μᾶς χρειάζεται! ἐμονολόγησε περιχαρῶς· καὶ χωρὶς τὰ χάση καιρὸν—ὡς ἄνθρωπος ζήσας εἰς τὴν Ἀγγλίαν—ἔλαβε τὸ καπέλλον καὶ τὴν ράβδον τοῦ κατέβη γοργῶς τὴν κλίμακα τοῦ ξενοδοχείου διευθυνόμενος πρὸς τὴν ἐνοικιαζομένην οἰκίαν.

Ἦτο νέος ξανθογένειος, ἕως τριάκοντα ἐτῶν, ὑψηλός, εὐθυτενής καὶ εὐχάριστος τὴν ὄψιν καὶ τοὺς τρόπους. Τὸν πατέρα του εἶχε χάσει, ὅταν ἀκόμη ἦτο νήπιον, ἀπέμεινε δὲ μόνη ἐλπίς καὶ παρηγορία ἀγαθῆς μητρός, ἡ ὅποια τὸν ἔθρεψε μὲ τὸ γάλα τοῦ ἰδικοῦ της στήθους καὶ τὰ αἰσθήματα τῆς ἰδικῆς της καρδίας. Κατ' ἀρχὰς ἡ Κυρία Ἀμπελίδου κατῴκει εἰς τὴν Σῦρον, μετέβη δὲ εἰς τὰς Ἀθήνας χάριν τῶν σπουδῶν τοῦ νέου Ἀνδρέα, ὁ ὁποῖος ἐτελείωσε τὸ Γυμνάσιον εὐδοκίμως εἰς ἡλικίαν δεκαοκτὼ ἐτῶν.

Περιουσίαν εἶχαν μόλις ἐπαρκοῦσαν πρὸς συντήρησιν ὄχι πολὺ ἄνετον, ὅθεν εὐθύς μετὰ τὸ τέλος τῶν σπουδῶν του ὁ Ἀνδρέας ἐζήτησε καὶ εὔρεν ἐργασίαν εἰς τὴν Ἀγγλίαν, προσληφθεὶς ἐκεῖ ὡς ὑπάλληλος μεγάλου ἐμπορικοῦ οἴκου. Ὁ ἀγαθὸς χαρακτήρ καὶ ἡ τύχη συγχρόνως τὸν ἐβοήθησαν τόσον, ὥστε ταχέως ἀπὸ ὑπαλλήλου ἔγινε συνέταιρος καὶ ἐκ τοῦ ἐλαχίστου ἀπέκτησε περιουσίαν ὑπερβαίνουσαν τὰς εἴκοσι χιλιάδας ἀγγλικὰς λίρας.

Καὶ τώρα, μετὰ δωδεκαετῆ ἐργασίαν, ἐξεπλήρου τὴν διακαῆ ἐπιθυμίαν τῆς μητρός του, τὴν ὅποian καὶ συνεμερίζετο : νὰ ἐπανεέλθουν καὶ νὰ ζήσουν ἡσυχὰ ὑπὸ τὸν ἥλιον τῆς μεσημβρίας, φεύγοντες τὴν παγερὰν ὁμιγλὴν τοῦ Βορρᾶ. Πρὸ μιᾶς ἑβδομάδος ἀπεβιβάσθησαν εἰς τὸν Πειραιᾶ, καὶ ἡ μὲν

μήτηρ μετέβη προσωρινῶς νὰ ἰδῇ τὴν ἀδελφὴν τῆς εἰς τὴν Σῦρον, καὶ νὰ περάσῃ ἐκεῖ τοὺς θερινοὺς μῆνας, ὁ δὲ Ἄνδρέας ἦλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας ζητῶν οἰκίαν πρὸς ὀριστικὴν ἐγκατάστασιν, καὶ εἰς τοῦτο κατεγίνετο ἀπὸ τινῶν ἡμερῶν.

* *
*

Εὐτυχῶς ἡ διεύθυνσις τῆς ἐνοικιαζομένης οἰκίας δὲν ἦτο περίπλοκος, διότι ἔκειτο ἐπὶ γνωστοστάτης ὁδοῦ καὶ ἔφερεν ἀριθμόν, ὥστε δὲν εἶχεν ἀνάγκη παραπομπῶν εἰς παντοπωλεῖα καὶ λαχανοπωλεῖα γειτονικὰ πρὸς ἀνεύρεσίν τῆς. Ἄλλως καὶ ἐπὶ τῆς ἐξωθύρας ἐλεύκαζε κολλημένον ὡς ἔμπλαστρον μέγα ἔντυπον ἐνοικιαστήριον.

Ὁ κύριος Ἀμπελίδης ἔκρουσεν ἀδιστακτῶς τὴν θύραν αὐτὴν. Νεαρὰ ὑπερέτρια ἦλθε καὶ ἤνοιξεν. Εἶπεν ὅτι ἐπεθύμει νὰ ἰδῇ τὴν οἰκίαν, ἂν εἶναι δυνατόν, καὶ ἡ ὑπερέτρια, χαρίεσσα κόρη ἐξ Ἄνδου, γλυκεῖα ὡς τὰ σῦκα τῆς πατρίδος τῆς, προθύμως ἔσπευσε νὰ τὸν ὀδηγήσῃ.

Ἡ εἴσοδος τῆς οἰκίας, ἡ αἶθουσα, ἡ τραπεζαρία, τὸ μαγειρεῖον, ὁ πρὸς τὸν μικρὸν κῆπον ἐξώστης, ἦρσαν εἰς αὐτὸν ὑπερβολικά. Ἐθαύμαζε δὲ καὶ τὴν καθαριότητα καὶ τὴν ἄμεμπτον τάξιν καὶ φιλοκαλίαν, μὲ τὴν ὁποῖαν ἦσαν τὰ πάντα διεσκευασμένα, τόσον ὥστε θὰ ἦτο πρόθυμος νὰ ἐνοι-

κιάση τὴν οἰκίαν ὅπως ἦτο καὶ εὗρισκετο μὲ ὄλα τῆς τὰ ἔπιπλα καὶ σκεύη. Μόνον τῷ ἐφαίνετο μεγαλυτέρα παρ' ὅση ἐχρειάζετο διὰ δύο ἀνθρώπους, τὴν μητέρα του καὶ αὐτόν, ἐγνώριζε δὲ ὅτι ὅσον εὐρυχωρότερος ὁ οἶκος τόσον ἐπιπονωτέρα εἶναι καὶ τὰ καθήκοντα τῆς οἰκοδεσποίνης· καὶ ἡ μήτηρ του ἦτον ἡλικιωμένη καὶ ἀδυνάτου κράσεως. Ἄλλὰ πάλιν ἡ οἰκία ἦτο τόσον ὠραία ! Τάχα θὰ εὕρισκεν ἄλλην ὅπως τὴν ἠθέλαν ; Ἐπειτα ὄλα οἰκονομοῦνται ὅταν θέλη κανεῖς . . . ἐσυλλογίσθη τελικῶς ὁ μέλλων ἐνοικιαστὴς καὶ, ἀφοῦ περιεργάσθη λεπτομερῶς τὰ πάντα, ἐκτὸς δύο δωματίων, τὰ ὅποια ἦσαν κλειστά, διότι ἦσαν ἀκόμη ἀσυγῦριστα, καθὼς εἶπεν ἀφελῶς ἡ ὑπηρέτρια, ἠρώτησε ποῦ ἡδύνατο νὰ εὔρη τὸν οἰκοδεσπότην διὰ νὰ συνεννοηθῇ.

— Ἡ κυρία τὸ νοικιάζει τὸ σπίτι· ἂν θέλετε νὰ μιλήσετε μὲ τὴν κυρία ;

— Καὶ κατοικεῖ ἐδὼ ἡ κυρία ;

— Μάλιστα.

— Πῶς ὀνομάζεται ;

— Κυρία Στεφανῆ.

— Δὲν τὴν γνωρίζω . . . Καὶ πότε ἠμπορῶ νὰ τὴν ἰδῶ ;

— Καὶ τώρα εὐθὺς ἂν θέλετε· εἶναι στὴν κάμαρά τῆς, περάστε στὴ σάλα νὰ τῆς μιλήσω.

* *
*

Ὁ Ἀνδρέας ἐκάθισεν ἐπὶ κεντητοῦ καθίσματος πλησίον μικρᾶς τραπέζης καὶ ἐπρόσμενε. Καὶ ἐπειδὴ ἡ κυρία δὲν ἤρχετο γρήγορα, ἴσως διότι ἦτον ἀτημέλητος, ἔλαβε τὸ ἐπὶ τῆς τραπέζης λεύκωμα τῶν φωτογραφιῶν καὶ τὸ ἤνοιξε. Ὅλοι αἱ φυσιογνωμίαι ἦσαν ἐντελῶς ἄγνωστοι, ἀλλ' εἰς τὴν θέαν μιᾶς, τῆς τελευταίας φωτογραφίας, ὁ Ἀνδρέας ἀνεσκίρτησεν ἔκπληκτος. Ἦτο εἰκὼν κόρης ἕως δεκαπέντε ἐτῶν πολὺ χαριτωμένης.

— Μπα ! σὰν τὴ Σοφία ! ἐπιθύρισε χωρὶς νὰ θέλῃ. Τόση ὁμοιότης, παράξενον !

Καὶ ἀφοῦ προσήλωσε πάλιν τὸ βλέμμα εἰς τὴν φωτογραφίαν :

— Ἀδύνατον, ἀδύνατον ! ἐπρόσθεσεν. Εἶναι αὐτὴ ἡ ἴδια· γνωρίζω καὶ τὸ φορεμά της· τὸ ἐνθυμοῦμαι ἀκόμη αὐτό . . . τὸ τριανταφυλλί . . .

Φαίνεται ὅτι θλιβερὰ ἀναμνησίς του ἀφυπνίσθη ἐκ τῆς θέας τῆς παρθενικῆς ἐκείνης μορφῆς, διότι ἔχασε διὰ μιᾶς ὅλην τὴν εὐθυμίαν, ὅλην τὴν ὄρεξιν του. Ἐκλείσθη τὸ λεύκωμα καὶ ἀνεστέναξεν. ἔπειτα τὸ ἔλαβε πάλιν . . .

— Καϋμένη Σοφία ! ποῖς ξέρει ποῦ βρίσκεται τώρα ; ζῆ ; ἀπέθανεν ; εὐτυχεῖ ἢ δυστυχεῖ ; Θὰ

μάθω ἴσως. Ἄφοῦ ἔχουν τὴν φωτογραφίαν ἐδώ, θὰ γνωρίζουν καὶ τὸ πρωτότυπον.

Ἦτο τόσοσιν βυθισμένος εἰς τὰς σκέψεις του αὐτάς, ὥστε σχεδὸν ἐτρόμαξεν ἐκ τῆς μελωδικῆς φωνῆς, ἣ ὁποία ἀντήχησε πλησίον του :

— Μὲ συγχωρεῖτε πολὺ! . . . Σᾶς ἔκαμα νὰ περιμένετε.

— Ἄ, μᾶ! ἐγὼ πρέπει νὰ σᾶς ζητήσω συγγνώμην, Κυρία μου, ἔσπευσε ν' ἀποκριθῆ μετ' αἰσχύνην, ἐγὼ πὺν σᾶς ἀνησύχησα. Ἐπειτα δὲν ἔμεινα μόνος· εὗρηκα γνωριμίας παλαιὰς εἰς τὰς φωτογραφίας σας.

Ἡ κυρία ἐκάθισεν ἀπέναντί του εἰς τὸν καναπέν. Ἦτον ἀκόμη νεωτάτη, μελαχρινή, εὐμορφη καὶ ἐπιχαρίτως ἀφελῆς εἰς τὰς κινήσεις καὶ εἰς τοὺς λόγους, πολὺ κομψὴ μὲ τὸ κανονικῶς μικρὸν της σῶμα, ὡς μικρὰ καλλιτεχνικὴ ἔκδοσις ὠραίου βιβλίου. Ὁξυδερκῆς ὀφθαλμὸς θὰ διέκρινεν ἐπὶ τοῦ μετώπου της ἴχνη θλίψεων μακρῶν· ἀδιόρατοι αὐλακες διεγράφοντο ἐπὶ τῶν δροσερῶν παρειῶν της, ἐπὶ τῶν ὁποίων θὰ ἐκυλίσθησαν ἄλλοτε ἄφθονα δάκρυα, καὶ ἡ φωνὴ της, περιπαθῆς καὶ γλυκεῖα, δὲν ἐφαίνετο ἀσυνήθιστος εἰς στεναγμούς. Ἀλλὰ ταῦτα πάντα πρὸ πολλοῦ παρήλθαν καὶ μετὰ τὰς καταιγίδας ἡ αἰθρία ἐφώτισε πάλιν τὴν ζωηρὰν καὶ φιλόγελων ἐκείνην μορφήν.

Ἰδίως ὅταν ὠμίλει — ἡ μικρὰ μελαχρινή, ἀνεδεικνύετο περισσότερο θελκτική. Τότε ἐπρόβαλλαν ὀπισθεν τῶν διαστελλομένων χειλέων μικρὰ λευκότετα δόντια, καὶ τὰ μαῦρα μάτια της εἰς τὴν ἀντίθεσιν αὐτὴν ἐσπινθήριζαν λαμπρότερα.

Ὁ Ἄνδρέας δὲν ἦτον ὀξυδερκής· κάθε ἄλλο — ἦτο μάλιστα μύωψ καὶ δὲν μετεχειρίζετο δίοπτρα. Ἐπειτα ἡ αἶθουσα δὲν εἶχε πολὺ φῶς, διότι τὰ παραθυρόφυλλα ἦσαν κλειστὰ ἔνεκα τοῦ ἡλίου. Ὡστε μελέτας φυσιογνωμικὰς δὲν ἠδύνατο νὰ κάμῃ ἐπὶ τῆς μορφῆς τῆς οἰκοδεσποίνης, ἀλλὰ καθ' ὅσον ἐπροχώρει ἡ περὶ τῆς οἰκίας καὶ τῶν λοιπῶν σχετικῶν τυπικὴ καὶ ἄνοστος συνομιλία, ὁ νέος ἔμπορος ὑπέκυπτεν ὅλον ἐν εἰς τὸ θέλημα τοῦ βλέμματος καὶ τῆς φωνῆς ἐκείνης, ἰδίως τῆς φωνῆς, ἡ ὁποία εἶχε τὸ παράξενον χάρισμα νὰ ἐνθυμίζῃ ἄλλας γνωστὰς καὶ προσφιλεῖς φωνάς. — Αὐτὸ τοῦλάχιστον ἐφρόνει ὁ Ἄνδρέας. Βαθμηδὸν δὲ ἤρχισε νὰ αἰσθάνεται ἀτονίαν, ἔκλυσιν δυνάμεων, ὡς νὰ ἔπινε ναρκωτικὸν . . .

* *
*

Αἱ περὶ τῆς οἰκίας συμφωνίαι κατέληξαν εἰς τὸ ὅτι ὁ Ἄνδρέας ἐδέχετο μὲν κατ' ἀρχὴν τὴν τιμὴν τοῦ ἐνοικίου, ἀλλ' ἐπεφυλάσσετο νὰ τηλεγραφῆσῃ αὐθημερὸν πρὸς τὴν μητέρα του καὶ μετὰ τὴν

συγκατάθεσίν της νὰ προβῆ εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ συμβολαίου.

— Καὶ τώρα, Κυρία μου, θὰ μὲ συγχωρήσετε νὰ σᾶς ζητήσω μίαν τελευταίαν χάριν ; ἠρώτησεν ὁ Ἄνδρέας σηκωθείς ν' ἀναχωρήσῃ, ἀφοῦ ἄφησεν ἐπὶ τῆς τραπέζης τὸ ἐπισκεπτήριόν του.

— Κ' ἐρωτᾶτε ; ἀπήντησε μειδιῶσα μὲ χάριν ἐκείνη.

— Εἶδα εἰς τὰς φωτογραφίας σας μίαν παλαιάν, παιδικὴν γνώριμον. Ἦθελα νὰ σᾶς ἐρωτήσω, ἂν εἶναι συγγενῆς σας ἢ φίλη ; ἂν ξέρετε τί γίνεται τώρα ;

— Ποίαν ;

Ἡ κυρία ἐπλησίασε καὶ ἔκυψε πρὸς τὴν ἀνοικτὴν σελίδα τοῦ λευκώματος. Ὁ Ἄνδρέας εἰς τὴν προσέγγισιν τῆς πυκνῆς καὶ εὐώδους ἐκείνης κόμης ἐρρίγησεν.

Ἡ κυρία δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ δυνατὸν γέλωτα.

Ὁ νέος ἔμπορος προσεβλήθη, ἐταράχθη.

— Μὲ συγχωρεῖτε πὺν γελῶ ἔτσι· ἀλλ' ἔχω αἰτίαν σπουδαίαν. Φαίνεται ὅτι κάποια ὁμοιότης θὰ σᾶς ἐγέλασε . . .

— Καλὲ τί ὁμοιότης ; Δὲν εἶναι αὐτὴ ἡ Σοφία ;

— Ναί, Σοφία λέγεται καὶ αὐτή. . . ἐγὼ δηλαδή.

— Ἔσεῖς ! ἐσύ, Σοφία . . . Ἄ ! ναί ! ναί !

τυφλὸς ἐγὼ τόσην ὥραν ! Κάτι ἔννοιωθα μέσα μου, κάτι μοῦ ἔλεγεν ἡ καρδιά μου, ἀλλὰ δὲν ἤμποροῦσα νὰ τὸ φαντασθῶ ποτέ.

Ἡ Σοφία ἔμεινεν ἔκπληκτος, ἄφωνος πρὸς στιγμὴν· ὠπισθοχώρησε φοβηθεῖσα.

— Κύριε ! . . .

— Σοφία, μ' ἔλησμόνησες ;

Τότε μόλις εἶδεν ἐκείνη ἐπὶ τῆς τραπέζης τὸ ἐπισκεπτήριον μὲ τὸ ὄνομα : Ἄνδρέας Ἀμπελίδης.

— Ἀνδρέα ! ἃ ! ὕστερα ἀπὸ δώδεκα ἔτη, πῶς νὰ σὲ γνωρίσω ; Τί σύμπτωσις ! τί εὐτυχία ! . . . Φαντάσου, νὰ παίζωμεν τόσην ὥραν κομφοδίαν χωρὶς νὰ τὸ ξέρωμε. Ὅσον συλλογίζομαι τὸ Σεῖς καὶ τὸ Σᾶς, ποῦ μοῦ εἶπες καὶ σοῦ εἶπα. Τόσον ἀλλάξαμε λοιπὸν καὶ οἱ δύο ;

— Καϋμένη Σοφία ! Τόσα καὶ τόσα ἔγιναν σ' αὐτὰ τὰ δώδεκα χρόνια ! . . . παντρεύθηκες ἐσύ, εἶπε θλιβερῶς· ἐγὼ ξενιτεύθηκα . . . Μὰ ἐπὶ τέλους νά, πάλι μαζί !

— Θυμᾶσαι τὰ καλά, τὰ τρελλά μας ἐκείνα χρόνια στὴ Σύρα ; Θυμᾶσαι τὴ γειτονιά μας ;

— Θυμᾶσαι τὴν ἀγάπη μας, Σοφία, τὴν παιδιάτικη ἐκείνη ἀγάπη ; Πόσα δάκρυα ἔχυσα ὅταν σ' ἄφησα !

Ἡ Σοφία ἐκοκκίνισεν ἑλαφρὰ καὶ τὰ μαῦρα

μάτια της υγράνθησαν με τὴν ἀνάμνησιν τῶν νεανικῶν ἐκείνων ἐρώτων.

* *
*

Ὅταν ἐμπλεχθῆ κανεὶς εἰς τὸ γλυκὺ δίκτυον τῶν ἀναμνήσεων, μένει ἐπὶ πολὺ περυγίζων ἐντὸς αὐτοῦ. Ἐνθυμήθησαν ἐπεισόδια, ἐκδρομάς, περιπάτους, χιλίας ἀνοησίας προσφιλεῖς εἰς τὸ βάθος τοῦ παρελθόντος. Ἐπειτα ἐπηκολούθησαν καὶ αἱ πικρῆαι.

Ἡ Σοφία διηγήθη μετ' ὀλίγας λέξεις, πῶς τὴν ὑπάνδρευσαν μετ' ἄνδρα γέροντα, φιλάσθενον, φιλάργυρον, πρὸς τὸν ὁποῖον δὲν ἠσθάνετο καμμίαν συμπάθειαν, καὶ ποίαν τυραννισμένην ζωὴν διήλθε μετ' αὐτοῦ ἐπὶ πέντε ἔτη, ἀπομείνασα χήρα εἰς ἡλικίαν εἰκοσιδύο ἐτῶν.

Καθ' ὅσον ἐκείνη ὠμίλει, ὁ Ἄνδρέας ἀνέπνεεν, ἀνεκουφίζετο. Τὴν ἐνόμιζεν ὑπανδρευμένην πρὸ μιᾶς στιγμῆς καὶ τώρα ἐμάνθανεν ὅτι εἶναι χήρα. Ὁ θάνατος τοῦ φιλαργύρου αὐτοῦ γέροντος συζύγου τὸν ηὐχαρίστει ὑπερβολικά. Πόσον κακὸς εἶναι κάποτε ὁ ἄνθρωπος !

Ὁ Ἄνδρέας ἀφ' ἐτέρου εὐτυχέστερος ἐξιστόρει τὰ τῆς ἐν Ἀγγλίᾳ διαμονῆς του.

— Καὶ μ' ἐνθυμήθηκες καμμιά φορὰ ἐκεῖ, Ἄνδρέα ; ἠρώτησε δειλὰ ἡ Σοφία.

— Ἄν σ' ἐνθυμήθηκα ; Μόνη σου εἶδες πὼς ἐφρόντιζα νὰ μάθω τὶ γίνεσαι. Θέλεις καὶ ἄλλο ; Νά, λοιπόν !

Ἄνεσυρεν ἐκ τοῦ θυλακίου τὸ χαρτοφυλάκιόν του καὶ ἔδειξεν ἐντος μικροῦ χωρίσματος μικρὰν πλεξίδα μαῦρων μαλλιών.

— Τὰ γνωρίζεις αὐτά, Σοφία ;

Ἡ νέα χήρα ἐκοκκίνισε περισσότερον :

— Εἶναι δικά μου ! Σοῦ τὰ ἔδωκα ἐκεῖνο τὸ βράδυ πρὶν φύγης. Ἄλλὰ κ' ἐγώ, τί μὲ νομίζεις τάχα ;

Ἐχάθη διὰ μίαν στιγμὴν καὶ ἐπανῆλθε κρατουῖσα μικρὸν κιβώτιον· τὸ ἤνοιξε καὶ ἔσυρε τεμάχιον χάρτου :

Κι' ἂν φύγω, κι' ἂν ξενιτευθῶ σὲ μακρὸν ἀκρογιάλι,
μὴ μὲ ξεχνᾷς, ἀγάπη μου, καὶ θά γυρίσω πάλι . . .

Ἀνέγνωσε τὸ δίστιχον μὲ φωνὴν μελωδικήν, τὴν ὁποίαν ἔκαμνε περιπαθῶς τρομώδη ἢ συγκίνησις.

— Τοὺς γνωρίζεις αὐτοὺς τοὺς στίχους, Ἀνδρέα ;

— Εἶναι δικοί μου· τοὺς εἶχα λησμονήσῃ ἐντελῶς . . . Τότε ἔκανα καὶ στίχους, τώρα μόνον λογαριασμοὺς κάνω . . .

— Ποῦ ξέρεις ; τώρα πού γύρισες πάλι σ' τὸ γαλανὸ οὐρανὸ τῶν Ἀθηνῶν . . . κοντὰ στὸν Παρθενῶνα . . . καί . . .

— Καὶ σὲ βοῶκα ! θέλεις νὰ πῆς. Γιατί δὲν τὸ λές ;

— Μήτε τὸ ἔννοῶ αὐτό ! τὰ περασμένα πέρασαν. Τώρα θὰ φροντίσης νὰ εὕρης ἀποκατάστασιν ἐδὼ ὅπως σοῦ ἀξίζει· μία κόρη ἔμορφη, πλουσία...

— Κακὴ ποῦ εἶσαι !

— "Ὅχι, δὲν εἶμαι κακὴ, μήτε θὰ ζηλέψω." Ἐχω ἀπόφασιν νὰ μὴν παντρευτῶ. Θὰ εἶναι χαρὰ μου, εὐτυχία μου νὰ σὲ βλέπω εὐτυχισμένον.

— "Ἄφησε αὐτὰς τὰς γενναιότητας· ὕστερα ἀπὸ τόσων χρόνων βάσανα, ὕστερα ἀπὸ τὴν τυραννισμένην ἐκεῖν ἠζωὴ τοῦ πρώτου σου γάμου, ὕστερα ἀπὸ τὴν ἔρημιὰ καὶ μοναξιά, ἀφοῦ ἡ τύχη μὲ στέλνει κοντὰ σου μὲ τέτοιον παρὰξενον τρόπο, μὲ τέτοιαν σύμπτωσιν μοναδικήν, νὰ σοῦ φέρω ἀγάπη κοιμισμένη γλυκὰ γλυκὰ σὰν τὴ βασιλοπούλα τοῦ παραμυθιοῦ δώδεκα χρόνια στὰ βάρη τῆς καρδιάς μου, γιατί τὴν διώχνεις ἔτσι τὴν τύχην αὐτήν ;

* *
*

Ἐμίλει μὲ ζέσιν νεανικὴν, σχεδὸν μὲ θρασύτητα. Ἄλλ' ἢ ἐκ συμπτώσεως ἀνέλπιστος ἐκείνη συνάντησις τὸν εἶχε μεθύση.

Ἐλόκληρος ὁ δωδεκαετής χωρισμὸς ἐσβύννετο τελείως ἀπὸ τὰς ἀναμνήσεις του. Δὲν ἐνόει ὅτι εἶχε ἐμπρὸς του τὴν Κυρίαν Στεφανῆ, ἀλλὰ τὴν Σοφίαν, τὴν νεανικὴν φίλην του. Ὁ ἔρωσ ὁ σχεδὸν παιδικός, κρυμμένος τόσα ἔτη ὡς μικρὸς σπινθὴρ εἰς τὰ βάρη τῆς καρδιάς του, ἀνερχοπιζετο τώρα διὰ μιᾶς

ἐκ τῆς συναντήσεως αὐτῆς, καὶ ἐξεχύνετο εἰς φλόγας ὑπερτάτης ἀγάπης. Ἄλλ' ἢ νέα χήρα τὸν ἀνέκοιψε :

— Ἄνδρέα, δὲν θέλω νὰ θυσιασθῆς χάριν ἐμοῦ. Εἶμαι χήρα, ἡλικιωμένη, μὲ μικρὰν περιουσίαν ! Θὰ χάσης ἐξ αἰτίας μου τὸ μέλλον σου, τὸ σταδιὸν σου. Ποτέ, ποτέ !

— Σοφία, σ' ἀγαπῶ ! Ὅλ' αὐτὰ εἶναι ἀνοησίες πού λές. Ἐσὺ ἡλικιωμένη ! τὸ λές, κοκέττα, ἐπίτηδες αὐτό. Περιουσίαν ; δὲν θέλω· δόσε την εἰς τὸ πτωχοκομεῖον. Σοφία, γιατί, ξεχνᾷς τὰ ὠραιὰ μας ἐκεῖνα παιδικὰ ὄνειρα· νὰ ζήσωμε μαζί, εὐτυχισμένοι, ἀγαπημένοι ; Ὅταν ἦλθεν ἡ ὥρα νὰ ἀληθέψουν, γιατί γίνεσαι κακὴ, πεισματάρα ;

— Καὶ ἡ μητέρα σου ; δὲν συλλογίζεται τί θὰ πῆ ἡ μητέρα σου ;

— Ἡ μητέρα μου θὰ φιλήσῃ γλυκὰ τὰ μάτια τῆς ἀκριβῆς κόρης της.

Ἄπὸ τὴν ὄρμην τῶν αἰσθημάτων του εἶχε πέσῃ σχεδὸν ἰκευτικῶς πρὸ τῶν ποδῶν της.

— Ἄνδρέα, σὲ παρακαλῶ, κάθισε. . .

Ὁ Ἄνδρέας ὑπήκουσεν.

— Ἄς ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ θέμα μας. Τὸ σπίτι λοιπὸν τὸ θέλεις, ἂν συγκατατεθῆ καὶ ἡ μητέρα σου . . . Καὶ ἐπροσπάθει νὰ προσποιηθῆ ἀδιαφο-

ριαν, ἀλλ' ἡ συγκίνησις τῆς ἐφανερώνατο, ἔτρεμε σύσσωμος.

— Σοφία, εἶπεν ὁ Ἄνδρέας ἡσυχώτερα, ἄς ὀμιλήσωμεν γὰρ τὸ σπίτι, ἀφοῦ θέλεις· ἐσὺ τὸ ἀφήνεις ἐπειδὴ εἶναι μεγάλο, καὶ εἰς ἐμένα ἔρχεται μεγάλο. Ἄν τὸ κρατήσωμε μαζὶ . . . ἂν τὸ μοιρασθοῦμε. . . θὰ μᾶς ἔρχεται ἴσια ἴσια.

Καὶ ἐπειδὴ ἐκείνη ἔκυπτε τὴν κεφαλὴν σιωπηλῇ.

— Ἡ μήπως δὲν μ' ἀγαπᾶς πλέον; ἠρώτησε μὲ παράπονον.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἡ ὑψηρέτρια, ἡ ὁποία ἠπόρει διὰ τὴν παρατεταμένην ἐπίσκεψιν τοῦ ἀγνώστου ἐκείνου ἐνοικιαστοῦ, ἐπρόβαλε τὴν κεφαλὴν διὰ τῆς μισοανοικτῆς θύρας. Ἡ ἀπορία τῆς μετεβλήθη εἰς ἐκπληξιν, ὅταν εἶδε τὸν κύριον καθισμένον οἰκειότατα πλησίον τῆς κυρίας τῆς.

— Κυρία, εἶπεν ὀλίγον προπετῶς, ἔστειλεν ὁ κύριος πού εἶδε χθὲς τὸ σπίτι καὶ μὴνᾶ, πὼς τὸ θέλει καὶ θὲ νᾶρθη τὸ ἀπόγεμα γιὰ τὸ συμβόλαιο.

Ὁ Ἄνδρέας ἐταράχθη, ἡ Σοφία ὠχρίασε· μετὰ τὴν τελευταίαν ἄδικον μομφήν, τὴν ὁποίαν ἔρριψε κατ' αὐτῆς, ἀνεξήτει τὸ βλέμμα του διὰ νὰ τὸν διαψεύσῃ, καὶ ἐκεῖνος ἀνεξήτει τὸ ἰδικόν τῆς διὰ νὰ ζητήσῃ συγγνώμην. Τὰ βλέμματά των διεσταυρώθησαν γεμάτα ἀγάπην.

Ὁ Ἀνδρέας ἀνέμενε τὴν κρίσιμον ἀπάντησιν.

Ἡ ὑπηρετρια, ἣ ὁποία ἐνόει καὶ δὲν ἐνόει, ἐστέκετο ἄναυδος :

— Πές, ὅτι λυποῦμαι πολὺ, ἀλλὰ δὲν ἤμπορῶ νὰ τὸ δώσω τὸ σπίτι . . . Βγάλε καὶ τὸ ἐνοικιαστήριον ἀπὸ τὴν πόρτα. Θὰ τὸ κρατήσω ἐγώ....
δὲν ἐνοικιάζεται.

'Ακούμπησε άπάνω της τὸ χέρι (σελ. 160).

ΑΜΟΙΡΗ ΜΑΡΙΩ!

— Ἀλήθεια, τί γίνεται, μπάρμπα Κωσταντῆ, ὁ Θύμιος; Ὅλο τὸ χωριὸ τὸ εἶδα στ' ἀλώνια, μόνον αὐτὸν καὶ τὴ φανίλια του δὲν εἶδα.

— Ἄμ δὲν ἔμαθες τὴ συμφορὰ του;

— Τί ἔπαθε; εἶδησι δὲν ἔχω. Μὴν ψόφησαν τὰ γελάδια του;

— Ἄλλο βαρύτερο· θυμᾶσαι τὴν κόρη του τὴ μικρότερη, τὴν ἀνύπαντρη;

— Τὴ Μαριὼ δὲ θυμοῦμαι; ποὺ τὴν ἔρρανα μὲ ἀσήμια τόσες φορὲς, σὰ χόρευε πέρσι στὸ πανηγύρι! . . . Μὴν πέθανε;

— Χειρότερα· τῆς σάλειψαν τὰ λογικά, τρελλάθηκε.

— Τρελλάθηκε! εἶπα μὲ ἀπορίαν καὶ λύπην συγχρόνως, διότι ἡ Μαριὼ τοῦ Θύμιου ἦτον πράγματι μία ἀπὸ τὰς φημισμένας διὰ τὴν καλλονὴν, τὴν προκοπὴν καὶ τὴν ἀγαθότητα κόρας τοῦ χωρίου.

— Τρελλάθηκε ἐδὼ καὶ πέντε μῆνες.

— Μὰ πῶς, ἔτσι καλὰ καθούμενα;

— Εἶναι πολλὰ . . . ἄλλη ὥρα, νᾶχης ἀδειὰ σ' τὰ λέω.

— Τι ἄλλη ὥρα ; τώρα ἐδώ· δροσιὰ εἶναι, κανένας δὲ μᾶς ἀκούει· λέγε λοιπόν.

Ἐκαθίσαμεν εἰς ἓνα πεσμένον κορμὸν κάτω ἀπὸ τοὺς πελωρίους πλατάνους τοῦ ξηροποτάμου. Ἐπάνω εἰς τὰς κορυφὰς ἐσφύριζαν οἱ κόσσυφοι, εἰς τὰ πόδια μας ἐκελάρυζε τὸ νερὸν τῆς πηγῆς.

Ὁ συνοδός μου, ὁ ὁποῖος ἦτον ὁ μονόχειρ στρατιώτης τοῦ Καραϊσκάκη, ὁ γέρον πάρεδρος τοῦ χωρίου, ἤρχισε τότε νὰ διηγῆται μὲ τὴν συνήθη του νεανικὴν ζωηρότητα συνεχῶς ἀνασαλεύων τὴν ἀκρωτηριασμένην ὁμοπλάτην καὶ κτυπῶν μὲ τὴν βακτηρίαν τὰ κατὰ γῆς ξηρὰ πλατανόφυλλα :

«Τὸν περασμένο χρόνο, πού ἦσουν στὸ χωριό, πολλὲς φορὲς θὰ τὴν εἶδες τὴ δυστυχισμένη τὴ Μαριῶ σὰν καθόμασταν ἀπάνω στὸ καλύβι μου κα πέραναγε νὰ πάη στὴ βρύση γιὰ νερό. Θυμᾶσαι τί ξεχωριστὸν ἀγέρα ἀπ' τὶς ἄλλες εἶχε, πῶς κράταγε περήφανα τὸ κεφάλι, πῶς σιγαλοσειώτανε περπατῶντας· στὴν ὁμορφάδα τὴ φτάνανε κα' ἄλλες, στὸν ἀγέρα καμμιὰ δὲν τῆς ἔβγαιν' ὀμπρός. Αὐτὴ ἡ περὶσσια χάρη τὴν ἔφαγε. Μιὰ Κυριακὴ πῆγε στὴ χώρα νὰ πάρη ἓνα μαντίλι ἀπ' τὸ παζάρι. Ἐκεῖ τὴν πρωτόειδεν ὁ Τάσος τοῦ Γιώτη ἀπ' τοῦ Γερακιοῦ καὶ λαβώθηκε κατάκαρδα. Δὲν τὸν ἔχεις ἰδωμένον· ἓνα ψηλό, μαυρειδερό, μαυρομούστακο παιδί, ἀλή-

θεια λεβέντης. Ἦταν χινόπωρο κατὰ τὸν ἄη Δημήτρη σὰν τὴν πρωτόειδε. Ἄπ' τὰ τότες τῶβανε στὸ νοῦ του γιὰ καλά. Ποῦ τὸν ἔχανες, ποῦ τὸν εὔρισκες ; στὸ χωριό μας. Ἐχει συμπεθεριές ἐδώ· κανέννας δὲ μπῆκε σὲ ὑποψία. Ποῦ πρωτοσμιζανε μὲ τὴ Μαριώ ; κανέννας δὲν ξέρει. Πρῶτα πρῶτα ἦρθε μὲ καιρό, κατὰ τοῦ Χριστοῦ, καὶ μοῦ τῶπεν ἡ κόρη μου, τὸ πὼς τοὺς εἶδε μὲ τὰ μάτια της νὰ κρυφομιλᾶνε στὰ Στενάδια. Μέρα μὲ τὴ μέρα γένηκε τούμπανο στὸ χωριό· ὄλες οἱ κακὲς γλῶσσες ἀκονίστηκαν. Ἐγὼ τοὺς ἔλεγα :

— Ἀρέ, τί κάνειτ' ἔτσι ; Τὴν ἀγαπάει, θὰ τὴν πάρῃ· πιά θαῦρη καλλιώτερη ἀπ' τὴ Μαριώ ;

— Τὴν ἀγαπάει ὅσο γιὰ νὰ τὴν ξεπλανέση. Ἄμ τὸν ξέρομε δὰ τὸν Τάσο ! Ἀποκρινότανε ἡ γειτόνισσά μου ἡ Παναγιοῦ, ἐκείνη ἡ γλωσσοῦ, ποὺ παντρεύει δεσπότη μὲ τὰ λόγια της.

Ἡ Μαριὼ, ζεστὸ κορίτσι, ἀπάνω στὸν ἀνθό του, τὸν ἀγάπησε μ' ὅλη της τὴν καρδιά. Δὲ μολόγαε τίποτε τὸ στόμα της, μὰ ἡ ὄψη της τὰ μαρτύραγε ὅλα· τὰ νιάτα κ' ἡ ἀγάπη δὲν κρύβονται. Ἡ μάννα της τὸ κατάλαβε, μὰ δὲν το πῆρε ἄγρια τὸ πρᾶμα· ὁ Τάσος ἦταν καλὸς γαμπρός. Ὁ πατέρας της δὲν ἐννοίωσε ὁ ἄμοιρος τί μπόρα πλάκωνε στὸ σπῖτι του.

Ἦταν ἀνήμερα τ' ἄη Γιάννη. Ἀπὸ βραδῆς εἶχε

πέση ψιλὸ ψιλὸ χιόνι καὶ τὴν αὐγὴ φαινόταν ὁ τόπος σὰ ζαχαρωμένα κόλλυβα. Πῆρα τὴ φορὰδα καὶ πῆγα στὴ χώρα νὰ πάρω τὴν καψοσύνταξι ποῦ μοῦ δίνει τὸ γκουβέρο. Ἦταν κι' ἄλλοι ἀπ' τὰ χωριά· σμίξαμε κάτω στὸν καφενὲ τοῦ Σταυράκη καὶ τὰ λέγαμε.

— Μάθατε καὶ τὸ καινούργιο ; λέει ξάφνω ὁ Ἀντώνης τοῦ κουμπάρου μου ἀπ' τὶς Ἀγδίνες.

— Τί, ἀρὲ Ἀντώνη ;

— Ὁ Νικολὸς τοῦ Ζάχου ἀρραβώνιασε τὸ κορίτσι του μὲ τὸν Τάσο ἀπ' τοῦ Γερακοῦ.

Ταμπλᾶς μὲ βάρεσε.

— Μίλα καλά, ἀρὲ Ἀντώνη ;

— Γιατί παραξενεύεσαι, μπάρμπα ; Τάχας δὲν εἶναι ταιριαστό ; Δυὸ νοικοκυρόσπιτα συμπεθερεύουνε· λεβέντης παίρνει λυγερὴ κι' αἰτὸς τὴν περιστέρα ;

Ἐγὼ δὲ μίλησα· δάγκωσα τὸ μουστάκι. Μὰ ὁ Στάθης ὁ χοντρός, πῶχει γλῶσσα ξαπολυτὴ σὰ λυμένο τσαροῦχι, λέει :

— Καὶ τὴ μαύρη τὴ Μαριὼ τὴν παρατάει ἔτσι ;

Καὶ σὰν ἐρρίχτηκε ἢ σπύθα πιά ἀναψε ὕσκα τὴν κουβέντα κι' ἀρχίνησεν ὁ ἕνας τὸ κοντό του κα' ὁ ἄλλος τὸ μακρὸ του. Ἐμένα μοῦκανε κακὸ καὶ νὰν τ' ἀκούω.

— Ἄστε τὸ κορίτσι στὴ μοῖρά του, ἀρὲ σεῖς, ποῦ τὸ τρώτε τώρα καὶ μὲ τὶς φιδόγλωσσές σας.

— Ἄλλο δὲ λείβεται παρὰ νὰ τῆς κάνης καὶ τὸ δικηγόρο τοῦ λόγου σου γέρος ἄνθρωπος αὐτῆς τῆς πομπῆς τοῦ χωριοῦ! Μοῦ κάνει ἐκεῖνος ὁ σαλιάρης ὁ Στάθης,

Μ' ἄναιψαν τὰ αἵματα σάν τὸν καιρὸ τοῦ Μπραΐμη, ποὺ ἤμουνα εἴκοσι χρονῶν παλικάρι· μὰ ξεροκατάπια καὶ βαστήχτηκα. Ἔφυγα καὶ πῆγα πάρα πέρα.

Νύχτα ἔφτασα στὸ χωριό. Ἔρριχνε χιόνι. Ὅλα τὰ σπίτια ἦταν κλειστὰ καὶ καπνίζανε, μόν' ὁ Γιάννης ὁ Γαβρίλης γιώρταζε τ' ὄνομά του κ' εἶχε γλέντια καὶ τραγούδια. Πέζεψα, ἔμπασα τὴ φοράδα στὸ καλύβι καὶ τῆς ἔβανα λίγο κριθάρι νὰ φάῃ, καὶ ξάπλωσα σὲ μιὰ τσέργα νὰ ξαποστάσω ὅσο ν' ἀνάψουν οἱ κοῦνοι καὶ τὰ λιανόκλαδα στὴ γωνιά.

Ξάφνω ἀνοίγει ἡ πόρτα τοῦ καλυβιοῦ καὶ χύνεται ἀπάνω μου μὲ τὰ κλάματα ἡ Σταμάτα ἡ μάννα τῆς Μαριῶς :

— Μπάρμπα Κωσταντῆ μου, γλύτωσε τὸ κορίτσι μου! . . .

— Τί εἶναι, ἀρῆ συμπεθέρα ; τῆς κάνω καὶ σκόθθηκα ἀπάνω.

— Ἀκλούθα με, ἀκλούθα με ! ἀποκρένεται καὶ μὲ τραβάει ξοπίσου της.

Βγαίνω στὰ τυφλά, γλιστρῶντας στὰ χιόνια,

μὴν ξέροντας ποῦ μὲ πάει, σαστισμένος κ' ἐγὼ ἀπ' τὸ ξαφνικό. Φτάνουμε στὸ σπίτι της. Ἡ πόρτα ἦταν μισοσφαιλιστὴ κι' ἀπόξω ἀκουγόνταν ἡ ἄγρια φωνὴ τοῦ Θύμιου. Μπήκα στὸ νόημα μὲ μιᾶς. Προσπερνῶ κι' ἀμπώχνω τὴν πόρτα. Τί νὰ ἰδῶ ; Ἕνα Θύμιο ὀλόρθο στὴ μέση τοῦ σπιτιοῦ, μὲ τὴν ὄψη ξαναμμένη, μὲ τὰ μάτια χυμένα ὄξω, καὶ μπροστά του ριγμένη κάτω σὰν κουφάρι, κυλισμένη σὰν ἀσκὶ τὴ Μαριώ. Τὴν πάταγε, τὴ χτύπαγε μὲ τὴ φτέρνα τοῦ τσαρουχιοῦ, κ' ἐκείνη δὲ σάλευε, δὲν ἔσκουζε. Τὰ λόγια, ποὺ βγαῖναν ἀπ' τ' ἀφρισμένο στόμα τοῦ Θύμιου δὲν μπορῶ νὰν τὰ ματαπῶ· ἡ Κόλαση τὰ ξέρναγε . . .

Σὰν κἀνὴ ἔτσι καὶ μὲ βλέπη, ξανάφτει παραπάνω ἢ λύσσα του· ρίχνει μὲ μιᾶς τὸ χέρι στὸ σελάχι, πετᾷ τὸ χαντζάρι ὄξω καὶ τὸ σηκώνει κατὰ τὸ κορίτσι του.

— Θύμιο, τὸ παιδί σου, τὸ σπλάγνο σου θὰ σκοτώσης ! καὶ τὸν ἀγκαλιάζω.

Τοῦ πέφτει ἀπ' τὴ χούφτα τὸ χαντζάρι.

— Πᾶμε ὄξω στὸν ἀγέρα, τοῦ λέω, καὶ τὸν τραβῶ ὄξω.

Ἐκεῖ τὸν πιάνει ἓνα παράπονο· οὔτε χιόνι συλλογίστηκε, οὔτε κρῦο· κάθεται ἀπ' ὄξω στὸ φοῦρνο κι' ἀρχινᾷ ἓνα κλᾶμα σὰ γυναῖκα· πρώτη βολὰ ποὺ εἶδ' ἄντρα νὰ κλαίῃ ἔτσι· ραγίστηκε ἡ ψυχὴ

μου. Είδα κ' ἔπαθα νὰ τὸν σηκώσω ἀπὸ κεῖ καὶ νὰ τὸν πάρω στὸ κολύβι μου. Τὸν ἔβανα στὴν τσέργα καὶ ξάπλωσε καὶ τοῦδωσα σὰ χέρια τὸ σταμνὶ μὲ τὸ νερό.

— Κάτσε, σύχασε, τοῦ λέω, κ' ἐγὼ πάω σπίτισου.

Ἄλλη συφορὰ μὲ πρόσμεν' ἐκεῖ. Ἡ Σταμάτα κ' ἡ ἀδερφή της ἦταν γονατισμένες μπροστὰ στὴ Μαριῶ καὶ τραβοῦσαν τὰ μαλλιά τους. Ἡ Μαριῶ χάμω ξαπλωμένη, ἀσάλευτη, χλωμὴ μὲ σφαλιστὰ μάτια.

— Τί κλαῖτε, ἀρὲ σεῖς, καὶ δὲ ρίχνετε λίγο νερὸ στὸ κορίτσι νᾶρθη σὰ καλὰ του; Γιὰ πεθαμένο τῶχετε; Λιγοψυχιά τοῦρθε, θὰ περάση.

Κάναν κατὰ τὰ λόγια μου· τῆς βρέξανε τὴν ὄψη, τὸ κεφάλι· ἀναστέναξε μιὰ δυό, βαρυνάοιξε τὰ μάτια, ἀνακάθισε, τήραξε γύρω, δὲν ἔβγανε μιλιὰ, κ' ἔγειρε πάλι τὰπίστομα. Οὔτε κλάμα, οὔτε σκούξιμο· παραξενεύτηκα. Λέω στίς γυναῖκες:

— Τηράξτε τὴν ἐσεῖς, βάλτε τὴν νὰ κοιμηθῆ, κ' ἐγὼ πάω στὸ Θύμιο.

Τὸν βρίσκω κατὰ πῶς τὸν ἄφησα· δὲ μ' ἀρώτησε γιὰ τὸ κορίτσι, δὲν τοῦ μίλησα κ' ἐγώ. Σέρνω μιὰ τσέργα δίπλα του καὶ πέφτω. Ἐκανα πῶς ἀποκοιμήθηκα, μὰ ποῦ ὕπνος; Μηδ' ὁ Θύμιος δὲν κοιμήθηκεν· ὄλονυκτῆς ἀναστέναξε καὶ βόγ-

γαγε. — Νὰ μὴ σ' τὰ πολυλογάω, καὶ νύχτωσε κι' ὄλα. . . . Τὴν αὐγὴ σὰ βγῆκα ἀπ' τὸ καλύβι, ἡ Σταμάτα μὲ καρτέραγε ἀπ' ὄξω, μέσ' στὰ χιόνια, νὰ μοῦ πῆ πὼς τὴ Μαριῶ τὴν πῆρε ἡ θειά της ἡ χηρεμένη σπίτι της, γιὰ νὰ μὴν τὴν ἀντικρύσει πάλι ὁ Θύμιος κι' ἀνάψη ὁ θυμὸς του. Τότες ἀρώτησα κ' ἔμαθα, πὼς τὴν περασμένη μέρα ἦταν παγεμένος στ' Ἀγριοβοτάνι κ' ἐκεῖ γιὰ πρώτη βολὰ τοῦ πῆγαν στ' αὐτιά τὰ καμώματα τῆς Μαριῶς μὲ τὸν Τάσο, καὶ πὼς ὁ Τάσος τὴν παράτησε κι' ἀρραβωνιάστηκε στοῦ Γερακιοῦ. Γύρισε σπίτι του θειωμένος καὶ γίνηκε ὅ,τι γίνηκε.

Ὅστερ' ἀπὸ τρεῖς μέρες λυῶσαν τὰ χιόνια, ἄνοιξε ὁ καιρὸς. Τοῦ Θύμιου πέρασε ὁ θυμὸς, τ' ἀπόμεινε μονάχα μιὰ λύπη παντοτινὴ κι' ὁ καῦμὸς τοῦ χαράκισσε τὴν ὄψη σὰν νὰ εἶχε περάσει χρόνος ἀπάνω του. Γιὰ τὴ Μαριῶ μὴδ' ἀρώταγε καθόλου. Ἦταν Κυριακὴ· πῆρε τὸ τουφέκι, τράβηξε κατὰ τὸ Καστρί.

Τὶς μέρες ποὺ ἦταν στῆς θειάς της ἡ Μαριῶ δὲ σήκωσε κεφάλι, δὲν ἔβανε ψίχα ψωμί στὸ στόμα· ὀλημερὶς πεσμένη στὸ στρῶμα, σὲ μιὰ σκοτεινὴ ἄκρη τοῦ σπιτιοῦ σὰν ἄρρωστο σκυλί. Ἡ μάννα της κ' ἡ θειά της τῆς μιλάγανε, δὲν ἔδινε ἀπόκριση· τίς κύτταζε μονάχα μ' ἓνα θαμπὸ μάτι κ' ἔκρουβε μὲ φόβο τὴν ὄψη της μέσ' στὴν τσέργα.

Καὶ ἡ ἄμοιρη ἡ μάννα της ἔλυωνε στὰ πόδια της σὰν κερὶ μπρὸς στὴν ἀγία Παρασκευή.

• Τὴν Κυριακή, σὰν ἔφυγε ὁ Θύμιος, στοχάστηκε ἡ Σταμάτα νὰ πάη νὰ πάρη τὸ κορίτσι σπίτι, στὸ γυρισμό του νὰ τωῦρη ἐκεῖ. Ἡ Μαριώ τὴν ἀκλόυθησε δίχως νὰ βγάλῃ μιλιὰ· μπῆκε σπίτι της καὶ πῆγε κ' ἔκατσε σὲ μιὰν ἄκρη. Βγῆκε νὰ πάη στὰ βόδια ἡ μάννα της, τὴν παράτησε μονάχη.

Σὰν ἀπόμεινε στὸ σπίτι της ἔρημη καὶ μονάχη ἡ ἄμοιρη Μαριώ, τῆς ἤρθαν μὲ μιᾶς στὸ λογισμό τὰ παλιὰ κι' ἄξαφνα τὴ βάρεσε ἡ τρέλλα. Ἄνοίγει τὴν καστέλα της μὲ τὰ προικιά της τὰ καλοσυγυρισμένα καὶ τὰ πετᾶ ὅλα ὄξω· μαδᾶ τὸ γιουρντάνι καὶ τὴ γυαλιστάρρα της καὶ πετᾶ στὶς τέσσερες ἄκρες τὰ τάλλαρα καὶ τὶς δραχμές· βρίσκει τὸ ψαλίδι ποὺ κουρεύουν τὰ πρόβατα κρεμασμένο στὸν τοῖχο, τὸ παίρνει κι' ἀρχινᾶ νὰ σου καὶ νὰ σου ὅλα, πουκάμισα κεντιστά, σιγγούνια πλουμιστά, ποδιές, μαντίλια, ὅλα κομμάτια μὲ τὸ ψαλίδι, ροῦχα π' ἀξίζανε διακόσια τάλλαρα! Γυρνᾶ στὰ στερνὰ καὶ κατὰ τὸ κεφάλι της τὸ ψαλίδι καὶ τραβᾶ καὶ κόβει σύρριζα τὰ μαλλιὰ της.

Σὰν ἔρχεται ἡ μάννα καὶ βλέπει ὅλον αὐτὸ τὸ χαλασμό, πῆγε νὰ τρελλαθῆ κι' αὐτή, χύνεται μὲ τὰ κλάματα ἀπάνω της :

— Κόρη μου, Μαριώ μου.

Ἡ ἄμοιρη δὲν τὴ γνῶριζε πιά· κράταγε ἀκόμα τὶς κομμένες πλεξίδες τῶν μαλλιῶν τῆς στὰ χέρια, σὰ δυὸ μαῦρα σκοτωμένα φίδια, κι' ἀπλώνει καὶ τὶς δίνει τῆς μάννας τῆς :

— Νά, τῆς λέει, μὴν κλαῖς· πᾶρ' τα ἐσύ, πᾶρε κι' αὐτά, καὶ τῆς μάζωνε κουρέλια ἀπὸ χάμου. Μὴν κλαῖς, σοῦ λέω, πᾶρ' τα. Ἐγὼ δὲν τὰ χρειάζομαι· τί νὰ τὰ κάνω; Ἐμένα μὲ σιχαίνεται ὁ κόσμος νὰ μὲ βλέπη. Εἶμαι ἄσχημη, ἄσχημη, ἄσχημη.

Καὶ ξετινάχτηκε μὲ μιᾶς καὶ πῆγε καὶ κρύφτηκε πίσω στὶς κουβέλες μὲ τὸ γέννημα.

Στὰ ἴδια χάλια εἶν' ἀπὸ τότες· ρήμαξε τὸ σπιτικὸ τοῦ μαύρου τοῦ Θύμιου· ἀγνώριστος γίνηκε κι' αὐτὸς κ' ἢ γυναικὰ του. Μιὰν ἔννοια τὴν τρώει τὴν ἄμοιρη κοπέλλα στὴν τρέλλα τῆς· πὼς εἶναι ἄσχημη, σιχαμὸς τοῦ κόσμου, ντροπὴ τοῦ χωριοῦ. Τὸν περασμένο μῆνα τῆς βάρεσε ἡ τρέλλα νὰ βγάνη τὰ μάτια τῆς μὲ τὸ μαχαῖρι γιὰ νὰ λιγοστείψη ἢ ἀσχημιὰ τῆς· καὶ εἶδανε καὶ πάθανε νὰ τῆς πάρουν τὸ μαχαῖρι. Προψὲς βρῆκε τὴν τανάλια τῶν καρφιῶν καὶ τράβηξε κ' ἔβγανε δυὸ δόντια τῆς προστινά. Ἐνα λέει μονάχα καὶ παρακαλεῖ: νὰ πεθάνη, νὰ λείψη ἀπ' τὸν κόσμον ἢ ἀσχημάδα τῆς, ἢ σιχασιὰ τῶν ἀνθρώπων. Ὁ Θεὸς νὰ τὴ λυπηθῇ καὶ νὰ τὴν πάρη! Νὰ τὴ δῆς τώρα μισόγδυμνη, τυλιγμένη σὲ κάτι κουρέλια, ξεμαντί-

λωτη, με μαλλιά κουρεμένα, με την ὄψη μαραγιασμένη, με βγαλμένα τὰ μπροστινὰ δόντια, δὲν μπορεῖς νὰ βάνης με τὸ νοῦ σου, πὼς αὐτ' εἶναι ἡ λυγερὴ πῶρραινες μ' ἀσήμια πέρσι σ' τὸ πανηγύρι. Ὅ,τι εἶναι τὰ σημερινὰ χαλάσματα τοῦ Ταξιάρχου μπροστὰ στὴν ἐκκλησιὰ ποῦ θὰ ἦταν ἐκεῖ τὸ παλιὸν καιρὸ, τὸ ἴδιο εἶναι ἡ Μαριὼ ἡ τωρινὴ μπροστὰ στὴ Μαριὼ τοῦ περασμένου χρόνου !»

Καὶ ὁ γέρον πάρεδρος, ὁ ὁποῖος συχνὰ διέκοπτε τὴν θλιβερὰν διήγησιν με βαθεῖς γογγυσμούς, ἅμα ἐτελειώσεν, ἐσηκώθη ἀποτόμως ἐκ τῆς θέσεώς του :

— Ἄϊ, πᾶμε, εἶπε.

Καὶ ἐπειδὴ εἶδεν ὅτι δὲν ἐκινούμην, ἀλλ' ἐκαθήμην ἀκόμη ἐκεῖ κρύπτων τὸ πρόσωπον εἰς τὴν παλάμην :

— Σ' ἐπίκρανα με ξένες ἔννοιες, ἐπρόσθεσε.

Εἶχε νυχτώσῃ· πέραν διὰ μέσου τῶν δένδρων ἐφαίνετο τὸ χωρίον κατάφωτον καὶ χαρμόσυνοι φωναὶ καὶ ἤχοι λύρας καὶ φλογέρας ἤρχοντο ἀπὸ τὰ ἀλώνια.

Ὁ γέρον χωρικὸς ἐστράφη πρὸς τὰ ἐκεῖ ἀνακινῶν μεμψιμοίρως τὴν κεφαλὴν, συνέσφιγξε τὴν βακτηρίαν ὑπὸ τὴν κολοβὴν μασχάλην, καὶ ἐκτείνας τὸν ἀκέραιον βραχίονα καὶ τὴν παλάμην με

τὰ δάκτυλα ἀνοικτὰ πρὸς τὴν διεύθυνσιν ἐκείνην,
ὡς εἰς ἐπίλογον τῆς διηγήσεώς του, ἀνέκραξε μὲ
ὑπερτάτην ὀργὴν καὶ περιφρόνησιν :

— Ὅρσε, παλιόκοσμε !

Ο ΟΡΚΟΣ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

— “Ελα, θειά Γιάνναινα, πές μας κανένα παραμῦθι τώρα. Ἐξω βρέχει μὲ τ’ ἀσκή· καιρὸς γιὰ φίλου σπίτι.

Ἡ θειά Γιάνναινα ὕψωσε πρὸς ἐμὲ μὲ ὀργὴν τὰ μικρὰ λάμποντα μάτια της καὶ μὲ ὀξεϊαν φωνήν, ὁμοίαν πρὸς κακκάρισμα ὄρνιθος, εἶπεν :

— Ἐγὼ δὲν ξέρω παραμύθια, ξέρω γινομένα πράματα.

— Τόσο τὸ καλύτερο. Ἐλα, θειά, πές τίποτε, ἔτσι νᾶχης καλὴ ψυχή.

Ἡ θειά Γιάνναινα ἦτον γραῖα ἐβδομηκοντοῦτις κυφὴ καὶ ἀπεξηραμμένη. Γυνὴ πολυμήχανος, ἐπετηδεύετο εἰς τὸ χωρίον τὴν μάγισσαν, τὴν ἰατρισσαν καὶ τὴν μαϊαν καὶ ἔζη ἀπὸ τὰ ἐλέη τῶν χωρικῶν, οἱ ὅποιοι δὲν τὴν συνεπάθουν τόσον ὅσον τὴν ἐφοβοῦντο. Μὴ ἔχουσα ἰδικίην της στέγην ἐφιλοξενεῖτο πότε εἰς τοῦ ἐνὸς χωρικοῦ, πότε εἰς τοῦ ἄλλου· καὶ τὴν ἐσπέραν ἐκείνην τὴν βροχερὰν τοῦ Ὀκτωβρίου εἶχεν ἐγκαθιδρυθῆ αὐτόκλητος εἰς τὴν ἐστίαν τοῦ Κωσταντῆ Κόλια, ἐνὸς ἐκ τῶν προυχόντων τοῦ χωρίου.

Περὶ τὴν ἐστίαν αὐτὴν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀνέ-

διδαν γλυκεϊαν ἀναλαμπὴν καιόμενοι ξηροὶ κῶνοι
 πεύκων, ἐκάθητο ὁ οἰκοδεσπότης, ἡ οἰκοδέσποινα,
 οἱ δύο ἔφηβοι υἱοὶ των καὶ ἐγὼ ἐν μέσῳ αὐτῶν,
 ἀποκλεισθεὶς ἕνεκα τῆς κακοκαιρίας.

— "Ἐλα τὸ λοιπόν, θεῖα Γιάνναινα, τί κάνεις
 τὴ μισοκακαμοίρα; "Ἄνοιξε τὸ χρυσό σου στο-
 ματάκι καὶ πὲς τίποτε νὰ περνᾷ ἡ ὥρα.

Εἶπε καὶ ὁ οἰκοδεσπότης ἰδὼν ὅτι ἡ γραῖα δὲν
 ἐνέδωκεν εἰς τὴν παράκλησίν μου, ἀλλ' ἐξηκολού-
 θει νήθουσα ἐν σιωπῇ.

*Ἡ γραῖα ἐξέτεινε πρὸς αὐτὸν τὴν χεῖρα :

— Δός μου νὰ βρέξω τὰ χεῖλι μου πρῶτα.

*Ἐκεῖνος μειδιῶν ἐπρόσφερε τὸ ἐκ κασσιτέρου
 παγοῦρι τῆς ρακῆς. Τὸ ἐκράτησε ἐπὶ τινὰς στιγμὰς
 διὰ τρεμούσης χειρὸς ἡ γραῖα εἰς τὸ στόμα θηλά-
 ζουσα καὶ ἀπέδωκε πάλιν, ἀνακινουῖσα καθὼς αἰ-
 αῖγες τὴν ὀστεώδη σιαγόνα μὲ μηρυκασμὸν εὐα-
 ρεσκειάς.

— "Ἀρὲ σεῖς, νὰ μὴ σκιαχθῆτε ποὺ εἶναι νύχτα
 καὶ δὲ θέτε νὰ πᾶτε στὸ κοπάδι.

Εἶπεν ἐν προοιμίῳ στραφεῖσα πρὸς τοὺς υἱοὺς
 τοῦ Κόλια.

*Ἐκεῖνοι ἀνένευσαν τὰς κεφαλὰς σιωπηλοί.

*Ἡ γραῖα ἐκύτταξε γύρω πάλιν τὸ ἀκροατή-
 ριόν της :

— "Ὅπ' ἀγαποῦν ἀληθινά, τὴ μοῖρα τὴν ὀρίζουν,
 μηδ' ἀπὸ χάρου θέλημα ποτὲ δὲν ξεχωρίζουν.

Ἄπήγγειλε βραδέως τὸ δίστιχον αὐτό, τὸ ὁποῖον, φαίνεται, ἐπεῖχεν τόπον ρητοῦ εἰς τὴν μέλλουσαν διήγησιν, ὅπως τὰ ἐπὶ τῶν κεφαλίδων τῶν βιβλίων ἀναγραφόμενα· μετὰ βραχεῖαν δὲ σιωπὴν ἐξηκολούθησε μὲ τόνον φωνῆς χαμηλότερον :

«Τὸν παλιὸ καιρὸ, πρὶν πάρουν τὴν Πόλη οἱ Τοῦρκοι καὶ ρημάξουν ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη τὸ ρωμαῖκο, ἐδὼ πού εἶναι τὸ χωριὸ μας ἦταν μεγάλη πολιτεία. Ἄπ' τὸ καιρὸ ἐκεῖνο ἔχουν ἀπομείνη καὶ τὰ χαλάσματα ἀπ' τὶς μεγάλες ἐκκλησιές, πού εἶναι κατὰ τὸ γιολό, τὴν Πισκοπὴ καὶ τὸν Ταξιάρχη. Νὰ μὴν τὰ πολυλογᾶμε, ἕνα ἀπ' τ' ἀρχοντικά σπίτια στὴν πολιτεία ἦταν καὶ τοῦ γέρο Πλατανιά. Ὁ γέρο Πλατανιάς ἦταν πρῶτα πρῶτα πρᾶματευτὴς στὰ ξένα· ἔκανε ἐκεῖ βιός· καράβια δικὰ του, μαγαζιά δικὰ του, καὶ στὰ στερνὰ ἦρθε στὸν τόπο του νὰ περάσῃ τὰ γεράματά του. Ἡ γυναῖκά του ἦταν πεθαμένη· ἀρσενικὸ παιδί δὲν εἶχε, μονάχα ἕνα κορίτσι, μὰ τί κορίτσι ; θάμπωνε ὁ ἥλιος πού τῷ βλεπε κ' ἡ νύχτα γινότανε μέρα ἀπ' τὴ λαμπερὴ τῆς ὄψῃ. Τὴν ἔλεγαν Χρυσανγὴ—ὄνομα καὶ πρᾶμα, μὲ τὰ χρυσά τῆς τὰ μαλλιά καὶ τὰ ὀλογάλανα μάτια τῆς. Ἄμα πού πρωτοβγῆκε νὰ χορέψῃ στ' ἀλώνια—εἶχαν τὸν καιρὸ ἐκεῖνο ἀλώνια μαρμαρόστρωτα--ὄλος ὁ κό-

σμος, γέροι και νέοι, γριές και νιές στάθηκαν να τὴν καμαρώνουν. Δὲν ἦταν χορὸς ἐκεῖνος, ἦταν κάτι ἄλλο πρᾶμα. Ἔλεγες και δὲν πατοῦσε στὴ γῆ τὰ πόδια· ξεφτερούγιζε λαφριά σὰν πέρδικα, λυγερὴ σὰν νεροκαλαμιὰ. Καὶ δὲν εἶχε καθόλου περηφάνεια στὴν ὄψη της, σὰν νὰ μὴν τῶξερε πὼς εἶν' ὁμορφη. Κύτταζε γύρω μὲ μιὰ ἡμεράδα παιδιάτικη και γλυκόσκαζε στὰ χεῖλη της ἕνα παντοτεινὸ χαμόγελο. Ὅσοι δὲν τὴν ξέρανε ρωτοῦσαν :

— Ποιὰ εἶν' αὐτὴ ἡ λυγερή ; Χαρά στον πού τὴν ἔχει κόρη !

Ἔολ' οἱ λέβέντες πού τὴ θεωροῦσαν λιγονώντανε ἀπ' ἀγάπη, ὄλες οἱ κοπέλλες χολοσκούσανε ἀπὸ ζήλεια.

Τὴν ἄλλη μέρα προξενητάδες πηγαίνανε κ' ἐρχόντανε στὸ σπίτι τοῦ γέρο Πλατανιά· δέκα ἀρχοντόπουλα, τῶνα καλύτερο ἀπὸ τᾶλλο στὴ λεβεντιὰ και στὰ πλούτη στέλνανε λόγια για τὴν κόρη του.

Ἔο γέρος ἤθελε νὰ τὸ παντρέψη τὸ κορίτσι· ἔννοιωθε πὼς δὲν ἔχει ζωὴ πολλὴ κ' ἔτρεμε μὴν πεθάνη και τ' ἀφήση μονάχο κ' ἔρημο. Πλούτη εἶχε νὰ τῆς δώση για νὰ ζήσει σὰν βασιλοπούλα. Μὰ τὰ πλούτη δὲν κάνουνε εὐτυχισμένο τὸ κορίτσι πού δὲν ἔχει στὸ πλευρὸ ἕναν ἄντρα νὰ τ'

ἀγαπᾷ—τὸ δέντρο ποῦναι φορτωμένο καρπὸ θέλει πλιώτερο στύλωμα.

Ὁ γέρος δὲν ἔδωκε ἀπόκρισι σὲ κανένα ἀπ' τοὺς προξενιτάδες· σ' ὄλους εἶπε :

— Ὅτι γίνῃ θὰ γίνῃ μὲ τὸ θέλημα τῆς κόρης μου.

Τὸ βράδυ βράδυ, σὰν καθότανε πατέρας καὶ κόρη μονάχοι, γυρνᾷ καὶ τῆς λέει :

— Χρυσανγοῦλα μου, ξέρεις ποὺ μοῦ φέρανε δέκα προξενιές γιὰ σένα σήμερα ;

— Μὲ βαρέθηκες, πατέρα, ἀπὸ τὰ τώρα καὶ θές νὰ μὲ δώσης ;

— Μὴ λές τέτοια λόγια, κόρη μου, γιατί σ' ἀγαπῶ, γιατί ἐσένα ἔχω μονάκριβη στὸν κόσμο, μὰ κυττάζω πῶς νὰ σὲ κάνω εὐτυχισμένη καὶ ὕστερα νὰ σφαλίσω ἡσυχος τὰ μάτια μου.

— Πατέρα, ἂν εἶναι γραμμένο νὰ ζήσω εὐτυχισμένη, δὲ θὰ μὲ κάνουν εὐτυχισμένη οἱ προξενιές, θὰ μὲ κάνῃ ἡ καρδιά μου.

— Ἡ καρδιά μᾶς ξεγελάει πολλὰς φορές, κόρη μου· πρόσεξε καλά.

Σὰν ἔλεγε τὰ λόγια αὐτὰ ἡ Χρυσανγὴ κάτι ἤξερε. Μέσ' στὸ χορὸ τὰ μάτια τῆς εἶχαν ἀντικρύση κάτι ἄλλα μάτια ἐνὸς λεβέντη. Ὁ λεβέντης αὐτὸς δὲν ἦταν ἀρχοντικὰ ντυμένος, οὔτε εἶχεν ἡ ὄψη του τὴ γυναικεία ὁμορφάδα, ποὺ εἶχαν

ἄλλα ἀρχοντόπολα. Μὰ εἶχε κάτι ἄλλο μέσ' στὰ μάτια του γραμμένο, ποὺ δὲν τὸ εἶχε κανεὶς. Ἄπ' τὴν πρώτη ματιὰ ἡ Χρυσασυγὴ ἔννοιωσε ἓνα παντοδύναμο χέρι, ποὺ τὴν τραβοῦσε σ' αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο.

Τὸν ἔσμιξε κι' ἄλλαξε δυὸ λόγια μαζί του. Λόγια καινούργια, παράξενα, δὲν ἔμοιαζαν τὰ λόγια τῶν ἄλλων. Ὄταν ἔφυγε ἀπ' τὸ χορὸ νὰ πάη στὸ σπίτι της, γύρισε ἄθελα τὸ κεφάλι, εἶδε ποὺ ἔφευγε κ' ἐκεῖνος, κ' ἔννοιωσε κάτι σὰν καρδιοχτύπι χαρᾶς μέσα της. Τὴ νύχτα ἐκείνη δὲν κοιμήθηκε καθὼς πρὶν, ποὺ ἔπεφτε καὶ ἀποκομιῶταν σὰν ἀρνάκι. Τὸ πρῶτὶ στάθηκε μιὰν ὥρα στὸ παραθύρι καρτερῶντας νὰ τὸν ἰδῆ ἂν διαβῆ ἀπὸ κεῖ. Σὰν τὸν ἀγνάντεψε ἀπὸ μακρὰ, ἡ καρδιά της ἄρχισε νὰ χτυπᾷ σὰν τοῦ λαγοῦ, καὶ τὴν ὥρα ποὺ γύρισ' ἐκεῖνος καὶ τὴν καλημέρισεν, ἔχασε τὴ φωνή της, φλόγα χύθηκε στὴν ὄψη της, κι' ἀντὶς ν' ἀποκριθῆ ἔφυγε ἀπ' τὸ παραθύρι. Ὅστερα τὸ μετάνοισεν, εἶπε νὰ μὴ νομίση πὼς τάχα εἶναι κακιομένη μαζί του. Τὸ μεσημέρι καρτέρευσε πάλι στὸ παραθύρι· κράταγε στὸ χέρι της ἓνα ἀσπρολούλουδο τοῦ κάμπου. Σὰν τὸν εἶδε ἀπὸ μακρὰ πὼς ἐρχότανε, ἄφισε τὸ λουλοῦδι ἀπ' τὸ χέρι της κ' ἔπεσε στὸ δρόμο. Ὅστερα ἔκλεισε τὸ παραθύρι κ' ἐστάθηκε στὰ κρυφά. Ὁ νιὸς περνῶντας κον-

τοστάθηκε, πήρε τ' άσπρολούλουδο, τὸ φίλησε καὶ τῶβαλε στὸν κόρφο του.

Τί ἦταν ὁ νιὸς αὐτός; δὲ σᾶς τῶπα ἀκόμα. Ἦταν τραγουδιστής· ἔκανε τραγούδια δικὰ του καὶ τὰ τραγουδοῦσε παίζοντας τὴ λύρα του. Τὰ τραγούδια του ἀπὸ στόμα σὲ στόμα μαθαίνονταν σ' ὅλη τὴ πολιτεία καὶ στὶς ἄλλες πολιτείες. Κι' ἀπ' τὰ τραγούδια, πὸν λέμε στὸ χορὸ καὶ στὴν τάβλα, πολλὰ εἶναι δικὰ του τραγούδια· τοῦ Φωτεινοῦ τοῦ τραγουδιστῆ. Ὁ Φωτεινὸς δὲν τραγούδαε ἄλλο παρὰ τὴν ἀγάπη· ἡ καρδιά του ἦταν γεμάτη φλόγα, γεμάτη καῦμό, καὶ ξεχύνονταν μὲ μιὰ τέχνη, πὸν κανεὶς δὲν τὴν ἔφτασε πιά ὡς τὰ σήμερα. Τὰ τραγούδια του εἶχαν μαγέψη τὴ Χρυσανγὴ πρὶν ἰδῆ τὴν ὄψη του. Πολλὲς φορὲς τᾶκουσε, πὸν τὰ τραγουδοῦσαν ἄλλοι· κάποτε τὰ τραγούδαγε κ' ἡ ἴδια. Ἐννοιωθε κάτι ξεχωριστὸ σὰν τᾶκουε, σὰν τᾶλεγε· μιὰ κρουάδα στὸ κορμί, μιὰν ὄρεξη ν' ἀναστενάξῃ, νὰ κλάψῃ, χωρὶς καμμιὰν αἰτία.

Τὴ μιὰ μέρα τὸν πρωτόειδε στὸν χορὸ, τὴν ἄλλη μέρα ἔρριξε τ' άσπρολούλουδο ἀπ' τὸ παραθύρι, τὴν τρίτη μέρα ἀπὸ στόμα σὲ στόμα γύριζε τὸ καινούργιο τραγοῦδι τοῦ Φωτεινοῦ :

Μὴ ρίχνης τ' άσπρολούλουδο νὰ πάρω νὰ μυρίσω,
μέν' ρίξε τὰ χειλάκια σου νὰ τὰ γλυκοφιλήσω.

ἔλεγε κοντὰ σὲ ἄλλα τὸ τραγοῦδι. Ἡ Χρυσαιγὴ τὸ κατάλαβε πὼς ἦταν γι' αὐτὴ κ' ἐκλείστηκε στὴν κάμαρά της κ' ἔκλαψε, ἔκλαψε ἀπὸ χαρὰ. Νὰ μὴν τὰ πολυλογῶ· ἡ ἀγάπη ριζώνει καὶ θέριευε καὶ στῶν δυὸ τὶς καρδιὲς μέρα τὴ μέρα. Ὁ γέρο Πλατανιαῖς δὲν ἔννοιωσε τίποτε· οἱ ἄλλοι στὴν πολιτεία ἄρχισαν κάτι νὰ καταλαβαίνουν κ' ὁ ἕνας τὸ κρυφὸλεγε τ' ἄλλουνοῦ. Ὁ Φωτεινὸς ἄλλο πιά δε τραγουδοῦσε παρὰ τὴν ὁμορφιὰ τῆς Χρυσαιγούλας καὶ τὸν καῦμό ποῦ εἶχε γι' αὐτήν. Δὲν ἔλεγε τ' ὄνομά της, ἀλήθεια· κρατοῦσε τὸ μυστικό. Μὰ ὅλοι τὰ καταλάβαιναν πὼς ἦταν γι' αὐτή.

Ἄν τὸν ἀγαποῦσε κ' ἐκείνη ἢ ὄχι, καλὰ καλὰ κανεὶς δὲν μποροῦσε νὰ πῆ, μὰ πάλι τὴν ἔβλεπαν πὼς δὲν εἶχε τὴν πρώτη παιδιάτικη χαρὰ στὴν ὄψη, πὼς κάτι σὰ σύννεφο σκέπαζε τὰ γαλανὰ της μάτια, καὶ καθένας ἔβανε ὑποψία μὲ τὸ νοῦ του. Σὰν ἐγένηκε πάλι ὁ χορὸς τῆ Λαμπρῆ στὰ μαρμαρένια ἀλώνια, κ' οἱ στραβοὶ τὸ νοιώσανε πὼς ἡ Χρυσαιγὴ ἀγάπαγε τὸ Φωτεινὸ τὸν τραγουδιστή. Ἄλλον δὲ γύρισε νὰ ἰδῆ, ἄλλουνοῦ δὲ μίλησε· ὦρα κρυφομιλοῦσανε μαζί. Μὰ τί εἶπαν κανεὶς δὲν ἄκουσε . . .

— Τὴν ἄλλη μέρα μιὰ καὶ δυὸ κινῶ ὁ Φωτεινὸς

καὶ πάει στ' ἀρχοντικὸ τοῦ γέρο Πλατανιά καὶ τὸν σμίγει μονάχο.

— Ἄρχοντά μου, τοῦ λέει φανερὰ καὶ ξάστερα, ἀγαπῶ τὴν κόρη σου κ' ἢ κόρη σου μ' ἀγαπᾷ. ἦρθα νὰ σοῦ ζητήσω τὴν εὐχή σου.

Ὁ γέρος ξετινάχτηκε σὰν νὰ τὸν δάγκωσε σφαλάγγι στὴ φτέρνα. Τοῦ φάνηκε μεγάλη ἀδιαντροπιά νᾶρθη ἔτσι ὁ νιὸς χωρὶς προξενιά· καὶ ποιός; ἓνας τραγουδιστής, χωρὶς ἀρχοντιά, χωρὶς βιός. Τόσοι καλύτεροι ζητήσανε τὴν κόρη του καὶ δὲν τὴν ἔδωσε, καὶ θὰ τὴν ἔδινε αὐτουνοῦ; Τὴν ἀγάπαε; Δὲν πᾶ νὰ τὴν ἀγάπαε! Τὸν ἀγάπαε, λέει, κι' αὐτή; Ἔτσι θαρροῦσε τοῦ λόγου του· γιὰ νὰ ἰδοῦμε.

— Παλικάρι μου, τ' ἀποκρένεται ξερὰ ξερὰ, ἄλλο ἀγάπη κι' ἄλλο παντρεία. Ἄνθρωπος ποὺ δὲν ἔχει δουλειὰ δική του καὶ φκιάνει ὀλημερις τραγούδια δὲν εἶναι γιὰ παντρεία. Σύρε στὸ καλὸ καὶ νὰ μὴ σὲ ματαῖδῶ. Μὴ θαρρεῖς πὼς θὰ γυρίσης μὲ τὰ τραγούδια σου τὸ νοῦ τῆς Χρυσουργῆς. Σοῦ βάνω ὄρκο στὴν ἀγάπη ποὺ τῆς ἔχω, πὼς ποτὲ δὲ θὰ σοῦ τὴ δώσω γυναῖκα.

Ὁ Φωτεινός, γλωμὸς σὰν τὸ θειάφι στὴν ἀρχή, ἄναιψε ἀπὸ θυμὸ στὰ στερνά :

— Κ' ἐγὼ σοῦ βάνω ὄρκο στὴν ἀγάπη ποὺ τῆς ἔχω, πὼς ζωντανὴ γιὰ πεθαμένη θὰ τὴν πάρω!

Σὰν ἔφυγε ὁ Φωτεινὸς ἀπ' τὸ σπῖτι τοῦ γέρο Πλατανιᾶ, ἡ Χρυσανγή ἤρθε κ' ἔπεσε στὰ πόδια του μὲ τὰ δάκρυα :

— Πατέρα μου, τί ἔκανες ; Δὲν ξέρεις λοιπὸν πὼς τὸν ἀγαπῶ ;

Πρώτη φορὰ ὁ γέρος ἀγρίεψε στὴν κόρη του. Τὸν τύφλωσε ὁ θυμὸς· ζάρωσε τὰ φρύδια καὶ χτυπῶντας πεισματικὰ τὸ ποδάρι :

— Ὅχι, εἶπε βροντόφωνα, ποτὲ δὲ θὰ τὸν πάρης αὐτὸν τὸ χασομέρη, τὸ ζητιᾶνο. Κάλλια νὰ κλάψης τώρα, πάρα νὰ μὲ καταριέσαι ὕστερα σ' ὄλη σου τὴ ζωή. Χάθηκαν τ' ἀρχοντόπουλα καὶ θὰ πᾶς ἐκεῖ νὰ πάρης ἕναν, ποὺ δὲν ἔχει ἄλλο βιὸς κ' ἄλλη δούλειά παρὰ τὰ τραγούδια του !

Ἡ κόρη σύρθηκε στὰ γόνατα μπροστά του :

— Πατέρα μου τὸν ἀγαπῶ. Μὴ θῆς νὰ μὲ κόνης δυστυχισμένη. Ὅπως κ' ἂν μοῦχη γραφτὸ ἡ μοῖρά μου νὰ ζήσω μαζί του, δικό μου θᾶναι τὸ φταξιμο. Πατέρα μου, τὸν ἀγαπῶ !

Ὁ γέρος ἀντὶ νὰ ἡμερώσῃ ἀπ' τὰ λόγια τῆς κόρης ἐθέριωσε :

— Τὸν ἀγαπᾶς, ἀχάριστη ; Ἐναν ξένον ἄνθρωπο τοῦ δρόμου, ποὺ τὸν εἶδες ἐχθές, τὸν ἀγαπᾶς ; Κ' ἐμένα, ποὺ σ' ἔβγαλα ἀπὸ τὴν καρδιά μου, ποὺ σὲ ἀνάθρεψα μὲ τὸ αἷμά μου, δὲ μὲ λογαριάζεις τίποτε ; Ἄκουσε λοιπὸν μιὰ γιὰ πάντα· ποτὲ δὲ

θὰ γίνης τοῦ Φωτεινοῦ γυναῖκα, ποτέ! Ξέρεις πὼς δυὸ γυνῶμες δὲν ἔχω· τὸ εἶπα, θὰ γένη!

Ἡ ἄμοιρη δὲ μίλησε πιά, κατάπνε τὰ δάκρυά της καὶ σόπασε.

Τὴν ἴδια νύχτα ὁ Φωτεινὸς ἔφυγε· πῆγε στὸν Ἅγιο Τάφο νὰ πολεμήσῃ γιὰ τὴν πίστη τοῦ Χριστοῦ. Μὰ πρὶν φύγῃ ἔσμιξε μιά στιγμὴ μὲ τὴ Χρυσσαυγὴ καὶ μέσ' στῆς νύχτας τὸ σκοτάδι φιλήθηκαν τὸ πρῶτο καὶ στερνὸ φιλι τοῦ χωρισμοῦ.

Τὴν ἄλλη μέρα σ' ὄλο τὸ χωριὸ διαλαλήθηκε τὸ τραγοῦδι πῶλεγε ὁ τραγουδιστὴς φεύγοντας :

Μέσα ἡ καρδιά μου σ' ἀγαπᾷ, μὰ ξέρει νὰ προσμένῃ,
κι' ἂν δὲ σὲ πάρω ζωντανή, σὲ παίρνω πεθαμένη.

Πέρασ' ἓνας χρόνος, πέρασε δεύτερος, τρίτος...

Ἀπ' τὴ μέρα ἐκείνη ἡ Χρυσσαυγὴ δὲ ματαφάνηκε πιά στὸν κόσμο. Μακρὺν ἀπὸ τὴν πολιτεία εἶχε ὁ πατέρας της ἓναν πύργο· ἐκεῖ πῆγε μὲ τὴν κόρη του νὰ περάσῃ γιὰ κάμποσο καιρὸ. Θαρροῦσε πὼς ἔτσι θὰ τὴν κἀνῃ νὰ ξεχάσῃ τὸ Φωτεινὸ, κι' ὅσο τὴν ἔβλεπε πού δὲ μιλοῦσε ποτέ πιά γι' αὐτόν, πού δὲν ἔκλαιε ποτέ τὸ μάτι της, παρηγοριοῦνταν κ' ἔλεγε μέσα του :

—Γιατρεύτηκε, γιατρεύτηκε. Ἔτσ' εἶν' ἡ ἀγάπη. Θαρρεῖ κανένας τὴν πρώτη ὥρα πὼς χάνεται, ἂν χάσῃ ἐκεῖνον π' ἀγαπᾷ. Σὲ λίγον καιρὸ περνᾶνε ὅλα, ξεχνιοῦνται ὅλα. Αὐτὸ θὰ πῆ νιότη.

Τυφλὸς γέροντας ! δὲν ἔβλεπε πὼς τὸ σαράκι τῆς ἔτρωγε μέσα τὰ σωθικά καθὼς τρώει τοῦ δέντρου τὴν ψίχα. Τὸ κατάλαβε μονάχα, σὰν τὴν εἶδε μιὰ βραδυὰ νὰ πέση λιγοψυχισμένη στὸ κρεβάτι καὶ νὰ μὴ σηκωθῆ πιά ! Τὸ κατάλαβε μονάχα, σὰν τὴν εἶδε νὰ ψυχομαχᾷ γλωμῆ, γλωμῆ, σὰν τ' ἄσπρολούλουδα τοῦ κάμπου, πού κρατοῦσε στὰ στήθη της—ἔρημα λουλούδια, πού τ' ἀγάπησε σ' ὅλη της τῆ ζωὴ !— Καὶ τότε χτύπησε μὲ τὰ χέρια τ' ἀσπρόμαλλο κεφάλι του, καὶ τότε ἀπ' τὰ γέροντά του μάτια ξεκίνησαν βροχὴ τὰ δάκρυα.

— Τὸ σκότωσα μὲ τὰ χέρια μου τὸ παιδί μου, ἔλεγε καὶ τὴ φιλοῦσε καὶ τῆς ζητοῦσε συχώρεση γονατιστὸς μπροστὰ στὸ κρεβάτι της.

Καὶ ὁ Φωτεινός, πού ἦταν ὁ Φωτεινός ; Κανεὶς δὲν ἤξερε, κανεὶς δὲν ἔμαθε. Μηδ' αὐτὰ τὰ χεῖλη τῆς ἄρρωστης δὲν εἶπαν τ' ὄνομά του. Μονάχα στὴν ὕστερη ὥρα, πρὶν ξεφτερουγίσῃ ἡ ψυχὴ της, ἀνακάθισε μὲ μιᾶς, ἄπλωσε ξεγυμνωμένα τ' ἄσαρκα χέρια της καὶ μὲ φωνὴ σβυστή, σὰν τ' ἀγεράκι τῆς νύχτας, εἶπε :

— Πᾶρε με, πᾶρε με !

Κ' ἔπεσεν ἄψυχη στὸ προσκεφάλι.

Ὁ γέρος πατέρας της ἐδέρονονταν ἀπάνω στ' ἄψυχο κορμί :

— Γιὰ κεῖνον, ἦταν ὁ στερνός της λόγος ! σ' ἐ-

κεῖνον ὁ στερνός της λογισμός ! σ' ἐμένα τὸ φωνιᾶ τίποτα, τίποτα !

Ἦταν μεσάνυχτα. Ἐξω φυσομανοῦσε ὁ ἀγέρας στὰ δέντρα κ' ἓνα νεκροπούλι, πὸν μυρίσθηκε λείψανο, ἔκλαιγε στὰ κεραμίδια τοῦ πύργου.

Ὁ γέρος λιγοψυχισμένος ξεσύρθηκε σιγὰ σιγὰ ἀπ' τὸ νεκρικὸ κρεβάτι κ' ἔπεσε χάμω τ' ἀπίστομα κρατῶντας μέσ' στὰ χέρια τὴν ὄψη του.

Ἐνα καντῆλι τρεμόσβυνε κρεμασμένο.

Τὴν ἴδιαν ὥρα ἡ πόρτα ἀνοίχτηκε χωρὶς νὰ τρέξῃ κ' ἓνας μαῦρος ψηλὸς ἴσκιος ἐπρόβαλε. Ἦταν σιδεροντυμένος, ζωσμένος σπαθί· μὰ τὰ σίδερα δὲ βρόνταγαν. Ἡ ὄψη του ἦταν ἡλιοκαμένη καὶ δασωμένη ἀπὸ μαῦρα γένεια· τὰ μαλλιά του μεγάλα σγουρὰ ξανέμιζαν πίσω. Ζύγωσε στὸ κρεβάτι τῆς πεθαμένης καὶ σιάθηκε κυττάζοντας τὴν ὄψη της. Ἐκανε τὸ σταυρό του· ἔσκυψε καὶ τὴ φίλησε στὸ στόμα· πῆρε ἀπ' τὰ στήθη της τὰ μαραμμένα ἀσπρολούλουδα καὶ τᾶχωσε στὸ σιδερένιο κόρφο του. Ἔστερ' ἄπλωσε τὰ δυὸ του χέρια κ' ἀνασήκωσε τ' ἄψυχο κορμί στὴν ἀγκαλιά του. Σὰν εἶδε πὼς ἦταν μισόγυμνο, τράβηξε τὸ ἄσπρο σεντόνι καὶ τὸ τύλιξε μέσα ἀπαλὰ ἀπαλὰ, σὰν μάννα τὸ παιδί της. Πάλι, χωρὶς νὰ βροντήσουν τὰ σίδερα πὸν φοροῦσε,

χωρίς νὰ τρέξη ἢ πόρτα, ἔφυγε, χάθηκε σὰν ἀέρας, σὰ σύννεφο, κρατῶντας στὰ χέρια τὴν πεθαμένη.

Ἄξαφνα ὁ γέρο Πλατανιάς, σὰν νὰ κατάλαβε κάτι, ξεπετάχθηκε ὀλόρθος· γύρισε καὶ κύτταξε τὸ κρεβάτι ἀδειανὸ καὶ μιὰ φωνή, πὺ δὲν ἦταν ἀνθρώπου φωνή, τράνταξε τὰ θέμελα τοῦ πύργου. Ἔτρεξε σὰν νὰ εἶχε ξανανιώση κι' ἄνοιξε τὸ παραθύρι. Σὲ μιὰ ἀστραψιὰ τοῦ οὐρανοῦ, εἶδε ἕναν ὀλόμαυρο καβαλλάρη ἀπάνω σὲ ὀλόμαυρο ἄλογο· στὴν ἀγκαλιά του κρατοῦσε σφιχτὰ κάτι ἄσπρο κάτασπρο πρᾶμα, κ' ἔφευγε πέρα στὸ λόγγο.

— Ἄχ! τὸν βάσταξε τὸν ὄρκο του· ζωντανὴ δὲ μοῦ τὴν πῆρε, πεθαμένη μοῦ τὴν παίρνει! φώναξεν ὁ γέροντας κι' ἀπόμειν' ἔδεκεῖ σκυμμένος στὸ παραθύρι. Ἔτρεξαν οἱ δοῦλοι του· τὸν βρῆκαν ξεψυχισμένο! . . . Θεὸς σχωρὲς' τον».

Ἡ γραῖα, ἀφοῦ ἔτελείωσε τὴν ἀπαισίαν διήγησιν, ἔφερε πάλιν τὸ παγοῦρι τῆς ρακῆς διὰ νὰ δροσίση τὰ στεγνωθέντα χεῖλη της. Ὅλοι τόσοι εἶχαμεν προσηλωθῆ εἰς τοὺς λόγους της, ὥστε δὲν ἐφρόντισε κανεὶς νὰ ρίψη νέα ξύλα ἢ κῶνους εἰς τὴν φωτιά, ἢ ὅποια εἶχε σχεδὸν σβυσθῆ. Ὁ οἰκοδεσπότης ἔρριψε μίαν ἀγκαλίδα καὶ ὁ οἶκος ἐφωτίσθη πάλιν. Ὡς νὰ ἀνέλαβε δὲ θάρρος

ἀπὸ τὸ φῶς ἢ σύζυγός του, λύσασα τὴν σιωπὴν, ἠρώτησε τὴν γραῖαν :

— Καὶ λές, θειά, νὰ ἦταν ὁ ἴδιος ὁ Φωτεινὸς ζωντανός, ποὺ ἦρθε καὶ πῆρε τὴν πεθαμένη ;

— Παιδί μου, μηδ' ἐγὼ δὲν ξέρω. Μὰ λέω μὲ τὸ νοῦ μου, πὼς θὰ ἦταν ἀπὸ καιρὸ πεθαμένος ἢ σκοτωμένος κ' ἔμενεν ἄλυωτος στὴ γῆ, γιὰ τὸν βάρεμεν ὁ ὄρκος του. Σὰν ἦρθε ἡ ὕστερη ὥρα, σηκώθηκε βρυκόλακας μέσ' ἀπ' τὸ μνημα καὶ πῆγε νὰ τὸν ξεπλερώσῃ. Ἔτσι ἀλήθεισε καὶ τὸ τραγοῦδι :

“Ὅπ' ἀγαποῦν ἀληθινὰ τὴ μοῖρα τὴν ὀρίζουν,
μὴδ' ἀπὸ Χάρου θέλημα ποτὲ δὲν ξεχωρίζουν !

Η ΑΣΧΗΜΗ ΚΟΡΗ

Μια ὁμορφη μάννα, φτωχή γυναίκα, ἐγέννησε κι' ἔκανε ἄσχημη κόρη. Ἀσχημότερο παιδί δὲ γεννήθηκε στὸν κόσμον· κι' ἡ μάννα ἔκλαιγε, ἔκλαιγε ἀπ' τὴ λύπη της κι' ἔλεγε μέσα της :

— Σ' ἐμᾶς τίς φτωχὲς ἡ ὁμορφάδα λιγοστεύει τὴ φτώχεια· σὰν εἴμαστε ἄσχημες, εἴμαστε διπλὰ φτωχὲς. Τί θὰ γίνῃ τὸ ἄμοιρον αὐτὸ μὲ τὴ φτώχεια καὶ μὲ τὴν ἀσχημιὰ του ;

Ἡ καλὴ Μοῖρα τὴν ἄκουσε καὶ τὴ συμπόνεσε καὶ τῆς εἶπε :

— Μὴν κλαῖς· ἡ κόρη σου δὲν θάναί για ὅλη της τὴ ζωὴ ἄσχημη· θὰ ὁμορφήνῃ, ὅταν βρεθῇ ἀνθρώπος νὰ τὴν ἀγαπήσῃ.

— Ψεύτικη παρηγοριὰ μοῦ δίνεις, εἶπε ἡ μάννα, ποὺς θὰ βρεθῇ ν' ἀγαπήσῃ ἓνα τέτοιο ἀσχημοκόριτσο ;

— Τὸ λέω καὶ θὰ γίνῃ, εἶπε πάλι ἡ καλὴ Μοῖρα μὲ γλυκὸ χαμόγελο κι' ἐχάθηκε μέσ' στὴ γωνιά τοῦ σπιτιοῦ.

Ἡ φτωχὴ μάννα ἀναθάρρησε, σκούπισε τὰ δακρυσμένα μάτια της κι' ἄρχισε νὰ νανουρίζῃ τὴν ἄσχημη κόρη :

Κοιμήσου, κόρη μου χρυσή,
 τὸν ὕπνο μὴν ἀφήνης,
 καὶ θάρθ' ἡμέρα πού καὶ σὺ
 πεντάμορφη θὰ γίνης . . .
 Τέτοιο θάμα—νάني, νάνι! —
 ἢ ἀγάπη θὰ τὸ κάνη.

Πέρασαν χρόνια· ἡ κόρη μεγάλωσε. Ὅσο μέγαλανε αὐτή, τόσο μεγάλωνε κ' ἡ ἀσχημιὰ της. Τὰ μαλλιά της ἦταν σὰ λινάρι, ἡ ὄψη της χλωμὴ καὶ ζαρωμένη, τὰ χεῖλη της σκασμένα καὶ μαραμμένα, μικρὰ κ' ἀφώτιστα τὰ μάτια της καὶ τὸ κορμὶ ψηλὸ, λιγνὸ κ' ἄσαρκο τόσο, πού σάλευεν ἀπ' τὸν ἀέρα σὰν ξεροκαλαμιὰ.

Τὴν ἔβλεπε ἡ μάνα της κ' ὄρες ὄρες, μ' ὄλα τὰ λόγια τῆς καλῆς Μοίρας, ραγιζούνταν ἡ καρδιά της κ' ἔλεγε :

— Πῶς μπορεῖ νὰ ὁμορφῆνη μιὰ τέτοια ἀσχημιὰ! Ποιὸς θὰ βρεθῆ ν' ἀγαπήσῃ ἓνα τέτοιο ἀσχημοκόριτσο!

Ἡ κόρη δὲν τὸ ἤξερε πὼς εἶναι ἀσχημη. Ποῦ νὰ τὸ μάθῃ; Ἡ μάνα της εἶχε σπάσῃ τὸν καθρέφτη τοῦ σπιτιοῦ γιὰ νὰ μὴ βλέπῃ τὴν ὄψη της μέσα καὶ φαρμακώνεται. Οὔτε τὴν ἄφηνε ποτὲ νὰ πάῃ στὸ ποτάμι γιὰ νὰ μὴ σκύψῃ καὶ καθρεφτιστῆ στὸ νερό.

Τὸ σπῆτι τους ἦταν σ' ἔρημον τόπο· δὲν εἶχε γειτονιά, δὲν εἶχε κακόγλωσσα στόματα νὰ διαλα-

λοῦν τὴν ἀσχημιά της, πὺν νὰ τ' ἀκούση καὶ νὰ τὸ καταλάβῃ κ' ἡ ἴδια.

Ἄν δὲν ἦταν ὁμορφῆ, μὰ ἦταν τόσο καλὴ. . .

Ἐνα πρωτὶ, ἐκεῖ πὺν ταίιζε μονάχη τὶς ὄρνιθες καὶ τὰ περιστέρια της, βλέπει πέρα ἀπ' τὸ δρόμο ἕνα διαβάτη. Ὁ διαβάτης αὐτὸς ἦταν παλικάρι καλοντυμένο κ' ὠραῖο, μὰ μ' ὄλη του τὴ νιότη καὶ τὴ λεβεντιά κρατοῦσε στὸ χέρι ἕνα ραβδί καὶ πῆγαινε ἀργὰ καὶ δειλιασμένα σὰ νὰ ἦταν κανένας γέροντας ἢ κανένας μεθυσμένος.

Ἡ κόρη παραξενεύτηκε πὺν τὸν εἶδε. Ἄφησε τὰ περιστέρια καὶ τὶς ὄρνιθες νὰ φᾶν ὄλο τὸ σιτάρι πὺν κρατοῦσε στὴν ποδιά της καὶ κύτταζε τὸ διαβάτη. Κ' ἐκεῖνος τραβοῦσε ἴσια ἐμπρὸς στὸ δρόμο του μὲ τὰ μάτια ὀρθάνοιχτα, ἀσάλευτα, στυλωμένα.

— ὦρα καλὴ, διαβάτη ! εἶπε ἡ κόρη.

Ἐκεῖνος ξαφνίσθηκε ἀπ' τὴ φωνὴ καὶ γύρισε μὲ μιᾶς τὸ κεφάλι· μὰ κάποιο λιθάρι βρέθηκε ἐμπρὸς στὰ πόδια του καὶ σκόνταψε κ' ἔπεσε χάμω.

Ἡ καλὴ κόρη ἔτρεξε κατατρομαγμένη κοντὰ του καὶ τὸ σιτάρι χύθηκε ὄλο ἀπ' τὴ ποδιά της. Τὸν ἔπιασε ἀπ' τὸ χέρι νὰ τὸν ἀνασηκώσῃ κ' ὅταν ἀντίκρουσε τὴν ὄψη του, ἀνατρίχιασεν ὀλάκαιρη· τὸ ἄμοιρο τὸ παλικάρι ἦταν τυφλό ! . . .

— Ποιὸς εἶς' ἐσύ, πὺν ἔχεις τόσο ἔλαφρὸ τὸ χέρι ; ρώτησε ὁ τυφλός.

— Εἶμαι μὰ κόρη φτωγή, πὺν σὲ εἶδε καὶ σὲ συμπόνεσε. Γιατί γυρίζεις μόνος, ἀφοῦ δὲν ἔχεις φῶς νὰ βλέπῃς ;

— Γιατί γυρίζω μόνος ; ἀποκρίθηκε ἐκεῖνος κ' ἀνεστέναξε· μήπως ἔχω κανένα στὸν κόσμον ; ... ἡ μάνα μου πέθανε, ὁ πατέρας μου πέθανε.

Καὶ τὰ σβυσμένα μάτια του γέμισαν ἀπὸ δάκρυα.

Ἡ καρδιά τῆς καλῆς κόρης ραγίστηκε ἀπ' τὰ λόγια αὐτά.

— Δὲν ἔχεις οὔτε ἀδερφή ; τὸν ρώτησε.

— Οὔτε ἀδερφή !

— Θέλεις νὰ γίνω ἀδερφή σου ἐγώ ; εἶπε ἐκείνη χωρὶς νὰ τὸ συλλογιστῇ καλὰ καλὰ· θέλεις ἐγὼ νὰ ἔχω μάτια καὶ γιὰ σένα, ἐγὼ νὰ σὲ κρατῶ ἀπὸ τὸ χέρι ὅταν περπατῆς, ἐγὼ νὰ σὲ φροντίζω σὲ κάθε τι πὺν δὲν μπορεῖς νὰ κάνῃς χωρὶς φῶς ἐσύ ;

— Ὁ Θεὸς νὰ σὲ πληρώσῃ γιὰ τὴν τόση σου καλωσύνη, κόρη μου· ὄχι δὲ θέλω τόσα ἀπὸ σένα, δὲν τ' ἀξιῶ τόσα ἕνας δυστυχισμένος τυφλὸς ἐγώ. Μόνον δὸς μου τώρα τὸ χέρι σου καὶ πῆγαινέ με πέρα ἐκεῖ στὴν ἄκρη τοῦ δρόμου, πὺν θὰ ἰδῆς τὴν ἀχυροκαλύβα μου.

Ἡ κόρη ἔκανε κατὰ τὸ θέλημά του καὶ τὸν πῆγε στὴν ἀχυροκαλύβα του . . .

Ὅταν τὸ βράδυ γύρισε ἡ μάνα της, δὲν τῆς μαρτύρησε τίποτε γιὰ τὸν τυφλό· φοβήθηκε μήπως τὴ μαλώσει.

Τὸ ἄλλο πρωί, ἅμα ἔφυγε πάλι ἡ μάνα της κ' ἐπῆγε στὴ χώρα νὰ ξενοδουλέψει, τάισεν ἡ κόρη γλήγορα γλήγορα τὶς ὄρνιθες καὶ τὰ περιστέρια της καὶ κίνησε νὰ πάη στὴν ἀχυροκαλύβα τοῦ τυφλοῦ. Τὸν ἀντάμωσε στὸ δρόμο, πού ἦρχουνταν κ' ἐκεῖνος νὰ τὴν εὔρη.

Ἡ ὄψη του ἀναγάλιασεν ἅμα τὴν ἔννοιωσε κοντά του. Ἀκούμπησε ἀπάνω της τὸ χέρι κ' ἐπερπάτησαν ἔτσι ὥρα πολλή μαζί στὸν ἀνθισμένο κάμπο. Ὅταν ἐβράδυσσε, πῆγε τὸν τυφλό στὴν ἀχυροκαλύβα του καὶ γύρισε στὸ σπίτι της. Ἦρθε ἡ μάνα της ἀπ' τὴ χώρα καὶ πάλι δὲν τῆς φανέρωσε τίποτε γιὰ νὰ μὴν μαλώσει. Ἐννοιωθε πὼς δὲν ἔκανε τίποτε κακό, μὰ πάλι ἐδείλιαζε, ἐδείλιαζε νὰ τὸ πῆ.

Καὶ κάθε μέρα τὸ ἴδιο· ἡ κόρη δὲν μποροῦσε νὰ κάνη χωρὶς τὸν τυφλό, κι' ὁ τυφλὸς δὲν μποροῦσε νὰ κάνη χωρὶς τὴν κόρη. Ἡ ἀγάπη ἄρχισε νὰ γεννιέται καὶ νὰ μεγαλώνη ἀνάμεσά τους. Ὁ τυφλὸς δὲν μποροῦσε νὰ ἰδῆ τὴν ἀσχημιὰ τῆς κόρης· μὲ τὰ μάτια τῆς ψυχῆς ἔβλεπε μόνον τὴν καλωσύνη της

καὶ αὐτὴ μέρα μὲ τὴ μέρα πλήθαινε, μεγάλωνε τὴν ἀγάπη του. Αἶ καὶ ἄν ἔπαιρναν τὸ φῶς τους γιὰ μιὰ στιγμή τὰ μάτια του καὶ τὴν ἀντίκρουζαν ! Πῶς θὰ σκορποῦσε μὲ μιᾶς ἢ ἀγάπη του ὅλη !

Ἡ κόρη πάλι εἶχε βρῆ κάποιον, πού νᾶχη ἀνάγκη ἀπ' τὴν καλωσύνη της, μόνον, δυστυχισμένον, καὶ τὸν συμπόνεσε καὶ τὸν ἀγάπησε. Κριμα πού ἦταν τυφλός ! Ἄχ, νὰ μποροῦσε νὰ τοῦ δώσει πάλι τὸ φῶς ! νὰ μποροῦσε ἀπ' τὰ δυὸ μάτια της νὰ τοῦ χαρίσῃ τὸ ἕνα, μὲ τί χαρὰ θὰ τῷκανε. Κριμα πού ἦταν τυφλός ! ὅλο αὐτὸ γυρνοῦσε στὸ νοῦ της καὶ τὴν τυραννοῦσε. Καὶ ἡ μητέρα της, πού τὴν ἔβλεπε ἔτσι λυπημένη, θαρροῦσε πὼς εἶχε καταλάβῃ, πὼς εἶχε μάθῃ τὴν ἀσχημιὰ της καὶ θλίβονταν γι' αὐτό . . .

Μιὰ νύχτα ἡ μάνα κουρασμένη ἀπ' τὴ δουλειὰ βαρυκοιμώτανε κ' ἡ κόρη ξαγρυπνοῦσε. Ὁ λογισμὸς της ἦταν πάλι στὸν τυφλὸ κ' ἔκλαιγε μέσ' στὸ προσκέφαλό της.

Ἄξαφνα ἀνοίγει ἡ γωνιὰ τοῦ σπιτιοῦ καὶ βγαίνει ἡ καλὴ Μοῖρα. Ἡ κόρη ἐτρόμαξε ἅμα τὴν εἶδε κ' ἔκανε νὰ φωνάξῃ, μ' αὐτὴ τῆς ἐσφάλῃσε τὸ στόμα μὲ τὸ χέρι της καὶ εἶπε σιγὰ σιγὰ :

— Μονάχα ἐσὺ μπορεῖς νὰ δώσεις τὸ φῶς στὸν τυφλό. Πήγαινε, κάτω στὸν τριανταφυλλένιο

κάμπο και σύναξε ἀπὸ τὰ τριαντάφυλλα τὴ δροσιὰ τῆς νύχτας στὴν παλάμη σου. Ἐμα βρέξι τὰ μάτια του ὁ τυφλὸς μ' ἐκείνη τὴ δροσιὰ θὰ ξαναϊδῇ τὸ φῶς τῆς μέρας.

Εἶπ' αὐτὰ ἡ Καλὴ Μοῖρα καὶ χάθηκε μέσ' τὴ γωνιά τοῦ σπιτιοῦ.

Πεταχτὴ, χαρούμενη ἢ κόρη ξεκίνησε τὴν αὐγὴ αὐγὴ καὶ πῆγε στὸν τριανταφυλλένιο κάμπο. Μὰ ἔφτασεν ἀργά· ὁ ἥλιος εἶχε βγῆ καὶ εἶχε πιῆ τὴ δροσιὰ τῆς νύχτας ἀπ' τὰ τριαντάφυλλα.

Τὴν ἄλλη αὐγὴ σηκώθηκε καὶ πῆγε πάλι στὸν τριανταφυλλένιο κάμπο· ὁ ἥλιος δὲν εἶχε βγῆ ἀκόμα καὶ τὰ τριαντάφυλλα ἦταν γεμάτα δροσιὰ. Μάζεψεν ὅση χωροῦσαν οἱ δύο παλάμες της καὶ κίνησε νὰ φύγη. Μ' ἀπὸ τὴ βιάση της μπλέχτηκε στὰ κλαριά καὶ χύθηκε ἡ δροσιὰ ἀπ' τὰ χέρια της.

Τὴν τρίτη αὐγὴ τέλος πῆρε κ' ἔφερε τὴ δροσιὰ στὸν τυφλό.

Ἐβρέξε τὰ σβυστὰ μάτια του καὶ τοῦ χάρισε τὸ φῶς. Κ' ἐκεῖνος, τυφλωμένος ἀκόμη ὄχι ἀπὸ τὸ σκοτάδι, μ' ἀπὸ τὸ φῶς, γεμάτος ἀγάπη κ' εὐτυχία, πῆρε κ' ἔσφιξε στὴν ἀγκαλιά του τὴν καλὴ κόρη...

Τὸ βράδυ γύρισε ἡ μάνα της ἀπ' τὴ χώρα. Ἄμ' ἀντίκρουσε τὴν κόρη, κόπηκε ἢ φωνή της τῆς καλῆς Μοῖρας τὰ λόγια εἶχαν ἀληθέψη... Ἡ

κόρη της, ἡ ἄσχημη, εἶχε γίνῃ ἡ ὁμορφότερη τοῦ κόσμου ! Τὰ μαλλιά της ἔπεφταν στὶς πλάτες της σὰν ἀναλυωμένο χρυσάφι, ἡ ὄψη της ἦταν ὀλόδροση καὶ ροδοκόκκινη, τὰ χεῖλη χωρισμένα μὲ γλυκὸ χαμόγελο, τὰ μάτια της μεγάλα καὶ φωτερὰ, καὶ τὸ κορμί της, ψηλὸ καὶ λιγνὸ, λυγοῦσε περήφανα σὰν τὸ κυπαρίσσι.

Τί ἄλλο παρὰ ἡ ἀγάπη θὰ εἶχε κάνῃ τὸ θᾶμα αὐτό ; Μὰ πῶς ; πῶς ;

Πρὶν πάρῃ ἀνασασμό, πρὶν ἔρθῃ στὰ συγκαλά της καὶ ρωτήσῃ, ἡ κόρη χύθηκε μὲ τὰ φιλιὰ στὴν ἀγκαλιά της καὶ τῆς τὰ φανέρωσεν ὅλα, κλαίοντας μαζὶ καὶ γελῶντας ἀπ' τὴ χαρὰ της.

— Καλά, κόρη μου, εἶπε ἡ μάννα συλλογισμένη, μὰ ξέρεις ποιὸς εἶν' αὐτὸς ποὺ σ' ἀγαπᾷ ;

— Καὶ τί μὲ μέλει ; φτάνει πὼς μ' ἀγαπᾷ.

Τὴν ἴδιαν ὥραν τὰ πέταλα ἐνὸς ἀλόγου ἀκούστηκαν στὸ δρόμο. Τὸ ἄλογο στάθηκε καὶ ὁ καβαλάρης πέζεψε καὶ χτύπησε τὴν πόρτα :

— Ἄνοιξε, καλότυχη μάννα τῆς ὁμορφῆς καὶ τῆς καλῆς κόρης.

Ἡ μάννα ἄνοιξε καὶ μπῆκε μέσα ἕνας πανώριος χρυσοντυμένος λεβέντης· πῆρε, φίλησε τὸ χέρι της καὶ τῆς εἶπε :

— Θέλεις νὰ κάνῃς γιό σου τὸ βασιλόπουλο ; Ἐγὼ εἶμαι ὁ τυφλός, ποὺ εἶδε τὸ φῶς του ἀπ'

τὴν ἀγάπη κι' ἀπ' τὴν καλωσύνη τῆς κόρης σου. Μιὰ κακὴ μάγισσα μὲ εἶχε τυφλώσει καὶ μὲ εἶχε διωγμένον ἀπ' τὸ βασιλεῖό μου· μιὰ καλὴ μάγισσα μοῦ δίνει τώρα καὶ φῶς καὶ βασίλειο πίσω . . .

Τὸ βασιλόπουλο παντρεύθηκε τὴν ὁμορφή καὶ τὴν καλὴ κόρη. Ἡ μάγνα της δὲ θέλησε νὰ ρθῆ στὸ παλάτι μαζί τους· ἔμεινε στὸ μοναχικὸ σπιτάκι της, εὐτυχισμένη γιὰ τὴν εὐτυχία τῆς κόρης της. Κάθε πρωὶ ἡ κόρη ἐρχότανε στὴ μάγνα της, πάντα ὁμορφή καὶ πάντα καλή.

Πέρασε καιρὸς ἔτσι.

Ἄξαφνα, ἓνα πρωὶ ἀνοίγει μὲ μιᾶς ἡ πόρτα τοῦ σπιτιοῦ καὶ μπαίνει ἡ κόρη. Ἄμα τὴν εἶδε ἡ μάγνα της ἐκέρωσε. Ἦταν ἡ κόρη της αὐτὴ ἢ τὸ παλιὸ φάντασμα τῆς! Τὰ μαλλιά της σὰν λινάρι, ἡ ὄψη της γλωμὴ καὶ ζωωμένη, τὰ χεῖλη της σκασμένα καὶ μαραμμένα, μικρὰ κι' ἀφώτιστα τὰ μάτια της, καὶ τὸ κορμί της ἄσαρκο τόσο, πὺν σάλευεν ἀπ' τὸν ἀέρα σὰν ξεροκαλαμιὰ.

— Τί ἔπαθες, κόρη μου ; φώναξε βραχνόφωνη ἡ μάγνα.

Κ' ἡ δύστηχη κόρη, μὲ μιὰ φωνή, πὺν θὰ σπάραιζε καὶ τὴν πιὸ ἄπονη καρδιά, ἀποκρίθηκε :

— Δὲ μ' ἀγαπᾷ πιά !

Ο ΞΥΛΙΝΟΣ ΒΙΟΛΙΤΖΗΣ

Ητον ένας βιολιτζής με παρδαλά ροῦχα και με ὑψηλὸν σκοῦφον· εἰς τὸν λαιμὸν του κρατοῦσε σφιγμένον τὸ βιολί του με τὸ ἓνα χέρι και με τὸ ἄλλο χέρι τὸ δοξαρι· ἐκουρδίζετο και ἔπαιζεν σὰν ἀληθινὸς βιολιτζής. Καὶ ὁμως δὲν ἦτον ἀληθινός, ἦτον καμωμένος ἀπὸ ξύλο τῆς Ἀγάπης. Τί εἶναι αὐτὸ τὸ ξύλο και ἀπὸ τί δέντρο κόπτεται δὲν ἤξεύρω, ἤξεύρω μόνον πὼς κάθε ἄνθρωπος καμωμένος ἀπὸ τέτοιο ξύλο ἠμπορεῖ ν' ἀγαπήσῃ σὰν ζωντανὸς ἄνθρωπος.

Ὁ βιολιτζής, ἅμα ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον, ἐτυλίχθη μεσα εἰς χαρτί, ἐκλείσθηκε εἰς χονδρὸ κουτί και ἐστάλθηκε εἰς ἓνα ἔμπορικὸν διὰ νὰ πωληθῆ, σὰν νὰ ἦτον σκλάβος ὁ κακόμοιρος.

Ὁ ἔμπορος τὸν ἔστησεν εἰς τὸ παράθυρον. Ἐκεῖ τὸν ἔβλεπαν οἱ διαβάται και τοὺς ἔβλεπε και αὐτός, χωρὶς νὰ ἐννοοῦν ἐκεῖνοι, ὅτι ἦτον κρυμμένη ζωὴ εἰς τὸ ἄψυχον ξύλον. Ὁ ἔμπορος κάποτε τὸν ἐκούρδιζε και τότε πλέον ἐμαζεύετο κόσμος πολὺς, πρὸ πάντων παιδιὰ, και ἄκουαν τὴν γλυκειὰν φωνὴν τοῦ βιολιοῦ του. Αὐτὴ ἡ φωνὴ εἶχε κάτι ξεχωριστόν, κάτι ποὺ ἔφταναν ἕως τὴν καρδιά. Ὅλοι

ἐνόμιζαν πὼς ὁ τεχνίτης εἶχε ἐπιτύχη τὴν μηχανήν του· δὲν ἤξευραν πὼς μέσα εἰς τὸ ἄψυχον ξύλον ἦτο κρυμμένη ζωή, δὲν ἐφαντάζοντο πὼς, καὶ ἀφοῦ ἐξεκουρδίζετο ἡ μηχανή, ὁ βιολιτζῆς ἔπαιζε τὸ βιολί του μόνος μὲ τὴν δύναμιν τῆς ἀγάπης ποῦ εἶχε μέσα του.

Ἄλλὰ δὲν ἔπαιζε δι' ἐκείνους, ποῦ ἐμαζεύοντο καὶ ἔχασκαν ἔξω ἀπὸ τὰ τζάμια τοῦ παραθύρου· οὔτε τοὺς ἐλογαρίαζεν, οὔτε τὸν ἔμελεν. Ἐπαιζε μόνον διὰ τὴν ἀγάπην του· καὶ ἡ ἀγάπη του ἦτον μία ὥραια κοῦκλα ὑψηλοτέρα ἀπὸ ὅλας τὰς ἄλλας, λυγερή, ξεχωριστὴ εἰς τὴν χάριν, μὲ κατακόκκινον φόρεμα, στυλωμένη ἀντικρὺ του εἰς τὸ ἴδιον παράθυρον τοῦ ἐμπορικοῦ.

Ὁ βιολιτζῆς αὐτὴν ἀντίκρουσε πρῶτην, ἅμα ἐβγῆκεν εἰς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας ἀπὸ τὸ χονδρὸ κουτί του, καὶ εἰς αὐτὴν ἐχάρισεν ὅλην τὴν ἀγάπην, ποῦ εἶχε μέσα του. Ἄλλος κόσμος δὲν ἦτον ἐκεῖ ἐκτὸς τῆς κούκλας. Ἐξοῦσε δι' αὐτὴν, μόνον δι' αὐτὴν. Ἄλλὰ καὶ ἐκείνη βέβαια τὸν ἀγαποῦσε. Ἄν δὲν τὸν ἀγαποῦσε, διατί δὲν ἐξεκολλοῦσε τὰ μάτια της ἀπὸ πάνω του, τὰ φωτερὰ της ἐκεῖνα μάτια, ποῦ τὸν ἔκαιαν; Ἄν δὲν τὸν ἀγαποῦσε, διατί δὲν ἐγύριζε κἄν νὰ ἰδῇ ἓνα ἀξιοματικόν, ὁ ὁποῖος ἐπάνω εἰς τὸ ξύλινόν του ἄλογον καθισμένος, εἶχε γυρισμένον τὸ κεφάλι πρὸς τὸ μέρος

της ἀπὸ τὴν ὄραν ποὺ τὸν ἔβαλεν ὁ ἔμπορος ; Ἐν δὲν τὸν ἀγαποῦσε, διατί ἔχαμογελοῦσε ἀπὸ εὐχαριστησιν, ὅταν ἔπαιζε τὸ βιολί του, σὰν νὰ ἐνοοῦσε πὼς μόνον δι' αὐτὴν ἔπαιζε ;

Τὸν ἀγαποῦσε, τὸν ἀγαποῦσε· ὅλα αὐτὰ ἦσαν σημεῖα ὀλοφάνερα. Καὶ τὰ εἶχαν βέβαια παρατηρήσῃ καὶ ὅλοι οἱ γείτονες : δύο τρεῖς κοῦκλες ἀπὸ κερὶ, μερικοὶ μολύβδινοι στρατιῶται, ἕνας χάρτινος ἐμβαλωματῆς, ποὺ εἶχε τὸ μαγαζὶ του ἐκεῖ, καὶ ἕνας ξύλινος φαρμακοποιὸς τριγυρισμένος ἀπὸ τὰ φάρμακά των Δι' αὐτὸ ἐκυττάζοντο λοξὰ μεταξὺ των καὶ ἐκρυφομιλοῦσαν.

Ὁ βιολιτζῆς ἕνα φόβον εἶχε μέσα εἰς τὴν εὐτυχίαν τῆς ἀγάπης του : μήπως τοὺς χωρίσουν. Ἦτον δυνατὸν νὰ ζήσῃ χωρὶς αὐτὴν ; καὶ τί τὴν ἠθέλε τὴν ζοὴν ; Τί θὰ ἐγίνετο κ' ἐκεῖνη μόνη, χωρὶς αὐτόν ;

Ἡ τύχη, ποὺ προστατεύει ὅλους τοὺς ἐρωτευμένους, δὲν ἄφησεν ἀπροσιτάτευτον καὶ τὸν ξύλινον βιολιτζῆν. Μίαν ἡμέραν, ἐνῶ ἔπαιζε με ὄρεξιν τὸ βιολί του, ἐπερνοῦσαν ἀπ' ἔξω ἕνας ἠλικιωμένος κύριος καὶ μία μεσόκοπη κυρία.

— Τὶ ὥραϊα ποὺ παίζει αὐτός ! εἶπεν ὁ κύριος, μοῦ ἔρχεται νὰ τὸν ἀγοράσω τοῦ ἀνεψιοῦ μας.

Τὴν ἴδιαν στιγμὴν ἡ κυρία ἐκύτταξε τὴν κοῦκλαν :

— Τί ώραία πού εἶναι αὐτή, θὰ τὴν πάρω κ' ἐγὼ τῆς ἀνεψιᾶς μου.

Ὁ βιολιτζῆς διὰ μίαν στιγμὴν ἐνόμισεν ὅτι θὰ χωρισθῆι πλέον ἀπὸ τὴν ἀγάπην του καὶ τοῦ ἤρ-
χετο νὰ σκάσῃ ἀπὸ τὸ κακόν του. Ἄλλ' ἐνῶ τὸν
ἐτύλιγεν ὁ ἔμπορος εἰς τὸ χαρτί, ἐνόησεν ἀπὸ τὴν
ὀμιλίαν τῆς κυρίας, ὅτι ὁ ἀνεψιὸς καὶ ἡ ἀνεψιά
ἦσαν ἀδελφία καὶ ὅτι ὕστερον ἀπὸ ὀλίγας ἡμέρας
θὰ εὐρίσκετο πάλιν κοντὰ εἰς τὴν ἀγαπημένην
του κοῦκλαν.

Ἐπομονὴ λοιπόν, ὑπομονὴ κ' ὁ εὐτυχισμένος
καιρὸς θὰ γυρίσῃ πάλιν.

Δύο ἡμέρας ἔμεινε φυλακισμένος μέσα εἰς τὸ
σκοτεινὸν ἐρμάριον καὶ τοῦ ἐφάνηκαν χρόνοι ἀτε-
λείωτοι. Ἐσυλλογίζετο, τί θὰ γίνεται μόνῃ ἡ ἀγα-
πημένη του, πῶς θὰ τὸν ἀναζητῆι, πῶς θὰ νο-
μίξῃ ὅτι δὲν θὰ τὸν ἰδῆι πλέον καὶ θὰ σπαράζεται
ἀπὸ ἀπελπισίαν! Καὶ ὁ καϋμένος ὁ βιολιτζῆς ἐδά-
κρυζε τόσο πολὺ καὶ τόσο συχνά, ὥστε ὅταν
τὸν ἐξετύλιξαν ἀπὸ τὸ χαρτί τὴν πρωτοχρονίαν, τὰ
δάκρυα τοῦ εἶχαν ξεβάψῃ τὰ μάτια του.

Εὐρέθηκε μέσα εἰς μίαν σάλαν φωτισμένην καὶ
γεμάτην κόσμον. Αὐτὸς ἐκύτταξε μόνον νὰ ἰδῆι
τί ἐγένετο ἡ ἀγάπῃ του. Καὶ ὅταν τὸν ἐκούρδισαν,
ἔπαιξε μὲ ὄλην του τὴν δύναμιν διὰ νὰ τὸν ἀκούσῃ
ἐκεῖνη καὶ νὰ χαρῆι. Τοῦ κάκου ὁμως, τοῦ κάκου!

ἡ ὥρα ἐπερνοῦσε κ' ἐκείνη δὲν ἐφαίνετο πουθενά. Ἦσαν δύο τρεῖς κοῦκλες γύρω, ἐπάνω εἰς τὰς μεγάλας πολυθρόνας, ἀλλὰ καμμία δὲν εἶχε τὴν χάριν τῆς ἀγαπημένης του.

Ὁ βιολιτζῆς ἄρχισε ν' ἀπελπίζεται, ὅταν ἔξαφνα πέρα ἐκεῖ, πίσω ἀπὸ μίαν θύραν τοῦ ἐφάνη πὼς εἶδε τὴν ἄκραν ἐνὸς φορέματος, καὶ τὸ φόρεμα αὐτὸ ὠμοίαζε πολὺ μ' ἐκεῖνο τὸ κόκκινο ποῦ ἐφοροῦσε ἡ ἀγάπη του. Πῶς ; ἦτον λοιπὸν ἐκεῖ καὶ δὲν ἐγύριζε νὰ τὸν ἰδῆ ; Τί ἔκαμνε πίσω ἀπὸ τὴν θύραν ; Μήπως τὸν ἐπερίμενε ἐπίτηδες ἐκεῖ μακρὰ ἀπὸ τὸν κόσμον ;

Ἐπλησίασε σιγὰ σιγὰ μὲ λαχτάραν, μὲ καρδιοχτύπι. Καὶ τί εἶδε ; Τὴν ἀγαπημένην του μαζὶ μὲ τὸν ξανθὸν ἐκεῖνον ἀξιωματικόν, τὸν ὁποῖον δὲν ἐγύριζεν ἡ ἄπιστη νὰ ἰδῆ, ὅταν ἦτον εἰς τὸ παράθυρον τοῦ ἐμπορικοῦ. Καὶ τώρα θὰ ἐκρυφομιλοῦσαν βέβαια οἱ δύο γλυκά, ἐκεῖνος ἀπὸ τὸ ἄλογόν του καὶ αὐτὴ στυλωμένη ὀρθῆ εἰς τὸν τοῖχον.

Ὁ βιολιτζῆς ἀναψεν ἀπὸ θυμόν. Χωρὶς νὰ συλλογισθῆ τί κάμνει, ἄρπαξε τὸ ξύλινον σπαθὶ ἀπὸ τὴν μέσην τοῦ ἀξιωματικοῦ καὶ ἐπέρασε τὰ ἄπιστα στήθη τῆς κούκλας.

Ἄλλ' ἀπὸ τὴν ἀνοικτὴν πληγὴν ἐχύθη ἔξαφνα κάτι, ποῦ δὲν ὠμοίαζε καθόλου μὲ αἷμα. Ὁ

βιολιτζῆς μὲ τὰ ἀγριεμένα μάτια του τὸ εἶδε καὶ ἐτινάχθηκε πίσω. . .

— Τί ! ἐφώναξε μὲ βραχνὴν φωνήν, καὶ τὴν εἶχα ἀγαπήσει τόσον καὶ ἐνόμιζα ὅτι μ' ἀγαποῦσε καὶ αὐτή, ἐνῶ δὲν εἶχε μέσα εἰς τὰ στήθη της τίποτε ἄλλο παρὰ πίτουρα. . . πίτουρα ! . . .

Τὸ πρῶτ' εὗρηκαν πίσω ἀπὸ τὴν θύραν τὴν ὠραίαν κοῦκλαν μὲ τρυπημένα τὰ στήθη καὶ χυμένα τὰ πίτουρα ἐπάνω εἰς τὸ κόκκινόν της φόρεμα, καὶ τὸ σπαθὶ τοῦ ἀξιωματικοῦ πεσμένο εἰς τὸ πάτωμα· καὶ ὅταν ἐπῆραν νὰ κουρδίσουν τὸν βιολιτζῆν, εἶδαν πῶς τὸ ξύλο του ἦτο σπασμένο ἐπάνω ἕως κάτω.

* Ἐρραψαν τὴν πληγὴν τῆς κούκλας, ἐκόλλησαν τὸ σπαθὶ τοῦ ἀξιωματικοῦ — καὶ ἐπέταξαν εἰς τὸ κάρο τῶν σκουπιδιῶν τὸν ἄχρηστον βιολιτζῆν.

Τ Ε Λ Ο Σ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Ἄντιξηλοι.....	Σελ.	1
Ὁ Ληστής Ἀγγελόγιαννος.....	»	77
Ἀδελφαί.....	»	90
Ὁ Ἀνάδοχος.....	»	105
Δὲν Ἐνοικιάζεται.....	»	114
Ἄμοιρη Μαριώ!.....	»	129
Ὁ Ὅρκος τῆς Ἀγάπης.....	»	141
Ἡ Ἀσχημη Κόρη.....	»	156
Ὁ Ξύλινος Βιολιτζῆς.....	»	165

ΕΙΚΟΝΕΣ

Καὶ μὲ τὰ χεῖρας ἐσταυρωμένας.....	»	33
Ἀνοίγει τὴν κασέλλα.....	»	65
Σὲ μιὰ ἀστραψιά.....	»	97
Ἀκούμπησε ἐπάνω της.....	»	129

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΣΙΔΕΡΗ—ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ἐξεδόθησαν :

ANNINOY ΜΠ.	* Ἀττικαὶ ἡμέραι (διηγήματα καὶ εὐθυμογραφήματα)..... Δρ.	5.—
ΑΘΑΝΑ Γ.	Πρωϊνὸ Σκίτημα	5.—
—	* Ἀγάπη στὸν Ἐπαχτο.....	4.—
ΜΠΑΡΕΤ Ο.	Αἱ ἡμέραι τοῦ Νέρωνος	10.—
ΣΙΔΕΡΗ Ι. ΔΑΦΝΗΣ	Γρατισιέλλα Λαμαρτίνου.....	5.—
ΒΙΖΥΗΝΟΥ Γ.	Ποῖος ἦτο ὁ φονεὺς τοῦ ἀδελφοῦ μου.	5.—
ΣΙΕΓΚΕΒΙΤΣ	Quo Vadis ? (μυθιστόρημα).....	6.—
ΒΟΓΑΣΛΗ Δ.	* Ἐκλεκτὰ χριστογεννηιάτικα καὶ πρωτοχρονιάτικα διηγήματα (ἐκ τοῦ Γαλλ. Γερμαν. καὶ Ρωσικοῦ).....	3.50
ΓΡΥΠΑΡΗ Ν. Ι.	Σκαρabaῖοι καὶ Τερρακόντες.....	5.—
ΔΑΦΝΗ ΣΤΕΦΑΝ.	Τὸ ἀνοιχτὸ παράθυρο.....	5.—
ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ Π.	* Ἡ Σιδηρᾶ Διαθήκη (Κοινωνικὴ Φυσιολογία)	6.—
ΔΟΥΜΑ (ΥΙΟΥ)	* Ἡ Κυρία μὲ τὰς Καμελίαις (μυθιστόρημα).....	5.—
ΛΥΚΟΥΔΗ ΕΜΜΑΝ.	Διηγήματα.....	5.—
—	Τὸ Σπητάκι τοῦ γιालοῦ (Διήγημα)...	5.—
ΜΑΛΑΚΑΣΗ Μ.	* Ἀσφόδελοι (ποιήματα).....	5.—
ΜΩΡΑ·Γ·ΤΙΛΗ Α.	Διηγήματα τόμοι 5 ἕκαστος.....	6.—
ΠΑΛΑΜΑ Κ.	Τὰ παράκαιρα (ποιήματα).....	5.—
—	Διηγήματα.....	5.—
ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ Ζ.	Τὰ χελιδόνια (ποιήματα γιὰ παιδιὰ το-νισμένα)	10.—
ΠΟΛΕΜΗ Ι.	Σπασμένα μάρμαρα (ποιήματα).....	6.—
—	Εἰρηνικὰ (ποιήματα).....	3.—
—	* Ἡ Γυναῖκα (κωμωδία μονόπρακτος) ..	1.—
ΠΡΟΒΕΛΕΓΓΙΟΥ Α.	Φαῖδρα.....	4.—
—	Φάουστ τοῦ Γκαῖτε	6.—
—	Ποιήματα	5.—
ΤΑΝΑΓΡΑ ΑΓΓ.	Οἱ σπογγαλιεῖς τοῦ Αἰγαίου(διήγημα) ..	5.—
—	Μακεδονικαὶ Ραψωδίαι	4.—
—	* Ἡ Μεγαλόχαρη (διήγημα).....	3.50
—	* Ἄγγελος ἐξολοθρευτῆς (πολεμ. διηγήματα 1912-13).....	5.—
—	Μαῦρες Πεταλοῦδες	4.—
ΤΣΟΚΟΠΟΥΛΟΥ Γ.	Γυναῖκες τοῦ Βυζαντίου.....	5.—
ΦΕΓΙΕ ΟΚΤΑΒ.	* Ἱστορία ἐνὸς πτωχοῦ νέου	5.—

